A Comparative Dictionary of Arabic, Persian And The Semitic Languages

By

Dr. M. J. MashKour

Member of The Academy of Damascus
And
Professor at the University For
Teacher's Education

.Vol. 11

TEHRAN

1978

ض

ضأ ضأ ، ضوضاء :

هیاهو وفریاد کردن

Noise, bustle

ضوضو ، ضئضی :

اصل ومعدن چیزی

Offspring

Heb. ṣeṣâ צֶאֱצָא

بیرون آمدن ، خارج شدن ، محصول دادن ،

نشأت گرفتن .

Issue, offspring, produce

(Gesenius. 225)

ضأن :

میش ، گوسفند

Sheep

Heb.root. ṣ'n צאן

As. ṣênu

خوب ، ملایم

Good, docile

As. ṣênu

B.Heb. ṣon צֹאן

Talm. ṣunu

Ak. ṣ'n, ṣa'num

گله گاو ورمه کوچك

Small cattle

Old-Can. zu-ù-nu

Phen. ṣ'n

Moab. ṣ'n

Aram. 'ânâ עָנָא

Syr. 'ânâ ܥܢܐ

Bab-Aram. Qn' קנא

B.Aram. QN

Mand. aqna

Huz. Q'N' : varak

وارک : الو بره

(Gesenius. 838; Gelb. 241; Hoftij. 240; Macuch. 34; Huz-Dict. 129)

ضبّ :

چسبیدن به زمین

Fixed in the ground, cleave to

هجوم کردن به کسی ، درمقابل کسی ایستادن

Go or come forth (against)

(Gesenius. 838)

ضَبَرَ :

جمع کردن ، به هم پیوستن ، دسته کردن

To collect, bind together, to pile up

Heb. sâbar צָבַר

توده کردن

Heap up

Aram. sebar צְבַר

Syr. sebar ܨܒܰܪ

پچ پچ کردن ، یاوه گوئی کردن

To prate, chatter, rave

Huz. ṢBRWN + t(a)n : čitan

[Pahlavi script] چیدن

(Gesenius. 840; Huz-Dict. 166)

ضَبَطَ :

نگاهداشتن ، گرفتن ، نگاهبانی کردن

To hold, keep guard

Heb. ʻBṬ עבט

As. ubbuṭu

گرو گذاشتن

ground

Heb.root sbb צבב

ضَبّ :

سوسمار

Lizard, a large lizard

N.Heb. ṣâb צָב

Syr. ʻâbâ ܥܒܐ

(Gesenius. 839)

ضَبَأَ :

پنهان شدن ، درکمین نشستن ، انتظار دراز کشیدن

To conceal, conceal oneself, to crouch (hunter), to be in wait

Heb. ṣâbâ צָבָא

مبادرت به جنگ کردن ، خدمت ونوکری کردن

To wage war, to serve

Sab. ṣ b'

با کسی به جنگ پرداختن ، سپاه ، جنگ لشکرکشی

Wage war with, army, compaign

As. ṣâbu

مرد ، سرباز

Man, soldier

ضبأ :

To pledge

Talm-Aram. ʻabiṭâh עביטה

گرو

pledge

Talm. ʻabaṭ עֲבַט

درگرو نگاهداشتن

To be taken in pledge

Aram. ʻabuṭ עֲבוּט

(Gesenius. 716)

ضَبَعَ :

ترسیدن

To fear, be afraid

Heb.root. SBʻ צבע

ضَبُع :

کفتار

Hyena

Heb. ṣebʻun צִבְעוֹן

Syr. apʻa ܐܦܥܐ

N.Heb. ṣabuʻâ צָבוּעַ

(Gesenius. 104; Brun. 26)

ضَحِكَ :

خندیدن

Heb. ṣâhaq

Syr. gahek ܓܚܟ

Ak. ṣʼH . ṣiâhum

Mand. ghk

J.Aram. ahk

To laugh خندیدن

J.Aram. duhaka (sg.)

J.Aram. dehôkâ (sg.)

J.Aram. duhkyn (pl.)

خنده

Laugh

Huz. DHKHWN + stan : xanditan

xanditan

خندیدن

Huz. DHKYNʼ : xandak

خنده

(Gesenius. 850; Macuch. 81; Brun. 67; Gelb. 21; Huz-Dict. 56,62)

ضَرَّ :

آزاروزیان رسانیدن، برکسی دشمنی‌نمودن

To harm, damage, show hostility toward vex

As. ṣarâru

دشمن بودن

To be hostile

As. ṣarru
دشمن
foe

ضَرَّة :

هوو، زن شوهر
Rival wife
As. ṣirritu
Syr. ʿartâ (Sg.) ܥܪܬܐ
Syr. ʿarotâ (Pl.) ܥܪܘܬܐ
Aram. ṣârâ צָרָא
Heb. ṣrt
(Gesenius. 865; Brun. 465)

ضَرَأ :

روان شدن خون ازرگ
To run blood, bleed of vein
Heb.root. ṢRH צרה
Sab. ṣrw
Syr. saroa ܨܪܘܐ
میوهٔ کاج
Fructus pini
(Gesenius. 863)

ضَرَحَ :

شکافتن ، کندن ، بازکردن
To cleave, dig the ground, rend open
Heb. ṣrh צרח

ضَرِيح :

قبر ، گور ، مغاکی که درمیان گوربرای مرده سازند .
Tomb, sepulchral chamber (with riches for bodye)
Nab. ṢRYḤH
Heb. ṣeriḥ
زیر زمین
Underground chamber
Aram. ṣeriḥa (N.Pr. Pl.) צְרִיחַ
مخزن برج
Ts'riaḥ (Gathering place; tower)
(Gesenius. 863; Jastrow. 1301; Jeffery. 196)

ضِرس :

دندان آسیا
Molar tooth
Syr. ʿarsa ܥܪܣܐ
(Brun. 465)

ضَرَطَ :

تیز دادن ، گوز دادن

To break wind

Syr. ʿraṭ ܥܪܛ

(Brun. 261)

ضَرع :

پستان

Breast, cow's under

Syr. ṣarʿa ܨܪܥܐ

Syr. ṣerʿâ ܨܪܥܐ

(Brun. 553; Nakhla. 193)

ضَرك :

فقیر ومحتاج بودن

To be poor, be needy

Heb. ṣrk צרך

N.Heb. ṣârak צָרַךְ

احتیاج داشتن به

Have need of

Aram. ṣerak צְרַךְ

Syr. ṣrak ܨܪܟ

ضَریك :

سالخورده ، شکسته ، فقیر

Broken down by old age, poor, unhappy

Syr. ṣrikâ ܨܪܝܟܐ

(Gesenius. 868; Brun. 552; Jacob. 47)

ضَرِمَ :

افروخته وسوزان ومشتعل شدن

To burn fire, be kindled.

Heb. ṣârab צָרַב

سوزاندن

Burn, scorch

As. ṣarâbu

Burn سوزاندن

Heb. ṣârebet צָרֶבֶת

پوست روی زخم

Sab, scar of sore

ضِرو ، ضَرو :

نام درختی است ، بنه

Terebinth (tree)

Syr. ṣrwa ܨܪܘܐ

(Nakhla. 193)

ضِرو :

سرو

Cypress

Syr. sarwâ ܣܪܘܐ

Heb. ṣry צרי

(Brun. 552)

ضُعف :

دو برابر وسه برابر ساختن

To double, treble, to make double

Heb.root. Ṣ‘P צעף

Aram. ‘up עוף

Syr. ‘op ܥܘܦ

Syr. a‘ip ܐܥܝܦ

دو برابر کردن

To double

Aram. ‘ipâ עִיפָא

Heb. ṣa‘ip צָעִיף

دو برابر ، دولا

A double, folded thing

(Gesenius. 858)

ضغط :

فشار دادن ، فشار وارد آوردن

To push, to press

Syr. g‘at ܓܥܛ

(brun. 76)

ضَفّة ، ضِفّة :

ساحل ، کناررود ، کنار وادی

Bank of a river, side of a valley

Syr. tapa

(Nakhla. 193)

ضِفدِع :

غوك ، قورباغه

Frog

Heb. separde‘a צְפַרְדֵּעַ

Aram. urde‘â אוּרְדְעָא

Aram. urde‘ânyâ אוּרְדְעָנְיָא

(Gesenius. 862)

ضَفَر :

جستن

To leap

Heb.root. ṣpr צפר

Aram. ṣepirâ צְפִירָא

Syr. ṣiproyâ ܨܦܪܝܐ

(Gesenius. 862)

ضَلَع :

لنگیدن حیوانات

Heb. ṣâla‘ צָלַע

To limp

Aram. ṭlʿ טלע

(Gesenius. 854)

ضِلع :

Trap — دریچه

Syr. elʿa ܐܠܥܐ

(Brun. 17)

ضَلَعَ :

کج ومایل شدن ، برگشتن

Decline, to be crooked, deviate

Heb.root. ṢLʿ צלע

ضَلِع ، ضِلَع :

Curved — کج

N.Heb. ṣelâʿ צֶלַע

As. ṣêlu

B.Aram. ʿaala עֲלַע

B.Aram. ʿilʿâ עִלְעָא

Syr. elʿâ ܐܠܥܐ

ضِلع :

Rib — پهلو ، دنده

Heb. ṣelâ צֶלַע

(Gesenius. 859)

ضَمَّ : رك : ضَمَّ

ضَمَدَ :

بستن به هم پیوستن ، پیچیدن

Heb. ṣâmad צָמַד

To bind, wind, join

ضِماد :

پارچه ای که بر زخم بندند

Bandage, fillet

ضِمد :

دوست زن ، فاسق

Lover, sweet-heart

مِضمد :

یوغ

Yoke

As. ṣamâdu

بند ، ستام یراق ستور

bind, harness

Aram. ṣemad צְמַד

Syr. smad ܨܡܕ

Mand. ṣmd

bind — بستن

(Gesenius. 855; Macuch. 395; Brun..546)

ضَنِیَ :

ناتوان وبیمارگونه بودن

To be sickly

Syr. ṣna ܨܢܐ

(Brun. 548)

ضَار ضَوراً :

سخت گرسنه شدن ، زیان رسانیدن ، بیعدالتی کردن ، مغبون ساختن ، فریب دادن

To be starving, to harm anyone, to damage, to act unjustly, to defraud

Heb. ṣur צור

مانند دشمن رفتار نمودن ، دشمنی نمودن

Show hostility to, to treat as foe

Syr. ʿiortâ ܥܝܪܬܐ

رقیب زن

Rival wife

(Gesenius. 849)

ضَوِیَ :

لاغر وباریك اندام شدن

To be slender, mean, to yelp.

Heb.root. ṢWH צוה

فریاد وزوزه کشیدن

Cry, yelp

Heb. ṣi צי

حیوان وحشی که دربیابان زندگی میکند زوزه کشنده

Wild beast, desert deweller, yelper

ضَواة :

شور وغوغا وبانگ وفریاد

Noise, cry

ضَیوَن :

گربه وحشی

Wild cat

(Gesenius. 850)

ضاقَ : (ضیقَ)

باریك وتنگ بودن

Be narrow, tight

Heb. ṣuq צוק

فشردن ، درفشار گذاردن

Press upon, constrain, bring into strain

Aram. ʿiq עיק

Syr. ʻoq ܥܘܩ

Syr. ṣwq ܨܘܩ

(Gesenius. 847; Frankel. XIII)

ضالَ : (ضیل)

نوعی از درخت کنار وسدر
Kind of lotus, thorny lotus.

Syr. ʻolâ ܥܠܠ

(Gesenius. 838; Brun. 442)

ط

طَأطَأ :

سر فرود آوردن ، خم کردن

Depressed ground

Syr. tawet ܛܘܛ

(Brun. 183)

طاغوت :

بت وبت پرستی

Idol, idolatry

Arabic-root. طغی

از حد گذشتن

To go beyond the limit

Aram. Ṭâʿu טְעוּ

Going astray سرگردان شدن

Aram. Rabbinic Tâʿuṭ טְעוּת

اشتباه ، خطا ، بت

Error, idol

Jerusalem Talm. TʿWT טעות

Idols بتها

Targum. ṭâʿutâ טָעוּתָא

بت پرستی

Idolatry

Syr. taʿutâ ܛܥܘܬܐ

Error اشتباه

Christ-Palest. Taʿutâ ܛܥܘܬܐ

بت پرستی

Idolatry

Eth. ṭâʿut

Idolatry

الطاغوت ، الصنم وكل معبود من دون الله وسمى ايضا الساحر والكاهن والمارد والصارف عن طريق الخير طاغوتا وفى لغة بنى آرم تعنى رئيس عقيدة الضلال وشيطان وصنم

(الدكتور جواد على : العرب قبل الاسلام ج ٦ ص ٤٠٢)

(Jeffery. 202; Jastrow. 542)

طاووس :

طاووس

Peacock, peahen

Mand. ṭaus, ṭausa

Aram. ṭawâsâ טָוָסָא

Aram. Ṭewâsâ טְוָסָא

Aram. ṭâusâ טָאוּסָא

Syr. ṭawsâ ܛܘܣܐ

Syr. taos ܛܐܘܣ

Gr. taos ταῶς

(Macuch. 173; Brun. 179,183)

طَبّ :

درمان کردن ، تأنی در کارها ، نرمی ، بلطف

To practice medicine, to act kindly, mildy

Syr. ṭab ܛܒ

To be wise — دانا بودن

Heb. ṭâbel טָבְאֵל

خدا دانا است

God is wise

(Gesenius. 370)

طَباشیر: (Pers)

تباشیر ، دارو وگرد سفید رنگی است که برای امتلاء معده بکار میرود ، گچ

Magnesia, chalk, plaster

Syr. ṭobâšir ܛܒܫܝܪ

Pers. tabâsir تباشیر

(Brun. 181; Borhan. 465)

طَبَخ :

پختن گوشت ، پختن نان

To cook meat, also bake bread

Heb. ṭâbah טָבַח

سلاخی وقصابی کردن ، کشتن

Slaughter, butcher, slay

Phen. ṬBH טבח

As. ṭbâhu

Aram. ṭebah טְבַח

Syr. ṭbah ܛܒܚ

Ak. ṬBH

رك : ذبح

(Gesenius. 370; Gelb. 303,179)

طَبَر (Pers)

Axe — تبر

Syr. ṭabar ܛܒܪ

Pers. tabar — تبر

Pahl. tabrak

Armenian. tapar

Kurd. tefer, tewir

(Addi. 111; Borhan. 466)

طَبَرزین (Pers)

نوعی از تبر که در پهلوی زین بندند ، تبرزین

Battle-axe, halberd

Syr. ṭabzorâ ܛܒܙܘܪܐ

Syr. tbarzâ ܛܒܪܙܐ

Pers. tabarzin تبرزین

(Brun. 179; Borhan. 467)

طَبسَن، طَبسُون ،(ج : طَباسِین)

حیوانی است که سخت فربه شود وبعض از دیروز گوشت او را بخورند (فریحه)

Se trouve comme le nom d'un animal, du porc-épic, du lapin ou d'un autre.

(Dozy,T.2,P. 21; Payen smith.1192)

طبسون : رك : طبسن

طبطابَة :

چوگان، چوبی که با آن گوی را زنند

Polo-stick, bat

Syr. Tptopa ܛܦܛܘܦܐ

طَبطاب :

گوی بازی ، وجاییکه درآنجا گوی بازی کنند

Jeu de la boule et l'endroit où l'on joue à la boule

(Nakhla. 193; Dozy,T.2,P.21)

طَبَعَ :

مهرکردن ، نقش، چاپ کردن

Seal, stamp, imprint

Heb. Ṭâba' טָבַע

فرو بردن ، کندن ، گوله کردن

Aram. tba' טְבַע

Syr. tba' ܛܒܥ

Sink, sink down

Phen. ṬB'

As. ṭebû

To sink in فرو بردن

Phen. ṬB'

پول وسکه شهر صور

Monnaie de Tyr

As. ṭabbi'u

پرنده آبی

Water fowl

Eth. taâye'

Ak. ṭimbu'u

نشان مهر خاتم

Signet-ring

Heb. taba'at טַבַּעַת

مهر خاتم

Syr. ṭabʿa

Seal

مهر

طَابَع ، طَابِع (ج : طَوَابِع) :

مهر ، انگشتری ، خاتم

Seal, signet, ring

Syr. ṭobʿotâ

(Gesenius. 371; Frankel. 193,194; Jeffery. 204; Ebeling. 34)

طَبَق :

(Pers) طابِق ، طابَق

تابه ؛ ماهی تابه

Syr. ṭaboqâ

Syr. ṭobqâ

Pers. tâba تابه

Pahl. tâpak

Armenian. tapak

(Brun. 180; Borhan. 453)

طَبَقَة ، (ج : طِباق ، طَبَقات) :

طبقه ، آشکوب ، درجه

Layer, story, stage, degree

Ak. tubuqtu (Sg.)

Ak. tubuqâti (Pl.)

(Jeffery. 205)

طَبل :

دهل ، طبل

(Large) drum

Aram. ṭablâ

Syr. ṭablâ

Mand. ṭabla

(Macuch. 173; Brun. 180)

طَبلِيَّة :

میز کوچك پایه کوتاه

Small table

Syr. ṭablitâ

Lat. tabula

Arab. طاوِلَة

(Frayha. 111)

طاجِن ، طَيجَن (ج : طَوَاجِن ، طَياجِن) :

تابه ، ماهی تابه

Frying pan, sauce pan

Syr. ṭignâ

Syr. ṭignâ

Syr. ṭigonâ

Syr. ṭugonâ ܛܘܓܢܐ

Gr. teganoon τηγανοον

(Brun. 181; Frankel. 69)

طَخَّ :

تند تنفس کردن .نفس کشیدن به سختی

To breathe quickly

Syr. ṭaḥ ܛܚ

Syr. ṭaḥtaḥ ܛܚܛܚ

(Frayha. 111)

طَحَرَ :

خاك وخاشاك را از چشم وچشمه برآوردن ،آه کشیدن ، بیرون افکندن .

To bring out (dirt;eye,a spring), eject to draw a sigh

Heb. Ṭhr טחר

Aram. ṭeḥar טְחַר

Syr. ṭhar ܛܚܪ

مدفوع انداختن

Strain at stool

Syr. ṭhorâ ܛܚܘܪܐ

اسهال شدید

Dysentery

(Gesenius. 377; Brun. 181)

طِحال ، (ج : طُحُل ، أَطحِلَة) :

سپرز ، طحال

Spleen

Aram. ṭholâ טחולא

Syr. ṭholâ ܛܚܠܐ

Heb. ṭhol טחול

Mand. ṭahala

(Macuch. 173)

طَحَنَ :

آرد کردن

To grind, to mill

Heb. ṭâḥan טָחַן

Aram. ṭeḥan טְחַן

Syr. ṭhen ܛܚܢ

Eth. ṭehn

طَحّان :

Miller

طاحُون ، طاحُونَة :

آسیاب ، سنگ آسیا

Mill, mill-stone

Syr. ṭohunâ ܛܚܘܢܐ

طاحِنَة ، (ج : طَواحِن) :

دندانهای آسیا

Molar teeth (Pl.)

Syr. ṭaḥnoyota ܛܚܢܝܬܐ

Syr. ṭahonotâ ܛܚܢܬܐ

طِحن ، طَحِين :

آرد

Flour

Syr. ṭhinâ ܛܚܝܢܐ

Emp.Aram. THN

آرد کردن ، گردندان آسیا

Moudre, tourner la meule.

Ak. ṭênu

Mand. ṭhn

To mill

آرد کردن

Huz. THNN + tan : ârtan

آردن ۱۱۳۱۳۴ : سطر ۱۱۲

(Gesenius. 377; Frankel. 33,305; Brun. 185 ; Hoftij. 100; Macuch. 173; Huz-Dict. 157)

طَحَى :

گستردن چیزی ، امتداد دادن ، چیزی را به مکانی دور بردن

Spread, extend, carry far with

Heb. Ṭahah טחה

افکدن ، انداختن

Hurl, shoot

(Gesenius. 377)

طِربال ، طِربیل ، (ج : طَرابِیل) :

ماشین زدن ، ازپوست درآوردن

Thrashing-machine

Syr. ṭarbal ܛܪܒܠ

(Frankel. 135)

طَرْبُون :

شاخهٔ تازه وتر

A fresh and green branch

Syr. ṭarpunâ ܛܪܦܘܢܐ

(Frayha. 111)

طَخْرُور :

پوست سخت

A hard skin

Syr. Thirâ ܛܚܪܐ

(Jacob. 67)

طَرَح :

افکدن ، انداختن ، جای بجای کردن

To cast, throw, remove

Heb. ṭâraḥ טרח

بزحمت ورنج افتادن

Toil, be burdened

Aram. terah טְרַח

(Gesenius. 382)

طَرِحِيَّة ، طَلحِيَّة :

تكه ای از کاغذ

Sheet of paper

Syr. ṭalḥiâ ܛܠܚܝܐ
(Frayha.111)

طَرخُون :

ترخون ، گیاهی است که برگهایش دراز وباریك وخوشبو ومزه' تند ومطبوعی دارد

Artemisia, dracunculus

Syr. tarkaynâ ܛܪܟܝܢܐ

Pers. Tarxun ترخون

(Jacob. 22; Borhan. 483)

طَرَدَ :

دور راندن ، شکار وتعقیب کردن ، لا ینقطع

Pursue, chase, continue uninterruptedly

Heb. ṭârad טָרַד

As. ṭarâdu

راندن ، دور راندن

drive away

Aram. ṭerad טְרַד

Syr. ṭrad ܛܪܕ

Ak. ṭaradum

To send فرستادن

(Gesenius. 382; Gelb. 303; Brun. 195)

طَرِشَ :

کر بودن ، کر شدن

To become deaf, hard of hearing

Aram. ṭeraš טְרַשׁ

Syr. ṭraš ܛܪܫ

Mand. ṬRŠ

طَرَّشَ :

با گچ آب دیواری را سفید کردن

To whitewash a wall

Syr. ṭraš ܛܪܫ

(Frayha. 112)

طَرطَشَ :

پاشیدن آب یا گل،کسی را آلوده وملوث کردن

Asperger, jeter de l'eau par

gouttes

Syr. ṭarṭaš ܛܪܛܫ

طَرُطوشَة :

قطرات پراکنده آب

Scattered drops

(Dozy.T.2,P.37; Frayha. 112)

طُرطور :

سرپوش ، سربند

A head cover

Aram. ṭerâṭin טְרָטִין

A head cover

Mand. Ṭarṭ buna

Lat. turritum

Le bonnet haut

وكُنتُ آتى اِلَيهِ والطَّرطور عَلى رَأسِ

(Dozy.T.2,P.37; Macuch. 175)

طَرَف :

كرانه وناحيه وپاره از هر چيزى

Side, part, bank, extremity, edge, fringe

Heb. ṭârap טָרַף

پاره كردن ، دريدن ، برچيدن

Tear, rend, pluck

Aram. ṭerap טְרַף

پاره كردن ، قاپيدن

Tear, seize

Aram. ṭeripâ טְרִיפָא

پاره ٔ گوشت

Torn flesh

طَرَفَ :

به هم زدن چيزى با چيزى

To churn, to shake a thing

Syr. ṭrap ܛܪܦ

طُرفَة :

فاصله ٔ زمانى

Space of time

(Gesenius. 382; Jacob. 89; Brun. 197; Frankel. 2)

طَرفَشَ :

بهبودى يافتن از بيمارى

To convalesce

Heb. rutaas

تازه شدن

Grow fresh

As. ṭapâšu

چاق بودن

Be fat

Talm. ṭarpešâ טַרְפְּשָׁא

پوست وغشاء ، چاق وفربه

Fatty membrane

Syr. ṭerpoštâ ܛܪܦܘܫܬܐ

گوشت نازك

Thin flesh

(Gesenius. 936)

طرق طُروقاً :

شب درآمدن بر کسی

To come to anyone by night

Syr. ṭraq ܛܪܩ

طَرِيقَة :

شيخ قبيله

Chief of a tribe

Syr. ṭraqta ܛܪܩܬܐ

(Brun. 189; Nakhla. 193)

طُرموس، طُمروس:

نان گندم وجو

Pain du blé aussi bien que de

l'orge

Aram. ṬRMS טרמס

Syr. ṭarmusâ ܛܪܡܘܣܐ

Syr. ṭarmustâ ܛܪܡܘܣܬܐ

(Dozy.T.2,P.42; Brun. 197)

طَرِن :

فاسد شدن ، گندیدن

To decay, Putrefy

Syr. ṭaran

(Frayha. 112)

طَرُؤَ ، طَرِیَ :

تازه ونرم وآبدار بودن

To be fresh, juicy, moist

Heb. Ṭrh טרה

(Gesenius. 382)

طَرَأَ :

راندن

To push, to drive

Aram. ṭerâ טְרָא

Syr. ṭrâ ܛܪܐ

(Macuch. 182; Brun. 195)

طَرِينَج ، طرنیج :

آب ماست

Petit-lait

Syr. ṭarniqâ ܛܪܢܝܩܐ

(Dozy. 43; Payne Smith. 1519)

طَسّ ، (ج : طُسُوس، طِساس، طَسيس) :

جام وقدح چوبين

Wooden cup

Aram. ṭasâ

Syr. ṭasâ

Syr. ṭasi (Pl.)

Mand. tasa

bowl — قدح

Ak. ṭaššu

Ak. daššu

ورقى از فلز

Sheet of metal, plaque

طاس ، (ج : طاسات) :

قدح ، جام ، پياله ، جام شراب

Drinking-cup, bowl

طَسَّة :

قدح ، جام

Coupe, tasse

(Brun. 191; Macuch. 175,178; Dozy. T.2.P.44)

طَسق :

وضع هوا ، زمان آسمان

Temperature, temp, ciel

Syr. ṭasqâ

Température, temp, ciel

رك : طقس

(Dozy. T.2 P.29)

طَسُّوج : (Pers)

تسوج ، تسو ، وزنى معادل يك بيست و چهارم درهم ، دو دانه

A certain weight, the twenty-fourth part of a dirham, two grains

Syr. ṭisugâ

Syr. ṭasugâ

Pahl. tasuk

Pers. tasu — تسو

Huz. TSWM : Čahârom

چهارم

(Lane 1852; Brun. 191; Payne Smith. 177; Huz-Dict. 156)

طَشت (Pers)

طشت ، لگنى از برنج

A brass wash-basin

Syr. ṭaštâ ܛܫܬܐ

Talm. Tšṭqa

Pers. Tašt تشت ، تشتك

Pahl. taštak

Avest. tašta

(Addi. 112; Télégdi)

طِشَ :

رنج و درد

Pain, suffering

Syr. ṭšâ ܛܫܐ

(Frayha. 113)

طَعِمَ :

چشيدن ، خوردن

Taste, eat, examine by tasting

Heb. ṭâʿam טָעַם

چشيدن ، دريافتن ، درك كردن

Taste, perceive

Aram. ṭeʿim טְעֵים

Taste

As. ṭemu

حس كردن ، فرمان دادن

Sense, command

Syr. ṭeʿm ܛܥܡ

Mand. ṭam

Emp.Aram. ṭʿm

چشيدن ، فرمان دادن

Gouter, ordre

(Gesenius. 381; Brun. 700;

Macuch. 174; Hoftij. 102)

طَعَنَ :

با نيزه سوراخ كردن ، سيخ زدن، زخم زدن ،

زخم زبان زدن .

Pierce, wound, goad, wound by sword.

Heb. ṭâʿan טָעַן

Aram. ṭâʿen טָעֵן

To pierce

Emp.Aram. ṭʿwn

اشتباه ، خبط

lapsus, erreur

طاعُون :

طاعون

Plague , Pestilence

(Gesenius. 381; Brun. 700;

Macuch. 174; Nakhla. 194;

Frankel. 305)

طَغَى :

ازحد واندازه گذشتن ، از اعتدال خارج شدن

برآشفتن

To exceed just limit, be immoderate, extravagant

Heb. Ṭâ‘âh טָעָה

آواره وسرگردان وگمراه شدن

Wander, stray

Aram. ṭe‘â טְעָא

Syr. ṭ‘â ܛܥܐ

Palm. ṭ‘a

رك : طاغوت

(Gesenius. 380; Brun. 191; Hoftij. 102)

طَفَّ :

زود از نزد يك گذشتن

Pass by quickly

طَفّاف :

تند وسبك ، اسب تندرو

Light, brisk, quick

Heb. ṭapap טָפַף

سبك روى ، تند روى ، گامهاى كوچك وتند برداشتن

Trip, take quick little steps

Syr. ṭapṭep ܛܦܛܦ

سو سو زدن (چراغ) رخ نمودن ونابور شدن

Flicker

(Gesenius. 381)

طَفَحَ :

لبريز شدن

Be full to overflowing, abound

Heb. Ṭâpah טָפַח

امتداد داشتن ، گستردن ، فراوان شدن، بسيار شدن

Extend, spread abound

Syr. ṭpaḥ ܛܦܚ

گستردن

Aram. ṭepuḥâ טְפוּחָא

Step قدم

(Gesenius. 381; Brun. 194)

طَفِسَ :

چرك وشوخگن بودن

To be dirty

Syr. ṭpaš ܛܦܫ

Mand. ṭpš

To be dirty

J.Aram. ṬPŠ

تيره شدن

To grow dull

Ak. ṭapâṣu

چرك وناپاك بودن ، چاق وگنده بودن

To be dirty, unclean, to be fat, gross

(Macuch. 182; Brun. 195)

طِفل :

Tiny, baby بچه

Syr. ṭpla ܛܦܠܐ

طِفيل :

آب تیره ومانده درحوض

Turbid water in the bottom of a tank

Syr. ṭpilâ ܛܦܝܠܐ

(jacob. 89; Nakhla. 194)

طَفَا طَفواً :

روی آب آمدن

To float upon water

Syr. ṭap ܛܦ

(Jacob. 88)

طَقس :

چگونگی هوا ، هوا

Weather

Syr. ṭeksâ ܛܟܣܐ

طَقس، (ج : طُقُوس) :

آداب ومراسم عبادت ونماز

Rite, liturgy

Gr. takis Τάξις

(Frayha. 113; Dozy. 49)

طَلَّ :

باران نرم باریدن وتر شدن زمین

(The sky) rained finer rain, to moisten slightly the soil (dew)

طَلّ :

باران سبك، شبنم

Light rain, dew

Heb.root. ṬLL טלל

Heb. ṭal טל

شبنم ، ژاله

Night-mist, dew

Aram. ṭalâ טלא

Dew شبنم

Syr. ṭalâ ܛܠܐ

Mand. ṭala

(Gesenius. 174)

طَلَّق :

رها كردن ، طلاق دادن

To divorce (wife)

Syr. ṭaleq ܛܰܠܶܩ

(Brun. 188)

ظُلمَة (ج : ظُلَم ، ظَلاَمِي) :

گرده ، نان كوچك

Small round cake

Syr. ṭulmâ ܛܽܘܠܡܐ

Syr. ṭulmtâ ܛܽܘܠܡܬܐ

(Nakhla. 194; Jacob. 88; Frankel. 35)

طَلا ، طَلو :

بره وگوسفند جوان ، بچه حيوانات سم شكافته وآهوى جوان .

Lamb, young cloven-footed animals, young gazelle

Heb. ṭâleh טָלֶה

Pun. ṬLH

Lamb بره

Aram. ṭalyâ טַלְיָא

بره جوان

Young lamb

طَلَحَ :

از بار ماندن ستور

To be jaded, tired (beast)

Syr. ṭlah ܛܠܰܚ

(Jacob. 89)

طَلحِيَّة ، طَلاَحِي :

برگ كاغذ

Sheet of paper

(Nakhla. 194)

طَلَس :

آلوده كردن

To contaminate, implicate

Syr. ṭlaš ܛܠܰܫ

Eth. ṭerâd

(Frankel. 249; Brun. 188; Frayha. 113)

طِلَسم ، طِلَّسم ، (ج : طَلاَسِم ، طِلَسمات) :

طلسم ، جا

Talisman, charm

Syr. ṭalismâ ܛܰܠܝܣܡܐ

Syr. ṭalismata (pl.) ܛܰܠܝܣܡܛܐ

(Brun. 188)

Aram. ṭaliytâ טְלִיתָא

Syr. ṭalyâ ܛܠܝܬܐ

Girl دختر

Syr. ṭalyâ ܛܠܝܐ

پسر جوان

Boy, youth

Syr. tlitâ ܛܠܝܬܐ

Girl دختر

طَلی ، طَلوآ :

محبوس کردن ، پای حیوانی را بستن

To restrain (an animal) to tie (a kid) by the leg

Syr. ṭaly ܛܠܐ

جوان ساختن

Aram. Ṭâleh טָלֶה

Make young

Aram. ṭalyâ טַלְיָא

Syr. ṭalyâ ܛܠܝܐ

Mand. ṭalia

جوان ،کودك

Youth, boy

(Gesenius. 378; Brun. 186; Hoftij. 100)

طَمّ :

پر کردن ، بستن ، مسدود کردن

To fill, choke up

Heb. ṭâmâh טָמָה

متوقف کردن ، باز داشتن

To stop

Aram. ṬMM טמם

Aram. ṭamṭem טַמְטֵם

ازکار انداختن ، مسدود کردن

Stop up

Syr. ṭamem ܛܡܡ

Aram. ṬM טַם

Syr. ṭam ܛܡ

Mand. ṬMM

Ak. ṭummum

(Gesenius. 380; Brun. 189; Macuch. 180)

طمرَ :

دفن کردن ، پنهان کردن

To bury, hide

Aram. ṭemar טְמַר

Syr. tmar ܛܡܪ

Heb. ṭâmar טָמַר

مخفی کردن در زیر خاك پنهان کردن

To hide, conceal in earth

Aram. ṭeman

نگاهداشتن، حفظ کردن

Keep, preserve

Mand. ṬMR

Ak. ṭamâru

مَطْمُورَة ، (ج : مَطامِير) :

زیر زمین ، انبار

Underground, cellar magazine

Syr. maṭmurtâ ܡܛܡܘܪܬܐ

(Gesenius. 380; Macuch. 180; .Brun 190; Frankel. 137)

طَمَشَ :

پنهان وکتمان کردن

To conceal anything from another

Syr. ṭmaš ܛܡܫ

(Frayha. 114)

طامَغَة، طَمغا، تَمغا : (Turc)

مُهر ، مهر فرمان ، فرمان شاهانه

A stamp, a seal, a brand

Syr. ṭamgâ ܛܡܓܐ

(Brun. 189)

طَمَلَ :

آغشته کردن به رنگ یا خون

To impregnate with blood or color

Heb. ṭbal טבל

شستشو دادن ، فرو بردن در آب

Dip

Syr. tmal ܛܡܠ

(Gesenius. 371; Brun. 189)

طَمِىءَ :

نا پاك ونجس بودن

To be unclean, impure

Heb.,Aram. ṬM' טמא

Syr. ṭmâ ܛܡܐ

Mand. ṬMA

(Macuch. 180)

طَن : (Pers)

هم چشمی ، رقابت

Rivalry

Syr. ṭan ܛܢ

(Brun. 190; Frankel. 76)

طُنب ، (ج : أَطناب) :

بند چادر

Rope of a tent

Syr. ṭunbâ ܛܘܢܒܐ

Syr. tunbi ܛܘܢܒ̈ܐ

(Brun. 190)

طُنبور ، طِنبار، (ج : طَنابیر) :

طنبور

Lute, kind of mandoline

Syr. ṭanburâ ܛܢܒܘܪܐ

(Brun. 190)

طَنجَرة ، طِنجیر :

اسباب آشپز خانه ، ظروف آشپزی

Casserol, ustensile de cuisine

Aram. ṭangirâ טנגירא

Aram. tigrâ תיגְרָא

Aram. tigârâ תיגָארָא

Mand. tigara

Syr. ṭangirâ ܛܢܓܝܪܐ

Pers. tangirah تنگیره

Gr. tanagra τανάγρα

(Macuch. 485; Brun. 190; Frankel. 69; Dozy. 63)

طَنز :

استهزاء وریشخند کردن به

To scoff at

Syr. Ṭnaz ܛܢܙ

(Nakhla. 194)

طَنِف :

ازدرون فاسد شدن ، متهم شدن

To be intrinscally corrupt, be suspicious

Heb. Ṭânap טָנַף

خاك آلود ، ملوث وبی عفت كردن

Soil, defile

Aram. ṭanep טְנֵף

Syr. ṭanep ܛܢܦ

As. ṭanâpu

Ak. ṭunnupu (Pl.)

Mand. TNP

(Gesenius. 380; Macuch. 181; Brun. 190; Frankel. 22)

طِنفِسة ، طَنفَسة ، طُنفُسة ، (ج : طنافِس) :

قالی

Carpet

Syr. ṭanpestâ ܛܢܦܣܬܐ

(Frankel. 103; Addi. 114)

طَهُرَ ، طَهَرَ :

پاك وپاكیزه شدن

To be clean, pure

Heb. Ṭâhar טָהֵר

To be clean pure

Aram. ṭehar טְהַר

جای فراغت وخلوت

Emptiness

Aram. ṭihârâ טִיהָרָא

روشنی ، درخشندگی

Brightness

Sab. ṬHR

Pun. ṬHR

Pure

پاك

Aram. ṭeher טְהַר

To be clean

(Gesenius. 372; Hoftij. 100; Jeffery. 205)

طُهم : (Pers)

اصل وریشه وخانواده، خاندان ، تخم

Origin, extraction, family, tribe

Syr. Ṭuhmâ ܛܘܗܡܐ

Pers. toxm

تخم

Pahl. tuxm, tôxm

Avest. tauxman

Old-Persian. taumâ

Armenian. tohm

(Brun. 181; Borhan. 476)

طَها طَهواً :

پختن ، بریان کردن گوشت

To cook, to roast meat

Syr. ṭwâ ܛܘܐ

(Brun. 181)

طَاحَ طَوحاً ، طَوَّحَ :

سرگردان شدن ، نشان ومقصد را گم کردن

To wander, to miss aim

Syr. ṭwaẖ ܛܘܚ

(Brun. 182)

طارَ ، طَوَّرَ :

نزدیك شدن

To approach

طَور :

حد ومرز

Limit

Heb. ṭur טוּר

Syr. ṭawrâ ܛܘܪܐ

(Gesenius. 377; Brun. 184)

طَور (ج : أطوَار) :

روش ، شیوه ، طور

Manner, way of acting

Syr. ṭawrâ ܛܘܪܐ

(Brun. 184)

طُور :

کوه ، تپه ، رشته کوهها

Mountain, hill, range of mountains

Heb. ṣur צור

Syr. ṭura ܛܘܪܐ

Aram. ṭurâ טוּרָא

Mand. ṭur, ṭura

کوه

Nab. ṬWR

Mur

دیوار

طُور : (N.Pr.)

نام جا

Place-name

طُورِ سِینا : (N.Pr.)

Mount-Sinai

Targ. Ṭura de Sinay טורא דסיני

Syr. ṭur Sinay ܛܘܪ ܣܝܢܝ

Syr. ṭurâ de Sinay ܛܘܪܐ ܕܣܝܢܝ

(Macuch. 178; Jeffery. 206. Hoftij. 100)

طُوریّ طُورانیّ (Pers)

وحشی ، دد ، بیگانه

Savage, wild, stranger

Syr. ṭuroyâ ܛܘܪܝܐ

Pers. turâni تورانی

منسوب به تور پسر فریدون

Avest. turâ

(Nakhla. 194; Borhan. 530)

طُوس (N.Pr.)

شهری در خراسان نزدیك مشهد کنونی

Tus, a city in Khorasan

Syr. Ṭus ܛܘܣ

(Brun. 742)

طافَ طَوفاً :

گردیدن ، دور چیزی گشتن

To walk around a thing

Heb. ṣup צוף

روان وجاری شدن ، گردیدن ، لبریز شدن

To flow, overflow

طاقة

يك پارچه درست نبريده

A piece of (Cashmere, linen)

Syr. taqâ ܛܩܐ

(Jacob. 75)

طالَ طُولاً :

دراز شدن امتداد يافتن

To be extended, elongated

Heb. Tul טול

افكندن ، انداختن

Hurl, cast

As. tâlu

Aram. ṭayel טיל

Syr. ṭayel ܛܐܠ

به هر طرف قدم زدن

(Gesenius. 376)

طُومار ، طامُور ، (ج : طَوَامِير) :

لوله‌ٔ كاغذ يا پاپيروس

Scroll of paper or papyrus

Eth. tômâr

Gr. tomarion τομάριον

(Frankel. 251)

Heb. ṬṬP טטף

Aram. ṭup טוף

Syr. ṭop ܛܘܦ

Mand. ṭup

As. ṭatâpu

(Gesenius. 847, 377; Macuch. 178; Frankel. 213,220; Brun. 183)

طَوف :

قايقى كه از خيكهاى باد كرده سازند

A kind of vessel made from water-skin

Syr. ṭawpâ ܛܘܦܐ

ر ك : طفا

(Nakhla. 194)

طُوفان :

طوفان ، توفان

The deluge

Aram. ṭopânâ טוּפָנָא

Syr. tawponâ ܛܘܦܢܐ

Mand. ṭupania

(Jeffery. 207; Macuch. 179; Brun. 183)

طوق :

طَوَى :

پیچیدن ، تا کردن

Wind, fold

Heb. Ṭâvâh טָוָה

ریسیدن ، بافتن

Spin

As. Ṭamû (tawû)

Spin

Aram. maṭvavyâtâ מַטְוְוָיָתָא

عنکبوت

Spider

Syr. ṭwâ ܛܘܐ

بریان کردن ، کباب کردن

Roast, broil

طَوَايَة :

تابه

Frying-pan

(Gesenius. 376; Frayha. 115)

طَاخَ (طَيَخَ) :

ملوث وآلوده گردیدن

To be smear

Heb. ṭuḥ טוּח

مُطَيَّخ :

شترآلوده به قطران

Camel smeared with tar

(Gesenius. 376)

طَيّ :

نام قبیله‌ای قدیم ازعرب جنوبی که عده‌ای به شمال وگروه زیادی از ایشان به بین النهرین مهاجرت کرده مددکار ایرانیان در دورهٔ ساسانیان شدند واز اینجهت ایرانیان عرب را بنام ایشان تازی میخواندند

Tayyi, an ancient south-Arabian tribe which migrated in to north Arabia and later into Mesopotamia The greater part of them served as auxiliaries in the Persian frontier forces in Mesopotamia.

Aram. ṭaiy

Christ-Aram. ṭayoya

Talm. ṭayy'â טַיְיעָא

Talm. taây'a טַיָּיעָא

رحاله ، کوچ نشین ، کاروان بازرگان عرب

Traveller, Arabian Carvan, merchant

Armenian. tačik

Chinese. taši

Pers. tazi تازی : عربی ، عرب

Pahl. tâǰyk

طاب ، طَيَبَ :

دلپذیر ونیکو وخوب ولذید وپاك بودن

To be pleasant, delightful, delicious, sweetor, be pure and clean

طَيِّب :

خوب ، شیرین ، کامل

Good, sweet, perfect

Heb. Ṭob טוב

خوب ودلپذیر

Pleasing, good

Syr. Ṭeb ܛܐܒ

Syr. ṭob ܛܳܒ

Aram. Ṭeb טְאֵב

Aram. tab טָב

Aram. tayb טַיב

شاد ، پرنشاط

Glad, joyful

As. ṭâbu

خوب ومهربان بودن

To be good, kind

As. ṭâbel

خداوند نیکو است

God is good

وعرف العرب عند الفرس وعند بنى ارم بتسميه اخرى
هى : Tayayo,Taiy اما علماء عهد التلمود
من العبرانيين، فاطلقوا عليهم لفظة طيعا وطياية ،
واصل الكلمتين واحد اخذ من لفظة طى اسم القبيلة
العربية الشهيرة ، وكانت تنزل فى البادية فى الارضين
المتاخمة امبراطورية الفرس، وكانت من اقوى القبايل
العربية فى تلك الايام ولهذا صار اسمها مرادفا للفظ
"العرب" . وقد ذكر برديصان اسم yo,Tayaye
مع Sarakoye وقد شاعت هذه التسميه قرب
الميلاد وانتشرت فى القرن الاولى للميلاد كما تبين
ذلك من الموارد السريانية واليهودية . واستعملت
النصوص الفهلوية لفظة "تازيك" فى مقابل عرب
كما استعملت الفارسية لفظه "تازى" بهذا المعنى
ايضا . واستعمل الارمن كلمه تجيك Tačik فى معنى
عرب ومسلمين واستعمل الصينيون لفظه تشى Taši
لهذه التسمية . وقد عرف سكان آسيه الوسطى الذين
دخلوا فى الاسلام بهذه التسمية ، كما اطلق الاتراك
على الايرانيين لفظة "تاجيك" من تلك التسميه حتى
صارت لفظة تاجيك تعنى الايرانى فى اللغة التركية"

(جواد على : العرب قبل الاسلام ج ١ ص ٣١)

رك : عرب

(Jastrow. 531; Huz-Dict. 186;
oncise Encyclopaedia of Arabic
ivilization; vol.1 P. 523)

Ak. ṭâbum

Good خوب

Emp.Aram. ṭb

Palm. ṭbt'

Hatra ṭb

Old.Aram. ṭbh

Aram. ṭâbâ טָבָא

Aram. ṭayeb טָיֵב

Emp.Aram. Ṭbwt

زیبائی

Bonté

طَیبُوث :

آمیخته از روغن مقدس و آب و استخوانهای کهنه برای برخی از قدیسین

A mixture of sacred oil, water and decayed bones of saints

Syr. ṭaybutâ

Bab. ṭebetu

دهمین ماه بابلی

The tenth Babylonian month

Huz. ṬB : Nêvak

نیک ص : ۲۱۹

(Gesenius. 373,370; Hoftij. 98, 100; Gelb. 301; Jastrow. 515; Huz Dict. 155; Nakhla. 194)

طُوبانِ ، طُوبانِی :

خوشبخت

Bienheureux

Syr. ṭubbonâ ܛܘܼܒܬܢܐ

(Dozy. 78)

طُوبیٰ ، (ج : طوبیَات) :

خوشبختی ، سعادت

Happiness

Syr. ṭubâ ܛܘܼܒܐ

طُوباوی :

خوشبخت

Happy

Syr. ṭubnâ ܛܘܼܒܢܐ

(Nakhla. 194)

طَیر ، طائِر (ج : طُیور ، اَطیار) :

مرغ ، مرغان

Bird, fowl

Syr. ṭayra ܛܝܪܐ

ربانیده ، دزد ، غارتگر

Robber, plunderer

(Brun. 184; Huz-Dict. 129)

طیز :

کون ، پشت

Postérieur, le derrière

Syr. ṭizâ ܛܝܙܐ

(Dozy. T.2,P.80; Jacob. 68)

طَیش :

Unsteadiness flint سبکی ، دمدمی مزاجی

Syr. ṭawšâ ܛܘܫܐ

(Jacob. 88)

طیطوی : (Pers)

نوعی از مرغ سنگخوار است، که آن را قطا گویند

The sand-grouse

Syr. ṭiṭos ܛܝܛܘܣ

Syr. ṭiṭis ܛܝܛܝܣ

Pers. titu تیتو

Sansk. tittibha

(Brun. 185; Nakhla. 194; Borhan. 1364)

طَیلسان ، طَیلُسان ، (ج : طَیالِسة) : (Pers)

جامه‌ای گشاد وبلند که بردوش اندازند

Persian mantle, hood

Syr. tlasonâ ܛܠܣܢܐ

Pers. tâlesân تالِشان

Pers. tâlesan تالِسان

(Jacob. 87)

طین :

Clay گل

B.Aram. ṭin טִין

N.Heb. ṭinâh טִינָה

Syr. tinâ

Mand. ṭina

Emp.Aram. ṭyn

Ak. ṭiṭ(t)u, ṭiṭṭu

Syr. ṭṭy ܛܛܝ

Heb. ṭiṭ טיט

Huz. TYN' : gil

گل

(Gesenius. 1094; Jeffery.208; Macuch. 179; Hoftij. 100; Huz-Dict. 156)

ظ

ظَبیٌ :

آهو

Gazelle

Heb. ṣebi צְבִי

Aram. ṭabyah טַבְיָה

Syr. tabyâ ܛܒܝܐ

Old.Aram. ṢBY צבי

Gazèlle

Emp.Aram. ṬBY'

(Gesenius. 840; Hoftij. 99,241)

ظَرَّ :

مانند کاردلب تیز بودن

To be sharp edged like a knife

Heb.root. ṢRR צרר

As. ṣurtu

کارد ، چاقو

Knife

Syr. ṭaronâ ܛܪܢܐ

صخره ، سنگ ، سنگ چخماق

Rock, stone, flint

(Gesenius. 860; Brun. 198)

ظَعَنَ :

کوچ کردن ، سفر کردن

To journey, go away

Heb. ṣâ'an צָעַן

آواره ، بیراه شدن ، سفر کردن

Wander, travel

Aram. Ṭe'an טְעַן

Syr. ṭ'an ܛܥܢ

بردن ، حمل کردن

Bear, carry

Emp.Aram. Ṭ'N

To carry حمل کردن

Palm. Ṭ'N

Load (beast) بارچارپایان

(Gesenius. 858; Frankel. XIV; Brun. 192; Hoftij. 102)

ظَفِرَ :

ناخنك درچشم کسی رستن

To have a pellicle over the eye

ظفر :

ناخن

As. ṣupru

Aram. ṭepar טְפַר

Aram. ṭuprâ טוּפְרָא

Syr. ṭeprâ ܛܶܦܪܐ

Mand. ṭupra

Heb. ṣepren צִפֹּרֶן

Nail ناخن.

(Gesenius. 862; Macuch. 178; Brun. 77)

ظفار : (N.Pr.)

ناحيه ای در جنوب جزيرة العرب بين حضرموت وعمان

Dhofar a district in South Arabia, and the ancient city of Hemyarite kings

Heb. sepâr סְפָר

Gr. Sapphar Σαπφαρ

(Gesenius. 708)

ظلّ (ظلل) :

سايه دار بودن ، سياه بودن

To shade, to give shade over, to be black

Heb. ṣel צֵל

As. ṣilu

Shade سايه

As. ṣalâlu. ṣillu

پشت بام

Roof over

Sab. ṬLL

Sab. ṬLL

بام ، سقف

Ceiling

Palm. ṬṬLYL'

تظليل :

سايه گستردن ، تاريك كردن

Overshadow

Aram. ṭelalâ טְלָלָא

Syr. ṭelolâ ܛܠܠܐ

ظلال :

سايه ، هرچيزكه سايه افكند

Shadow, anything shading

Ak. ṢLL . ṣillum

Mand. ṭula

Old.Aram. ṭll

Emp.Aram. ṭllh

(Gesenius. 853; Gelb. 243,244;

Hoftij. 101; Macuch. 177; Brun. 187)

ظَلَمَ :

ستم کردن

To misuse, to act wrongfully

Heb.root. TLM טָלַם

Aram. ṭlam טְלַם

Syr. ṭlam ܛܠܰܡ

Mand. Ṭlm

Opress, injure

Huz. TLM : duzd

۶۱۴ : دُزدُ
دزد

Syr. ṭlumâ ܛܠܽܘܡܳܐ

ظالم ، دزد

Opressor, thief

(Gesenius. 378; Frankel. 35; Brun. 187; Macuch. 180; Huz-Dict. 154)

ظُلمَة ، (جمع : ظُلُمَات) :

تاریکی

Darkness

Syr. ṭolmâ ܛܘܠܡܐ

Heb. salmâwet צַלְמָוֶת

Syr. ṭulamtâ ܛܘܠܡܬܐ

Heb. selamot צְלָמוֹת

ظلمات

Obscurity, darkness

(Brun. 188; Gesenius. 1126)

ظَنَّ :

شك كردن ، گمان بردن ، فرض کردن

To suspect, suppose, hesitate

Aram. ṬNN

Syr. ṭan

Mand. ṬNN

ظَنّ :

Suspicion گمان

Mand. ṭana

(Macuch. 175,181; Frankel. XIII)

ظَمِئَ :

تشنه بودن

To be thirsty

Heb. ṣamea צָמֵא

As. ṣûmu

Thirst تشنه

Heb. ṣâmâ צָמָא

Thirst تشنه

(Gesenius. 854)

ظَهَرَ :

آشکار شدن

To appear, to clear

قوی پشت بودن

To be strong-baked

ظُهر ، ظَهيرَة :

نيمروز ، ظهر

Midday

Heb.root. ṢHR צהר

Aram. Ṭihrâ טִיהֲרָא

Syr. tarâ ܛܗܪܐ

Heb. ṣohar צֹהַר

ظهر ، نيمروز

Midday

(Gesenius. 843; Brun. 181)

ع

عبّ ، (ج : عِباب) :

بيخ آستين

Neck of sleeve

Syr. ʻubâ ܥܘܒܐ

(Jacob. 101; Brun. 417)

عَباء ، عَباءَة ، عَبايَة (ج : أعبِئة ، عُبى) :

عبا

Hair, or woolen striped cloak

Syr. ʻboytâ ܥܒܝܬܐ

(Brun. 417; Nakhla. 194)

عَبَدَ :

پرستيدن ، اطاعت كردن ، بندگى كردن

To worship, obey, serve, to enslave

Heb. ʻâbad עָבַד

كار كردن ، خدمت كردن

Work, serve

Old.Aram. ʻBD

كردن ، ساختن

To do, to make

Aram. ʻabad עֲבַד

Sab. ʻBD

Syr. ʻbad ܥܒܰܕ

Phen. ʻbd

Pun.,Emp.Aram. ʻbd

Hatra,J.Aram. ʻbd

Huz. ʻBYDWN + tan : Kartan

[illegible] : كردن

To do, to make

عَبد :

بنده ، غلام

Slave, vassal

Old.Aram. ʻBD

Aram. ʻabdâ עַבְדָּא

As. ʻabdu

N.Heb. ʻâbad

Heb. ʻebed עֶבֶד

Syr. ʻabdâ ܥܰܒܕܐ

Phen,Pun. ʿbd

Emp.Aram. ʿbd

Palm. ʿbdy

Slave

بنده ، برده

Huz. ʿABDYN : bavandakân

بندگان

Slaves, vassals

Heb. ʿabâd עָבָד

Syr. ʿebod

Work

کار

در کتیبه هایی‌که در شمال عربستان یافت شده ترکیب کلمه عبد بمعنی بنده با بعضی از خدایان عرب دیده میشود .

The inscriptions from N.Arabia contain numerous examples of ʿBD עבד joined with the name of a divinity e.g:

ʿBDDWŠRʾ — عَبدُ ذی شری

עבדדושרא

ʿBDLT — عَبدُ اللات

עבדלת

ʿBDMNT — عَبدُ مَناة

עבד מנת

ʿBDʾLʿZʾ — عَبدُ العزی :

עבד אלעזא

ʿBDʾLHʾ — عَبدُ الله

עבד אלהא

عُبودیّة :

Servitude — بندگی

(Gesenius. 412,414; Hoftij. 198, 204; Huz-Dict. 36; Brun. 419; Jeffery. 210)

عَبَرَ :

از راهی گذشتن ، عبور کردن

Pass over, through, by, pass on, to cross

Heb. ʿâbar עָבַר

Heb. ʿebar עֲבַר

Zinj. ʿBR

Sab.,Nab. ʿBR

Aram. ʿabar עֲבַר

Syr. ʿbar

As. ebêru

To pass

Heb. ʿeber עֵבֶר

منطقه عبور

Region across, beyond side

عِبری

Heb. ʿebri עִבְרִי

Hebrew عبری

مردم آنسوی رود اردن ، آنسوی فرات

From beyond the Jordan, from beyond the Euphrates.

Tel.Amarna. Ḫabirû

Hebrew

Phen,Old.Aram.,Emp.Aram. ʻBR

Passer گذشتن

Pun. ʻBRH

غله ، گندم

Céréales, blé

Ak. abartum

طرف دیگر ، آن ور

The other side

Huz. ʻBRWN + tan : vitartan

گذشتن

Pass on

عبر ، عِبر :

کنار وآنسوی رود ونهر

Shore, beyond the river

Syr. ʻebrâ ܥܒܪܐ

عابور :

پرندگان مهاجر

The emigrant birds

Syr. ʻoburâ ܥܘܒܪܐ

عابورة

گذری ، زودگذر

Transient

(Gesenius. 717,720; Hoftij. 202; Brun. 421 Gelb. 14; Nakhla. 195; Frayha. 116; Huz-Dict. 37)

عبرتا : (N.Pr.)

از روستاهای نهروان بین بغداد وواسط

A village of Nahrawan between Baghdad and Wasiṭ

Syr. ʻabartâ ܥܒܪܬܐ

(Frankel. XX)

عبس :

برابر وگره زدن ، روی ترش کردن

To frown, to contract (the face), to took sternly

Heb. ʻâbaš עָבַשׁ

(Gesenius. 721)

عبط ، اعتبط :

ذبح کردن حیوانی جوان وفربه

To slaughter a young and fat beast

yr. ʿabaṭ ܕܚܒܛ

عَبِيط :

ذبيحهٔ جوان وچاق ، احمق
laughtered when young (animal);
oolish
yr. ʿabitâ ܕܚܒܝܬܐ
oolish احمق
Nakhla. 195; Brun. 419)

عَبَقَ :

گسترده شدن (عطر)
o spread out (a perfume)
np.Aram. ʿBQ
عجله کردن ، فشارآوردن
e hâter se presser
np.Aram. LʿBQ
بزودی ، فورا
mmédiatement, aussitôt
Hoftij. 202)

عَبقَرِيّ : (Pers)

نوعی از قالی گرابنها
kind of rich carpet
بنظر میرسد که آن مرکب ازآب ، وکار باشد که
روی هم بمعنی کارعالی ودرخشنده است .

It seems to be an Iranian word,
that it is the Pers âbkâr آبکار
meaning something splendid from
آب splendour and کار something
made
Pahl. âbkâr
(Jeffery. 210)

عَبُلَ :

بزرگ وسترك وگنده بودن
To be bulky , stout
Pun. ʿBL
(Gesenius. 716)

عِيبَل : (N.Pr.)

قبیله ای ازعرب که نسب ایشان به قحطان میرسد
Arabian people, descended from
Joktan
Heb. ʿibâl עֵיבָל
Heb. ʿobâl עוֹבָל
Gr. Gaibal Γαίβαλ
(Gesenius. 716)

عبّ تَعبِيَة :

مرتب کردن ، پر کردن

To set in order, to fill

Heb. ʿBH עבה

تَعَبّی :

پر بودن

To be filled

Syr. ʿboâ ܥܒܐ

Syr. ʿbi ܥܒܝ

(Jacob. 101; Frayha. 116)

عَتُدَ :

فراهم شدن ، حاضر شدن چیزی

To be ready, prepared

Heb. ʿâtod עָתוֹד

Syr. ʿtad ܥܬܕ

حاضر بودن

To be ready

عتود :

بزغاله نر

Young he goat

Heb. ʿatud עַתּוּד

Ak. attudu

As. atudû

He goat

Huz. ʾNDWT : Kâpêt

Mountain he goat بز کوهی

عَتِید :

حاضر ، در دست ، مقدر شده

At hand, ready, destined

Heb. ʿâtid עָתִיד

Aram. ʿatid עֲתִיד

Syr. ʿtid ܥܬܝܕ

Mand. ʿtit, ʿtita

(Gesenius. 800; Macuch. 358; Huz-Dict. 73)

عَتَرَ :

ذبح کردن ، قربانی کردن برای

To slaughter for sacrifice (sheep

Heb. ʿâtar עָתַר

زاری‌ودعا کردن ، لابه کردن به درگاه خدا

Pray, supplicate

(Always to God)

عَتّرَ :

بزحمت انداختن کسی

To trouble anyone

Syr. ʿtar ܥܬܪ

(Gesenius. 801; Frayha. 116)

عِترَة :

گردن بندی از دانه های خوشبو

Necklace of aromatic beads

Aram. ʿatar עֲתַר

غنی بودن ، غنی شدن

To be rich, grow rich

Emp.Aram. ʿtry

(Frankel. 290; Jastrow. 1130)

عَتَقَ ، عَتُقَ :

آزاد شدن ، از بندگی رستن ، پیروکهنه شدن

To become free, to be freed (slave); precede, pass forth, grow old

Heb. ʿâteq עָתֵק

حرکت کردن ، جلو رفتن

Move, proceed, advance

Ak. etêḳu, etêqu

بحرکت آوردن

Bring move

Aram. ʿatag עֲתַק

Syr. ʿteq ܥܬܶܩ

عَتِیق :

پیر و کهنه

Old, ancient

Aram. ʿatiqâ עַתִּיקָא

Syr. ʿatiqâ ܥܬܺܝܩܳܐ

Mand. atiqa

Emp.Aram. ʿtiq

Palm. ʿtyqâ (Sg.)

Palm. ʿtyqin (Pl.)

Old, preceding, choice, excellent, noble

(Gesenius. 801; Jeffery. 211; Hoftij. 224; Brun. 467)

عَتّیٰ :

حتی ، تا

Until, up to

Aram. ʿad

Ak. Adi, adima, adum

Phen. ʿd

Heb. ʿwd

Emp.Aram. ʿd

هنوز ، بعلاوه

Encore, en outre

بعد = ب + عد

پس، سپس

After, later on

Pun. bodi = b + odí

Huz. ʻD : tâk ܘܿܕ:ܨܡܟ

Till, until تا

(Gelb. 16; Hoftij. 303; Huz-Dict. 32)

عَثَّ :

بید زدن ، کرم خوردن

To eat (of moth), to freat (wool moth)

Heb. ʻâšeš עָשֵׁשׁ

اتلاف کاری کردن

Waste away

عُثَّة ، (ج : عُثّ ، عُثَث) :

حشره‌ای بنام بید که پشم وپارچه را میخورد

Moth-worm

Heb. ʻâš

Moth بید

As. ašašu

(Gesenius. 799)

عَثر ، عَثریّ :

دشتی که کشتزار آن از باران وشبنم سیراب شده باشد .

Name of land fertilized by dew and rain

Heb. ʻaštârot עַשְׁתָּרוֹת

عشتاروت

Name of a place in East of Jordan

رك : عشتروت

(Gesenius..800)

عَثَنَ :

بالا رفتن ازکوه ، دود کردن آتش

To ascend (a hill), to smoke (fire)

Heb. ʻašân עָשָׁן

دود کردن

To smoke

Syr. tenonâ ܬܢܢܐ

Syr. tnonâ ܬܢܢܐ

Root. ʻTN عتن

(Gesenius. 798)

عُجَّة :

خاگینه ، نیمرو

Omlet, egg-fritter

Aram. ʻugâ עֻגָא

نانی که روی زغال بپزند

Cake baked on coal

(Jastrow. 1047)

عَجَبَ :

شگفت آمدن ، تحسین کردن

To wonder at, to admire

Heb. ʿâgab עָגַב

تأثر وعاطفه ومهر وافر داشتن ، شهوت داشتن

To Have inordinate affection,

lust

(Gesenius. 721)

عَجَرَ عَجَراً :

کلفت وبزرگ جثه بودن

To be thick, bulky

عجر ، عجراء ، اعجر

خشن وفربه وچاق

Thick, bulky, fat

Syr. ʿogurâ ܥܘܓܘܪܐ

Syr. ʿagura ܥܓܘܪܐ

Gr. agrios ἄγριος

(Brun. 423; Frayha. 116)

عِجل :

گوساله

Calf

Heb. ʿegel עֵגֶל

Aram. ʿegalta עֶגְלְתָא

Aram. ʿiglâ עִיגְלָא

Syr. ʿgeltâ ܥܓܠܬܐ

Syr. ʿeglâ ܥܓܠܐ

As. agalu (Sg.)

As. agalê (Pl.)

Calves

(Gesenius. 722)

عَجِلَ :

شتاب کردن ، شتابیدن

Hasten, be swift, to make speed, haste

Heb. ʿGL עגל

Mand. ligal

دور گشتن ، غلطانیدن چیزی

Be rounded, roll

Syr. ʿagel ܥܓܠ

غلطانیدن چیزی

Roll a thing

Targ. ʿagulâ עֲגוּלָא

گرده نان

Rolled cake

Targ. ʿagilâ עֲגִילָא

Shield سپر

Aram. baʿgâlâ בְּעָגָלָא

Syr. ba‘gal ܒܥܓܠ

به شتاب ، به سرعت

In swiftness, swiftly

عجلة :

عرابه ، گاری

Cart (from rolling of wheels)

Heb. ‘agâlâh עֲגָלָה

Aram. ‘agaltâ עֲגַלְתָּא

Syr. ‘ogeltâ ܥܓܠܬܐ

Egypt. âgaretha

Phen.,Pun. ‘glt

(Gesenius. 722; Hoftij. 202)

عجم :

اعجم الكلام :

بزبان عربی درست سخن نگفتن

To speak Arabic incorrectly

عجمة :

به زبان عربی بد سخن گفتن

Defective speaking in Arabic

Heb. ‘âgam עָגַם

غمگین ومحزون بودن

To be greived

Aram. ‘agam עֲגַם

Syr. ‘agam ܥܓܡ

As. agâmu

خشمگین بودن

Be vexed

Ak. awâjam

To speak

سخن گفتن

Syr. g‘am ܓܥܡ

To vomit

قی کردن

اعجمی ، عجمی :

بیگانه نسبت به عرب ، ایرانی

Foreign to the Arabs; Persian, Iranian.

Syr. ‘gomoyâ ܥܓܡܝܐ

(Gesenius. 723; Brun. 422; Gelb. 2)

عجن :

سرشتن ، خمیر کردن ، مالش دادن

To knead (flour), to press into mass

Syr. ‘gen ܥܓܢ

(Brun. 422)

عِدّ ، (ج : اعداد) :

چشمه ، آب جاری

Spring, current water

Syr. ʿdâ ܥܕܐ

(Nakhla. 195)

عَدَا :

بجز ، بغیر از

Save, except

Heb. ʿad עַד

Aram. ʿD עד

Syr. ʿad ܥܕ

Sab. ʿD

Sab. ʿDY

As. adi

Event to, while

Huz. ʿD : bih او : [illegible]

(Gesenius. 723; Brun. 423; Huz. Dict. 34,196)

عَدَّ (عدد) :

شمردن

Count, reckon, to number

Heb. ʿDD עדד

عِدَّة :

شمار ، زمان موقع

Number, period

عِدّان :

زمان ، فصل

Time, season

Aram. ʿedân עִדָּן

Aram. ʿedânâ עִדָּנָא

Syr. ʿedon ܥܕܢ

As. (h)adan(n)u

As. edanu, adu

زمان معین

Appointed, definite time

B.Aram. iddân

J.Aram. iddânâ

Ak. adannu

Mand. ʿdana

عَدان :

Syr. ʿedonâ ܥܕܢܐ

هر هفت سال از زمان

Space of seven years

Huz. ʿDNʾ : damân

[illegible] : زمان

Emp.Aram. ʿdn

Palm. ʿdn

زمان ، ساعت

Temps, l'heure

(Gesenius. 723,1105; Hoftij. 204; Brun. 424; Macuch. 341; Huz-Dict. 33)

عدَرَ :

بابیل پاك كردن

Heb. âdar

To hoe, pic

مَعـدور

كلنگ ، كلنگ دوسره

Pickaxe, iron-bar

Heb. M‘DR מעדר

Syr. M‘DR’ ܡܥܕܪܐ

Syr. ‘DWR’ ܥܕܘܪܐ

(Gesenius. 727; Frayha. 122)

عدس :

دانژه ، دانچه ، عدس

Lentil

Heb. ‘adašâh עֲדָשָׁה

N.Heb. adašâh

(Gesenius. 727)

عدَلَ :

داد ورزیدن ، عدالت كردن

To act equitably

Heb. ‘DL

عدل :

عدول كردن ، كنار رفتن

Turn aside

Heb. ‘adulam עֲדֻלָּם

عقب نشینی كردن ، پناه بردن

Retreat, refuge

(Gesenius. 226)

عدن : (N.Pr.)

بهشت عدن

Eden, Paradise

جنات عدن

The garden of Eden

Heb. ‘eden עֵדֶן

منطقه ای كه باغ آدم وحواء در آن بود

District in which lay garden of home of Adam and Eve

As. edinu

دشت

Plain

Syr. ‘din ܥܕܝܢ

Mand. ‘dana

(Gesenius. 726; Jeffery. 212; Macuch. 341)

عدا (عدوا) :

دویدن گذشتن

To run, pass by

Heb. ʿâdâh עָדָה

گذشتن ، جلو رفتن

Pass on, advance

Aram. ʿDÏ עדי

رفتن ، پیش جستن ، به کاری رفتن

Go along, go by

Mand. ʿada, ʿda

Syr. ʿdâ ܥܕܐ

از جایی گذشتن ، آمدن

Pass by, come

Syr. ʿada ʿal ܥܕܐ ܥܠ

روی چیزی افتادن

Fall upon

Huz. ʿDYTNT

Pun. ʿdi . aode

پیش آمدن

S'avancer

(Gesenius. 723; Hoftij. 204; Huz. 196)

عدو ، (ج : اعداء) :

دشمن

Foe, enemy

دشمن

Huz. ʾDYW

Aram. ʿadâ עֲדָא

ستم کردن

To oppress

Emp.Aram. ʿdyw

بلند کردن برداشتن

Oter, enlever

(Huz-Dict. 183; Hoftij. 206)

عدوی :

گری ، بیماری جرب

Mange, scab

Heb. ʿâdah עדה

زیور ، پیرایه ، خود آرایی

Ornament, deck oneself

Aram. ʿidut עידות

زیور ، پیرایه

Ornament

Aram. ʿaditâ עֲדִיתָא

گری ، پوسته وشوره سر

Scab, scurf

عدی :

سنك پهنی برای پوشانیدن قبر

A broad stoné for covering grave

(Gesenius. 725)

عَذب :

Sweet — شیرین

Emp.Aram. ʿDB

قسمت ، زندگی

Lot, la vie

(Hoftij. 204)

عَذَر :

پوزش خواستن ، خود را معذور داشتن یاری وکمك خواستن

To excuse, exculpate, aid

Heb. ʿâzar עָזַר

یاری و دستیگری کردن

To help, succour

Syr. ʿedar ܥܕܰܪ

Palm. ʿDr . ʿZR

یاری وکمك کردن

To help

(Gesenius. 740)

عِذق :

خوشه انگور ، شاخهٔ خرما

Bunch of grapes; raceme of dates

Syr. ʿedqâ ܥܕܩܐ

Syr. ʿedqtâ ܥܕܩܬܐ

Syr. ʿtqi (pl.) ܥܬܩܐ

Mand. dqa

خوشه انگور ، شاخهٔ خرما

عِذقَة :

علامتی که از پشم قرمز ساخته شود

Sign made of red wool

Ak. idqu

fleece — پشم

(Macuch. 342; Jacob. 22)

عَذِی :

زراعت دیمی

Dry farming

Syr. ʿedyâ ܥܕܝܐ

(Jacob. 21)

عِذیوط :

فرومایه ، نادان

Ignoble, ignorant

Aram. hedyat הֶדְיוֹט

Gr. idiotes ιδιωτης

(Frankel. 280; Jastrow. 333)

عُرّ :

نام کوه عدن

Mountain of Aden

العُرّ :

Dialect of Yemen

لهجه‌ای از یمن

Heb. ʿâr עָר

نام جائی در مو آب

A place in Moab , S. of Arnon

Sab. ʿR

بلندی مستحکم واستوار

Fortified height

(Gesenius. 786)

عَرَب ، العَرَب :

عرب ، مردم بدوی ، عرب بدوی ، دلیر

The Arabs, Beduwy the people,

Doughty

Heb. ʿArâb עָרָב

ساکنان صحرائی شمالی عربستان

The dwellers of north Arabia

Sab. ʿRB. ʿRBN, ʿARB

As. Arbi, Arbu. Aribu

مردم شمال عربستان

People in N.Arabia

As. urbi . arabu

Nomad, Arab, tribe

As. inscription matu-a-rabi

سرزمین عرب

Arab's territory

Ak.root. a-ra-bi

To war

جنگیدن

Behistun inscription: har-ba-ia

Behistun-Arbaya ,

Arab, Arabia

عرب ، عربستان

Elamit. arpaya

Old.Pers. Arpaya

Arabia

عربستان

Aramanic Papyri. ʿrby ערבי

Heb. ʿereb עֶרֶב

آمیخته ، مخلوط ، دورگه ، گروه مخلوط

Mixture, mixed company

heterogeneous body attached to a

people

Syr. ʿarab ܥܪܒ

Arb's people

Syr. ʿarboyâ ܥܪܒܝܐ

Arabian عربی ، عرب

Heb. arbi

Arabian عربی

Heb. ʿarâbâh עֲרָבָה

دشت بیابانی

Desert-plain, steppe

عربا

Syr. ʿarbâ ܥܪܒܐ

صحراء

Desert

Syr. bit ʿarboye

ܒܝܬ ܥܪܒܝܐ

Arabia عربستان

Gr. Arabae

Arabia

عرب

Lat. Arabus

Arabian عربی ، عرب

Huz. ʾRWNYK : hrwʾnyk

Arabian عربی ، عرب

Pahl. harvâstân

Arabia عربستان

Pun, Phen., ʿrb

ضمانت وتضمین کردن

Garantir

Emp.Aram. ʿrb

Heb. ʿârab עָרַב

ضمانت وگرو گرفتن ، تبدیل کردن ، رد وبدل کردن

Take on pledge, exchange

عَرَب ، (ج اعرّاب)

کفیل

Personal surety, bail

Syr. ʿaroba ܥܪܘܒܐ

(Gesenius. 787; Brun. 60; Hoftij. 221; Jastrow. 531,1110,1111; Kent. 169; Gelb. 61; Payne Smith. 427; Macuch. 35; Huz-Dict. 186; Jawad-Ali. vol. 1 P. 16,17,144)

عَرَب

آسیاب

Mill

Syr. ʿRBʾ

(Nakhla. 195)

عَرْبون ، عُرْبون ، عُربان ، رَعبو

بیعانه ، وثیقه

Earnest-money, pledge

Syr. ʿarbuna ܥܪܒܘܢܐ

Emp.Aram. ʿrbn

Possession ملك

Phen. ʿRBN

Gr. arrabon ἀρραβών

(Nakhla. 195; Hoftij. 221)

بالا رفتن ، از نردبان با لا رفتن تلو تلو خوردن ،
لنگ بودن

To ascend, to ascend a ladder, to bend, incline toward, to be lame

Heb. ‹ârag עָרַג

دراز شدن برای

Long for

(Gesenius. 788)

عَرِد :

Wild-ass خروحشی

Syr. ‹roda ܥܪܕܐ

(Jacob. 70)

عِراد :

Herbs گیاه

Syr. ‹robâ ܥܪܒܐ

(Jacob. 71)

عِـرزال ، عِرزالة ، (ج : عَرازيل) :

کلبه چوبی که روستائیان بر سر درخت سازند تا از آنجا پا سبانی کنند

Hut on a tree for a rural guard

Syr. ‹arzolâ ܥܪܙܠܐ

Aram. ‹arzal ܥܪܙܠܐ

عَرُوب :

شوهر دوست ، بشاش شیرین

Pleasing to her husband, sweet, pleasing

Heb. ‹ârab עָרֵב

شیرین وبشاش‌بودن

To be sweet, pleasing

Targ. ‹arib עריב

شیرین وبشاش

Sweet, pleasing

(Jeffery. 213)

عَرُوبة :

Friday روز جمعه

Syr. ‹rubta ܥܪܘܒܬܐ

(Jacob. 104)

عَرَبة ، العَرَبة : (N.Pr.)

نام یك فرو رفتگی در جنوب بحر المیت

Heb. ‹RB ערב

خشك ولم یزرع وبایر بودن

To be arid, strile

Syr. ‹robâ ܥܪܒܐ

(Gesenius. 787)

عَرَج :

(Frankel. 138; Frayha. 117)

عُرس:

عروس ، نامزدی

Marriage, betroth

Aram. ʿarsâ עַרְסָא

Syr. ʿarsâ ܥܪܣܐ

Mand. ARS

(Macuch. 38)

عَرش.

تخت ، خیمه ، سایبان

Throne, pavilion, booth, shed

Heb. eres

تخت خواب ، نیمکت

Couch, divan

Ak. êršu

As. iršu

بستر ، تخت خواب

N.Heb. arisah

Cradle گهواره

Aram. ʿarsâ עַרְסָא

Syr. ʿarsâ ܥܪܣܐ

Syr. arsotâ (Pl.) ܥܪܣܬܐ

Emp.Aram. ʿRŠ

Huz. ʾRŠYʾ : gâs

گاه

Throne

تخت

Palm. ʿršʾ

تابوت ، تخته تابوت

La couche funéraire

(Gesenius. 793; Brun. 463;

Huz-Dict. 88; Hoftij. 222)

عَریش:

سایبان ، داربست مو

Shed, grape-trellies

اَلعَریش (N.Pr.)

بندر مصر در شبه جزیره سینا درکنار دریای مدیترانه درمشرق پرت سعید

Arish (AL-) " la Treille", port d'Egypte (district du Sinaï) sur la Méditerranée, a l'E.de Port-Saïd.

(Larousse)

Syr. ʿAriš ܥܪܝܫ . ܥܪܫ

(Gesenius. 793; Brun. 463)

عَرعَر:

درخت سرو کوهی

Juniper-tree

Heb. ʿaroʿer עֲרוֹעֵר

درخت ، بوته ، سروکوهی

Tree or bush, juniper

(Gesenius. 792)

عَرَصَ :

لرزیدن ، تکان خوردن لرزانیدن

Quiver, flicker

Heb. ʿâraṣ עָרַץ

لرزیدن ، سبب لرزش شدن

Tremble, cause to tremble

Syr. ʿaraṣ ܥܪܰܨ

به شدت وناگهان وارد شدن

Come upon suddenly or violently

Eg. ʿu-ra-dan(t)

ایشان ترسانیده شدند

They terrified

(Gesenius. 792)

عَرَض :

عرض (در مقابل جوهر)

Accident (opposed to substance)

Syr. ʿeraʿ ܥܶܪܰܥ

(Brun. 30)

عَرَضَ :

عرضه کردن ، نشان دادن

To present, to expose

Syr. ʿras ܥܪܰܣ

دویدن ، شتاب کردن ، ملاقات کردن

To run, to meet, hasten

عَارِضَة :

حادثه ، واقعه

Accident, event

Syr. ʿarṣtâ ܥܰܪܨܬܳܐ

(Brun. 463-464)

عَرطِنیثا :

آذریون ، بخور مریم

Chez Râzi c'est une plante inconnue; ceux qui disent que c'est le آذریون se trompent; aujourd'hui on appelle ainsi en Orient بخور مریم mais chez Râzi c'est une autre plante.

Syr. ʿartonitâ ܥܰܪܛܘܢܝܬܳܐ

(Dozy. T 2,P. 114)

عُرف :

یال اسب ، قسمتی از گردن

Name of horse, part of neck

Heb. ʻRP ערף

Heb. ʻorep עֹרֶף

پشت گردن ، گردن

Back of neck, neck

Phen,Pun. ʻRPH ערפה

ایوان ، دالان و دهلیز سرپوشیده ستون دار

Portique

(Gesenius. 791; Hoftij. 222)

عرق :

خوردن گوشتی که بر استخوان است ، وپاك كردن

آن از گوشت ، خرد خرد خوردن .

To strip a bone of the flesh,

gnaw

Heb. ʻâraq עָרַק

خرد خرد خوردن

To gnaw

Syr. ʻraq ܥܪܩ

Ak. RK . arakum

to be long دراز بودن

Ak. ʻRKT'

The bone استخوان

Huz. ʻRKT' : astak

ܐܘܨܝܐ : ܐܣܛܩ و استه

(Gesenius. 792; Ebeling. 22;

Huz-Dict. 37)

عرق :

رده آجر و سنگ در بنا

Row of brick and stone

Syr. ʻRQ' ܥܪܩܐ

(Nakhla. 195))

عرق :

To flee گریختن

Aram. QRQ קרק

Emp.Aram. qrqw

Syr. qriqin (Pl.) ܩܪܝܩܝܢ

ناپایدار

Fugitives

N.Aram. ʻeraq עֲרַק

Syr. ʻarq ܥܪܩ

(Driver. 46,464)

عرقوب (ج : عَراقيب) :

Tendo Achillis ,Cavum genu

Syr. arqubâ ܥܪܩܘܒܐ

(Brun. 464)

عرك :

ستیزیدن در جنگ

Contend in battle

Heb. ʿârak עָרַךְ

آراستن ، مرتب کردن

Arrange, set in order

مَعْرَكَة :

رزمگاه

Battle ground

Pun. rk

Evaluation ارزش یابی

Nab. ʿRKW

مدخل ، پنجره

Ouverture, fenêtre

(Gesenius. 789; Hoftij.221,222)

عَرَمَة ، عَرْمَة :

خرمن کوفته ، توده غله ، کود

Grain heap (of threshed grain)

heap of corn, of sand or dung

Heb. ʿâram עֲרֵם

توده شدن

Be heap up

Sab. ʿRM

Syr. ʿram ܥܪܡ

عُرْمَة :

توده گندم وغله

Heap of corn

Syr. ʿormta ܥܘܪܡܬܐ

(Gesenius. 790; Nakhla. 195)

عَرُمَ ، عَرِمَ ، عَرَمَ :

بد طینت بودن ، از حد خارج شدن

Be ill-natured, cross

Heb. ʿârom עָרֹם

ناقلا ونیرنگ باز بودن

Be shrewed, crafty

Aram. ʿârim עָרִים

Syr. ʿrim ܥܪܝܡ

حیله گر ، ناقلا

Crafty, shrewed

(Gesenius. 791)

عَرَن :

نام گیاهی است

A plant Hypericum album

Syr. ʿarʿaryanâ ܥܪܥܪܝܢܐ

(Dozy. 122; Jacob. 70)

رِعرناس، (ع : عَرانِيس) :

چوب پیچك رزومو

Tendril of vine

Aram. ʾRNS ארנס

(Dozy. 122; Frankel. 108)

عُرواء :

تب، نوبه

Shivering fever

Syr. ʿarvitâ ܥܘܪܘܝܬܐ

(Nakhla. 195)

عَرِيَ :

برهنه شدن، لخت شدن

To become naked, bare of clothes, be naked

Heb. ʿârâh עָרָה

Be naked, bare

Phen. ʿrh ערה

As. ûru

برهنگی، دشت ویران و بیغوله

Nakedness, desert waste

عَرّى :

Aram. ʿyritâ עירִתָא

Syr. ʿaryâ ܥܪܝܐ

Syr. oryutâ (Fem.) ܥܪܝܘܬܐ

برهنه، عریان

Bare

Heb. ʿârâh עָרָה

Bare place جای برهنه

Phen. ʿRY

لخت گذاشتن

Mettre à nu

Emp.Aram. ʿRY

سرما خوردن

Avoir froid

عَوْرة :

شرمگاه، عورت

Pudenda

Heb. ʿerwâh עֶרְוָה

Nakedness, pudenda

(Gesenius. 789; Brun. 460; Hoftij. 221)

عَزّ :

نیرومند وقوی بودن

Be mighty, strong, to be powerful

Heb. ʿâzaz עָזַז

عزب :

دور وغايب وپنهان شدن

Be remote, absent

Heb. ʿazab עָזַב

ترك كردن وگذاشتن

Leave, forsake, loose

As. ezêbu

To leave

As. ušezib نجات دادن

To rescue

B.Aram. šizeh

Heb. ʿâzab עָזַב

تعمير وباز سازى كردن

معزب :

Building-stone سنگ بنا

(Gesenius. 737-738; Gelb. 85)

عزر :

يارى كردن

To help

Heb. ʿezer עֵזֶר

Heb. ʿezrâ עֶזְרָא

يارى ، كمك

Help, succour

Emp.Aram. ʿzz

Phen. ʿz

Syr. ʿaz

Strength قوت

Aram.Nab.Palm. zyzy (Pl.)

نيرومندان

Strongs

As. ezêru

آتشى ، خشمگين

Furious

As. ezzu درنده

Fierce

Ak. izuzzum

مانند يك شاهد ايستادن

To stand as a witness

عزيز :

قوى ، شرافتمند ، مغرور

Mighty, honoured, proud

ʿAziza اما عزيز فانه الاله عزيز

المعروف عند اهل الرها وقيل انه يمثل كوكب الصباح اى الزهرة

(تاريخ العرب قبل الاسلام ج ٦ ص ٣١٢)

(Gesenius. 738; Gelb. 304; Hoftij. 206)

Phen. ʿZR

Aram. ʿDR עדר

Palm. ʿDR עדר

(Jeffery. 214)

عزير : (N.Pr.)

عزيرنبی

Ezra

Heb. ʿEzrâ עֶזְרָא

(Jeffery. 214; Hoftij. 206)

عزق :

کندن ، شکافتن زمين با کلنگ

To dig the earth (with the spade), cleave or furrow the earth with implement

Heb. ʿâzaq עָזַק

dig about کندن

Aram. ʿezqetâ עִזְקְתָא

Syr. ʿezaqotâ ܥܙܩܘܬܐ

Syr. ʿez aqtâ ܥܙܩܬܐ

The ring حلقه

معزقة :

کلنگ ، آلت کندن

Spade, hoe, implement

Syr. ʿezqotâ ܥܙܩܘܬܐ

(Gesenius. 740; Frayha. 118)

عزل :

برداشتن ، کنارگذاشتن ،عزل کردن

To remove, to set apart, to discharge

Heb.root. ʿZL עזל

عزازيل :

Heb. ʿazazel עֲזָאזֵל

رانده کامل

Entire removal

لقب شيطان که رانده درگاه خداست

Huz. ʿZLWNT + an : šu-tan

Part. ʾZLT

To go رفتن

Old Aram. ʾZL

J.Aram. azal אֲזַל

Syr. ezal ܐܙܠ

Targ. azal אֲזַל

To go رفتن

رك : زال

(Gesenius. 23,736; Jastrow. 37;

Huz-Dict. 183)

عزی عزاء :

آرامش یافتن ، تسلیت پذیرفتن

To bear patiently, to receive

Condolence

Syr. ʿzâ

(Brun. 433)

عَسّ :

گرده کردن ، در شب پاسبانی دادن

To patrol, to go the round by night

Heb. ʿâsas עָסַס

فشار آوردن با پاله کردن

To press, crush, by treading

Syr. ʿas

پیگیری و اکتشاف

Explore

(Gesenius. 779)

عَسِق :

چسبانیدن

To stick to

عسق :

بد سرشتی ، بی عدالتی ، خشونت

Ill-nature, injustice, roughness

Heb. ʿâšaq עָשַׁק

بزور گرفتن ، ظلم وستم کردن ، خطا کردن

Extort, oppress, wrong

Aram. ʿăšaq עֲשַׁק

Old.Aram. ʿšq

Syr. ʿšaq

افترا و تهمت زدن

To accuse, slander

As. eśku

نیرومند قوی

عُسُق :

نسبت به بدهکاران خود خشن بودن

Hard towards his debtors

Syr. ʿsaq

سخت وخشن بودن

To be hard

Syr. ʿasqâ

بد خوی ، دشوار

Ill-natured, hard

(Gesenius. 798; Brun. 452; Nakhla. 195)

عَسکر (ج : عَساکِر) :

لشکر ، عده سربازان

Army, troops

Syr. ʿskartâ ܥܣܩܪܬܐ

Gr. ekserxeton ἐξερχητον

عَشِبَ ، عَشُبَ :

سبزه روئیدن

To produce green herbs, to herborize.

Heb.root. ʿśb עשב

Syr. ʿseb ܥܣܒ

عُشب :

سبزه تازه وتر

Fresh juicy herbage

Heb. ʿśeb עֵשֶׂב

Aram. ʿesbâ עִסְבָּא

Syr. ʿesbâ ܥܣܒܐ

Palm. ʿSBYʾ

As. išbu

Fresh juicy herbage

As. ešebu

بار میوه داشتن

To bear fruit

(Gesenius. 793; Brun. 451)

عَشتارُوت عَشتَرُوت (N.Pr.)

ایشتار الهه قدیم کنعانیان وفینیقیان که خدای فراوانی ونعمت وهمسر بعل بود

Astarte, a godess of the ancient Canaanites and Phoenicians. She was a deity of fertility, reproduction, the companion of Baal

Heb. ʿaštoret עַשְׁתֹּרֶת

Phen. ʿštrt

Sab. ʿsttr

Aram. ʿaštrot עַשְׁתְּרוֹת

As. Ištar

Old.Aram. ʿTR עתר

Eg. ʿastiratu

Gr. Astarte Ἀσταρτη

Gr. Astaroth Ασταρωθ

تل العَشتَرَة : (N.Pr.)

جائی در بیست ویك میلی شرقی دریای جلیله

Tel Astar 21 miles East of Sea of Galilee

عشتر السماء ایشتار

وكان فی جملة الاصنام التی شاء سوء طالعها الوقوع فی اسر الآشوریین الصنم "اترسمین" ، "اترسمائین" و"آتر" هو "عشتر" فیكون المراد

عشتر السماوات ، ويدل ذلك على انه اله السماء ·
وورد عشتر نور ، ونورو ، اى عشتر نور ونور صفة من
صفات الله فى الاسلام ·

(تاريخ العرب قبل الاسلام ج ٦ ص ١٧٠، ٦٣٠)

(Gesenius. 800;1128; Royston Pike Encyclopaedia of Religion)

عشّر :

یکی از ده برداشتن ، ده یك گرفتن ، یکی بر
نه افزودن ، دهمین گروه شدن

To tithe a thing, to make up the number ten, to be the tenth

عشَرَة :

Heb. ‘âśar עָשָׂר

Ten ده

Heb. ‘aśârah עֲשָׂרָה

Sab.Phen. ‘ŠR

As. ešru

Nab. ‘šr

Aram. ‘esar עֲסַר

Pun. ‘sr

Old.Aram. ‘eśar

Emp.Aram. ‘šrh

J.Aram. ‘šrh

Aram. ‘aśrâ עַשְׂרָא

Palm. ‘ŠR . ‘ŠRT’

Huz. ’SRY’ . ’SRY’ : dah

All ten ܥܣܪܐ . ܥܣܪܝܢ

عشر :

يك دهم

A ten, decade

Heb. ‘âśor עָשׂוֹר

A ten

Heb. ‘aśiri עֲשִׂירִי

عِشرين ، عِشرون :

بيست

A twenty

Heb. ‘eśrim עֶשְׂרִים

As. ešrâ

Sab. ‘SRY

Pun. ‘srm, ‘srm

Nab. ‘šryn

Emp.Aram. ‘šrn

Palm. ‘sryn

J.Aram. ‘šry (n)

Aram. ‘ŚRYN עשׂרין

Syr. ‘esrin ܥܣܪܝܢ

عَشّار (ج : عشّارون) :

ده يك بگير ، عشريه بگير

Gatherer of tithes

Syr. ʿušrâ ܥܘܣܪܐ

(Gesenius. 797; Hoftij. 223;

Brun. 452,466; Jacob. 164; Huz-

Dict. 86)

عاشَرَ :

معاشرت وهمنشینی ورفت وآمد کردن

To court the society of, to

haunt

Heb.root. ʿSR עשר

جمع کردن ، متحد کردن

To gather, unite

مَعشَر :

گروه

Assembly

Heb. maʿaśer מַעֲשֵׂר

عاشورا :

روز دهم محرم

The tenth day of Moharram

Syr. ʿasiroyâ ܥܣܝܪܝܐ

(Gesenius. 796,798; Nakhla. 196)

عَشِقَ :

دل بستن ، عاشق شدن

Cling with love, cling to,

to love anyone passionately

Heb. ʿâšaq עָשַׁק

راضی بودن

Content

N.Heb. ʿâsaq עָסַק

Aram. ʿasaq עֲסַק

با خودمشغول بودن

Busy oneself

N.Heb. ʿeseq עֵסֶק

مشغولیت ، اشتغال

Business, occupation

Syr. ʿsq ܥܣܩ

مشکل بودن

Be difficult

Old.Aram. tʿšqni

Emp.Aram. tʿšq

خطا کردن

Faire tort

(Gesenius. 796; Hoftij. 223)

عَصَّ ، عَصًّا ، عَصَصًا :

سخت ومحکم شدن

To become hard, to press

Syr. ʿaṣeṣ ܥܨܨ

عصعص:

بن دم ، استخوان دم

Tail-bone; os Caudae, Coccygisve

Heb. ʿâṣeh עָצֶה

ستون فقرات ، تيره پشت ، عظم عجز

Spine, os sacrum, bone close to fat-tail

As. eṣênu , eṣênṣêri

Syr. ʿoṣâ

Syr. ʿsisâ ܥܣܝܣܐ

(Gesenius. 782; Brun. 455-456)

عَصَبَ :

ضماد انداختن برزخم وجراحت

To bind a limb

Syr. ʿṣab ܥܨܒ

عَصَب ، (ج : أعصاب) :

Sinew.

Mand. haspa

(Frankel? 178; Brun. 455; Brun. 125)

عَصَرَ :

منع كردن ، بازداشت كردن ، فشردن

Restrain, to prevent from, to press

Heb. ʿâṣar עָצַר

As. esêru

منع كردن ، جلوگيرى كردن

To restrain

Syr. ʿṣar ܥܨܪ

فشردن

To press

Old.Can. ḫa-zi-ri

بازداشته شدن

Etre retenu

(Gesenius. 783; HoftiJ. 220; Brun. 455)

عُصفور :

گنجشك ، پرنده كوچك

Sparrow; little bird

J.Aram.B.Aram. ṣepar צְפַר

Mand. ṣipra

Syr. ṣeparâ ܨܦܪܐ

Syr. ṣepar ܨܦܪ

Heb. ṣpor צִפּוֹר

Eg.Aram. ṢNRR

Ak. iṣṣuru

little bird

پرنده كوچك

Ak. ṣapâru

جهجه زدن

To twitter

(Macuch. 304)

عصَمَ :

نگاهداشتن ، بازداشتن ، دفاع کردن

To defend, to preserve, to protect

Heb.root. ʻṣm עצם

عِصمَة :

نگاهداری ، دفاع، پاکی ازگناه

Protection, prevention, defence, immunity from sin, error

Heb. ʻṣumâh עֲצֻמָה

Defence دفاع

(Gesenius. 783)

عَضَبَ :

بریدن چیزی

To cut, to cut off

Heb. ʻâṣab עָצַב

شکل دادن

To shape, fashion

(Gesenius. 781)

عَضَدَ :

زدن ، بریدن شاخه های درخت باد اسغاله

Lop trees with a sickle

مِعضَد :

داسغاله

Sickle

Heb. maʻṣâd מַעֲצָד

Axe تبر

(Gesenius. 781; Frankel. 291)

عِضَة :

درخت خاردار

Any thorny tree

عِضاهَة ،عِضَهَة :

درخت خاردار بزرگ ومغیلان

Large thorny trees, species of acacia-tree

Heb.root. ʻSH עצה

Sab. ʻṣm

As. is(ṣ)u ʻṣu

Phen. ʻṣ

Aram. âʻ אָע

چوب عصا

Wood, stick

(Gesenius. 781)

تاجگذاری کردن

Couronner

Pun. ʿtrt

Couronne تاج

(Gesenius. 742; Hoftij. 200)

عَطَسَ :

عطسه کردن ، اشنوسه کردن

To sneeze

Heb.root. ʿTš עטש

N.Heb. ʿâṭaš עָטַשׁ

Syr. ʿṭaš ܥܛܫ

عطسه کردن

عُطاس ، عَطسَة :

عطسه ، اشنوسه

Sneezing, sneeze

Syr. ʿutšâ ܥܘܛܫܐ

Syr. ʿutšotâ (Pl.) ܥܘܛܫܘܬܐ

Heb. ʿtyšh עטישה

(Gesenius. 743; Brun. 437)

عَطَفَ :

گرایش وتمایل یافتن به

To incline, bend

Heb. ʿâṭap עָטַף

عُطارِد :

ستاره تیر

Mercury (planet)

Syr. ʿuṭared ܥܘܛܪܕ

(Nakhla. 196; Brun. 753)

عَطِبَ :

هلاك شدن ، پژمردن ، ازپای افتادن

To perish, flag, to be exhausted

Heb. ʿâṭap עָטַף

ضعیف ، سست شدن

Be feeble, faint

(Gesenius. 442)

عَطِرَ عَطَراً :

پخش کردن بوی خوش

To send out sweet odours

Syr. ʿṭar ܥܛܪ

Heb. ʿTR עתר

پخش کردن بوی خوش

عَطّار :

عطار ، دارو فروش ، عطر فروش

Perfumer, druggist

Syr. ʿṭorâ ܥܛܘܪܐ عطار

Phen. ʿṭr

عَطَلَ عَطالَةً :

بیکاره بودن

To be workless

Heb. câsel עָצֵל

تنبل وآهسته رو بودن

To be sluggish

Syr. ʿtel ܥܛܠ

احمق بودن

Be stupid

عَطَّلَ :

کسی را از مالش بی بهره کردن ، واز زینتش

عاری ساختن

To strip anyone of his goods,

to divest (a woman) of her

ornaments

Syr. ʿtel ܥܛܠ

(Gesenius. 782; Brun. 435,462;

Nakhla. 196)

عَطَنَ :

انداختن پوست در دباغی تا فاسد نشود

To put the skin into tan

Heb. ʿṬN עטן

N.Heb. ʿâṭan עָטַן

ریختن روغن زیتون در خمره یا ظرفی

به طرفی گرائیدن

Turn aside

Syr. ʿaṭap ܥܛܦ

گشتن ، برگشتن

Turn, return

مِعطَف :

شمشیر ، شنل

Sword, cloak, overtunic

Heb. maʿatapâ מַעֲטָפָא

Overtunic　　شنل

عِطاف : رداء

Syr. ʿṭâpâ ܥܛܦܐ

Syr. ʿṭiptâ ܥܛܝܦܬܐ

Pun. ʿtpt

بالا پوش ، لحاف

Couverture

مَعطوف :

کلمهٔ پیوسته بدیگری

Connected to another (word)

Syr. mtʿatponâ ܡܬܥܛܦܢܐ

(Gesenius. 742; Brun. 436;

Hoftij. 206)

Put olives into vat, or in vessel

(Gesenius. 742)

<u>عَطا (عطو)</u> :

با دست گرفتن چیزی ، دادن و دریافت داشتن چیزی

To take with hand, to give a thing, to receive

Heb. ʿâṭâh עָטָה

محکم گرفتن در چنگ آوردن

Grasp

(Gesenius. 743)

<u>عَظُمَ</u> :

کلان وبزرگ ودرشت استخوان بودن

To be great, big, be great in bone

Heb. ʿâṣam עָצַם

پهناور ونیرومند ومتعدد بودن

Be wast, mighty, numerous

Phen. ʿṢMT

دارای کارهای شگرف

Mighty deeds

<u>عَظم</u> :

استخوان

Phen. ʿṢMM (Pl.)

Bones استخوانها

Aram. ʿṭmâ עִטְמָא

Syr. ʿaṭmâ ܥܛܡܐ

Thigh ران

Syr. ʿaṭmotâ (Pl.)

Pun. ʿṣmm

Bone استخوان

Heb. BYT H ʿṢMT

تودهٔ استخوان ، استودان

Ossuaire

(Gesenius. 782; Brun. 435; Hoftij. 220)

<u>عَفَرَ</u> :

در خاك غلطیدن وآلوده شدن

To soil, cover with dust

<u>عَفرا</u> :

خاك

Dust, soil, land

Syr. ʿaprâ ܥܦܪܐ

Heb. ʿâpâr עָפָר

Ak. epru . epiru

Aram. ʿaprâ עַפְרָא

Huz. ʾPRYʾ : xâk

خاك [Pahlavi script]

Tel.AM. ḫaparu

Tel.Am. ʿaparu

Targ. ʿaprâ עַפְרָא

(Gesenius. 779; Brun. 454; Huz Dict. 100; HoftiJ. 219)

عفر :

بزكوهى جوان

Young of mountain-goat

N.Heb. ʿoper עוֹפֶר

جوان از حيوانات

Young of animal

(Gesenius. 780)

عِفريت : (Pers)

ديو Demon

بنظر ميرسد كه اين كلمه ايست پارسى و از فعل آفريدن در زبان پهلوى واوستائى آمده باشد وبمعنى مخلوق وآفريده است

The word have shown that it is Persian, derived from Pahl

[Pahlavi script] âfritan

Avest. âfrinât [Avestan script]

Pahl. âfritak [Pahlavi script]

Pers. Afarida آفريده

(Jeffery. 215)

عفص :

درخت بلوط

Oak-tree producing galls

Syr. ʿapṣâ ܥܦܨܐ

(Nakhla. 196)

عَفَلَ :

برآمدگى وآماس پيدا كردن فرج يا مقعد

To swell in the vulva, or anus

عِفل :

ورم وآماس در فرج يا مقعد

A tumour in the vulva or anus

Heb. ʿâpal עָפַל

ورم وآماس كردن

To swell

As. uplu . ublu

ورم ، آماس

Tumour

(Gesenius. 779)

عَقِب :

پاشنه

Heel

Heb. ʻâqeb עָקֵב

پاشنه ، اثر پا،رد پا

Heel, footprint, hinderpart

عِقبَة :

نشان ، علامت ، اثر

Mark, sign, trace

Aram. ʻeqbâ עִקְבָא

Mand. eqba

Syr. ʻeqeb ܥܩܶܒ

Syr. ʻeqbâ ܥܶܩܒܳܐ

پاشنه ، اثر ورد پا

Heel, footprint

عَقِب :

دنباله ،نتیجه ، اثر

Consequence, result

Heb. ʻeqeb עֵקֶב

Emp.Aram. ʻqb

Ak. iqbu

Heel پاشنه

J.Aram. ʻeqbâ עִקְבָא

Huz. ʼQBYʼ : pay

پای

(Gesenius. 784; Macuch. 356; Brun. 456; Payen Smith. 424; Huz-Dict. 94)

عَقَبَ :

به دنبال کسی آمدن ، دنبال کردن

Follow

Heb. ʻâqab עָקַב

رد پای کسی را گرفتن ،به دنبال کسی رفتن

Follow at the heel

Syr. ʻaqab ܥܩܰܒ

دنبال کسی را گرفتن ، دنبال کردن

Hold back, follow

(Gesenius. 784; Hoftij. 220)

عَقَدَ :

بستن ،گره زدن

To tie, to make a knot , to bind

Heb. ʻâqad עָקַד

To bind بستن

Syr. ʻqad ܥܩܰܕ

بستن

Syr. ʻawqed ܥܰܘܩܶܕ

پیچیده ، خمیده

Twist, bend

Aram. ʻeqad עֲקַד

Bend, kneel

عاقِر قرحا :

نام گیاهی است

Anthemis Pyrethrum

Syr. ʿqor qroḥâ ܥܩܪ ܩܪܘܚܐ

(Gesenius. 785; Jacob. 104;
Frankel. 134,233; Nakhla. 196)

عَقرَب :

گردم ، کژدم

Scorpion

Heb. ʿaqrâb עַקְרָב

As. Aḳrabu

Aram. ʿaqrabâ עַקְרַבָּא

Syr. eqarbâ ܥܩܪܒܐ

Mand. arqba

Old.Aram. ʿQRB

Emp.Aram. ʿqrbʾ

Syr. eqarbâd nahrâ
ܥܩܪܒܐ ܕܢܗܪܐ

Tortoise لاک پشت ، عقرب رودخانه

(Gesenius. 785; Macuch. 39;
Hoftij. 220; Brun. 459)

عَقرَبانَة :

نام گیاهی است

خمیده ، زانو

(Gesenius. 785; Brun. 457)

عَقَرَ :

از ریشه برکندن

To extirpate

Heb.root. ʿâqar עָקַר

Old.Aram. ʿqr

Aram. ʿeqârâ עִקָּרָא

J.Aram. ʿqr

Syr. ʿeqorâ ܥܩܪܐ

عَقُرَ :

نازا بودن زن

To be barren (woman)

Syr. ʿqar ܥܩܪ

عاقِر :

نازا (زن)

Barren (woman)

عَقّار ، (ج : عقاقیر) :

گیاهی که برای تداوی بکار رود

Drugs, aromatics

Syr. ʿeqorâ ܥܩܪܐ

A drug herbage

Syr. ʿeqarbâ ܥܩܪܒܐ

(Jacob. 70)

عُقروق :

غوك ، قورباغه

Frog

Syr. ʿaqruqâ ܥܩܪܘܩܐ

(Jacob. 70)

عَقَص :

گزیدن (مار وعقرب و حشرات)

To pick, to itch, to sting

Syr. ʿqs ܥܩܨ

(Frayha. 120)

عَقعَق :

کلاغ، نوعی کلاغ، زاغ دشتی

Magpie

Huz. ʿAQʿAQ: KLK اواق : وآوا

(Ebeling. 19; Huz-Dict. 39)

عَقَفَ :

تا کردن ، خم کردن

To fold, to bend

Emp.Aram. ʿqp

Emp.Aram. yʿqp

مضاعف ودو برابر شدن

être doublé

(Hoftij. 220)

عَقَلَ :

بستن دو پای خم شده شتر را به رانش

To bind the folded legs of (camel) to his thighs

Heb. ʿâqal עָקַל

خم شدن پیچیدن

Bend, twist

Syr. ʿqal ܥܩܠ

Mand. ʿQl

مَعقل ، عِقال :

پای بند ستور

Shackle, tether, halter

Syr. maʿqlâ ܡܥܩܠܐ

عاقول (ج عَواقیل)

خم دره

Bending of valley

Syr. ʿoqulâ ܥܘܩܘܠܐ

عَقول :

داروئی که شکم را از اسهال بازدارد

Astringent (medicine)

عَقل :

خرد ، رای

Reason, intelligence, mind

Palm. ʿqly

(Gesenius. 785; Brun. 458,457; Macuch. 356; Hoftij. 220; Jacob. 104; Nakhla. 196)

عَقا (عَقَوَ) :

بازداشتن ، مانع شدن

To hinder

Heb.root. ʿQH עקה

(Gesenius. 785)

عَقیق :

عقیق ، از احجار کریمه از انواع جواهر که از آن نگین انگشتری سازند

Red shell, Carnelion

Aram. ʿqiq עֲקיק

Gr. axatis ἀχάτης

(Frankel. 61; Nakhla. 262)

عُکوب :

سبزی است خاردار که هم خام و هم پخته خورده شود

Echinops, globe-thistle

Syr. ʿakubâ ܥܰܟܽܘܒܳܐ

(Jacob. 102)

عَکابیز :

کلاکموش نر ، موش صحرائی

A maiefield mouse

Heb. ʿakbâr עַכְבָּר

Aram. ʿakberâ עַכְבְּרָא

Syr. ʿuqbrâ ܥܘܩܒܪܐ

Syr. agbrâ ܥܓܒܪܐ

(Gesenius. 747)

عَکِرَ :

تیره وگل آلود شدن

To be turbid

Heb. ʿâkar עָכַר

به جنبش وهیجان آوردن ، ناراحت ومضطرب کردن

Stir up, disturb

Pun. ʿkr

عِکر :

نقطه شروع ، اصل ، رسم وعادت

Starting-point, origin, custom, habit

Syr. ʻakrâ ܥܩܪܐ

نژاد ، خانواده

Race, family

عَکُوت :

پست فطرت

Mean, base

Syr. ʻagrutâ ܥܓܪܘܬܐ

(Gesenius. 747; Hoftij. 208;

Brun. 433; Frayha. 120)

عَکَسَ :

برگرداندن چیزی

To reverse a thing

Heb.root. ʻks עכס

Ak. ʼkṣum . ʼkṣ

کتیبهٔ کامل

A complete inscription

Aram. ʻâkâs עָכָס

(Gesenius. 747; Gelb. 26;

Frankel. 156)

عَکَشَ :

به هم پیچیدن ، درهم بودن

To pick up, to make things

together

Syr. ʻqas ܥܩܣ

(Brun. 458; Jacob. 46)

عَلَّ :

دوباره جرعهٔ دیگر نوشیدن ، دوباره نوشانیدن

تکرار کردن چیزی ، کسی را دوباره زدن .

To drink a second draught, to

drink a second time; to repeat

a thing; to beat anyone for the

second time

Heb. ʻâlal עָלַל

نسبت بر کسی سخت عمل کردن

Act severly(toward)

علة

Syr. ʻeltâ ܥܠܬܐ

Syr. ʻalel ܥܠܠ

سبب ، موقع ، وضع کار

Cause, occaison, affair

عَلَّ :

مریض و بیمار بودن

To be sick, ill

Syr. etʻlel ܐܬܥܠܠ

Ak. ʼll . ulâtum

To weaken

Old.Aram. ‘LL עלל

Emp.Aram.Palm.Hatra. ‘LL

Entrer داخل شدن

(Gesenius. 760; Jacob. 102; Brun. 442; Gelb. 40; Hoftij. 212)

عُلبَة (ج : عُلَب) :

ظرف شیر که از چرم باشد ، جعبه

Leather vessel for milking, box

Syr. ‘ulbâ ܥܘܠܒܐ

(Jacob. 102)

عِلج (ج : عُلوج ، اَعلاج) :

خر ، خروحشی ، بیگانه ازعربیت ، گنگ

Ass, wild ass; foreign to the Arabian race

Heb. ‘eleg עִלֵּג

نا شمرده وبد سخن گفتن

Speaking inarticulately

Mand. ALGIA

Balbutientes

الکن ، گنگ

(Gesenius. 749; Macuch. 19)

عَلِزَ ، عَلَزاً :

نا راحت و نا آرام و ناخوش احوال بودن

To be disquieted, restless (Sick person)

Heb. ‘LZ עלז

Exsultavit, iubilavit

(Dozy. 160; Frayha. 121)

عَلِقَ :

آویختن ، آویزان بودن ، بستگی داشتن

To hang, be suspended, cleave, adhere

Syr. ‘laq ܥܠܩ

عَلَقَة (ج : عَلَق) :

زالو ، خون بسته

Leech, bastiando, flogging

As. ilkitu

نوعی از حیوانات پست

Of some inferior animal

Syr. ‘aluqâ ܥܠܘܩܐ

Aram. ‘aluqâ עֲלוּקָא

Heb. ‘aluqâh עֲלוּקָה

As. ‘aulak

همه بمعنی زالو

All leech

(Gesenius. 763; Brun. 444)

عالَم :

آفرینش، جهان ، عالم

Creation, universe, world

Heb.root ʻLM עלם

N.Heb. ʻolâm עוֹלָם

جهان ، سال

world, age

Phen. ʻLM עלם

Aram. ʻâlmâ עָלְמָא

Syr. ʻolmâ ܥܠܡܐ

Heb. ʻolâm עוֹלָם

Ak. ullânu

Mand. alma

J.Aram. ʻâlam עָלַם

Nab. ʻLM

Palm. ʻLMʼ

مدت دراز، قدیم ، آخرت

Long duration, antiquity

futurity

Syr. lʻolam ܠܥܠܡ

J.Aram. leʻalemin

Huz. LʻLMN : yâvêtân

لعلم : یاویتان

For always برای همیشه

لِلعالَمین :

For inhabitants of the world

Christian-Palestinian dialect:

LʻLMYN ܠܥܠܡܝܢ

رَبُّ العالَمِین :

پروردگار جهانیان

Jewish liturgy: RMWN HʻWLMYNM

רבון העולמים

Pun,Emp.Aram. ʻLM

Moab.Hatra. ʻLM

Le monde جهان

(Gesenius. 761; Jeffery. 209;

Hoftij. 213; Huz-Dict. 114,185)

عَلا عُلوّاً :

بلند شدن ، بالا رفتن ، برخاستن

To go up, ascend, climb, to raise

Heb. ʻâlâh עָלָה

Phen. ʻLH

As. elû

Sab. ʻLY

Syr. ʻla ܥܠܐ

To go up

To complete with anyone for

superiority

اَعلیٰ :

Syr. a‘li ܐܥܠܝ

اِستَعلیٰ :

بر تر رفتن

Syr. ešta‘li ܐܫܬܥܠܝ

عُلیٰ :

بزرگی ، درجه عالی

Grandeur, high rank

Syr. ‘oloyâ ܥܠܝܐ

خدای تعالی

Magnesia

عِلوِیّون :

فرشتگان

Angels

(Gesenius. 748; Brun. 438; Jacob. 102)

عَلیٰ :

بر ، بالای

Upon

Heb. ‘al עַל

Ak. ʾL

Huz. L‘ L’ : var

Phen. ‘al ‘alt

Sab. ‘ly

عَلَینا :

بر ما

Over us

B.Aram. ‘LYNʼ עליאנא

Huz. ‘LYN

(Gesenius. 754; Gelb. 36; Hoftij. 208,210; Huz-Dict. 122,194)

عُلِّیَّة (ج : عَلالِیّ) :

خانه ای که جدای از زمین باشد ، بالا خانه

Upper room

Heb. ‘aliah עֲלִיָּה

اطاق بالای بام

Room, chamber

Aram. ‘alitâ עֲלִיתָא

Syr. ‘elitâ ܥܠܝܬܐ

(Gesenius. 751)

عَمَّ :

شامل همه شدن ، همگانی شدن

Become prehensive, include. To be general

Heb. ʿâmâm עָמָם

عَمّ :

مردم بسيار ، جماعت

People, plebeian, common man, crowd

Heb. ʿâm עָם

Heb. ʿam עַם

Targ. ʿamâ עַמָא

Syr. ʿamâ ܥܡܐ

As. ummanu

مردم ، جماعت قبيله

Phen.Pun. ʿmt . ʿm

Old.Aram. ʿmʾ

Moab. ʿm

Emp.Aram. ʿmmʾ

Nab. ʿmh

Le peuple

مردم

(Gesenius.766; Hoftij. 216,217)

عَمّ :

عمو ، همراه

Paternal uncle, father-in-law

Syr. ʿamâ ܥܡܐ

Sab. ʿm

Ak. ammum

Paternal uncle

Heb. ʿam עַם

خويشاوند پدری

Kinsman (on father's side)

Nab. ʿM

جد

Ancestor

(Gesenius. 766; Brun. 447; Gelb. 43)

عِم :

ساعت آفتابی

Dial

Syr. ʿam

Heb. ʿem

Ak. ema

Mand. ʿm

(Macuch. 351)

عمامه (ج :عمائم وعمام)

عمامة : دستارسر

Turban, head band

Syr. ʿmomtâ ܥܡܘܡܬܐ

(Jacob. 103)

عَمَدَ :

برپا داشتن ، راست نگهداشتن شمع زدن در زیر چیزی

Prop up, to stay a thing upon columns, to support

Heb. ʿâmad עָמַד

کسی را برپای نگهداشتن، استادن

Take one's stand, stand

Phen. ʿMD

Ak. ʾmd · ʾamâdum

As. emêdu

Syr. ʿmad ܥܡܰܕ

برپای ایستادن ، بلند شدن

Stand, set up

Emp.Aram. ʿmd

عِماد :

ستون ، تیرك چادر

A column, pole of tent

عَمود ، عامُود :

ستون

A pillar, column base

Aram. ʿamudâ עַמּוּדָא

Syr. ʿamudâ ܥܰܡܽܘܕܳܐ

Palm. ʿMWDʾ

Sab. ʿMD

Ak. amudum

Pun. ʿmdm

Emp.Aram. ʿmwdyʾ

Phen. ʿmdh

A pillar ستون

مُعمِدان ، مُعمِدانی :

لقب یحیی تعمید دهنده

The Baptist (St. John)

Syr. maʿmdonâ ܡܰܥܡܕܳܢܳܐ

مَعمودِیَة :

Syr. maʿmuditâ ܡܰܥܡܽܘܕܺܝܬܳܐ

تعمید

Baptism

(Gesenius. 763; Jeffery. 216; Hoftij. 216; Frankel. 212; Nakhla. 196)

عَمِرَ ، عَمَرَ :

زندگانی دراز یافتن ، زندگی کردن عبادت وپرستش کردن

To live long, live,worship

Heb.root ʿMR עמר

عامِر ، عُمَر :

زیارت کننده

Heb. ʿâmri עָמְרִי

worshipper

عَمَرَ :

ساکن شدن ، ماندن

To dwell, stay

Syr. ʿmar ܥܡܰܪ

Mand. AMR

Nab. ʿmr

عُمر (ج : اَعمار) :

زندگانی ، دورهٔ زندگی ، دین

Life, liftime, religion

Syr. ʿumrâ ܥܽܘܡܪܳܐ

Palm. ʿmrh

زندگی ، دورهٔ زندگی

La vie, carrière

عُمر :

دیر وکنیسه

Synagogue, temple

Syr. ʿumrâ ܥܽܘܡܪܳܐ

(Gesenius. 771; Hoftij. 217; Macuch. 23; Brun. 448; Jacob. 103)

عِمران : (N.Pr.)

نام پدر موسی وهارون ومریم

Imran, the father of Moses, Aron, and Miriam

Heb. ʿamrâm עַמְרָם

Syr. ʿAMRAN ܥܡܪܐܢ

Gr. Emrano Εμράνο

(Jeffery. 217)

عَمَروس :

بره کوچك

Little lamb

Syr. amrusâ ܐܶܡܪܽܘܣܐ

Mand. ʿmbrusia

(Macuch. 352)

عَمَش :

پنهان کردن ، محو کردن چیزی

To hide, to conceal, to efface

Heb. ʿâmaś עָמַשׂ

Heb. ʿâmas עָמַס

بازکردن ، حمل کردن باری

Load, carry a load

Phen,Pun. ʿMS

(Gesenius.770; Hoftij. 217)

عمشتق :

پیچیدن و بالا رفتن

To twist, to roll up, to climb

Syr.root. ʿsq .ʿšq עשק · עסק

(Frayha. 121)

عَمَصَ :

اشك آمدن از چشم

To shed tears

Syr. ʿamaṣ ܥܡܨ

Syr. ʿmoṣâ ܥܡܨܐ

(Frayha. 119;121; Brun. 447)

عَمُقَ :

گود و ژرفناك بودن

To be deep

Heb. ʿâmoq עָמֹק

As. emêḳu

از قعر روح استغاثه کردن

Implore(from bottom of one's soul)

As. emûḳu

night — شب

As. nimeḳu — عقل وخرد

Wisdom

Ak. têmequ — دعای سوزناك

Ardent prayer

عُمق :

Syr. ʿMaq ܥܘܡܩ

Mand. ʿMQ

عمق ، ژرفنا

Depth

عَمیق :

Deep — ژرف

Syr. ʿmiqâ ܥܡܝܩܐ

Phen. imq

Pun. ʿmq

Heb. ʿemeq עֵמֶק

Vallée — دره

Old.Aram. hʿmqw

عمیق وگود کردن

Faire profond

(Gesenius. 770; Macuch. 352; , Brun. 447; Jacob. 103; Hoftij. 217)

عَمِلَ :

کار کردن، ساختن

Labour, make

Heb. ‘âmal עָמָל

کارکردن ، رنج بردن

Labour, toil

Sab. ‘ML

Zinj. ‘ML

Aram. ‘emal עֲמַל

Syr. ‘mal ܥܡܰܠ

Labour

As. nimelu

بدست آوردن ، مالك شدن

Gain, possession

Heb. ‘âmâl עָמָל

زحمت ، رنج ، کار

Syr. ‘umlâ ܥܘܡܠܐ

Trouble, labour

عامِل :

Labourer

Emp.Aram. ‘mlt

Palm. ‘ml

J.Aram. ‘mlw

S'efforcer کوشیدن

Old.Aram. ‘ml

Emp.Aram. ‘ml’

زحمت ، کوشش

Peine, effort

(Gesenius. 765; Brun. 446; Hoftij. 217)

عملق ، عِملاق (ج : عَمالِقَة ، عَمالِيق) :

بلند قد

Tall man

Heb. ‘amâleq עֲמָלֵק

Amalek

عمالقه (N.Pr.) :

قومی قدیم ازمردم کنعان درنقب

Ancient people of Canaan-in Negeb

(Gesenius. 766)

عَمِيَ :

کور بودن ، ندیدن

To blind, not seeing

Syr. ‘mâ ܥܡܐ

(Brun. 445)

عَنَّ :

درپیش کسی آشکارشدن مداخله کردن ، درمیان آمدن

Appear, present oneself, to occur

to intervene as an obstacle

Heb.root. ‘NN ענן

To cover پوشانیدن

Sab. ʿNN

عَنان :

ابر

Clowds, as intervening

Heb. ʿânân עָנָן

Syr. ʿnonâ ܥܢܢܐ

ابر ، توده ابر

Cloud, cloud-mass

(Gesenius. 777; Brun. 451)

عَن :

From از

Ak. ʾN INA IN

(Gelb. 49)

عِنّين :

مردی که برجماع قادر نباشد

Impotent (man)

Syr. ʿanonâ ܥܢܘܢܐ

(Brun. 451)

عِنَب

انگور

Heb. ʿenâb עֵנָב

Grape انگور

Sab. An AB

رزستان ، موستان

Vineyards

N.Heb. ʿenab עֵנָב

Mand. ʿnibta

Aram. ʿenbâ עִנְבָּא

Syr. ʿenbi (pl.) ܥܢܒ̈ܐ

Grape, raisin انگور

As.inbu

Ak. enbum . enbu

Fruit میوه

Huz. ʾNBH : angûr

انگور

Old.Aram. NBYʾ

Emp.Aram. nbyn (pl.)

Pun. ʿNBH

Raisin انگور

(Gesenius. 772; Gelb. 51; Hoftij. 218; Macuch. 354; Huz-Dict. 77)

عَنبَر (ج : عَنابِر) :

ماده‌ای خاکستری چرب وخوشبو که از معده‌ٔ ماهی عنبر گرفته میشود ودرعطر سازی بکار میرود

Ambergris, ambra

Syr. ʿambar ܥܡܒܪ

Lat. ambré, ambra

(Brun. 445)

عَنِتَ عَنتاً :

مرتکب گناه وجنایت شدن

To commit a crime, a sin, a mistake

Syr. ʿnat ܥܢܬ

Heb. ʿânas עָנַשׁ

(Brun. 451; Gesenius. 778)

عَنَدَ :

خلاف ورزیدن وراه دیگر گرفتن

Transgress the bound, to turn aside from the way

Heb. ʿânad עָנַד

دور چیزی را بستن وپیچیدن

To bind around, upon

Syr. ʿanad ܥܢܕ

Defecit, defuit

(Gesenius. 772; Brun. 450)

عَنز :

Goat بز

Heb.root. ʿNZ ענז

Heb. ʿez (fem.) עֵז

As. enzu

Aram. ʿezâ עִזָּא

Palm. ʿz

Syr. ʿezâ ܥܙܐ

Syr. ʿanzâ ܥܢܙܐ

Mand. ʿnza

Goat

(Gesenius.777; Macuch. 353)

عَنزروت : (Pers)

انزروت ، انجروت ، صمغی است سقزی برنگ سرخ یا سفید وتلخ مزه

Trifolium odoratum

Syr. ʿanzarut ܥܢܙܪܘܬ

Pers. anzarut, anjarut

(Dozy. T. 2 P.181; Addi. 115)

عِنصَرة ، عَنصَرة :

ازاعیاد یهود وروز حلول روح در رسولان

Whitsunday, pentecost

Heb. ʿaṣrât עֲצֶרֶת

Heb. ʿaṣarâh עֲצָרָה

Heb. ʿaṣeret עֲצֶרֶת

انجمن ، جمع

Assembly

Réunion du peuple pour célébrer les fêtes religieuses.

(Gesenius. 783; Dozy.T. 2 P.181; Frayha. 122)

عَنعَن ، عَنعَنَة :

از اشخاص پیشین نقل وروایت کردن

To trace back (a tradition)

Ak. annanna

فلان ، بهمان

A certain, such a person

Huz. ʿNN : vahmân

بهمان

(Ebeling. 32; Huz. 32)

عَنُف :

به خشونت وزور رفتار کردن با کسی

To treat anyone hardily, rudely

Syr. ʿnip

(Brun. 451)

عُنق ، عُنُق :

گردن

Neck

Heb. ʿanâq עָנָק

Aram. ʿunqâ עוּנְקָא

Aram. inqâ עִינְקָא

Syr. ʿeqâ

Syr. ʿenqâ

Necklace

گردن بند

(Gesenius. 778)

عَنقاء :

درازکردن ، ونام مرغ افسانه ای که به پارس سیمرغ خوانند .

Long-neck, Phenix, griffin (fabulous bird)

Heb. ʿanâqim (pl.) עֲנָקִים

گردن درازان

Long-necks

Syr. ʿnoqâ

Gr. enokeim Ενακειμ

رك : عنق

(Gesenius. 778; Brun. 451)

عُنقُر ، عُنقَر :

ریشه ، اصل چیزی

Root of, origin of

Syr. ʿeqorâ

(Dozy. T 2, P.182; Nakhla. 197)

عَنکَبوت :

عنکبوت ، تارتنک ، جولاهك

Spider

Heb. ʿakâbiš עַכָּבִישׁ

Targ. ʿakubitâ עַכּוּבִיתָא

Targ. ʿkâbitâ עַכָּבִיתָא

N.Heb. ʿakšub עַכְשׁוּב

عُکوب ، عَکاب :

گرد و خاك

Dust

اعکب ، عکاب ، عکب :

اسم جمع برای عنکبوت

The collective noun for spider

بنابراین کلمهٔ عنکبوت در زبانهای سامی مرکب از عکبا ʿakba بمعنی گرد وخاك ، وبیتا Bitâ بمعنی خانه است که روی هم بمعنی گرد وخاك خانه می باشد وبای : عکب ، در بای بیتا ، ادغام شده بصورت عکبیتا akbita درآمده است

(Gesenius. 747; Jeffery. 217)

عَنا عَنواً :

خوار وپست ومطیع شدن

To be lowly, submissive, to obedient

Heb. ʿânah עָנָה

خم شدن ، شکسته وپریشان و پژمرده شدن

To be bowed down, afflilcted

As. enû

جلو راه چیزی را گرفتن ، شدت بکار بردن

Thwart, frustrate, do violence

Old.Aram. ʿnh

Emp.Aram. ʿnwh

(Gesenius. 776; Hoftij. 218)

عَنوَن :

عنوان برنامه نهادن ونام فرستنده ونشانی خود را نوشتن .

To put a title to a letter or a book

heb. ʿnyn עִנְיָן

Syr. ʿenioni ܥܢܝܢܐ

(Frayha. 122)

عَنا (عَنى) :

مقید کردن واشغال شدن

To concern one, be occupied

Heb. ʿânâh עָנָה

اشغال بودن ، مشغول بودن با

To be occupied, busied with

Syr. ʿanâ ܥܢܐ

Be occupied with

Syr. ʿenyon ܥܢܝܢ

اشتغال،کار

Occupation, affair

(Gesenius. 775)

عَنا (عنَی) :

اراده وقصد کردن ، معنی دادن

Intend by saying, to mean

Heb. ʿânâh עָנָה

پاسخ دادن ، جواب دادن

Answer, respond

Aram. ʿanâ עֲנָא

Syr. ʿanâ ܥܢܐ

Old.Aram. ʿNN

To answer

عَنِیَ عِنایَةً :

درکاری بزحمت افتادن

To trouble, disquiet

Syr. ʿnâ ܥܢܐ

عُنِیَ بِ :

نگران ودلواپس‌بودن درباره

To be anxious about, to mind

Syr. ʿnâ b ܥܢܐ ܒ

Syr. yaʿan

به سبب ، یعنی

Because

(Gesenius. 774; Jacob. 103)

عَهِدَ :

دیدار وملاقات کردن درجائی ، عهد کردن

To meet, to visit anyone (in a place); to fulfil (a promise)

Syr. ʿehaḋ ܥܗܕ

عَهد (ج :عُهُود) :

سوگند ، پیمان ، قرار

Oath, bond, compact

Syr. ʿohed ܥܗܕ

Syr. ʿhda ܥܗܕܐ

(Brun. 426)

عَهِرَ ، عَهارَةً :

هرزگی وبی عفتی وزنا کاری کردن

To be a debauched, a libertine, to commit fornication

Syr. ʿhar ܥܗܪ

Syr. ehar ܥܗܪ

(Brun. 427)

عَوَجَ :

کج شدن

To be or become crooked, bend, curved

Heb. ʿWG עוג

کشیدن دایره

Draw a circle

Aram. ʿugit עוגית

Heb. ʿugâ עוּגָא

دایره ، خندق

Circular (ditch)

عَاجٌ :

دندان پیل (از جهت کجی آن)

Elephant's tusk

عُوج بن عُنُق : (N.Pr.)

مرد غول آسای افسانه ای که بروزگار آدم زائیده شد ودر زمان موسی بمرد

ʿU J,A giant who is said to have been born in the days of Adam, and to have died in the days of Moses.

Heb. ʿog עוֹג

Og, giant king of Bashan

(Dict. of Islam. P.649; Gesenius. 728)

عادَ (عَوَدَ) :

برگشتن ، دوباره کردن کاری

To return, to come back to, do again

Heb. ʿWD עוד

برگشتن ، در پیرامون چیزی رفتن ، تکرار کردن دوباره کاری کردن

Return, go about, repeat, do again

عادَة :

Habit, custom

Syr. ʿayed ܥܝܕ

خودادن ، عادت دادن

Accustom

Syr. ʿayodâ ܥܝܕܐ

استعمال ، ورسم ، عید

Usage, ceremony, festival

عِید :

periodical feast-day, anniversary

Targ. ʿYDʾ עידא

Festival

Palm. ʿYDʾ

عُود :

کمانچه ، عود

Lute, violin like instrument

Syr. ʿudodâ ܥܘܕܘܕܐ

(Jacob. 101)

عاذَ (عَوَذَ) :

پناه جستن به چیزی ویاری خواستن

Take or seek refuge, seek protection

Heb. ʿuz עוּז

Heb. ʿoz עֹז

(Gesenius. 732)

عَوِرَ :

يك چشم بودن ، اعور بودن

Be one-eyed, to become blind of one eye

Heb. ʿâwar עָוַר

کور کردن ، کور شدن

To make blind, blind

Aram. ʿawir עֲוִיר

blind کور

Emp.Aram. ʿwir

Syr. awirâ ܥܘܝܪܐ

عادت رسم ، عرف ، استعمال

Usage

Aram. ʿYD עיד

Festival عید

Syr. ʿydâ ܥܐܕܐ

As. uš-id

بطور رسمی و با تشریفات تأکید کرد

He solemnly affirmed

Heb. ʿWD עוד

شهادت دادن ، به شهادت طلبیدن

Témoigner, prendre à témoin

Palm. ʿWD

Visiter دیدار کردن

Pun. ʿWD

Ramener باز آوردن

(Gesenius. 728; Jeffery. 218; Hoftij. 205)

عُود ، (ج : عِیدان) :

چوب ، شاخه بریده از درخت، چوبدست

Wood, stick, rod

Syr. ʿudâ ܥܘܕܐ

Mand. ʿuda

(Macuch. 342)

عَوَعْ :

شغال

Jackal

Syr. ʿaʿi ܥܘܥܐ

(Frayha. 122)

عافَ عَوفاً :

چرخ زدن پرنده ومرغ بر چیزی ، تفأل وتطیر زدن به مرغان

To circle over a thing (bird), fly about of birds; practice augury from birds

Heb. ʿup עוּף

Aram. ʿup עוּף

Fly

پریدن

عَوف :

بخت ، فال ، خروس ، نام مرغی

Fortune, omen, cock, name of a bird

Aram. ʿopâ עוֹפָא

Syr. ʿapâ ܥܘܦܐ

Bird

مرغ

Old.Aram. ʿWP

Voler

پریدن

Old.Aram. ʿpt ?

عُوّار ج :عَواویر ، عَوارِر :

خاشاکی که در چشم رود

Straw, matter collected in the eye

B.Aram. ʿur עוּר

Chaff

کاه

Syr. ʿur ܥܘܪ

Syr. ʿurâ ܥܘܪܐ

(Gesenius. 734,1105; Brun. 432; Hoftij. 205)

عَوْرَة :

هر چیز که از آشکار ساختن آن شرم کنند ، شرمگاه ، عورت

Pudenda

Heb. ʿWR עוּר

عرضه شده ، برهنه

Exposed, bare

(Gesenius. 735)

عَوِصَ :

پیچیده ومبهم وگنگ بودن (سخن)

To be obscure (speech)

Syr. ʿoṣ ܥܨ

(Brun. 431)

پرنده ونام الهه ای بوده است

Volant et nom de déesse.

(Gesenius. 733; Brun. 431; Jacob. 102; Hoftij. 205; Jastrow. 1055)

عَالَ عَولاً :

غذا دادن ، تأمین معاش خانواده ای را کردن

Feed, nourish, to provide for

Heb. ʿl עוּל

(Gesenius. 732)

عَالَ عَولاً :

بر خلاف حق رأی دادن ، از حق وراستی دور شدن

To deviate from right course to incline on one side

Aram. ʿwlʾ עַוְלָא

Syr. ʿwl ܥܘܠ

بی عدالتی ، نا راستی

Act unjustly, unrighteousness

(Gesenius. 732)

عانَ عَوناً :

یاری وکمك کردن

To support, help

Heb. ʿun עוּן

مسکن گزیدن

To dwell

Palm. ʿwnh

(Gesenius. 732; Hoftij. 205)

عَوّى ، إعتَوى :

خم شدن ، پیچ دادن

Bend, twist (the hair)

Heb. ʿâwâh עָוָה

(Gesenius. 730)

عَوى :

فریاد کردن ، زوزه کشیدن

To howl, yelp, wail

Aram. ʿawi עֲוִי

Syr. ʿwâ ܥܘܳܐ

Syr. ʿawi ܥܰܘܝ

Mand. ʿUA

(Brun. 427; Macuch. 343)

عابَ (عَيبَ) :

عیب ونقص داشتن

To have a blemish, a defect

Syr. ʿb ܥܒ

عَیَّبَ :

عیب گرفتن ، خرده گیری کردن

To charge any one with a vice

Syr. ʿayeb ܥܰܝܶܒ

عَیبَة :

کیسه ٔ چرمی

Leather-bag

Syr. ʿaybâ ܥܰܝܒܳܐ

(Jacob. 101)

عَیبَة :

عروسك

Doll, puppet

Syr. YB'

(Frankel 81; Frayha. 123)

عارَ (عَیَّرَ) :

نکوهیدن ، زشت شمردن ، عیب گرفتن

To reproach, upbraid, taunt

Heb. ʿur עוּר

خویشتن را بیدار ساختن ، بیدارکردن

Rouse oneself, awake

Aram. ʿur עור

Syr. ʿor ܥܘܪ

Syr. ʿeyora ܥܝܘܪܐ

نفرت ، انتقام

Hate, revenge

عارَ (عَیَّرَ) :

سرگردان شدن، مردد اینسوی وآنسوی رفتن ·

Go away, go hither and thither

Heb.root. ʿYR עיר

(Gesenius. 746)

عَیر :

خراهلی یا وحشی وغالبا ازآن خروحشی اراده کنند، وازآن جهت اورا باین نام خوانند که دربیابانها سرگردان است ·

Domesticated wild ass

Heb. ʿayer עַיִר

خرنروحشی

Male ass, wild ass

(Gesenius. 747)

عِیسی : (N.Pr.)

عیسی مسیح

Jesus Christ

Targ. YSWʿ ישוע

Syr. YŠWʿ ܝܫܘܥ

Heb. ʿeśâw עֵשָׂו

Manichaean "Köktürkish fragments from Turfan : yisho

Late Jewish. yśw ישו

(Jeffery. 220)

عاطَ (عيطَ) :

درازگردن بودن ، داد وفریاد کردن

To be long neck, scold, scream

Heb. ʿYT עיט

Scream, shriek

Syr. ʿayṭâ ܥܝܛܐ

خشم ، ناسزاگوئی

Anger, reviling

(Gesenius. 744)

عيّوق :

ستاره ای درنزدیکی ثریا

The capella : aster in the constellation Auriga

Syr. ʿAyuq ܥܝܘܩ

(Nakhla. 197; Brun. 437)

عيْل ، عائِلة (ج عِيال) :

اهل خانه ، خانواده شخص

Household, family

Syr. ʿaylâ ܥܝܠܐ

(Nakhla. 197)

عَين :

چشمه ، چشم

Eye, spring

Heb. ʿayn עַיִן

Phen. ʿN

Palm. ʿYNʾ

Zinj. ʿYNY

As. enu . ênu

Tel.Amarna. inaya

Aram. ʿaynâ עַיְנָא

Aram. ʿayeynâ עַיְיְנָא

Syr. ʿaynâ ܥܝܢܐ

Old.Ak. enu. inu

B.Aram. ʿYNYN

Two eyes دوچشم

Huz. ʾYNH : Čašm ،

چشم

Old.Can. ẖi-na-ia (dual)

Emp.Aram. ʿYNYN (dual)

Nab. ʿYN

Palm. ʿYN

عاين :

د يد ن

To view

Syr. ‘ayen

(Gesenius. 744,445; Gelb. 7;
Hoftij. 207; Huz-Dict. 80; Brun.
437)

عينة :

چشم کوچك ، عينك

A little eye, eyelet, eye-glass

Syr. ‘aynunatâ

(Brun. 437)

غ

غَبِيَ :

نادان وگول وساده لوح بودن، انبوه بودن

To be ignorant, stupid, to be unintelligent, to dense

Heb. ʿâbâh עָבָה

کلفت ، فربه وگنده بودن

To be thick, fat, gross

N.Heb. ʿebah עָבָה

کلفت وضخیم کردن

Make thick

Syr. ʿbâ ܥܒܐ

ورم کردن

Swell up

غَباوَة :

بیهوشی ، کودنی

No intelligence of

Syr. ʿbuyotâ ܥܒܝܘܬܐ

Syr. ʿboyâ ܥܒܝܐ

(Gesenius. 716; Brun. 416)

غار :

درختچه ای از تیره گل سرخیان

Laurel-tree

Syr. ʿarâ ܥܪܐ

(Nakhla. 197)

غُبّ :

آغوش

Bosom

Syr. ʿubâ ܥܘܒܐ

Aram. ʿubâ עוּבָא

Mand. ʿumba

(Macuch. 344)

غُبَيراء :

پستك ، گیاهی است از تیره ٔ فرفیون که درعصاره ٔ آن ماده ٔ رنگینی جهت رنگ کردن پارچه ها بدست می آورند

Service-tree, maurelle

Syr. gubayrâ ܓܘܒܝܪܐ

(Nakhla. 197)

غَدِرَ :

عقب وواپس ماندن

Remain or lag behind

Heb. ʿâdar עָדַר

فاقد بودن ، نداشتن ، نیازمند چیزی بودن

Be lacking, fail

غَدِیر :

غدیر ، کولاب ، برکه

Syr. gadirâ ܓܕܝܪܐ

Pool left by the rain

(Gesenius. 727; Brun. 62)

غَدَقَ :

بسیار بخشنده بودن

To be profuse, be generous

غَدَف :

نعمت وفراوانی

Plentifulness

Heb. ʿâdap עָדַף

در افزونی وفراوانی بودن

To be in excess, remain over

Aram. ʿâdip עֲדִיף

برتر ، فاصل وارشد

Superior

غَتَمَ :

کند بودن در سخن

To be clogged in speech, to be impeded in speech

مُغْتَم :

دل سوخته

Burned by heart

Heb. ʿâtam עָתַם

(Gesenius. 801)

غَثَرَ :

فراوان بودن سبزه وگیاه درجائی

Abound with herbage, undulate (herbage)

غَثْرَة :

فراوانی نعمت ، فراوانی گیاه وسبزه

Abundance, abundance of herbage, goods

Heb. ʿâšar עָשַׁר

توانگر بودن ، توانگر شدن

To be or become rich

Aram. ʿatar עֲתַר

Syr. ʿatar ܥܬܪ

(Gesenius. 799)

(Gesenius. 727)

غَدَفَ :

دشنام دادن ، لعن ونفرين كردن
To blaspheme, to swear, to curse
Syr. gadeq ܓܕܦ
(Frayha. 123)

غَدَنَ :

سستی و رخوت ، چرت
Mollities, languor

غُدُنَة :

راحتی ونعمت
Delicacy, softness
Palm. ʿdn'

خير وثروت
Good, fortune
Heb. ʿadân עֲדָן

خوشگذرانی
Luxuriate
Syr. ʿaden ܥܕܢ
Delight
خوشی

اِغْدَوْدَنَ :

بلند و پرپشت شدن وفروهشتن موی
To be long, luxuriant of hair
(Gesenius. 726)

غُدْوَة :

پگاه ، صبح زود
Morning, time between daybreak and sunrise
Heb. ʿadâh עָדָה

زیور وپیرایه
Ornament
Gr. ada αδα

زوجه ، همسر
Wife
(Gesenius. 725)

غَرَّة :

پرنده آبی سیاه
An aquatic black bird
Syr. ʿurâ ܥܘܪܐ
(Nakhla. 197)

غُرَّة :

سفیدی پیشانی اسب
Blaze upon the forehead of a horse
Syr. hura ܚܘܪܐ

(Addi. 115)

رِغراء :

سریش، سریشم
Glue, paste
Syr. girâ ܓܪܐ
(Nakhla. 107; Brun. 68)

رِغارَة (ج : غَرائِر) :

گاله ، جوال (کاه)
Sack for straw
Syr. gurgtâ ܓܘܪܓܬܐ
(Frankel. 203)

غَرَب :

پد ، درخت سپیدار (تبریزی)
Poplar (Populus Euphratica)
Heb. ʿarâbâ עֲרָבָה
Syr. ʿarbâ ܥܪܒܐ
(Gesenius. 788; Nakhla. 197)

غَرَبَ غَرباً وغُروباً :

رهسپار شدن ، رفتن ، غروب کردن
To go away, depart, to set, to be absent
Heb.root. ʿRB ערב
Heb. ʿârab עָרַב

غروب شدن
To become evening
As. erêbu

درآمدن ، داخل شدن
Go in, enter
As. erêb šamši

غروب آفتاب
Sunset
Sab. ʿRB ערב

پس زدن ، عقب کشیدن
Withdraw

غَرب :

غروبگاه
West, place of sunset

مَغرِب :

غروبگاه
West
Sab. MʿRBY
Sab. MʿRBM
Heb. maʿarâb מַעֲרָב
Zinj. MʿRB
Syr. ʿRB ܥܪܒ
West

غرب

Syr. ʿrubtâ ܥܘܪܒܬܐ

شام وقت مغرب

Evening

N.Heb. ʿereb עֶרֶב

Gr. Europe Ευρωπη

اروپا ، مغرب

Europe, west

(Gesenius. 787-8)

غَرَبَ :

سیاه بودن

To be black

Heb. ʿârab עָרַב

سیاه شدن

Grow dark

غُراب :

کاملا سیاه ، کلاغ ، زاغ

Quite black, cow

As. eribu, âribu

Aram. ʿurbâ עוּרְבָא

Mand. ʿurba

Syr. ʿurbâ ܥܘܪܒܐ

Heb. ʿoreb עֹרֵב

کلاغ ، زاغ

Crow, raven

غُراب :

زورق ، کشتی

A vessel, ship

Aram. ʿabâ עֲרָבָא

Syr. ʿarbâ ܥܪܒܐ

Mand. arba

Boat, ford, ferry-boat

غربان (ج) :

کلاغها

Corvets

Syr. ʿurbonni ܥܘܪܒܢܐ

Huz. ʾRB : prg (varâk)

کلاغ

Cow

(Gesenius. 788; Macuch. 35,346; Brun. 428,460; Dozy. 204; Huz-Dict. 117)

غَرْبَلَ :

غربال کردن ، الک کردن ، بیختن

To sift (wheat), to scatter

Syr. arbel

غربال ، غَرابیل

غربال ، غربیل

Sieve, tambourine

Syr. ʿarbola ܥܪܒܠܐ

غربال

J.Aram. ʿarbêl

Aram. ʿarpel עֲרְפֶל

Huz. ʿRPLWN + stan

افشاندن

To scatter

(Brun. 38; Frankel. 91; Jastrow. 1113,1123; Huz-dict. 38)

غَرَدَ :

گریختن

Run away, schreien

Heb. ʿârod עָרוֹד

(Gesenius. 1126)

غرضة :

گوشت تازه

The fresh meat

Syr. ʿursâ ܥܘܪܣܐ

(Brun. 464; Jacob. 46)

غرغر :

غرغره کردن

To gargle

Syr. ʿaʿar ܥܪܥܪ

(Brun. 464)

غَرَفَ :

برداشتن آب با دست وچمچه

To take water with the hand, lade out water with the hand as with ladle

Syr. grap ܓܪܦ

برداشتن آب

Heb. ʿârap עָרַף

چکیدن ، چکانیدن

Drip, drop

Phen. ʿRPT

ایوان ورواق برای هنگامیکه باران می بارد

Portica (whence rain drips)

غُرفة :

فروار ، بالا خانه

Upper-room

As. irpitu irpu cloud

(Gesenius. 791; Brun. 80

غَرِلَ :

ختنه شدن پسر

To be uncircumcised

Heb.root ʿRL עָרַל

Syr. ʿrul ܥܪܘܠ

غرلة :

پوست ختنه گاه

Foreskin, prepuce

Aram. ʿurltâ עוּרְלְתָא

Syr. ʿurlutâ ܥܘܪܠܘܬܐ

Egypt. Karnatha

(Gesenius. 790; Brun. 462)

غرى غراء :

سخت مشتاق بودن

To desire earnestly

اغرى :

تحريك اشتياق

To incite desire

Syr. agri ܐܓܪܝ

(Brun. 77)

غزل :

ريسيدن ، رشتن

To spin

Emp.Aram. ʿZL

Syr. ʿzal ܥܙܠ

(Brun. 434; Hoftij. 206)

غزة : (N.Pr.)

شهری بر ساحل دريای مديترانه در شمال شرق

شبه جزيره سينا وجنوب غربی فلسطين

Gaza, city in southwest Palestine

and North East of Sinai

Heb. ʿzah עַזָּה

As. Ḫazzutu

Tel.Amarna. Azzati

Tel.Amarna. Ḫazati

Old.Egypt. Gaḏatu

Gr. Gadza Γαζζα

(Gesenius. 738)

غس :

اغتس :

به سختی از ميان گذشتن وحركت كردن ، باعث

نا آرامی واضطراب شدن

Thoroughly or violently moved,

disturbed.

Syr.root. ʿases ܥܣܣ

Syr. ʾetʿasas ܐܬܥܣܣ

(Brun. 452)

غشَمَ :

ظلم وستم کردن

To deal unjustly

Syr. ʿšam ܥܫܡ

(Brun. 465)

غَشِيَ :

فشردن زن وبغل خوابی کردن با او

Compress a woman

Heb. ʿâśah עָשָׂה

فشردن ، چلاندن

Press, squeeze

Aram. ʿsi עֲסִי

فشردن دندانها برهم

Crush, gnash (teeth)

(Gesenius. 706)

غَضَّ :

بستن وفروخوابانیدن چشم

To lower the eyes, to shut eyes

Heb. ʿâṣâh עָצָה

To shut بستن

غَضِبَ :

خشمگین شدن

To be angry with

Heb. ʿâṣab עָצַב

Hurt, pain, grieve

Aram. ʿaṣab עֲצַב

در زحمت بودن

Be in pain

J.Aram. ʿṢB עצב

Mand. ʿuṣba

غصه خوردن

To grieve

(Gesenius. 780; Macuch. 345)

غَضا (غَضیٰ) :

درختی است از نوع شوره گز که چوب سختی دارد

وآتش آن مدتی دراز می ماند

Euphorbia, tamarisk, thicket of trees

Heb.root. ʿṢH עצה

غَضیاء :

زمین متروکی که درآن درخت غضا یا شوره گز

فراوان باشد

A land abounding with the trees called : غضا

(Gesenius. 782)

غطل :

هوا ابری وتاریك شدن

To be cloudy and dark

غيطلة :

تاریکی

Darkness

Heb. ʿalâṭah עֲלָטָה

تاریکی انبوه وغلیظ

Thick darkness

(Gesenius. 759)

غطا (غطو) :

پوشانیدن ، پنهان کردن

To cover, conceal

Heb. ʿâṭâh עָטָה

پیچیدن ، برخود پیچیدن

Wrap oneself, enwrap, envelop oneself

Syr. ʿṭâ ܥܛܐ

فرو نشاندن ، خاموش وخراب کردن

Extinguish, destroy

As. eṭû

تاریك بودن

Be dark

As. eṭûtu

تاریکی

Darkness

غطى ، غطياً ، غطياً :

شبی تاریك بودن

To be obscure(night)

غطّى :

پوشانیدن

To veil, to cover

Emp.Aram. ʿṭy עטי

پوشیده شدن در

Couvrir dans

(Gesenius. 741; Brun. 435; Hoftij. 206)

غفّ :

ازدحام کردن دور چیزی ، برداشتن آنچه را که برای زاد و توشه لازم است.

To throng around, to take what is sufficient for substenance

Syr. gap ܓܦ

(Frayha. 124)

غفر :

غفر :

در خاك غلط خوردن وآلوده شدن

To soil, cover with dust

Heb. ʼPR אפר

Syr. ʻpar ܥܦܪ

Enclose, envelop

مِغفرة :

كلاه خود

Helmet

Aram. mʻprâ מעפרא

Syr. maʻprâ ܡܥܦܪܐ

شنل ، عمامه

Mantle, turban

As. apâru

لباس پوشاندن

Attire

غِفارة :

سرپوش، منديل سر

Hair-covering

Syr. ʻporâ ܥܦܪܐ

(Gesenius. 68; Brun. 454)

غفل :

سهو وفراموشى داشتن ، غافل شدن بى توجه بودن .

To be unmindful, Careless, heedless

Heb. ʻâpal ܥܦܠܐ

(Gesenius. 779)

غلّ :

داخل كردن وفروكردن وچپانيدن در چيزى

Insert, thrust in, to penetrate into

Heb. ʻâlal עָלַל

Syr. ʻal ܥܠ

غُلّ (ج : أغلال) :

طوق ، بند وزنجيرى كه به گردن ودست زندانيان بندند .

Yoke

Old.Aram. ʻLL עלל

Aram. ʻalal עֲלַל

Syr. ʻal ܥܠ

(Gesenius. 760; Brun. 441)

غلّة :

محصول زمين ، يا اجاره خانه

Crops, income from the rent of a house

Syr. ʻlaltâ ܥܠܠܬܐ

Aram. garâh גָּרָה

Huz. GRTʼ : gra

(Nakhla. 197; Jastrow. 266; Huz-Dict. 43)

غَلَبَ :

پیروزی جستن ، ظفر یافتن

To overcome, to get the upper hand over anyone

Syr. ʿlab ܥܠܒ

(Brun. 441)

غَلَفَ :

پوشانیدن ، درنیام نهادن

To cover, to put into a case

Heb. ʿâlap עָלַף

پوشانیدن

To cover

غِلاف :

نیام

Sheath

تخلیه ، تهی سازی

As. elpitu

Pining, exhaustion

(Gesenius. 763)

غَلِمَ :

پر از شهوت بودن ، اسیر شهوت بودن

To be bustful

Heb. ʿLM עלם

به حد بلوغ رسیدن

Be mature

Aram. ʿâlem עָלֵם

قوی بودن

Be strong

Syr. ʿalem ܥܠܡ

جوانی را از سر گرفتن

Rejuvenate

غُلام :

پسر نوجوان ، بنده جوان

Young man, lad, young, slave, page

Eg.Aram.Nab.Palm. ʿLYM

Aram. ʿulimâ עוּלֵימָא

Syr. ʿlaymâ ܥܠܝܡܐ ,

Heb. ʿelem עֶלֶם

Mand. ʿlima

Young man

غِلمان (ج) :

غلامها

Sab. ʿLMN

Young men

Aram. ʿulmtâ עוּלֵימְתָא

Syr. ʿalaymtâ ܥܠܝܡܬܐ

Heb. ʿalmah עַלְמָה

زن جوان ، خادمه

Young woman

غُلَيِّمٌ :

جوان ، خادم

Young man, servant

Old.Aram. ʿlym

Emp.Aram. ʿlym

غلام

Phen. ʿlmt

Maid servant

(Gesenius. 761; Bruh. 443; Macuch. 351; Jacob. 53; Hoftij. 214)

غَمَّ :

پوشانیدن ، نهان کردن ، در پرده گرفتن

To cover, veil, conceal

Heb. ʿâmam עָמַם

تاریك وتیره کردن

(Gesenius. 770)

غَلا (غلیٰ) :

افزوده شدن وگران شدن بهای اشیاء

To increase in price (goods)

Syr. ʿlâ ܥܠܐ

(Nakhla. 197)

غَمَدَ :

پوشانیدن ، تعمیر کردن چیزی

To cover, to repair a thing

Syr. ʿmad ܥܡܕ

(Brun. 55)

غَمَرَ :

فراوان بودن آب ، به حد وفور رسیدن

Be abundant (of water) surpass, overtop

Heb. ʿMR עמר

N.Heb. ʿomer עוֹמֶר

N.Heb. ʿâmir עָמִיר

Aram. ʿumrâ עוּמְרָא

B.Heb. ʿomer עֹמֶר

غَمیر :

ژرفای آب

Depth of water

غِمر :

کینه ودشمن وبدی

Rancour, secret hatred, malice

Heb. amar

با ستم وبیداد رفتار کردن

Deal tyrannically

(Gesenius. 771)

غَمِیر :

علف خشك ، ینجه

herbe, foin

Aram. ʿMYR עמיר

Heb. ʿâmir עָמִיר

علف خشك ، ینجه

Lucern, hay

Syr. ʿamirâ ܥܡܝܪܐ

Grass علف

(Dozy. 227; Driver. 60)

غَمَسَ غُموساً :

فرو رفتن وغوطه خوردن در آب

To submerge, plunge into water

Aram. ʿMŠ עמש

Syr. ʿmš ܥܡܫ

Mand. AMŠ

(Macuch. 23)

Heb. ʿMYR עמיר

Aram. ʿamirâ עֲמִירָא

Syr. ʿamir ܥܡܝܪ

Syr. ʿmirâ ܥܡܝܪܐ

غُمَر (ج : غِمار ، اغمار) :

قدح وجام کوچك شراب

Small drinking-cup

غُمر (ج : اَغمار) :

یك بغل ، مقدار چیزی که بتوان در یك بغل جای داد

Brassée, autant qu'on peut contenir, entre ses bras

Syr. ʿumrâ ܥܘܡܪܐ

(Gesenius. 771; Dozy. 226; Frayha. 125)

غِمرَ صَدرُه :

پر شدن سینه کس از حقد وکین فکر دشمنی در مغز خود پروردن ، کینه ودشمنی وبدی کردن .

His heart is filled with hatred for, cherish enmity, rancour, malice

غَمِصَ غَمَصاً :

قى كردن چشم

To be blear (eye)

Syr. ʿameṣ ܥܡܨ

(Jacob. 70)

غَمِضَ :

پست بودن مكانى

To be depressed (land)

Syr. gmaṣ ܓܡܨ

(Nakhla. 197; Brun. 72)

غَمَّضَ :

چشم پوشى كردن

To shut the eyes

Heb. ʿâṣam עָצַם

Syr. ʿmaṣ ܥܡܨ

چشم پوشى

N.Heb. ʿemeṣ עֶמֶץ

بستن چشم مرده

Close eyes of dead

(Gesenius. 783; Brun. 447)

غَمَطَ :

نا سپاسى كردن ، حق ناشناس

To disacknowledge (a right), to ingrateful for benefit

Syr. ʿmaṭ ܥܡܛ

(Brun. 446; Nakhla. 197)

غَنَّ :

از درون بينى وخيشوم سخن گفتن

To speak through the nose, to snuffle

Heb. ʿânan עָנַן

طالع بينى وفالگيرى كردن

Practise soothsaying

غُنَّة :

آواز توى بينى ، وزوز حشرات

Nasal twang; hum of insects

(Gesenius. 778)

غَنِجَ :

ناز وكرشمه و دلبرى كردن

To coquet, use amorous behaviour

Heb. ʿânog עָנֹג

نرم ولطيف وظريف بودن

Be soft, delicate, dainty

غَدَرَ ، تَغَندَرَ :

به لباس وجامهٔ خود فخر كردن ونازو تكبر فروختن

از صدا پرشدن

Resound

Egypt. anni

مُغَن ، مُغَنی :

آوازه خوان ، خنیاگر

Singer

Syr. m‘aniona ܡܥܢܝܢܐ

(Gesenius. 777; Brun. 250)

غاثَ (غَوث) :

یاری کردن به فریاد رسیدن

To help, to assist anyone, to rescue anyone, aid

Sab. ‘wt עות

Heb. ‘uš עוש

دست یاری دادن ، به یاری کسی رفتن

Lend, aid, come to help

یَغُوث :

کسی که به یاری می آید

یغوث (از اصنام عرب جاهلی) کسی که بیاری می آید

Heb. Ye‘uš (N.Pr.) יעוש

He comes to help

A certain idol, or a certain good

خود ساز بودن

To be over-affected in dress, to be foppish

Syr. etgndar ܐܬܓܢܕܪ

غُندُور (ج : غَنادِرَة) :

خود ساز

Foppy

Syr. gandurâ ܓܢܕܘܪܐ

(Brun. 74)

غَنّی :

آواز خواندن وازبر خواندن

To sing, to recite verses

Heb. ‘ânâh עָנָה

Syr. ani ܥܢܐ

با تأثر وحساسیت خواندن

To sing responsively

غِناء :

آواز ، سرود

Song, tune, chanting

Syr. ‘unitâ ܥܘܢܝܬܐ

سرود ، سرود روحانی

Hymn, refrain

As. enû

man, after his death, was made an image, which, after a long time became an object of worship

Sab. Al‘wt

Gr. Ioas Ἰωας

رك : يغوث

الغَوث :

فرياد براى كمك ويارى

A cry for aid, or sucour

(Gesenius. 736,222; Lane. 2306)

غور

مَغارَة ، مُغارَة :

غار ، مغاره ، مغاك

Syr. m‘arâ ܡܥܪܐ

Syr. m‘artâ ܡܥܪܬܐ

(Brun. 465)

غَوشَة :

صداى ناساز

Discordant sound

Syr. ‘ušâ ܥܘܫܐ

(Frayha. 125)

غاطَ (غَوطٌ) :

گودال كندن ، فرورفتن ، داخل كردن

To sink, to deepen, penetrate, to enter into

Heb. ‘eṭ עט

Stylus قلم

آهنى كه براى تراشيدن سنگ يا فلز بكار ميرود

Iron for use on stone or metal

(Gesenius. 741)

غالَ غَولاً :

هرچيز را بى استثناء دور افكندن ، باعث هلاك كسى شدن

To take anything away unexpectedly, to cause anyone to perish

Heb. ‘wl עול

Syr. ‘l ܥܠ

(Brun. 430; Gesenius. 732)

غُول :

غول ، ديو ، موجودى افسانه اى كه ميتواند خود را به صورت هاى گونا گون در آورد

Demon, ogre,Genius assuming various shapes

Syr. gulâ ܓܘܠܐ

(Brun. 65)

قبر و تك چاه (ته چاه)

Grave and bottom of pit

(Gesenius. 727; Nakhla. 197)

غارَ : (غير)

به رشك وغيرت افتادن

To be jealous

Syr. ʿoyorâ ܥܘܝܪܐ

نفرت ، انتقام

Heb. ʿwor עור

خودرا برانگيختن وبيداركردن

Rouse oneself, awake

Aram. ʿur עוּר

(Gesenius. 734)

غيّر :

تغيير دادن ، ديگرگون ساختن

To change, to alter

Nab. yʿyr

غير :

ديگر ، بجز

Other, else

Nab. ʿyr

(Hoftij. 207)

غوى :

گمراه شدن ، ازراه بدور افتادن

To err from the way, mislead

Heb. ʿWH ערה

(Gesenius. 730)

غابَ (غيب) :

غايب وپنهان بودن ، غروب كردن

To be absent, hidden, to set

Heb;root. ʿwb עוב

غابة :

جاى پنهان وپوشيده

Hidden place

Syr. ʿob ܥܒ

ابرهاى تيره وتاريك

Obscuring clouds

N.Heb. ʿâb עָב

Aram. ʿeybâ עֵיבָא

Cloud ابر

غابة :

جنگل ، بيشه ، انبوه ، زمين پست

Forest, low ground

Syr. obtâ

غيبة ، غيابة

غَيلَم :

يك جوان ، مرد جوان

A young, or young man

Ak. awilum . abilum

مرد ، انسان

Man, homo

رك : غلام

(Gelb. 6)

غَامَ (غيم) :

تشنه شدن ، سوزان وگرم شدن درون

To thirst, to be affected with burning internal heat

Heb. ʿaym עַיִם

برافروختن ، بسيارگرم شدن ، درتب وتاب بودن

Glow

(Gesenius. 744)

غَامَ ، غَيماً :

ابرى بودن ، تاريك بودن

To be clouded (sky); to obscure, supress, darken

Syr. ʿom

Mand. ʿUM

غاظ غَيظاً :

به خشم آوردن ، خشمگين كردن

To distress, to enrage anyone

Syr. ʿot

غَيظ :

خشم وجوش ، برافروختن خشم

Rage, offence, outbreak of anger

Syr. ʿayṭâ

Mand. aiṭa

(Brun. 429; Macuch. 14)

غَالَ (غيل)

شيردادن بچه

To suckle, to suckle a child

Syr. ʿulâ

بچه شيرخوار

Sucking child

Aram. ʿeylâ

كره اسب وكره خر

Colt, foal

Talm. ʿeilâh עֵילָה

Talm. ʿâlut עָלוּת

گرفتن شيراز گاو

Giving suck, of cows

(Gesenius. 732)

غَيم (ج : غُيوم) :

ابر

Cloud

Syr. ʿaymâ ܥܝܡܐ

Cloud

(Brun. 430; Macuch. 343)

ف

فَ :

از حروف عطف : پس

Conj. then

Heb. ap אַף

هم چنین ، آری

Also, yea

Aram. ap אף

Aram. op אוף

Syr. op ܐܘܦ

Huz. ʾp

(Gesenius. 64; Huz-Dict. 100)

فارقين : (Pers)

انبارآب در وسط شهر ، یا خندقی که دور تا دور شهر میکندند

Réservoir d'eau au milieu d'une ville ou d'un village, ou fossé qui entoure les murs d'une ville

Syr. parqinâ ܦܪܩܝܢܐ

Pers. pârgin پارگین

(Dozy.T. 2,260; Frankel. 124; Borhan. 351)

فاشِرستِین ، فاشَرشتِین ، فاشَری :

هزار گوشان ، گیاهی از تیره کدوئیان سیاه دارو

Bryony; couleuvrée

Syr. pâšarsatin ܦܫܪܣܛܝܢ

Syr. pšarštin ܦܫܪܫܛܝܢ

Syr. pašrâ ܦܫܪܐ

(Dozy.T.2,269; Nakhla. 198; Borhan.1435; Addi.120)

فانُوس :

چراغی که برای روشن کردن مسافت زیادی بر بالای منار وجزآن نصب کنند، چراغ محفظ داری که درآمد ورفت با خود برند

Lantern, lamp

Syr. ponsâ ܦܘܢܣܐ

Syr. punos ܦܘܢܘܣ

Gr. phanós φανός
(Brun. 498)

فَأَمَ :

پر کردن (دهان شتر) با گیاه،پهن ساختن ،
پر شدن ، تشنه را سیراب کردن
To fill its mouth with herbs
(camel), to make wide, become
full, to quench thirst with
(water)
Heb.root. P*M פאם
Heb.root. PYM פים
(Gesenius. 810)

فِئَة :

گروه ، دسته
Company, party of men
Heb. peâh פֵּאָה
گوشه ، کنج ، کنار
Corner,side
As. pâtu
کنار ، پهلو ، لبه ، مرز
Side,edge, border
Aram. pâtâ פָּאתָא
Syr. pâtâ ܦܳܐܬܳܐ
(Gesenius. 802)

فَتَّ :

شکستن ، خورد کردن ، دریدن
To bruise, to crush, to crumble;
to tear
Emp.Aram. ptt. ypth
Heb. pâtat פָּתַת
Syr. pat ܦܰܬ
Mand. PTT פתת
J.Aram.Heb. PTT פתת

فَتفَتَ :

Syr. patpet ܦܰܬܦܶܬ
ترید کردن نان در شوربا وآش
To crumble and soak (bread) into
broth.

فُتات ، فَتِيتَة (ج : فَتائِت) :

خورده نان
Crumbles of bread
(Gesenius. 837; Brun. 531; Macuch.
385; Hoftij. 240)

فَتَحَ :

گشادن ، بازکردن ، فتح کردن
To open, to conquer

Heb. pâtah פָּתַח

As. pitû . pâtû

Sab. PTH

Aram. petah פְּתַח

Syr. petah ܦܬܚ

Old.Ak. patâ'um

Phen. ytpth

Old.Aram. pthh

Emp.Aram. mpth

J.Aram.Palm. ypth

همه بازکردن

All to open

Eth. pateha

To give judgment

(Gesenius. 834; Gelb. 219; Hoftij. 238; Jeffery. 221)

فَتَخَ :

خم کردن وکشیدن انگشتان

To bend and stretch (the fingers)

Heb. pâtah פָּתַח

کنده کاری کردن ، حکاکی کردن ، قلم زدن

Aram. pâtah פָּתַח

Engrave

As. patâhu

سوراخ کردن ، رخنه کردن

Bore, penetrate

فَتَخَة ، فَتَخَة :

حلقهٔ انگشتری که در آن نگین نباشد

Ring

(Gesenius. 836)

فَتَرَ :

فروکش کردن ، آرام شدن نیم گرم شدن

To become remiss after vigour, become tepid

فُتُور :

نیم گرمی

To abate, to cool (heat)

Nab. PTWR

ترتیب دوستی

Arrangement à l'amiable

(Hoftij. 238)

فُتر :

بوریایی که از برگ خرما سازند

Mat made of palm-leaves

Emp.Aram. pa-tu-ù-ri

Emp.Aram. pa-tu-ù-ru

Emp.Aram. ptwr'

The table سفره

(Hoftij. 240)

فتق :

شکافتن ، دریدن ، پاره کردن ، آشکار کردن

To thrust, to tear, to unsew

Syr. ptaq ܦܬܩ

Heb. PTQ פתק

دریدن ، شکافتن

Ak. patâqu

To shape شکل دادن

Mand. PTQ

تیر انداختن ، نشانه گرفتن

To shoot, to aim

(Macuch. 385; Brun. 531)

فِتکر : (Pers)

پیکر ، تمثال ، بت

Effigy, image, idol

Aram. petakrâ פְּתַכְּרָא

Aram. PTKR פתכר

Syr. patakrâ ܦܬܟܪܐ

Mand. patikra

Pers. peykar پیکر

Emp.Aram. PTKR

حجاری ، تمثال

Sculpture, image

Emp.Aram. PTKRKR

پیکرگر :

حجار ، پیکرتراش

Sculpteur

Pahl. patkar

Old.Pers. paitikara

Part. padkar

Manich. patikar

Armenian. patker

Gr. patakra πατακρα

پیکر

(Driver. 72-73; Macuch. 366; Hoftij. 240; Borhan. 446)

فتل :

تابیدن ریسمان وپیچیدن آن

To twist (a rope, a thread)

Heb. pâtal פָּתַל

Aram. petal פְּתַל

Syr. ptal ܦܬܠ

تابیدن ریسمان

فتیلة :

پنبه ومانند آن که اندکی تابیده ودر چراغ نهند

ویك سر آنرا که روی به بیرون دارد بر افروزند تا

روشنائی دهد . فتیلهٔ چراغ

Twisted thread, wick burner

Syr. ptiltâ ܦܬܝܠܬܐ

(Gesenius. 836; Brun. 531)

فتن :

استمالت کردن ، برانگیختن ، آزمودن

To encourage, to rouse anyone, to put to the test, try

Heb.root. PTN פתן

As. patânu

نگاهداری وحمایت کردن

Protect

فِتنة :

آزمایش ، وسوسه ، فریب

Temptation, seduction

Syr. patnâ ܦܬܢܐ

Mand. pitna

(Gesenius. 827; Brun. 531; Macuch. 372)

فیتَن :

درودگر ، نجار

Carpenter

Heb. meptân מִפְתָּן

آستانه ، درگاه

N.Heb. pâtin פָּתִין

تیر عرضی

Cross-beam

Heb.root. ptn פתן

رك : فتن

(Gesenius. 837)

فَتِیَ (فتو) :

جوان و برومند شدن

To be youthful, fullgrown, to be in prime of life

فَتی :

جوان

Young man, one in prime of life

Heb. pâtâh פָּתָה

فراخ وپهن بودن

Be spacious, wide, open

Aram. petâ פְּתָא

Syr. petâ ܦܬܐ

فراخ وفراوان بودن

Be spacious, abundant

Emp.Aram. pty

پهن بودن

Be wide

(Gesenius. 834; Hoftij. 239)

فتر :

فاثور :

سینی‌وبشقاب‌چوبی ، زرین ، سیمین ، میز مرمری ، قرص خورشید ، قالی

Platter dish, tray, table; golden, silver, metal tray, marble-table, disk of the sun , carpet.

Aram. pâtorâ פָּתוֹרָא

Syr. poturâ ܦܳܬܽܘܪܳܐ

Mand. patura

Ak. paššûru

Sum. banšur

(Macuch. 366; Frankel. 183)

فجّ :

میوهٔ کال ونارسیده

Unripe fruit, crude

N.Heb. pagâh פַּגָּה

میوهٔ نارس

Unripe fruit

Syr. pagâ ܦܰܓܳܐ

Syr. pogâ ܦܳܓܳܐ

Aram. pagâ פַּגָּא

انگور نارس

Unripe grape

فِجّ :

هندوانه

Water-melon

(Gesenius. 803; Brun. 471)

فَجَأَ ، فَجِئَ :

ناگهان اتفاق افتادن ، غیر منتظره وناگهان آمدن ،

To fall upon unexpectedly, to surprised by sudden.

Heb. paga

ملاقات کردن ، برخوردن ، رسیدن

To meet, encounter, reach

رك : فَجَعَ

(Gesenius. 803)

فَجَرَ :

کارزشت،هرزگی کردن

To act wickedly

فُجُور :

هرزگی ، عیاشی ، شهوترانی

Wickedness

Syr. pagra ܦܓܪܐ

بدن ، تن ، جسم

Body, corpse

Syr. pagronâ ܦܓܪܢܐ

مربوط به بدن (نه روح)

Corporalis = relating to the body

Syr. pagronutâ ܦܓܪܢܘܬܐ

مربوط به بدن گناهکار

Corporalitas = referring to the sinful body

(Jeffery. 220)

فَجَعَ :

به فقدان چیزی مصیبت زده شدن

To distress, to afflict anyone (loss in goods or family)

Heb. PGʻ פגע

Aram. pegaʻ פְּגַע

Syr. pegaʻ ܦܓܥ

Mand. PGA

Mand. BGA

J.Aram. PGʻ פגע

ملاقات وبر خورد کردن ، مواجه شدن

To meet, encounter

رك : فجأ

(Macuch. 366; Gesenius. 803; Brun. 472)

فَجَلَ :

کلفت ونرم بودن وسست وشل شدن

To become soft, fleshy, to be thick and soft.

N.Heb. pegul פִּגּוּל

فُجل ، فُجُل :

تربچه

Radish

Syr. puglâ ܦܘܓܠܐ

(Gesenius. 803; Brun. 472)

فَجَمَ :

مثله وقطع شدن

To mutilate

Syr. pgam ܦܓܡ

(Frayha. 120)

فَحَّ فحا :

پراکندن عطر وبوی خوش

To spread (perfume)

Heb. PḤ פח

Syr. PḤ ܦܚ

(Frayha. 126)

فَحَضَ :

شکافتن ، دونیم کردن ، گشادن

To split, to cut

Phen. phs

له کردن ، مغلوب ونابود کردن

Ecraser

Phen. phst

له کننده ، نابود کننده ، صفت ماده دیوی است

L'ecraseuse, épithète d'un

démon femelle

(Hoftij. 226)

فَحل :

حیوان نر

Stallion, male

Syr. pahlâ ܦܚܠܐ

Ak. puhâlu

Mand. pihla

فُحُولَة ، فِحلَة ، فِحالَة :

نری ، مردی ، مردانگی

Quality of stallion, virility,

manliness

Syr. pohlutâ ܦܘܚܠܘܬܐ

نری ، مردی

Syr. poheltâ ܦܘܚܠܬܐ

Testicle

خایه

(Macuch. 370; Brun. 481; Nakhla.

198)

فَحُمَ :

سخت تیره وسیاه بودن

To be intensely black

Heb. pâham פָּחַם

B.Heb. pehâm פֶּחָם

فَحم ، فَحَم ، فَحِيم :

زغال

Charcoal

As. pentu

As. pêmtu

زغال برافروخته

Glowing coal

Syr. phem ܦܚܡ

Syr. pham ܦܚܡ

Syr. pahmâ ܦܚܡܐ

Heb. pehâm פֶּחָם

Coal

زغال

Pun. phmt

(Gesenius. 809; Brun. 482; Hoftij.

226)

فَخّ :

تله ، دام

Trap, snare, net

Heb. pah פַּח

دام پرندگان

Bird-trap

Aram. pâhah פָּחָה

Syr. pahâ ܦܚܐ

Gr. page παγη

(Gesenius. 808· Nakhla. 262)

فَتَخَ :

سوراخ کردن سقف ، بریدن وقطع کردن

To make a hole in (roof), to cut off a thing

Heb.root. PHT פחת

Syr. phat ܦܚܬ

سوراخ کردن ، رخنه کردن ، شکستن

Pierce, break through

فُخت :

سوراخ دربام ، ماهتاب ، تله صید

Hole (in a roof), moonlight, hunter's snare

Heb. pahat פַּחַת

Pit چاه

N.Heb. pâhat פָּחַת

خندق وگودال کندن

Hollow out, dig

Syr. pehtâ ܦܚܬܐ

چاه ، شکاف

Pit, chasm

(Gesenius. 809; Brun. 483)

فَخذ :

بخشی از یك قبیله

Portion of a tribe, sub-tribe

Heb. pahad פַּחַד

Palm. PHD

Palm. PHZ

(Gesenius. 808; Hoftij. 226)

فَخِذ :

ران

Thigh

Heb. pahad פַּחַד

Syr. puhdâ ܦܘܚܕܐ

Syr. puhodâ ܦܘܚܕܐ

(Gesenius. 808; Brun. 481)

فُخر :

جشن ، سور ومهمانی

Feast, banquet

Ak. puhru

Syr. puhrâ ܦܘܚܪܐ

Mand. puhrâ

(Macuch. 367)

فوخر الشَّجَرُ :

درخت را کرم خورد

The tree has worm-eaten

Syr. PHR ܦܚܪ

(Frayha. 133)

فَخّار :

کوزه ، سفال ، گل کوزه گری

Pottery, potter's clay

Syr. pahorâ ܦܚܘܪܐ

Aram. pahârâ פַּחָרָא

B.Aram. pehar פְּחַר

Mand. pahara

Ak. pahâru

کوزه گر

Potter

Syr. PHR' ܦܚܪܐ

J.Aram. PHR' פחרא

ظرف سفالین

An earthenware pot

(Gesenius. 1108; Brun. 482; Macuch. 360; Jeffery. 222)

فَخَرَ :

بزرگمنش ومتکبر وبی پروا بودن

To be boastful; to magnify oneself, to be reckless

Heb. pâhaz פָּחַז

لا ابالی وبیعار بودن

Be wanton, reckless

Aram. pehaz פְּחַז

Syr. pehez ܦܚܙ

Mand. PHZ

شهوت پرست بودن

Be lascivious

(Macuch. 366; Gesenius. 808)

فَدَغَ :

شکستن

To break

Syr. pdaʿ ܦܕܥ

(Brun.474)

فِدام ، (ج : فُدُم) :

صافی کوچك یا پارچه‌ای که بر دهانه‌ٔ ابریق یا کوزه میگذارند تا آب را تصفیه کند ، قطعه‌ٔ پارچه برای پاك کردن دهان

Strainer for a ewer, piece of

cloth for wiping the mouth.

Syr. pudomâ ܦܘܕܡܐ

(Jacob. 105; Frankel. 166)

فَدَن (ج : أفدان) (Pers)

بنای بلند وآراسته

High building

Syr. opadnâ ܐܦܕܢܐ

Pers. âbâdân آبادان

Pahl. âpâtan

Old.Pers. apadâna

(Nakhla. 198; Borhan. 2; Télégdi)

فَدّان :

کشتزار ، زمینی که کشاورزان در یك روز شخم زنند

Sown field, acre, area,one day's labour

Heb. padân פַּדָּן

باغ مزرعه

Garden, field

Aram. padnâ פַּדְנָא

یك جفت گاونر

Yoke, span of oxen

Syr. padonâ ܦܕܢܐ

Mand. padana

یك جفت گاو

As. padânu

جاده وباغ

Road and garden

Heb. padenâh פַּדֶּנָה

بین النهرین (ارض الرافدین)

Mesopotamia

فَدّان : (N.Pr.)

جائی نزدیك حران

Paddânâ

A village near Haran

تلّ فَدّان (N.Pr.)

Tel Faddân

جائی نزدیك حران

A place near Haran

(Gesenius. 804; Macuch. 359)

فَدَیٰ :

فدیه دادن ، آزاد کردن کسی با با پرداخت پول و مال

To ransom, price given for freeing

a captive

Heb. pâdâh פָּדָה

As. padû

Min. PDYT

ازگرو آزاد شده از رهن درآمده ، زمین خریداری شده .

Redeemed or purchased land

(Gesenius. 804)

فَرَّ :

گریختن

To fly, to escape

Syr. par ܦܪ

(Jacob. 106; Brun. 521)

فَرّ :

Calf

گوساله

فُرار ، فَرير ، فَرور :

بره ، بره کوچك ، آهوی جوان بزغاله

Lamb, lambkin. Young gazelle,kid

Syr. pârâ ܦܪܐ

Syr. partâ (fem.) ܦܪܬܐ

Mand. para

Heb. par פַּר

Heb. pârâh פָּרָה

Aram. pârtâ פָּרְתָּא

گاو ،گوساله ماده

Cow, heifer

(Macuch. 362; Gesenius. 830)

فَرفَر :

بال وپرزدن پرندگان

To flap the wings (bird)

Syr. parpar ܦܪܦܪ

(Brun. 521)

فَرَأ ، فَراء (ج : أفراء ، فِراء) :

خر وحشی

Wild ass

Talm. FR' פרא

To run

دویدن

Heb. perea פֶּרֶא

Wild ass

خر وحشی

As. parû

Mule

قاطر ، استر

(Gesenius. 825)

فُرات : (N.Pr.)

Euphrates

رود فرات

Sum. pura-nun

Great water آب بزرگ

Ak. purattus

Ak. purâttu

Old.Pers. Ufrâtu

Gr. Euphrâtes Ἐυφράτης

Heb. Perât פְּרָת

Aram. perât פְּרָת

Syr. prot ܦܪܳܬ

Syr. prat ܦܪܰܬ

Syr. protoya ܦܪܳܬܳܝܐ

(Gesenius. 832; Brun. 757; Jeffery. 222; Macuch. 378)

فَرَثَ :

پاره کردن شکنبه ومعده وبیرون آوردن محتویات آن .

Rip open stomach and scatter contents

فَرث :

سرگین مادامیکه در شکنبه باشد

Contents of ruminant, stomach

Heb. PRŠ פרש

Aram. perat פְּרַת

سبب ترکیدن وشکستن شدن

Cause to break or burst forth

Syr. perat ܦܪܰܬ

باز کردن ودریدن چیزی

Rip open

Aram. partâ פַּרְתָּא

کود ، سرگین

Dung

Heb. pereš פֶּרֶשׁ

Syr. pertâ ܦܪܬܐ

Mand. parta

Ak. parsu

گوه ، مدفوع ، براز

Faeces, faecal matter

(Gesenius. 831; Macuch. 365; Brun. 524)

فَرَجَ :

آرامش وتسلی دادن

To comfort anyone in

Syr. pargi ܦܪܓܝ

(Frayha. 127)

فَرُّوج ، (ج : فَرارِيج) :

جوجه

Chicken

Syr. paruga ܦܪܘܓܐ

Aram. parugâ פרוג

(Frankel. 116)

فِرجَول :

شلاق ، تازیانه

Whip

Syr. progelâ ܦܪܓܠܐ

Gr. phragellion φραγελλιον

(Frankel. 113; Costaz. 286)

فِرجَون :

قشوی چارپایان

Curry-comb

Syr. pargunâ ܦܪܓܘܢܐ

(Frankel. 115)

فَرَخَ :

جوانه زدن ، روئیدن ، از تخم بیرون آمدن

Sprout, shoot, hatch

Heb. pârah פָּרַח

غنچه کردن ، جوانه زدن روئیدن

Bud, sprout, shoot

فَرخ :

جوجه

Young of bird

As. pirhu

جوانه ، شاخهٔ نورسته

Sprout

Heb. perah

غنچه ، جوانه

Bud, sprout

Syr. prohâ ܦܪܚܐ

Young of bird جوجه

Gr. perki περκη

(Gesenius. 827; Brun. 514; Nakhla. 262)

فَرَدَ :

یکه وتنها بودن ، از تا بازکردن ، فاش کردن

Be single, sole, unfold, unroll

Heb. pârad פָּרַד

تقسیم کردن

Divide

Heb. Aram. PRD פרד

Syr. prad ܦܪܕ

Mand. PRD

Ak. paradu

شکستن ، پاره وجداکردن

فَرد ، (ج : فِراد ، أفراد) :

یکی ، تنها ، طاق ، فرد

One, single, odd, one individual

Syr. pardâ ڤـزوا
(Gesenius.832; Macuch. 378; Brun. 510; Jacob. 106)

(Pers.) : فِردَوس(ج : فَرادِيس)

باغ، پر میوه ، فردوس

Garden, fruitful, paradise

Heb. pardes פַּרְדֵּס

شکارگاه ، قرق ، پارك بزرگ

Preserve, park

Targ. pardisa פַּרְדֵּיסָא

Syr. pardaysâ ڤـزڋىصا

Syr. pardis ڤـزڋىص

Mand. pardisa

Bab. pardisu

Misna. PRDYS

Gr. paradeisos παράδεισος

باغ شادی

Pleasure-garden, paradise

Armenian. partêz

Avest. pairidaêza

دایره ومحوطه بسته

Circular enclosure

Pers. pâlêz پالیز

Kurd. parês

Syr. pardaypsponâ ڤـزڋىصڢىلا

Pers. pâlêz-bân پالیزبان

Gardener, the keeper of a kitchen garden

(Gesenius. 825; Macuch. 363. Brun. 511; Télégdi; Jeffery.223)

فَرَزَ :

بر کنار کردن ، جدا کردن ، تقسیم کردن

To remove, separate, set a thing apart, to divide a thing

فَرز :

دشت بین دو کوه وتپه

Plain between two hills, depressed ground between hills

Heb.root. PRZ פרז

B.Heb. perâzi פְּרָזִי

مرز ممتد

Extend border, exceed limit

Syr. praš ڤزـع

جدا کردن

To set a thing apart

(Gesenius. 826; Nakhla. 198)

اِفریز (ج : اَفاریز) :

گچ بری در زیر سقف ، بلندو عالی

Cornice, high

Syr. apriza ܐܦܪܝܙܐ

Gr. zophoros ζωφόρος

Pers. afrâz افراز

Pahl. afrâz

(Addi. 118; Borhan. 146)

ِفرزل :

قید وبند ، قید وبند آهنی

Fetter, iron fetters

Heb. barzel בַּרְזֶל

Aram. parzel פַּרְזֶל

Emp.Aram. PRZL

Syr. parzlâ ܦܪܙܠܐ

Mand. parzla

Phen. BRZL

Ak. parzillu

آهن ، سلاح آهنی

Iron, iron weapon

(Hoftij. 235; Brun. 513; Macuch. 364; Gesenius. 137)

فَرَسَ :

شکستن گردن ، حمله کردن وکشتن شکار خود

To break the neck, to crush, to kill (its prey : wild beast)

Heb. pâraś פָּרַשׂ

Heb. pâras פָּרַס

Phen.Emp.Aram. PRS

شکستن ودو تا کردن ، تقسیم کردن

Break in two, divide

As. parâsu

تقسیم کردن ، مانع شدن

Divide, hinder

Targ. pârstâ פָּרְסְתָא

Syr. parsâ ܦܪܣܐ

سم ستور

Hoof

فَرَس :

اسب ، مادیان

Horse, mare

Heb. pârâš פָּרָשׁ

Old.Aram.Palm. PRŠ

اسب ، اسب توسن

Horse, steed

Nab. PRŠYâ

Sab. PRS

Horse اسب

فارس:

سوار ، سرباز سوار

Horseman, mounted soldier

Heb. pârâš פָּרָשׁ

Aram. pârâš פָּרָשׁ

Syr. parošâ ܦܪܫܐ

Mand. parašа

Huz. PRŠY' : asubâr

اسوار

(Gesenius. 828,832; Macuch. 363; Hoftij. 236; Brun. 524; Jastrow. 1243; Huz-Dict. 161)

فارس : (N.Pr. Pers.)

فارس ، پارس ، ایران

Persia, and name of a province in the Persian Empire

Heb. Pâras פָּרַס

B.Heb. Pârâs פָּרָס

Ak. Pa-ar-su

Elamit. Pars-šip

Gr. Persis Περσις

Gr. Persiâ Περσια

Old.Pers. Pârsa

Syr. Pores ܦܪܣ

Syr. Porsoyâ ܦܪܣܝܐ

Pers. Pârs پارس

Pahl. Pârs

(Gesenius. 1108; Kent. 196)

فارسی : (Pers.)

Persian پارسی

B.Aram. apârsâye (Pl.)

אֲפָרְסָיֵא پارسیان

Persians

B.Aram. Parsay פָּרְסַי

B.Aram. Parsiâ פָּרְסָיָא

پارسی ، ایرانی

Persian, Iranian

Syr. Porsoyâ ܦܪܣܝܐ

Syr. Pursoyâ ܦܘܪܣܝܐ

Persian پارسی

Gr. Aprassaioi Αφρασσαιοι

(Gesenius. 1082,1108; Brun. 757)

فرسنگ : (Pers)

واحد مسافت (معادل شش کیلومتر)

Parasang (measure of three miles)

J.Aram. parsâ פַּרְסָא

J.Aram. parsâh פַּרְסָה

Syr. parshâ ܦܪܣܚܐ

Mand. parsa

Mišna. PRSH

Pers. farsang فرسنگ

Pahl. frasang

Old.Pers. frasanga

Armenian. hrasax

Gr. parasaggas παρασάγγας

Gr. parasagges παρασαγγας

Lat. parsanaga

(Brun. 518; Macuch. Addi.118

Borhan. 1462; Télégdi)

فِرسِق ، فِرسِك : (Pers)

هلو ، ميوه اى كه از پارس آمده است

Malum Persicum, peach

Aram. parseq פַּרְסֵק

Aram. parsiq פַּרְסִיק

J.Aram. persiqâ פֶּרְסִיקָא

Gr. persikon περσικόν

Lat. persica

Huz. PR'' (persiqâ) halug

هلو

(Frankel. 143; Jastrow.1235;

Ebeling. 14; Huz-Dict. 161)

فِرسِك ، رك : فِرسِق

فِرسِن :

Camel's foot پاى شتر

Syr. parsnâ ܦܪܣܢܐ

(Nakhla. 198)

فَرَشَ :

گستردن ، پهن كردن

To spread out, spread

Heb. pâraś פָּרַשׂ

Aram. peras פְּרַס

Syr. peras ܦܪܣ

Mand. PRS

Ak. rapâšu

To extend, stretch out

فِراش (ج : فُرُوش ، أفرِشَة) :

بستر ، حصير ، قالى

Bed, mat, carpet

Syr. prosâ ܦܪܘܣܐ

فَرَّشَ :

گستردن بال ، بال بال زدن

To expand the wing, to flutter

As. parasu

Fly

پريدن

فَراشَة ، (ج : فَراش) :

پروانه

Butterfly

Old.Ak. pirahašum

Flea

كيك

Huz. PRSWN + tan : vicartan

[illegible] وجردن

(Gesenius. 831; Gelb. 217; Brun 517; Macuch. 380; Huz-Dict. 163)

فَرشَحَ :

گشاد گشاد راه رفتن ، فاصله دادن ميان دو پا

To set the legs apart

Syr. paršek ܦܪܫܩ

Syr. paršahtâ ܦܪܫܚܬܐ

(Brun. 524; Dozy. 245; Frayha. 127)

فرشخ رك : فرشح

فَرَصَ :

جدا كردن ، دريدن

To cut, to slit, to pierce

Heb. pâraṣ פָּרַץ

شكستن ، بر شكستن

Break through

Aram. peraṣ פְּרַץ

As. parâṣu

(Gesenius. 829)

فُرصَة (ج : فُرَص) :

فرصت ، وقت مناسب ، هنگام لايق

Opportunity, seasonable time, turn.

Syr. pursa ܦܘܪܣܐ

Gr. Poros πόρος

(Frankel. 243; Nakhla. 262)

فِرصاد :

توت ، توت سفيد ، درخت توت

Mulberry , mulberry-tree

Aram. persâdâ פִּרְצָדָא

(Frankel. 140)

فَرَضَ :

معين كردن ، دستور دادن

Appoint, prescribe

Heb. pâsar פָּצַר

هل دادن ، فشار دادن

Push, press

As. parṣu

امر و دستور وفرمان

Command

(Gesenius. 823)

فرض :

فاق وشكاف وارد آوردن در چوب وغيره

To notch wood, to make a breach, break through

Mand. PRṢ

Heb.root. PRṢ פרצ

Aram. PRṢ פרצ

فِراض :

دهانهٔ رود خانه

Mouth of river, inlet

(Gesenius. 829; Macuch. 380)

فرض :

واجب كردن بر ، تحميل كردن قانون

To prescribe a thing, to impose laws

Syr. praṭ ܦܪܛ

(Nakhla. 198)

فرط :

شتاب كردن ودويدن وپيش افتادن

Act hastily, to precede, to run

Heb. parâṭ פָּרַט

خورد كردن وتقسيم كردن

Break off, divide

Aram. PRṬ פרט

Syr. PRṬ ܦܪܛ

Mand. PRṬ

شكستن ، جدا كردن ، باز كردن

To break apart, separate, open wide

فُرط :

چيز ارزان ، كم قيمت

Cheapness of an article , cheap

Aram. periṭâ פְּרִיטָא

Syr. peraṭ ܦܪܛ

N.Heb. peruṭâh פְּרוּטָה

سكهٔ كوچك ، پول خرد

Small coin, change

Pun. hprt

Avoir soin de

(Gesenius. 827; Macuch. 379; Hoftij 235)

فَرَعَ ، تَفَرَّعَ من

ریشه گرفتن از (اصلی)

To derive from (a principle)

Syr. PR' ܦܪܥ

(Gesenius. 828; Brun. 519)

فَرَعَ :

جوانه زدن وسبز شدن

To sprout

Heb.root. pr' פרע

Syr. PR' ܦܪܥ

As. piru

sprout

As. pirtu

موی سر

Hair of head

فَرْع :

شاخه ، جوانه ، موی دراز ، زلف

Branch, bough, sprout, long hair

Emp.Aram.,Palm. pr'

پرداختن

Payer

Nab. pr'wn

پرداخت

Payment

فَرْطَسَة ، فَرْطُوسَة :

بینی خوك ، پوزهٔ خوك

Groin, museau de cochon

Syr. parṭušâ ܦܪܛܘܫܐ

Snout پوزه حیوانات

(Brun. 514; Dozy. 256)

فَرَعَ :

بالا رفتن ، برتری یافتن در قد ودر مقام

To ascend (mountain), to overtop to surpass anyone in tallness or rank

Heb.root. PR' פרע

فَرْع :

قله ، بلندترین قسمت

Summit, upper part

Sab. PR'

Highest part

فَرْع :

شریف وبزرگ قوم

Noble, eminent man

Heb. pera' פֶּרַע

Leader رهبر

(Gesenius. 828; Hoftij. 237)

فرعَون : (N.Pr.)

فرعون ، پادشاه مصریان

Pharaoh, king of Egyptians

Heb. Par'oh פַּרְעֹה

Syr. Per'un ܦܶܪܥܽܘܢ

Eth. Far'on

Mand. Pirun

Gr. Pharaon Φαραών

(Jeffery. 225; Macuch. 372)

فَرَغَ :

خالی بودن ، آسوده وغیر مشغول بودن

To be empty, vacant, unoccupied

Heb. pâra' פָּרַע

تنها رها کردن ، ول کردن

Let alone, let go

Syr. pra' ܦܪܰܥ

Aram. pera

بازکردن ازپوشش در آوردن

Uncover

Mand. PARA

آب را بازکردن تا آب به راحتی روان شود

To open, i.e. to let water freely

(Gesenius. 828; Macuch. 377)

فرفخین ، فرفخی رك: فرفخ

فَرفَخ : (Pers)

گیاه خرفه از تیره فرفیون ، بقلة الحمقاء

Pourpier

Aram. parpahinâ פַּרְפַּחִינָא

Syr. parphinâ ܦܰܪܦܚܺܝܢܳܐ

Pers. parpahan پرپهن

(Dozy.T.2,258; Brun. 520; Borhan 377; Frankel. 143)

فرفَر :

شکستن ، شکافتن، دریدن ، تکان دادن

To break, to cut, to tear, to split, to shake.

Heb. pârar פָּרַר

شکافتن ، تقسیم کردن

Split, divide

Aram. etparpar אִתְפַּרְפַּר

Syr. parpar ܦܰܪܦܰܪ . פַּרְפַּר

N.Heb. perper פִּרְפֵּר

تکان دادن جنبانیدن

To shake, quake

فَرفَر :

هذیان گفتن ، ژاژ خائیدن

To be delirious

Syr. parpar ܦܪܦܪ

(Gesenius. 830; Jacob. 106)

فَرفَطَ :

فَرفَطَ الخُبزَ

خرد کردن نان وغیره

Émietter

Syr. parpuṭa ܦܪܦܘܛܐ

خرده نان

Émiettement

(Dozy. T.2,259; Frayha. 128)

فَرَقَ :

جدا کردن ، در کاری نهادن ، تقسیم کردن

To separate, to make a distinction, to set apart a thing, split, divide.

Heb. pâraq פָּרַק

Tear apart, away, separate, take to pieces

Aram. peraq פְּרַק

باز خریدن، از گرو در آوردن وآزاد کردن

Redeem, rescue

Syr. praq ܦܪܩ

پس زدن ، عقب کشیدن

Withdraw

فاروق :

جدا کننده بین دو چیز

جدا کننده حق از باطل ، آزاد کننده

A thing that makes a distinction between two things, and who makes a distinction between truth and falsity; liberator

Syr. poruqâ ܦܪܘܩܐ

(Jacob. 106; Costaz. 291)

فُرقان :

آنچه جدا کننده حق از باطل باشد

Discrimination, distinction between good and evil, liberation

Targ. purqonâ פּוּרְקָנָא

Syr. purqonâ ܦܘܪܩܢܐ

Eth. Ferqân

(Jeffery. 225; Nakhla. 198; Jacob. 71)

فَرقَعَ :

ترکیدن ومنفجر شدن

To burst, explode

Syr. parwa ܦܪܘܐ

(Frayha. 129)

فِرقِلَة ، فَرِقلَة :

نوعی شلاق بزرگ که چارپایان را درهنگام شخم زدن یا باربردن بزنند

Gros fouet garni de lanières de cuir, avec lequel on frappe les bêtes de somme et de labour

Syr. pargel ܦܪܓܠ

Gr. Phragellion φραγελλιον

رك : فرجول

(Dozy.T.2,260; Frankel. 260)

فَرَكَ :

مالیدن ، دست مالیدن ، سخت نفرت داشتن

N.Heb. pârak פָּרַךְ

مالش دادن ، خورد کردن

Rub, chafe, crumble

As. parâku

به زشتی نمایش دادن

Display violence

Aram. perak פְּרַךְ

Syr. prak ܦܪܟ

له کردن

To crush

Ak. parâku

مجبور کردن

To force

Mand. PARK

به هم بستن

To bind, tie together

Huz. PRK + tan : ôstâp

شتاب

Hurry

Emp.Aram. YPRK

شکستن ، خورد کردن

Casser, briser

فَرِيك ، فَرِيكَة :

گندم پخته شده یا کره

Wheat cooked with butter

Syr. prikatâ ܦܪܝܟܬܐ

(Gesenius. 827; Brun. 515; Macuch. 379; Hoftij. 235; Huz-Dict. 164)

فَرْكَشَ :

گذاشتن چیزی در جلوی پای کسی تا بیفتد وسکندری بخورد

To Make anyone to stumble

Syr. parkas ܦܪܟܫ

(Frayha. 129)

فَرَمَ :

خورد وقیمه قیمـــه کردن ، ریز ریز کردن
To mince, to clop
Heb. pâram פָּרַם

دریدن،جامه دریدن

Tear and rend garment

Syr. pram ܦܪܰܡ

بریدن ، دریدن

Cut rend

أفرَمَ :

بی دندان ، دندان افتاده
Shedding his teeth; toothless
Syr. parma ܦܪܡܐ

(Gesenius. 827; Jacob. 106)

فَرمان (ج :فَرامين)(Pers)

فرمان ، امر ،حکم ، دستور
Diploma, patent, decree, firman.
Syr. parmâna ܦܪܡܢܐ
Pers. farmân فرمان
Pahl. framân

Old.Iranian. framâna

Uraman. härmân

(Brun. 516; Borhan. 1469)

فُرن (ج :أفران) :

Oven تنور

فرنى :

قرص نان ، گردهٔ کلفت نان
Round cake
Aram. purni פורני
Syr. purnâ ܦܘܪܢܐ

(Frankel. 27)

فِرناس (ج :فَرانِسَة) :

دلیر ،شجاع، کدخدا ، دهخدا
Brave, chief of a village
Syr. pornosa ܦܘܪܢܣܐ
Syr. pornos ܦܘܪܢܘܣ
Syr. parnes ܦܪܢܣ

To divide تقسیم کردن

تدبیر واداره کردن
To care from, manage

Syr. mparnsonâ

خزانه دار،ناظر

Treasure provider

فَرنَسَة :

زن خانه دار

Good management of a housewife

(Frankel. 280; Costaz. 289)

فَرَنج ، اِفرَنج : (N.Pr.)

فرانکها ، فرنگیان

Franks, Europeans

Syr. prangoyâ ܦܪܢܓܝܐ

فَرَنجی واِفرَنجی :

فرنگی

Frank, European

Syr. Prangi ܦܪܢܓܝ

Syr. Prangiâ ܦܪܢܓܝܐ

(Brun. 757)

فَرَنجَمُشك: (Pers)

ریحان قرنفلی ، حبق نبطی

گیاهی از تیرهٔ نعناعیان که مصرف داروئی دارد

Musc des Francs

Pers. farang-mosk فرنگ مشك

مشك فرنگیان

Syr. parnagmusk ܦܪܢܓܡܘܫܟ

(Dozy.T.2,262; Brun. 516; Borhan. 1471)

فُرانِق : (Pers)

راهنمای لشکر ، پیغام بر ، پیك

Guide of an army, messenger

Syr. paronqâ ܦܪܘܢܩܐ

Mand. parunanqa

Aram. parwanqâ פַּרְוַנְקָא

Aram. parwawnqâ פַּרְוָונְקָא

نامه بر ، پیغام بر ، پیك

Letter-carier, messenger

Midde-Pers. parwânak

Pahl-Turfan. prwang

Pers. parvâna پروانه

(Macuch. 363; Jastrow. 1217; Télégdi)

فَروار : (Pers)

غرفه ، بالا خانه ، خانه تابستانی

Upper chamber, summer house

Emp.Aram. prbrh

Aram. prbr

Bib.Heb. prbr פרבר

Gr. peribolos περιβολος

Pers. pavâr پروار

Pahl. parvâr

Avest. pairivârana

(Hoftij. 235; Borhan. 391)

فَزّ :

ترسیدن ، به هیجان درآمدن ، رماندن

Be frightened, excited, to be scared away from

Heb. pâzaz פָּזַז

جلد وچابك وزرنگ بودن

To be agile, be supple

Talm. pezizâ פְּזִיזָא

شتاب زده ، دست پاچه

Hastily

Syr. paz ܦܳܙ

جستن ، پریدن

To leap

Syr. paz ܦܳܙ

ترسیدن

To be frightened,

Syr. pazizâ ܦܰܙܺܝܙܳܐ

زرنگ وچابك

Agile

(Gesenius. 808; Brun. 481; Jacob. 105)

فَزَرَ :

شکافتن ، شکستن ، جدا کردن ، پراکندن

Rend, slit, separate, disperse, Burst

Heb. Pâzar פָּזַר

پراکندن

Scatter

(Gesenius. 808)

فَسّ :

فَسِيس :

ضعیف درعقل وبدن

Weak in mind and body

فَسَفَاس :

خیلی احمق

Very stupid

Heb. paš פַּשׁ

(Gesenius. 832)

فُسَاء :

چس ، باد بی صدای پس

La vesse

Syr. pusâ ܦܘܣܐ

Gr. pusa φῦσα

(Dozy.T.2,267; Brun. 479)

فُسَافِس :

پشه

Gnats

Syr. pašpšâ ܦܫܦܫܐ

(Nakhla. 199)

فَسَخَ :

جدا ساختن ، جابجا کردن نقض و باطل کردن

Disjoin, dislocate, to annul

Heb. pâsah פָּסַח

لنگیدن ، سکه داشتن

Aram. PŠH פשׁח

Syr. pšah ܦܫܚ

Mand. PHŠ

Ak. pašâhu

جدا کردن ، دریدن

To separate, to tear away

(Gesenius. 820; Macuch. 366; Brun. 525)

فُسْتُق ، فُسْتَق ، فِسْتِق : (Pers)

پسته ، درخت پسته

Pistachio

Syr. potqâ ܦܘܬܩܐ

Syr. pustqâ ܦܘܣܬܩܐ

Syr. pestqâ ܦܣܬܩܐ

Syr. pustiqâ ܦܘܣܬܝܩܐ

Syr. postqâ ܦܘܣܛܩܐ

Aram. pestqâ פִּסְתְּקָא

Aram. pistqâ פִּיסְתְּקָא

Aram. pestqin פִּסְתְּקִין

Gr. pistakion πιστάκιον

Pers. pesta پسته

(Brun. 503; Jastrow. 1201; Frankel. 143; Addi. 120)

فَسَّرَ :

بیان کردن ، تفسیر کردن، گزارش کردن

To explain, to comment a text

B.Aram. pešar פְּשַׁר

خوابگزاردن ، تعبیر خواب کردن ، گزاردن

To interpret (a dream)

Syr. pšar ܦܫܰܪ

Mand. pšr

Aram. pešar פְּשַׁר

Ak. pašâru

گداختن ، حل شدن ، حل کردن

To melt, dissolve, solve

Aram. pišrâ פִּישְׁרָא

حل وتفسیر

Solution, interpretation

تَفسِرَة :

بول بیمار که پزشك آنرا ملاحظه کند

Urine of a sick person

Syr. tapšurtâ ܬܦܫܘܪܬܐ

(Gesenius. 1109; Brun. 528; Macuch. 383; Jeffery. 92; Jastrow 1172; Nakhla. 199)

فُسطان (ج : فَساطين) (Pers)

نیم تنه ، دامن ، جامهٔ زنان

Cotte, jupe, robe pour femme

Syr. pusṭin ܦܘܣܛܝܢ

Turc. festân فستان

Pers. pustin پوستین

Fur cloak

منسوب به پوست

Attributed to pust (skin) پوست

Pers. pust پوست

Skin, fur

Pahl. pôst

Avest. pasta

(Dozy.T.2,266; Brun. 475; Borhan. 427)

فَسفُوسَة ، (ج : فَسافِيس)

جوش‌ویا دانه های کوچك روی پوست

Petite pustule sur la peau

Syr. pespsâ ܦܣܦܣܐ

(Dozy.T.2,266; Frayha.129)

فَسَقَ ، فَسُقَ :

منحرف شدن ازعدالت ، منحرف شدن از راه راست

To go astray from justice, to turn aside from the right way.

Aram. pesaq פְּסַק

Mand. PSQ

Syr. psaq ܦܣܩ

Heb. pśq פשק

بکاری کشیدن ، کارزدن بریدن ، جدا کردن

To draw apart, to cut (off)

Huz. PSQWN + tan : britan

بریدن

Nab. pšq

درمعرض گذاردن ، عرضه کردن

Exposer, déclarer

(Macuch. 375; Hoftij. 238; Huz-Dict. 163)

فِسقِيَّة (ج : فِسقِيّات) :

فواره

Fountain, jet-d'eau

Syr. pesqin ܦܣܩܝܢ

Aram. pesqin פסקין

(Frankel. 124)

افسَلَ ، فَسَلَ :

بریدن ، قطع کردن

Syr. psal ܦܣܰܠ

To cut

Nab. PSL

حجاری کردن

Sculpteur

حجار ، سنگتراش

Pun. pslh

سنگ تراشیده

Pierres taillée

(Hoftij. 231)

فُسَيفِساء ، فُسَيفِسَة :

کاشی کاری ، موزائیك کاری

Mosaic-work

Syr. pespsâ ܦܣܦܣܐ

Gr. psephos ψηφός

(Brun. 501; Frankel. 60)

فَشَّ :

فروکش کردن زخم وورم

To subside (wound)

Heb. PSS פסס

پهن شدن

To spread

Aram. pasâ פְּסָא

Syr. pastâ ܦܫܛܐ

Spread

پهن

(Gesenius. 821; Frayha. 130)

فَشَحَ :

ازراه راست منحرف شدن

To stray from the right path

Heb. pâšaʿ פָּשַׁע

Syr. pšh ܦܫܚ

تجاوز کردن ازحدی ، سرکشی کردن

Transgress, rebel

Syr. psaʿ ܦܣܥ

ترسان وخائف بودن

Be terrified

(Gesenius. 833; Frayha. 130)

فَشَخَ :

خطا کردن ، مرتکب اشتباه شدن

To treat anyone wrong

Syr. pšah ܦܫܚ

(Frayha. 130)

(Dozy.T.2,269; Jacob. 71)

فشا (فشو) :

فاش وآشکارا شدن ، گستردن

Be divulged, spread extensive

Heb. pash פָּשָׂה

Spread گستردن

Syr. paš ܦܫ

To open بازکردن

فص :

چیزی را از چیزی بیرون کشیدن

To pull out a thing from

Syr. pas ܦܨ

Nab. pṣṣ

Diviser تقسیم کردن

(Hoftij. 233; Brun. 500)

فص ، فص (ج : فصوص) :

نگین انگشتری

Stone of a ring

Syr. peṣâ

Gr. psephis ψηφις

(Brun. 505; Nakhla. 262)

فصح :

پاك وتميز وروشن بودن

فشر ، فشر :

یاوه سرائی کردن

To boast vainly

Syr. pšar ܦܫܪ

فشار : لاف زنی

Vanterie

Syr. psorâ ܦܫܘܪܐ

فشار :

یاوه سرا ، لاف زن

Boaster

Syr. pašorâ ܦܫܘܪܐ

(Jacob.71; Brun. 528; Dozy.268)

فشط :

لاف زدن ، ادعای غیر واقع کردن

To boast vainly

Syr. psṭ ܦܫܛ

(Frayha. 130)

فشكل :

درهم ریختن ، درآمیختن

To pour together, mingle, mix

Syr. paškel ܦܫܟܠ

مفشكل :

معوج ، پیچیده

Crooked, insincere

Syr. mfašklâ ܡܦܫܟܠܐ

To be pure, clear

فَصَّحَ :

با تمام شکوهش آشکار شدن (پگاه)
To appear in all its splendour
(down)
Syr. pṣaḥ ܦܨܚ

أَفْصَحَ :

آشکا را وروشن بودن
To appear, to be clear
Syr. apṣaḥ ܐܦܨܚ

فَصِيح :

روشن ، آشکار ، بشاش با روح
Bright, clear, cheerful
Heb. peṣiḥa פְּצִיחַ
Syr. pṣiḥâ ܦܨܝܚܐ
Mand. pṣiha
(Brun. 504; Macuch. 376; Jacob. 105)

فِصح :

عید برخاستن مسیح از مردگان
Easter-tide. Easter
Heb. pesaḥ פֶּסַח
Aram. pesaḥ פְּסַח
Syr. psoḥâ ܦܨܚܐ
Easter
Emp.Aram. psḥ
La fête عید
(Frankel. 277; Hoftij. 230)

فَصَعَ :

فشردن خرمای رسیده ، دست مالیدن
Squeeze a ripe date, rub
Heb. pâṣaʿ פָּצַע
له کردن ، نرم کردن ، زخمی کردن
Bruise, wound by bruising
Aram. peṣaʿ פצע
split شکافتن
(Gesenius. 822)

فَصَدَ :

از کسی خون گرفتن
To bleed anyone
Syr. psad ܦܨܕ
(Jacob. 105)

فَصْفَصَ :

استخوانی را از گوشت لخت کردن
To strip (a bone) from the flesh

Heb. PṢṢ פצץ

(Frayha. 130)

فُصفُصَة : (Pers)

يونجه ، يونجه خشك

Alfalfa, lucern, dried lucern

Syr. pespestâ ܦܣܦܣܬܐ

Aram. ASPSTA

Pers. aspest اسپست

Arab. اسفسفت

Pahl. aspast

رك : اسفسفت

فَصَلَ :

بريدن وجدا كردن

To cut and set apart, to separate a thing

Heb. pâṣal פָּצַל

پوست كندن

To peel

J.Aram.Talm. PṢL פצל

Syr. pṣal ܦܨܠ

Mand. PṢL

To cut out

Emp.Aram. pṣl

(Gesenius. 822; Macuch. 376; Brun. 500,505; Hoftij. 105)

فَصَمَ :

ترك خوردن ، تركانيدن

To crack

Heb. pâṣam פָּצַם

شكافتن ، بازكردن

Split, open

(Gesenius. 822)

فَصَى :

جدا كردن ، زدودن

To separate a thing from, remove

Heb. paṣâh פָּצָה

جدا كردن ، بازكردن

Part, open

Syr. paṣi ܦܨܐ

Syr. pṣâ ܦܨܐ

Aram. peṣâ פְּצָא

Mand. PṢA

رها كردن ، شكافتن ، ول كردن

To set free

Syr. etpaṣi ܐܬܦܨܝ

رها كردن ، جدا كردن

To set free, separate

(Gesenius. 822; Macuch. 376; Brun. 504; Nakhla. 199)

To be broad

Syr. pṭaḥ ܦܛܚ

(Jacob. 106)

فَطَرَ :

شکافتن ، آفریدن

Cleave, split; create

Heb. pâṭar

جدا کردن ، حرکت دادن ، آزاد گذاشتن

Separate, remove, set free

Aram. peṭar פְּטַר

Syr. peṭar ܦܛܪ

Mand. pṭr

راندن ، رهسپار شدن

Withdraw, depart

Ak. paṭâru

بازکردن ، جدا کردن شکافتن

To open, to separate, cleave

Emp.Aram. PṬR

Détacher جدا کردن

Phen. pṭrh

بندهٔ آزاد شده

Etant affranchi

اَفطَرَ :

روزه گشادن وبه چاشت رسیدن

To break fast, to enter upon

فَضَّ :

شکستن وخورد کرد وپراکندن

To break asunder , scatter

Heb. puṣ פוץ

پراکنده ومتفرق بودن

To be dispersed, scatter

Heb. pâṣaṣ פָּצַץ

Nab. pṣṣ. PṢṢ

Syr. pa' ܦܥ

To break شکستن

(Gesenius. 806,822; Brun. 503)

فَضَخَ :

شکستن چیز میان تهی ، شکستن

To break, crush, to break (a thing hollow)

Heb. pâṣaḥ

سبب شکستن وترکانیدن شدن

Cause to break or burst forth

Syr. pesaḥ ܦܨܚ

خوشحال وشادمان بودن

Be joyous, hilarious

(Gesenius. 822)

فَطَحَ :

پهن بودن

breakfast-time

Syr. apṭer ܐܦܛܪ

(Gesenius. 809; Brun. 484; Macuch. 369; Hoftij. 227; Jeffery 221; Nakhla. 199)

فِطّيس :

پتك آهنگری ، پتك بزرگ

Forge-hammer, large hammer

Aram. patisâ פַּטִּישָׁא

Heb. paṭiš פַּטִּישׁ

فَطِسَ فَطساً :

پهن بینی بودن

To be flat-nosed

Syr. pṭaš ܦܛܫ

اَفطَس :

پهن بینی

Flat-nosed

Syr. paṭšâ ܦܛܫܐ

Syr. paṭišâ ܦܛܝܫܐ

فِطّيسَة :

بینی خوك وگراز

Swine's snout, pig's snout

(Gesenius. 809; Brun. 485; Frankel. 85)

فَعَرَ :

پهن گشادن ، پهن گشادن دهان بلند سرزنش و توبیخ کردن

To open wide (the mouth) to upbraid loudly

Heb. pâʻad פָּעַר

J.Aram. peʻar פְּעַר

Syr. peʻar ܦܥܪ

Open wide

Syr. peʻrâ ܦܥܪܐ

شکاف

Chasm

(Gesenius. 832)

فَعَلَ :

کردن ، انجام دادن ، ساختن

To do, make

Heb. pâʻal פָּעַל

Heb. poʻal פֹּעַל

فعل کار

Doing, did, work

N.Heb. poʻel

کارگر

Workman

Syr. pʻal ܦܥܠ

کردن ، ساختن
To do,make

فاعِل :

کننده
Doer
Syr. p‘olâ ܦܥܠܐ
Phen. p‘l
Pun. p‘l
Emp.Aram. p‘l

کار ، فعل
Action
Pun. p‘lyh

کار ، اثر ، کاردستی
Ouvrage, ouvrage fait à la main
(Gesenius. 821; Hoftij. 232;
Brun. 503)

فَغَرَ :

بازکردن دهان
To open the mouth
Syr. p‘ar ܦܥܪ

فاغِرة :

گیاهی است
A plant
Syr. p‘aryâ

رك : فغر
(Nakhla. 199; Brun. 503)

فَقَحَ :

بازکردن چشم ، شکوفه کردن درخت
To open the eyes, to blossom (tree)
Heb.pâqah פָּקַח

بازکردن چشم وگوش
Open eyes and ears
J.Aram. peqah פְּקַח
Syr. peqah

بازکردن چشم ، شکوفه دادن
Open eyes, to blossom
Syr. paqhâ ܦܩܚܐ
Blossom شکوفه
(Gesenius. 824; Nakhla. 199)

فَقَدَ فِقداناً ، فُقوداً :

گم کردن و از دست دادن چیزی
To lose a thing, to miss a thing,
to want a thing
Syr. pqad ܦܩܕ

گم شدن ، جستن
To be lost, to search

اِفتَقَدَ :

ازکسی درغیابش پرسیدن

To seek for

Syr. eptqad ܐܬܦܩܕ

فَقَد ، فَقَد :

Vitex, chaste-tree

Syr. pqodâ ܦܩܘܕܐ

Aram. peqad פְּקַד

حکم دادن

To issue an order

Ak. paqâdu

To issue an order

فرمان ، حکم

Nab. PQD

Command

Targ. puqdânâ

Command

فرمان ، حکم

Heb. pâqad פָּקַד

حضور بهمرسانیدن ، ملاقات کردن

To attend to, to visit

Phen. PQD

To attend

Huz. PQD'N : pâtimâr

[illegible] : [illegible] پاتیمار

داوری ، کیفر

Judgement, punishment

Emp.Aram. pqd

فرمان دادن

Ordonner

Emp.Aram. pqd hmpqd

مراقبت کردن

Faire la surveillance

Emp.Aram. hpqdw

در انبار نهادن

Etre mis en dépôt

Pun.Emp.Aram. mpqd

افسر ، ضابط

Officier, préfecture

(Gesenius. 823; Hoftij.233; Jastrow.1145; Payne Smith.454; Jacob. 106; Huz-Dict. 165)

فَقارَة (ج : فَقار) :

مهرهای پشت ، مهره های ستون فقرات

Vertebral column

Syr. poqarâ ܦܘܩܪܐ

Syr. poqarta ܦܘܩܪܬܐ

فَقیر :

درویش ، فقیر

Poor, destitute, needy

Syr. paqirâ ܦܩܝܪܐ

(Jacob. 106)

فَقَعَ :

زرد بودن ، تیزدادن ، بشکن زدن

To be yellow, to be intensely yellow, break wind; crack finger-joint

Heb.root. PQʿ פקע

N.Heb. pâqaʿ פָּקַע

Syr. peqaʿ ܦܩܥ

ترکیدن ، صدای شکستن وتق تق کردن

To burst, crash

Aram. peqaʿ פְּקַע

با صدا غلطیدن

Roll noisly

Syr. paqʿâ

تق تق ، صدای شکستگی

Crash, crack

Mand. PQA

فَقاع ، فُقاع ، فَقِيع :

مرد زرد روی

Red-faced (man)

فِقِّيع ، أفقَع :

رنگ صاف تند ، کدوی تنبل

Pure (colour), intensely

Syr. paquʿâ ܦܩܘܥܐ

کدوی تنبل

Pumpkin

فقيعة ، فقوعة :

The unripe fig انجیر کال

فَقَع :

Red worm, frog کرم قرمز ، قورباغه ، غوك

Syr.paqʿa ܦܩܥܐ

(Gesenius. 825; Brun. 507; Macuch. 376; Jacob. 710; Frayha. 131)

فَقفَق :

جوشیدن دیگ

To boil a pot

Syr. paqeq ܦܩܩ

(Frayha. 131)

فَكَّ :

بازکردن ، جدا کردن

To loose, to open, to disjoin, to separate

Syr. pak ܦܟ

Mand. PKK

بازکردن ، مانند گرد پراکندن

To loose, pulverize

Heb. puk פּוּךְ

سنگ سرمه ، توتیای معدنی

Antimony; stibium

(Gesenius. 488; Macuch. 373)

فَكّ :

فك ، آرواره

Jaw

Syr. pakâ ܦܟܐ

(Nakhla. 199)

فَكَحَ :

خراب بودن پاشته کفش ، تا شدن یك ربع کفش از داخل

eculer, plier les quartiers d'un soulier en dedans

Syr. pgah ܦܓܚ

(Dozy.283; Frayha.131)

فَكَلَ ، اِفتَكَلَ :

مشغول شدن به کاری

To apply oneself to

Nab. ʾpkl

Palm. ʾpklʾ

Hatra. ʾpk(l)ʾ

عنوان یك کاهن دینی

Titre d'un fonctionnaire religieux, prêtre

(Hoftij. 21)

فَكَنَ :

اصرار ولج کردن

To persist in

Syr. paken ܦܟܢ

(Jacob. 105; Brun. 489)

فكه :

فاكِهَة ، (ج : فَواكِه) :

میوه

Fruit

Syr. pektâ ܦܟܬܐ

Syr. pekotâ ܦܟܘܬܐ

(Brun. 489)

فَلَّ :

دندانه دار وکند شدن

To notch, edge (a sword)

Heb. pâlal פָּלַל

پادرمیانی ومداخله کردن

Intervene, interpose, arbitrate

(Gesenius. 813)

فُلّ ، فِلّ :

گل یاسمین

Syr. palâ ܦܠܐ

Jasmine

(Nakhla. 199)

فلت :

گریختن ، آزاد کردن

To escape, to set free

رك : فلط

فلتر :

Acre

جریب

Syr. peltorâ ܦܠܛܘܪܐ

(Dozy. 284; Frankel. 129)

فلج :

شکافتن ، قسمت کردن

Divide, split

Heb. pâlag פָּלַג

Aram. pelig פְּלִיג

Syr. plag ܦܠܓ

Mand. PLG

To divide, split, distribute

فلج :

As. palgu

ترعه ، نهر ، قنات

Canal

Aram. palgâ פַּלְגָּא

Syr. pelgâ ܦܠܓܐ

Half.

نیم

Huz. PLG : nêm

Emp.Aram.Palm. PLG

نصف شدن

Nab. PLG

Half

نیم

فالج ، فلج :

به دونیم شدن ، لمس شدن نصف بدن

Dividing in two halves, Hemiplegia, paralysis

(Gesenius. 811; Brun. 490; Macuch. 361;373; Huz-Dict. 161; Hoftij. 228

فلوجة :

قسمتی از زمین وملك

The division of a land

Syr. palugâ ܦܠܘܓܐ

(Frankel. 130)

فلح :

شکافتن ، زراعت کردن

To cleave, to till the ground

Heb. pâlah פָּלַח

Aram. Pelah פְּלַח

Syr. plah ܦܠܚ

زراعت کردن ، خدمت کردن ، کار کردن

Till, serve, work

Ak. palâhu

Mand. plh

Emp.Aram. mplh

Palm. plh'

Servir

خدمت کردن

Huz. PLHWN + tan : ârâstan

آراستن

Huz. YPLHWN + tan : vâstan

To till, to plough

(Gesenius. 812; Hoftij. 228; Macuch. 374;Huz-Dict. 164)

فلذ :

بریدن تکه ای از چیزی ، برداشتن قسمتی از چیزی

To cut a slice of (meat), to give part of a thing

Syr. palhed ܦܠܚܕ

پراکندن ، پخش کردن

To scatter, dissipate

(Brun. 492)

فولاد (Pers)

پولاد ،فولاد ، آهن خشک وآبدار

Iron, steel, pure iron

Heb. pelâdah פְּלָדָה

Syr. palodâ ܦܠܘܕܐ

Syr. ploddâ ܦܠܘܕܐ

Syr. pulodâ ܦܘܠܘܕܐ

Pers. pulâd پولاد

Pahl. pôlâpat, pulâft

Armenian. polopat

Osset bolat

Kurd. pûlâd

(Gesenius. 811; Brun. 492; Borhan 429)

فِلَزّ ، فِلِزّ ، فُلُزّ :

فلز

Bronze, brass

Aram. plizâ פְּלִיזָא

Syr. plezâ ܦܠܙܐ

Mand. plinza, aplanza

Mand. planza

Palm. PLZ'

Gr. pilos πηλός

مس زرد

Cuivre jaune

(Macuch. 374; Frankel. 153; Hoftij. 228)

فَلس :

پولك ماهی ، فلس

Scale of fish

Syr. plos ܦܠܘܣ

Syr. pulsâ ܦܘܠܣܐ

Syr. plusâ ܦܠܘܣܐ

Pers. pul پول

Gr. phollis φόλλις

(Brun. 495; Nakhla. 263)

فَلسَفَة :

فلسفه ،علم به حقیقت موجودات ، بقدر طاقت انسان

Philosophy

Syr. pilosupiâ ܦܝܠܘܣܘܦܝܐ

Syr. pilosupi ܦܝܠܘܣܘܦܝ

Gr. philosophia φιλοσοφια

(Brun. 486)

فَلَص :

کشیدن از

Tirer de

رك : فلط

(Dozy.T.2, 287)

فَلَط :

افلط

ناگاه فرا رسیدن ، ناگهان اتفاق افتادن

To surprise, to rescue

فَلط :

حادثه غیر مترقبه ونا منتظر

Unexpected event

إفلاط :

رهانیدن

Rescue

Heb. pâlaṭ פָּלַט

گریختن

To escape

Old.Aram. PLṬ פלט

Aram. pelaṭ פְּלַט

Syr. plaṭ ܦܠܛ

Arab. فَلَتَ ، فَلَص

Mand. plt

To rescue

Eth. falta

جدا کردن

To separate

Ak. balâṭu

بهبودی وقوت یافتن

To regain health or strengh

(Gesenius. 812; Brun. 493;Macuch. 374)

فلع :

شکافتن ، بریدن چیزی

To split, to cut

Syr. pla‘ ܦܠܥ

(Brun. 495)

فلفل :

دعای بد کردن ، نفرین کردن

To curse

Syr. palpal ܦܠܦܠ

(Frayha. 132)

فِلفِل ، فُلفُل :

فلفل ، گیاهی است که میوهٔ آن تند است وبرای ادویه بکار رود واصل آن از هند است.

Pepper

Mand. pilpil

Syr. Pelpel ܦܠܦܠ

Syr. Pelpla ܦܠܦܠܐ

Mishna. PLPL פלפל

Gr. peperi πέπερι

Lat. piper

Sansk. pippali

(Addi. 121; Borhan. 1499;Macuch. 371; Brun. 494)

فلق :

شکافتن به دونیم ، دونیم کردن

To split to cut in two halves, to cleave

Mand. pilqa

Syr. pelqâ ܦܠܩܐ

Ak. pilaqqu

تبر کوچك ، تیشه

Hatchet

Gr. pelekus πέλεκυς

Axe

تبر

رك : فلج

(Jeffery. 229; Macuch. 371)

فلك :

گرد بودن پستان (دختر) ، نیم دایره

To have rounded breasts (girl)

hemispherical

Heb. PLK פלך

فلك :

گنبد آسمان ، چرخ

Celestial sphere, sky wheel

فَلَكَة :

قرقره دوك ، چرخ عرابه

Whirl of a spindle; roue d'un chariot

Heb. pelek פֶּלֶךְ

Phen. plkm (Pl.)

Ak. pilakku

قرقره دوك

Targ. pelek פִּלְכָּא

دور تمام ، منطقه

Circuit, circle

Eth. falak

نيم دايره آسمان

Celestial hemisphere

(Gesenius. 813; Dozy.T,2.289; Jeffery. 230; Hoftij. 229)

فلن

فُلان :

فلان ، بهمان

A certain one, such a one

Syr. plon ܦܠܢ

Syr. plonita (Fem.) ܦܠܢܝܬܐ

Mand. plan

Heb. pelni פְּלֹנִי

As. pulpul

كسيكه ذكرويادنشده باشد

One not mentioned

Old.Aram. pi-la-nu

Huz. PL(N) + bh : zivandak

زنده

Huz. PL(N) + bhy : zivandak

زنده

Emp.Aram. pi-la-nu

Quelqu'un فلان

(Gesenius. 811; Macuch. 373; Huz.Dict. 164; Jastrow.450,1183)

فَلا (فَلو) :

از شير گرفتن ، سفر كردن

Separate from sucking, wean; to journey

Heb. pâlâh פָּלָה

جدا بودن متمايز بودن

Be separated , distinct

(Gesenius. 811)

فَلى فَلياً :

شل وسست كردن سر

To loose (the head)

Syr. pal ܦܠ

غرفه ، سایبان ، کاروانسرا

Booth, hut, inn, caravansary

Syr. pudqâ ܦܘܕܩܐ

Syr. putqâ ܦܘܬܩܐ

Syr. panduqion ܦܢܕܘܩܝܘܢ

Gr. pandokeion πανδοκεῖον

(Brun. 474, 497;513,; Frankel. 249

فَنْدُورَة :

آلتی موسیقاری که بریسمانی بسته باشد

Nom d'un instrument de musique à cordes

Aram. pandurâh פַּנְדּוּרָה

Syr. padurtâ ܦܕܘܪܬܐ

Mand. pindur

Gr. pandoura πανδοῦρα

(Dozy.T.2, 292; Macuch. 371)

فَنَقَ :

متنعم ساختن ، ناز پروردن

To make a soft, delicate life, to pamper

Heb. pânaq פָּנַק

جلو گیری نکردن ، آزاد گذاردن ، ناز پروردن

Indulge, pamper

Aram. paneq פַּנֵק

فَلیٰ :

استعلام ، استفسار

Syr. plâ ܦܠܐ

Inquiry

(Brun. 477, 489)

فَم :

دهان

Mouth

رك : فوه

فند :

فانید : (Pers)

نوعی حلوا ومخلوطی از شکر وآرد جوو ترنجبین

Cette espèce de sucre est de deux sortes le سجزی qui vient du Sidjistân, et le خزائنی une pâte faite avec du sucre et de l'huile d'amandes douces;

Syr. ponidâ ܦܘܢܝܕܐ

Pers. pânid پانید

(Dozy.T.2,292; Jacob. 71;Borhan 360)

فُنْدُق ، (ج : فَنادِق) :

Syr. paneq ܦܢܩ

Mand. PNQ

(Gesenius. 819; Jacob. 105; Macuch. 375)

فَنِیَ ، فَنی ، فَناءً :

از میان رفتن نا بود شدن ، کهنه شدن

To pass, banish, to be worn out

Heb. pânâh פָּנָה

برگشتن ، برگردانیدن

To turn

Aram. penâ פְּנָא

Syr. pnâ ܦܢܐ

Sab. PNH

Old.Aram. Palm. pni

Pass away, banish

فِناء :

ساحت جلوی اطاق ، حیاط

Court-yard

Heb. peni פְּנִי

در جلوی ، در مقابل

To the presence, in the face of

Ak. pânu

Face

روی ، صورت

Mand. PNA

Phen.Pun. PN

Moab. pny (Pl.)

Emp.Aram. pnh

(Gesenius. 815-818; Hoftij.229, -230; Macuch. 374; Payne-smith. 450; Huz-Dict. 197)

فَهد ، (ج : فُهود ، اَفهُد) :

پلنگ

Panther

Syr. pahdâ ܦܗܕܐ

(Brun. 475)

فَهَر ، فَخَر :

جشن ومهمانی

Feast, banquet

Syr. puhrâ ܦܘܗܪܐ

Mand. puhra

Ak. puhru

(Macuch. 367)

فاجَ (فوج) :

سرد وخشك شدن ، روز سرد بودن

Grow cool, to be cool day

Heb. pug פּוּג

بی حس وکرخت شدن

Grow numb

Syr. pog ܦܓ

سرد بودن

Be cold

Aram. pug פוג

بازایستادن ، بی یارویاور ماندن

To cease, be helpless

فَوج :

گروه

Collection of men, of animals, party, troop

Syr. pugin ܦܘܓܝܢ

(Gesenius. 806;Brun. 476)

فاخَ (فَوخ) :

وزیدن باد ، خارج شدن باد ، دمیدن

To blow (wind); to breathe

Heb. puha פוּחַ

N.Heb; puha פוּחַ

Aram. puha פוּחַ

Syr. poh ܦܘܚ

(Gesenius. 806)

فادَ (فَود) :

مردن

To die

فادَ فَیداً :

مصرف وتلف کردن دارائی

Pass away, be exhausted

Heb. pid פִּיד

ویرانی وبد بختی

Ruin, disaster

Phen. PWD

(Gesenius. 810; Hoftij. 225)

فارَ (فَور) :

جوشیدن‌سخت جوشیدن ، بالا آمدن

To boil, to boil fiercely, ferment

Heb.Root. PWR פור

Syr. PWR ܦܘܪ

To boil

Heb. pârur פָּרוּר

Pot

(Gesenius. 807)

فوش فُوفش (Pers)

To be empty, hollow

Syr. poš ܦܘܫ

Pers. puc پوچ

(Frayha. 134)

فاض (فوض) :

روان شدن ، جاری ولبریز شدن

To flow, overflow

Heb. pus פּוּץ

(Gesenius. 807)

فُواق :

سکسکه ، نفس نفس زدن

Hiccup, gasp

Syr. puwoqtâ ܦܘܘܩܬܐ

Gasp

Phen. PWQ

خارج کردن

Faire sortir

(Hoftij. 226)

فُول :

باقلا

Broad beans

Heb. pol

Targ. polâ פּוּל

Eth. ful

Emp.Aram. PWL

(Gesenius. 800; Hoftij. 225)

فُوه (ج : اَفواه ، اَفاوِیه) : (Pers)

عطر ، بوی

Perfume,

Syr. putâ ܦܘܬܐ

Pers. buy

(Addi. 122; Borhan. 321)

فُو ، فا ، فی ، فَم :

دهان

Mouth

Heb. peh פֶּה

Phen. pi

As. pu

Syr. put ܦܘܬ

فَم ، فِم ، فُم

دهان

Mouth

B.Aram. pum פֻּם

Aram. pumâ פּוּמָא

Syr. pumâ ܦܘܡܐ

Mand. puma

Old.Aram. pm

Ak. pum

Emp.Aram. pm

Huz. PWMH : dahân

دهان

(Gesenius. 805; Brun. 478; Hoftij. 229,227; Gelb. 210; Macuch. 368; Huz-Dict. 162)

فَيْءٌ ، (ج : أفياء ، فُيُوء) :

غنيمت

booty

Phen. P'

پول خرد

La petite monnaie

(Hoftij. 225)

فَيْج (ج : فُيُوج) : (Per)

پيك

Courier, messenger

Syr. payg

Syr. paygâ

Pers. payk پيك

Avest. padika

(Dozy.T.2.300; Brun. 485; Borhan 445)

فَيْجَن ، فَيْجَل :

سد آب (گياهی است)

Rue (plante)

Syr. pegnâ

Pers. payġan پيغن

Gr. piganon πηγανον

(Dozy,T.2.300; Frankel. 143; Nakhla. 263; Jacob. 71; Borhan. 444)

فَيْدَس :

كوزه پهن

Large jar

J.Aram. pitsin פיטסין

(Frankel. 73)

فَيروز : (N.Pr.Pers)

پيروز ، پاد شاه (ايران در دوره ساسانی)

Berosus, Pherozes rex Persarum

Syr. Piruz

Pers. piruz پيروز

Victorious فاتح

Avest. paiti raočah

Pahl. pêroč

Pazand. pêrôzh

Gr. peirôksês

Armen. pêroz

(Brun. 756; Borhan. 439)

فِيل ،فِيلَة (ج : أفيال ، فُيول) :

پيل ، فيل

Elephant

Aram. pilâ פִּילָא ,

Syr. pila pil ܦܝܠܐ.

Heb. pil פִּיל

Mand. pil(a)

Ak. pilu, piru

Sumer . puhâlu

Pahl. pil

Pers. pil پيل

Huz. BHL : pil پيل

(Jeffery. 230; Macuch. 371; Brun 486; Huz-Dict. 108)

فَيلَسُوف :

فيلسوف ، دوستدار فلسفه

Philosopher

Mand. pilasupa

Syr. pilusupâ ܦܝܠܘܣܘܦܐ

Gr. philosophos φιλόσοφος

(Macuch. 371; Brun. 486)

ق

قاق :

نوعی مرغابی ، قره قاز

Cormorant
Syr. qoqâ ܩܘܩܐ
(Nakhla. 200)

قاقلّی :

علف شوره ، رجل الفروج ، گیاهی از تیره باد نجانیان که خاکسترش در صابون سازی بکار رود ·

Salsola fruticosa
Les Nabatéens donnent ce nom à la plante qu'on appelle autrement

قلام ، القلام تسمیة الانباط قاقلی

Syr. qoqulâ ܩܘܩܘܠܐ
Syr. qaqulag ܩܩܘܠܓ
(Dozy, T.2,P.304; Brun. 602)

قاقُزَة :

جام شراب

قارُون :

مرد بسیار توانگری بود بروزگار موسی که به آن پیغمبر ایمان نیاورد ونام او در قرآن آمده است·

Korah
The qurranic account of korah is based on rabbinic. Karah was the son of Yashar (LZHAR). He was the leader of the rebellion against Moses. In the Talmud it is said that "Joseph concealed three treasured in Egypt,one of which became known to Korah's treasure chambers ware a burden for 300 white mules.
Heb. Qrah קרח
Gr. Koré Κορέ
(Huches, a Dictionary of Islam P. 281; Jeffery. 231)

Drink cup

Syr. qoquzâ ܩܘܩܘܙܐ

(Nakhla. 202)

قانون (ج : قوانين) :

Syr. qonunâ ܩܢܘܢܐ

Gr. Kanon κανών

(Nakhla. 264)

قانونة البنّاء :

خط‌كش بناء

Mason's ruler

Syr. knunitâ ܟܢܘܢܝܬܐ

(Jacob. 68)

قَبَّ :

خشك شدن گياه

To dry up (herbage)

Syr. qob ܩܘܒ

(Jacob. 109)

قَبَّ :

بلند كردن چيزى ، برداشتن

To lift (a stone)

Syr. qab ܩܒ

(Frayha. 132)

قبب :

گنبدى بنا كردن

To build a cupola

Syr. qab ܩܒ

(Brun. 557)

قبة :

طاق، قبه ، خرگاه ، خيمه وبناى طاقدار

Arch, dome, pavilion, vaulted tent, vaulted building

Heb.Root. QBB קבב

Syr. qbâbâ ܩܒܒܐ

جستن وبريدن از روى

Syr. qubtâ ܩܘܒܬܐ

Vaulted tent خيمهٔ گنبدى

Aram. qubtâ קוּבְתָא

As. Kabâbu

Shield سپر

Palm. qbtʾ

Dome قبه

Heb. qubah קֻבָּה

Mand. quba

منحنى ، قوس

Curve, arch

(Gesenius. 866;Hoftij. 248;
Macuch. 405)

قِبَّة :

Echinus, i. e. stomachi pars pelliculata
Syr. qba ܩܒܐ

پر بودن (از آب)
Collect, countain water
Syr. qabitâ ܩܒܝܬܐ
Cistern آب انبار
(Gesenius. 867)

قَبّ :

Head سر
Syr. qabâ ܩܒܐ
Gr. Kabos κάβος
(Dozy.T.2,305; Costaz. 306)

قَبّان ، قَبّانَة :

قپان ، ترازوی بزرگ
Steelyard
Pers. Kappân کپان
Heb. qab קַב
Syr. qabâ ܩܒܐ
Talm. qepâ קְפָא

میزان ظرفیت
J.Aram. qbyn

میزان ظرفیت برای جو
Mesure de capacité pour de l'orge
Lat. campana
(Dozy.T.2, 315; Gesenius. 866;
Hoftij. 247; Borhan. 1592)

قَبَرَ :

به خاك سپردن دفن كردن (مرده)
To bury (the dead)
Heb. qâbar קָבַר
Phen. qebar, yqbr
Pun. qbrt
Nab. yqbr, qbr
J.Aram. qbir
Syr. qebar ܩܒܪ
Aram. qebar קְבַר
As. Kibiru
All to bury

قَبر ، (ج : قُبور ، مَقابِر) :

قبر ، گور
Grave, tomb
Phen.Sab. qbr
Pun.Nab. qbr

Emp.Aram. qbrh

Palm. qbwr'

Mand. qabra

Syr. qburiâ ܩܒܘܪܝܐ

Palm. bt qbwr'

بيت القبر

Nab. qbrt

(Gesenius. 869; Hoftij. 250,284; Macuch. 308; Brun. 561)

قُبرس : (N.Pr.)

جزيرهٔ قبرس در شرق دریای مدیترانه به معنی مس خالص

Cyprus Island, pure copper

Syr. qupros ܩܘܦܪܘܣ

Syr. qupros ܩܘܦܪܘܣ

Lat. Cyprus

Gr. Kipros Κύπρος

(Brun. 759;;Nakhla. 264)

قبس :

آتش خواستن یا گرفتن از کسی ، آموختن

To ask or take fire from anyone, to learn

Syr. qbaš ܩܒܫ

(Jacob. 40)

قبض :

چیزی را با دست ونوك انگشتان گرفتن

Grasp, seize, to take a thing with the end of fingers

Heb. qâbaṣ קָבַץ

جمع کردن ، گرد آوردن

Gather, collect

Syr. qpas ܩܦܣ

(Gesenius. 867; Brun. 599)

قَبط :

از ترس لرزیدن

To shudder with fear

Syr. qpaṭ ܩܦܛ

(Frayha. 135)

قبّاط ، قبیط، قبّیطی ، قُبیطاء (Pers)

کبیتا ، حلوائی است که از مغز با دام وپسته وگردو وکنجد بزنند

Une sorte de pâtisserie qui renferme du sucre des amandes, et des pistaches,

Syr. quptâ ܩܘܦܛܐ

Syr. qupiṭâ ܩܘܦܝܛܐ

Pers. Kobitâ کبیتا

Gr. kopté κοπτη

قَبِلَ :

در برابر ومقابل چیزی بودن

Be in front, opposite

Syr. qbal ܩܒܠ

Aram. (1) qebil לְקֳבֵיל

In front — در جلو

Syr. men qbol ܡܢ ܩܒܘܠ

Opposite — مقابل

B.Aram. lâqâbel לָקֳבֵל

Old.Aram.Palm. LQBL

Over against — مخالف

Nab. lqbl

در نظر ودیدگاه

In view

As. ḳablu

Encounter

(Gesenius. 867; Brun. 558)

قَبلُ ،مِن قَبلِ :

پیش، جلو ، پیش‌از

Before, beforehand

B.Aram. qâbel קֳבֵל

Front, in front of, before

Aram. qebil קְבִיל

(Addi. Frankel. 391)

قَبَعَ قُبُوعاً :

سررا درپوست خود کردن وپنهان شدن (خارپش

سررا درجامه کردن

To conceal the head in its skin

(hedge-hog), in his cloth (man)

قُبَعَة :

کلاه کله قندی

Cap,conical bonnet, flower-cup

Heb. quba‘at קֻבַּעַת

As. ḳabu'tu (Sg.)

As. ḳabûté (Pl.)

Cup — کلاه

Phen. qb‘

جام وساغر

Coup, calice

(Hoftij. 249; Gesenius. 867)

قبقاب :

پا بند وکفش چوبین

Wooden clog

Syr. qaba ܩܒܐ

(Jacob. 72)

Syr. men qebul ܡܢ ܩܒܘܠ

in front در جلو

Emp.Aram,Nab. qblet

Palm. ʾqbl

قُبُل :

جلو ، پیش، طرف جلو

Forepart, front side

Heb. qebol קְבֹל

Something in front

Syr. aqbel ܐܩܒܠ

پیش‌برای حمله

Advance to attack

(Gesenius. 867)

قِبَل :

در جلوی ، رو بروی

In front of, facing

Syr. qabilâ ܩܒܝܠܐ

Mand. qabil

(Macuch. 398)

قَبِلَ قَبولاً :

در یافت کردن ، پذیرفتن ، گرفتن

To receive, to meet anyone, to admit, to accept a proposition.

Heb. qâbal קָבַל

Sab. QBL

Aram. qabel ܩܒܠ . קַבֵל

Mand. qbl

Syr. qabel ܩܒܠ

To receive

Syr. mqablonutâ ܡܩܒܠܢܘܬܐ

Acceptance پذیرش

Huz. MQBLWN + tan : pategriftan

پذیرفتن

(Gesenius. 867; Payne Smith. 296

Macuch. 404; Huz-Dict. 150)

قَبا قَبواً :

چیزی را با انگشت جمع کردن

To take off a thing with the fingers.

Syr. qbâ ܩܒܐ

(Nakhla. 200)

قَتَرَ ، تَقَتَّرَ :

خشمگین بودن

To be angry

Syr. qtar ܩܛܪ

(Jacob. 115)

(Gesenius. 882)

قاتُور :

Rock صخره

Syr. qtorâ ܩܛܘܪܐ

(Jacob. 74)

قتل :

کشتن ، ذبح کردن ، میراندن

To kill, to slay, to put anyone to death

Heb. qâṭal קָטַל

Sab. qtl

Old.Aram. qtl

Old.Aram. kṭl

Aram. qeṭal קְטַל

Syr. qeṭal ܩܛܠ

Old.Aram. yqṭl

Emp.Aram. qtl

Hatra. qtlh

Tuer, meurtre, mort

Huz. YQTLWN + tan : ôzatan

[illegible] : ۱۱۲۵۴۳ زدن ، کشتن

To kill

قتیل :

قتر :

دود کردن ، دود کردن گوشت بر روی آتش و بوی آن در آمدن ·

To smoke (said of fire); to exalt its odour (cooked meet)

Heb.Root. Qṭr קטר

Ak. Kutru

Talm. qiṭrâ קִיטְרָא

Talm. quṭrâ קוּטְרָא

دود غلیظ

Thick smoke

Nab. MQṬR

Censer بخور

N.Heb. qâṭar

Smoke دود

Egypt. kataltha

Egypt. katarutị

خشمگین کردن

Incense

Heb. qiṭor קִיטוֹר

دود غلیظ

Thick smoke

Heb. qeṭorah קְטוֹרָה

دود قربانی

Smoke of sacrifice

كشته ، مقتول

Murdered, slain

(Gesenius. 881; Brun. 578;Hoftij. 257;Huz-Dict. 68)

قَتُنَ :

ضعيف ولاغر شدن

To become weak, thin

Syr. Qten ܩܛܢ

(Brun. 579; Nakhla. 200)

قِثّاء ، قُثّاء :

Cucumber

Heb. qeŝuâh קִשֻּׁאָה

As. kiŝŝû

Aram. qaṭayyâ קַטָּיָא

Syr. qṭutâ ܩܛܘܬܐ

N.Heb. qeŝut קִשּׁוּת

Pun. kissou

مَقْثَأَة ، مَقْثُوَة :

خيار زار

Cucumber-bed

Syr. maqṭiyâ ܡܩܛܝܐ

Syr. maqṭay ܡܩܛܝ

Syr. maqṭayota (Pl.) ܡܩܛܝܘܬܐ

(Gesenius. 903; Brun. 577)

قَحَبَ :

خشك شدن

To become dry

Syr. qhab ܩܚܒ

((Jacob. 72)

قَحَطَ :

سخت زدن ، به دور انداختن كثافت

To strike violently, to take away (dirt)

Heb. kâḥad כָּחַד

پاك كردن

Efface

Aram. atkaḥadto אִתְכַּחֲדַתּוּ

(Gesenius. 470)

قَدَّ :

بريدن چيزى

To cut a thing

Syr. qad ܩܕ

(Brun. 561)

قَدَحَ :

شکاف وسوراخ در دندان وچوب

Canker of wood; of the teeth

Syr. qadhâ ܩܕܚܐ

(Jacob. 110)

قدح :

پاشنه

Heel

Syr. qadhâ ܩܕܚܐ

(Jacob. 110; Brun. 562)

قدح :

آتش‌زدن با آتشگیرانه

Strike fire (with flint) to strike fire with (a steel etc.)

Heb. qâdah קָדַח

برافروختن ، روشن کردن شمع ، افروخته شدن ، سفتن .

To kindle, be kindled, bore

Aram. qedh קְדַח

Syr. qdah ܩܕܚ

Kindle برافروختن

Mand. QDA

Pun. mqdh

روشن کننده (چراغ‌پایه های معبد)

Allumeur (des lampadaires dans le temple)

Ak. quwwû

Huz. YHQ(W)'WN + tan : tâftan

تافتن

(Gesenius. 869; Macuch. 404; Brun. 562; Hoftij. 250; Huz-Dict. 59)

قدر :

دیگ

Pot, boiler

Aram. qidrâ קִידְרָא

Syr. qedrâ ܩܕܪܐ

Mand. qidra

Ak. diqaru

پاتیل ، دیگ

Cauldron, cooking-pot

Gr. kytra χυτρα

(Macuch. 410; Brun. 569)

قدس قدساً :

پاك ومبرا ، بی عیب ، بی لکه ومقدس بودن .

To be pure, spotless, to be holy

Heb.root. Qdš קדש

نظریه جدایی وعزلت

Idea of separation, withdrawal

Phen. Yqdšt

Pun. yqdš

Palm. qdš

Old.Ak. quddūš, qdš

پاک ومقدس بودن

To be pure and holy

Syr. qdaš ܩܕܫ

To be pure and holy

Syr. qadeš ܩܰܕܶܫ

تقدیس کردن

Consecrate

قُدس، قُدُس، قَداسَة :

پاك ومنزه ومقدس، پاکی

Holiness, sanctity, reverence

Aram. qudšâ קוּדְשָׁא

Syr. qudšâ ܩܘܕܫܐ

Heb. qodeš קֹדֶשׁ

Mand. qudša

Phen. qdš

Pun. kdš

Palm. qdšwhy

اَلقُدس : (N.Pr.)

جایگاه مقدس

Sanctuary, Jerusalem

Syr. quryat qudšâ ܩܘܪܝܬ ܩܘܕܫܐ

قریه القدس

As. kadâšu

To cleanse پاکی کردن

As. kadištu

کاهنه' وقف خدای ایشتار

Hierodule, consecrated

Aram. qedâšâ קְדָשָׁא

Syr. qdošâ ܩܕܘܫܐ

گوشواره یاحلقه' بینی مقدس

Ear, or nose ring

رُوحُ القُدُس :

جان پاك

The Holy Ghost

Syr. ruhâ de qudšâ ܪܘܚܐ ܕܩܘܕܫܐ

قِدّیس :

مقدس پاك

Heb. qâdeš קָדֵשׁ

Syr. qadišâ ܩܕܝܫܐ

قُداس :

پاکی ، درجه عالی

Purify, high rank

Syr. qdoša ܩܕܘܫܐ

Syr. qdoštâ ܩܕܘܫܬܐ

قدّوس، قدّوس :

خیلی پاك ومقدس

Very holy

Phen,Pun. qdš

Emp.Aram. qdšn

Palm. qdš'

مقدِس :

جای پاك

Holy place, sanctuary

Heb. MEQDAŠ מִקְדָּשׁ

Syr. maqdsâ ܡܩܕܫܐ

بَیتُ المَقدِس، بَیتُ المقدّس :

اورشلیم

Jerusalem

Syr. bit maqdoša ܒܝܬ ܡܩܕܘܫܐ

قادُوس، (ج : قَوادیس) :

کاسه، لیوان

ظرفهای چوبین کوچکی که به دولابهای آبی متصل شده باشد

Godet, petits vases attachés au roues hyrauliques (en bois)

قادُوسُ الحَمّام :

طاس حمام

Boulin

Syr. qadosâ ܩܕܘܣܐ

Gr. Kados καδος

(Gesenius. 871-874; Brun. 564; Macuch; 406; Gelb. 225; Hoftij. 254; Jeffery. 232; Nakhla. 200; Dozy. T.2 322)

قَدَمَ :

پیش گرفتن، بادلیری به جلوی چیزی رفتن

To precede, to advance boldly against

Heb.root. QDM קדם

Be bold and foremost attack

Sab. QDM

آغاز کردن، گام برداشتن، به جلو رفتن

Begin, march forth, advance

Old.Aram. qdm קדם

پیش، همچنین

Before, so

Nab.Palm. qâdam

Syr. qdam ܩܕܳܡ

N.Heb. qâdam קָדַם

پیش گرفتن ، در جلو بودن

Precede, be in front

Mand. QDM

جلو رفتن ، پیش گرفتن

To go before, precede

قَدَّمَ :

تقدیم واهداء کردن

To present

Syr. qdem ܩܕܶܡ

(Jacob. 110)

قُدّام :

جلو ، پیش ، در جلو وپیش

Forepart, before, in front

B.Aram. qâdâm

Before پیش

Targ. qâdâm קָדָם

Syr. qedom ܩܶܕܳܡ

In front در جلو

Heb. qedem קֶדֶם

جلو ، مشرق ، بعد از وقت

Front, east, aftertime

Syr. qdomâ ܩܕܳܡܐ

Before پیش

Syr. qadmoy ܩܰܕܡܳܝ

Syr. qadmoyâ ܩܰܕܡܳܝܐ

جلد ، اول

Before, first

Ak. qudm

Before قبلا ، پیش

Huz. MDM (qdm): apar

بر

Before

Part. QDMTH

جلوی او در مقابل او

Before him

Emp.Aram. Qu-da-am

Nab. qdmyh

Palm. qdmwhi

Hatra. qdwm

J.Aram. qdm קדם

Before, in front

(Gesenius. 1110; Macuch. 406; Brun. 562; Huz-Dict. 145,197; Hoftij. 251)

قُدُم ، قَدُّوم :

تیشه ، تیشه نجاری

Carpenter's axe

Heb. qârdom קַרְדֹּם

Ax تبر

N.Heb. qardom קַרְדֹּם

Double hoe, one side of which could split wood

(Gesenius. 899)

قَدِيم :

قديم ، باستانی ، کهنه

Old, ancient

Phen. qdm

Emp.Aram. qdmyn

Palm. qdmyn

(Hoftij. 251)

قَدِيَ :

بسنده وکافی بودن

To suffice

Syr. qdi

(Frankel. 136)

قَذُرَ ، قَذِرَ :

کثیف وپلید بودن

To be dirty, to be filthy

Heb. qâdar קָדַר

تاریك وسیاه بودن

To be dark

Aram. qedar קְדַר

Be dark

(Gesenius. 871; Frankel. XIV)

قَذَفَ :

افکندن با پارو زدن

To throw, to cast, to row

Syr. qdap

قَذَفَ :

پارو زدن

Rowing

Syr. gdopa

(Brun. 62,564)

قَذَال (ج : قُذُل ، أَقْذِلَة) :

پشت گردن

Back of the head

Syr. qdolâ

Aram. QDL קדל

(Jacob. 22; Frankel. XIII)

قَرَّ :

سرد بودن

To be cold

قَرَّ قَرّاً :

خنك وسرد بودن ، آب سرد ريختن

To be cool, to pour cold water

Heb. qârar קָרַר

سرد بودن

To be cold

Syr. qar ܩܰܪ

Heb. qar קַר

Cold سرد

قِرّة :

سردی خنکی

Coolness

Heb. qârâh קָרָה

يك روز سرد

A day of coldness

(Gesenius. 903)

قُرّة ، قِرّة ، قَرّة :

قورباغه ، بچه قورباغه

Frog

Syr. qrurâ ܩܪܘܪܐ

(Jacob. 114)

قُرّة :

خنکی

Refreshment

Syr. qurtâ ܩܘܪܬܐ

(Nakhla. 200)

قَرِير :

سرد ، خنك

Cold, cool

Aram. qarirâ קָרִירָא

Syr. qarirâ ܩܰܪܝܪܐ

Mand. qarira

(Macuch. 403)

قارُورَة :

شيشه ، بطری

Glass, bottle

Syr. qorurâ ܩܘܪܘܪܐ

(Nakhla. 200)

قَرَأَ :

خواندن ، بانگ زدن ، ادعا كردن

Call, proclaim, read

Heb. qârâ קָרָא

Phen. qr'

Aram. qerâ קְרָא

Syr. qerâ ܩܪܐ

Pun. qr'

Emp.Aram. qryt

Nab. qr'

Palm.Hatra. qr'

To call

قاریٔ :

خواننده ، خواننده کتاب مقدس

Reader, reader of Holy Gospel.

Syr. qoruyâ ܩܪܘܝܐ

(Nakhla. 200)

قربان :

آنچه را که از کتاب های مقدسه بایستی خوانده شود

Holy Books which must be read

Syr. qeryonâ ܩܪܝܢܐ

(Nakhla. 201)

قرایة :

میز دعا خوانی

Lutrin

Syr. qruta ܩܪܘܬܐ

(Dozy,2.329; Frayha. 136)

قرآن :

خوانش، قرآن

Reading, the Koran

Syr. QRYN' ܩܪܝܢܐ

Syr. qurân ܩܘܪܐܢ

Lat. Coranus

Syr. KTB' DQRN' ܟܬܒܐ ܕܩܪܝܢܐ

Lectionary کتاب دعا

(Jeffery. 234; Brun. 575)

قَرُبَ :

نزدیك بودن ، نزدیك شدن

To be near, To approach

Heb. qrab קְרַב

Heb. qâreb קָרֵב

نزدیك آمدن ، نزدیك شدن

Come near, approach

Sab. qrb

Phen. hqrb (qrb)

Hatra.Moab.Nab. qrb

Palm. qrbw

To approach

As. Ḳarâbu

Aram. qereb

Syr. qreb ܩܪܒ

نزد يك شدن ، بدست آوردن

Approach, obtain

Root. QRB קרב

نزد يك شدن با تقديم قربانى

To approach with an offering

Old.Ak. qirbum

وسط ، ميان

Middle

قُرب ، قُربى :

نزد يكى ، خويشاوندى

Nearness,relationship

Syr. qurbâ ܩܘܪܒܐ

Emp.Aram. qrbt'

قُربان :

تقديمى به خدايا بتان

Offering to God, Holy Eucharist

Syr. qurbonâ ܩܘܪܒܢܐ

Syr. qurbon ܩܘܪܒܢ

Heb. qârbân קָרְבָּן

Old.Aram. QRBN

J.Aram. qrbn קרבן

Targ. qurbânâ קוּרְבָּנָא

As. kurbannu

Mand. qurbana

Gr. korbanos κορβανος

قَرِيب :

نزد يك

Near

Syr. qarib ܩܪܝܒ

Mand. qarib

تَقَرَّبَ :

نزد يك شدن به

To approach to

Syr. etqarab ܐܬܩܪܒ

(Gesènius. 897; Jeffery. 234; Hoftij. 264,265; Brun. 602-604 Macuch. 409,415; Gelb. 226)

قارِب :

قايق

Barque

Aram. qârab קארב

Syr. qarabion ܩܪܒܝܘܢ

Lat. carabus

Gr. Karabion καραβιον

(Dozy,2,330; Brun. 606; Frankel. 218)

قرشوش :

اثاث البيت

House furniture

Syr. qarpšušâ ܩܪܦܫܘܫܐ

(Nakhla. 200)

قَربُوس، (ج : قرابيس) :

کوهه ٔ زین ، قربوس

Bow of a saddle

Mand. qarbasaia

Mand. qarbasail

Gr. kripis κρηπις

(Macuch. 402; Nakhla. 264)

قورث :

قُريث :

نوعی مارماهی

Kind of eel

Aram. guritâ גּוּרִיתָא

Syr. guritâ ܓܘܪܝܬܐ

رك : جريت

(Frankel. 121)

قَرَحَ :

زخم شدن ، زخم کردن

To wound, make sores

قُرحَة :

سفیدی درپیشانی اسب

Whiteness in face of horse

Heb. qârah קָרַח

طاس وبیمو ساختن

Make bald, baldness

Aram. qerah קְרַח

Syr. qerah ܩܪܚ

کچل وبی مو ساختن

Make bald

Heb. qârhâ קָרְחָא

Aram. qârahat קָרַחַת

طاس ، کچلی

Baldness

(Gesenius. 901)

قرحتان :

Esquinancie

Syr. qrohutâ ܩܪܘܚܘܬܐ

Aram. (vgl.) QRHH קרחה

(Payne smith.1324; Dozy.2,333; Frankel. XX)

قُورخ :

عرابه ، گاری

Carriage, car

Syr. qorukâ ܩܘܪܘܟܐ

(Jacob. 73)

قَرِدَ :

فاسد شدن

To be corded

Misn. QRD קרד

تراشیدن ، پاك كردن

Syr. qared ܩܪܕ

پراكنده شدن

Mand. QRD

پاك كردن ، فاسد شدن

To scour, corrode

(Macuch. 415)

قُراد (ج : قِردان) :

كنه شتری

Tick of camels

Syr. qardâ ܩܪܕܐ

Syr. qrodâ ܩܪܘܕܐ

(Jacob. 114; Brun. 606)

قِردَة (ج : قِرَد) :

بوزینه ماده

She-monkey

Syr. qerdâ ܩܪܕܐ

Syr. qardâ ܩܪܕܐ

(Jacob. 114)

قَرَداحِيّ (ج : قَرادِحَة) :

اسلحه ساز

Armourer

Neo-Aram. qardoha ܩܪܕܘܚܐ

(Brun. 606)

قَرَسَ قَرَساً :

زمستانی سخت بودن

To be severe (winter)

Syr. qras ܩܪܣ

قارِس :

سخت سرد

Intensely cold,

Syr. qarsâ ܩܪܣܐ

Syr. qraš ܩܪܫ

Aram. qerušâ קְרוּשָׁא

Syr. qrušâ ܩܪܘܫܐ

Mand. qaruš(a)

قرس

هوای زمستانی سرد

Cold, wintry

(Macuch. 402; Jacob. 114; Brun. 612)

قَرَش: ماست زدن

To curd (milk)

قَریش:

پنیر ترش

Sour cheese

Syr. qroštâ ܩܪܘܫܬܐ

Syr. qrištâ ܩܪܝܫܬܐ

سر شیر

Cream

(Jacob. 73)

قُرَیش: (N.Pr.)

قبیله ای ازعرب که حضرت محمد ازآنان بود ·

Quraish, the Arabian tribe from

Which Muhammad the Prophet was desce

ded

Syr. Qurays ܩܘܪܝܫ

مشتق از کلمه قَرَش به معنی کوسه ماهی یا سگ دریایی

Derives the word from qaras,a

shark or sword fish. It may have

been a totemic tribe name

Aram. Kâriš כָּרִיש

Gr. Karxariyas καρχαριας

قَراسیا ،قَراصِیا :

درخت گیلاس

Cherry

Syr. qehrâsos ܩܗܪܐܣܘܣ

Syr. qerasiâ ܩܪܣܝܐ

Gr. Kerasos κερασος

Gr. Kerasea κερασεα

(Brun. 567,610; Nakhla. 264)

قَرَسطُون ، قَلَسطُون :

نام ترازوئی است که ارشمیدس حکیم معروف یونانی بکار می برد ·

Le mot qui designe la balance

dont se servait Archimede

Aram. qrstionâ קרסטיונָא

Gr. Kariston καριστων

(Dozy, 335; Frankel. 199)

قُرش ،غِرش (ج : قروش) :

نوعی پول خرد

Piastre

Syr. qoruša ܩܘܪܘܫܐ

Turk. grus̆

German. groschen

(Brun. 613; Dozy,2, 206; Nakhla. 284)

(Jeffery,2. 237; Jastrow. 667; Brun. 759; Nakhla. 264)

قرص:

نیشگون گرفتن ، نیش زدن (پشه)

To pinch anyone, to sting anyone (gnat)

Heb. qâraṣ קָרַץ

Pinch, nip

N.Heb. qâraṣ קָרַץ

بریدن خمیر

Cut dough

N.Heb. qereṣ קֶרֶץ

تکه ای از نان

Piece of bread

As. Ḳarâṣu

با ناخن گرفتن ، خرد خرد جویدن

Nip off, gnaw

Syr. qriṣâ ܩܪܝܨܐ

Nail میخ

قارص:

حشرهٔ نیش زن

Biting insect

Aram. qâroṣâ קָרוֹצָא

Biting insect

Heb. qereṣ קֶרֶץ

نیشگون گیرنده

Nipper

(Gesenius. 903)

قُرص:

گرده نان ، صفحه دایره ، قرص خورشید

Round Cake of bread, disk, disk of sun

Heb. qâras קָרַס

خم شدن ، دولا وخمیده شدن وقوزکردن

N.Heb. qarsol קרסול

N.Heb. qarṣol קרצול

Aram. qarsulâ קַרְסוּלָא

قوزک پا

Ankle

Heb. qeres קֶרֶס

Hook قلاب

Syr.grisotâ ܓܪܝܣܘܬܐ

Syr. grisi ܓܪܝܣܐ ,

گردهٔ نان

Round Cake of bread

قَریص:

نوعی طعام

Une préparation culinaire dans la

قُرط ، (ج : اَقراط) :

گوشواره ، آویزه طلا

Earring, ear-drop, pendant of gold

J.Aram. qurtâ קוּרְטָא

(Frankel. 58)

رِقرط :

تره فرنگی

Leek

Syr. qarṭâ ܩܪܛܐ

Pers. kerta

Gr. Keration κεράτιον

(Jacob. 114; Addi. 124; Borhan.1614)

رِقراط :

شجر الخروب ودانهٔ آن

Carob-tree

Syr. qerṭâ ܩܪܛܐ

(Jacob. 114)

قُرطُ البَلَح :

خوشهٔ خرما

Régime de dattes

قریطی ، قریطی

نوعی از خرما

A species of date, Criôta, Caryota confection de laquelle entrent des substances acides, peut être daube

Syr. qariṣâ ܩܪܝܨܐ

(Dozy.2, 336; Jacob. 73)

قَرصَعنَة :

گیاه شش شاخ خاردار ، شقاقل

Eryngium, thorny plant, sea-holly

Syr. qarṣa‘na ܩܪܨܥܢܐ

(Nakhla. 200)

قَرَش :

بریدن ، جدا کردن

To cut a thing

Syr. Qrṣ ܩܪܨ

قُراضَة :

ریزهٔ زر

Clipping or cuttings of gold

Heb. Ḥâruṣ חָרוּץ

زر ، طلا

Gold

As. ḫurâṣu

(Gesenius. 359; Driver. 47)

Aram. quryoṭâh קוּרְיוֹטָה

Gr. Karyotoi καρυοτι

Gr. Kryotis καρυωτις

(Dozy.2. 338; Jastrow. 1343; Frankel.146)

قُرطاس، قِرطاس:

پاپیروس ، پارچه ، کاغذ

Papyrus, parchement

Aram. qartisa

کاغذ ، مدرك

Paper, document

Syr. qarṭisâ ܩܪܛܝܣܐ

Syr. Karṭisâ ܟܪܛܝܣܐ

Mand. qaruṣta

Gr. xartis χαρτης

(Jeffery. 235; Frankel. 245; Macuch. 402; Brun. 608)

قَرطَبَ:

قطع کردن ، استخوانهای (چارپای ذبح شده)

To cut the bones of (a slaughtered beast)

قُراطِب:

برنده (شمشیر)

Cutting (sword)

Syr. qurṭbâ ܩܘܪܛܒܐ

Mand. garṭapta

(Macuch. 78; Brun. 608)

قُرطَق: (Pers)

Shirt, tunic

Syr. qurṭâ ܩܘܪܛܐ

Aram. qorṭâ קורטא

Pers. Korta کرته

Kurd. Kurtek

Syr. maqruṭâ ܡܩܪܘܛܐ

(Addi. 124; Frankel. 200; Borhan. 1613)

قِرطلّة ، قِرطالَة :

بارخر ، زنبیل ، سبد ، سبدی ازنی

Basket, bag; panier de jonc, mais le vulgaire l'applique à toutes sortes de paniers.

Aram. qarṭâlitâ קַרְטָלִיתָא

Syr. qartolâ ܩܪܛܘܠܐ

Gr. kartallos κάρταλλος

Gr. kartalos κάρταλος

سبد ، سبد میوه

Basket, fruit basket

Heb. agarṭâl אֲגַרְטָל

نوعی ظرف ولگن یا سبد

Kind of vessel, basin, basket

Heb. agarṭeli zâhâb

אֲגַרְטְלֵי זָהָב

ظرفهای زرین

Golden vessels

در تورات باب عزرا فصل یك آیه ۹ از این کلمه اشاره به ظروفی شده که نبوکد نصر (بخت نصر) از اورشلیم به غارت به بابل آورد ، وکورش فرمان داد دیگر باره آنها را به اورشلیم برند .

Denoting vessels from temple at Jerus.restored by Cyrus.

(Dozy.2,339; Gesenius. 174;Brun. 608; Frankel. 174)

قَرطَمَ :

بریدن چیزی

To cut a thing

Syr. qarṭem ܩܪܛܡ

To cut off

قُرطُم ، قَرطَم :

گیاه کاجیره ، کاجیرهٔ صحرائی نیلو فرو بیچ هندی

Cartham-seed, Carthamus

Syr. qurtamâ ܩܘܪܛܡܐ

(Dozy,2,339; Brun. 608; Jacob. 114; Frayha. 138)

قَرَظَ :

درخت خار

A full of thorns tree,

Syr. qorod ܩܘܪܕ

(Brun. 606)

قَرَعَ :

کوفتن در ، در زدن ، طبل زدن، با چوب بر سر کسی کوفتن

To knock at a door, to beat the drum, to strike anyone on the head with a stick.

Heb. qâraʿ קָרַע

پاره کردن دریدن

Tear

Mand. QRA

J.Aram. qrʿ

دریدن

Syr. qraḥ

لگد زدن ، زیر پای کوفتن

To tread close on the heels

father

Syr. qurpâ ܩܘܪܦܐ

(Dozy,2,341; Jacob. 115; Brun. 610)

قُرق، قُرُوق : (Turk)

چیز وجایی که برای اشخاص بخصوص اختصاص داده شده است .

Reserved for exclusive use; particular

Syr. qaruqtâ ܩܪܘܩܬܐ

(Brun. 607)

قرق

اِنقَرَق :

گسیختگی وجدایی پیدا کردن

To have a rupture

Old-Aram. yqrq

Emp.Aram. qrqw

گریختن

S'enfuir

(Hoftij. 266)

قِرق :

اصل بد

Vile origin

مِقرَعَة (ج : مَقارِع) :

کوبه ، شلاق

Knocker, whip, rod

Syr. maqroʿâ ܡܩܪܘܥܐ

قَرع :

کدو تنبل

Pumpkin

Syr. qarʿa ܩܪܥܐ

(Macuch. 415; Brun. 602, 606, 610 Jacob. 115; Frankel. 143)

قِرعَون :

میوهٔ نارس

Unripe fruit, unripe apricot

Syr. qarʿuntâ ܩܪܥܘܢܬܐ

(Frayha. 138)

قَرَف :

بدست آوردن ، کسب کردن

To gain anything

Syr. qrap ܩܪܦ

مقرف ، (ج : مقارف)

ناپاک ، بنده زاده

Loathsome, born from a slave

Syr. qriquta ܩܪܝܩܘܬܐ

(Jacob. 115)

قَرقَر ، قَرقَرَة :

زمین هموار ومسطح وصاف

Even, soft ground

Heb. qaraʿ קַרְקַע

روی زمین

Floor

Targ. qarqaʿâ קַרְקְעָא

Targ. qarqâʿitâ קַרְקָעִיתָא

Ground

زمین

As. karkaru

زمین ، کف

Ground, earth

قَرقَرَة :

قراقر شکم

Grumbling of the stomach

Syr. qurqorâ ܩܘܪܩܘܪܐ

قُرقُور (ج : قَراقِیر) :

کشتی دراز

Long ship

Syr. qarqurâ ܩܪܩܘܪܐ

Gr. kerkouros

(Gesenius. 903; Brun. 611)

قِرقِس :

کیك کوچك

Small flea

Syr. gargsâ ܓܪܓܣܐ

Syr. gargṣâ ܓܪܓܨܐ

Syr. gargiṣâ ܓܪܓܝܨܐ

(Brun. 78)

قَرقَش :

سخت جویدن نان

Gnaw hard

Syr. qarqeš ܩܪܩܫ

Syr. qarqaštâ ܩܪܩܫܬܐ

تق تق کردن

Cracking

(Jacob. 73)

قرقش :

خاك خشك

Dry clay

خاك چسبناکی که برای چسبانیدن پاکت نامه ها

بکار رود ، نوعی سریش

A kind of glue, paste

Syr. gargeštâ ܓܪܓܫܬܐ

(Nakhla. 200)

قرقف ، قرقوف :

شراب ، می

Wine

Syr. qarqaptâ ܩܪܩܦܬܐ

Aram. qarqaptâ קַרְקַפְתָּא

(Frankel 169)

قرقل (ج : قراقل) :

جامه بدون آستین

Gown without sleeves

Syr. qarqlâ ܩܪܩܠܐ

Lat. caracalla

(Frankel. 52)

قرقیسیا : (N.Pr.)

شهری بر مصب رود خابور در سوریه یعنی آنجائیکه به رود فرات میریزد وامروز آن را بصیره خوانند .

Circesium, Osrhoene

Syr. qarqision ܩܪܩܝܣܝܘܢ

Syr. qarqesion ܩܪܩܝܣܝܘܢ

Syr. qarqasin ܩܪܩܣܝܢ

(Brun. 761)

قرلی :

پرنده ای آبی وماهیخوار

Kind of plunger, diver

Syr. qrulâ ܩܪܘܠܐ

Gr. grullos γρυλλος

(Frankel. 118)

قرام :

پرده ای منقش از پارچه پشمی سرخ .

Figured curtain of red wool

Syr. qaromâ ܩܪܘܡܐ

(Jacob. 114; Nakhla. 201)

قرمة :

غشاء ، پوسته

Membrane

Talm. qerum קְרוּם

Syr. qurmâ ܩܘܪܡܐ

Mand. qraumia

Gr. kormos κορμος

(Macuch. 415)

قِرمِيَّة ، (ج : قَرامِيّ) :

كندهٔ درخت

Stump of a tree

Syr. qurmâ ܩܘܪܡܐ

Syr. qurmtâ ܩܘܪܡܬܐ

(Jacob. 73;Frayha. 139)

قِرمِيد :

آجر كاشى

Baked brick

Syr. qarmidâ ܩܪܡܝܕܐ

Aram. qarmidâ קַרְמִידָא

Gr. keramis κεραμις

(Brun. 609; Frankel. 5)

قِرمِز :

كرم سرخ ، رنگ سرخ

Kermes (insert) yielding a red, crimson dye

Heb. karmil כַּרְמִיל

قرمز ، لاكى ، قرمز دانه

Crimson, carmine

اين كلمه اصلا فارسى است مركب karm

بمعناى كرم و âl (آل) بمعنى سرخ

derived from Persian composed of karm = worm, and âl = red

Pers. Kerm كرم

Pahl. karm

كرم آل

The red worm

Lat. vermiculus

Franc, vermeil

قِرمِزِيّ :

رنگ سرخ ، سرخى

The red worm

(Gesenius. 502 ; Addi. 125; Borhan. 55,1527,1625)

قَرن :

شاخ

Horn

As. karnu qarnu

Sab. QRN

Heb. qeren קֶרֶן

Aram. qarnâ קַרְנָא

Syr. qarnâ ܩܪܢܐ

Syr. qren ܩܪܢ

Mand. qarna

Ak. qarnu

قُرنَة :

گوشه وانتهای هرچیزی ، سرزبان

Corner, extremity of anything, projecting angle, tip of the tongue

قَرن :

صد سال

Century

Gr. xronos χρόνος

(Gesenius. 901; Brun. 609; Macuch. 403; Nakhla. 265)

قُرناس، رقرناس:

پوزهٔ کوه وتپه ، چکش تیزدم

Protruding part of a hill, projecting part of mountain;hammer, mallet

Aram. qurnâsâ קוּרְנָסָא

Aram. qurnisâ קוּרְנִיסָא

Syr. qurnosâ ܩܘܪܢܘܣܐ

Mand. qurnasa

Gr. koruni κορύνη

(Frankel. 95; Macuch. 409; Brun. 576)

قرنفل :

قرنفل ، گیاهی است زمینی از تیرهٔ دولپه ای ها

Clove gillyflower,

Syr. qronpol ܩܪܘܢܦܘܠ. ܩܪܢܦܠ

Mand. qarunpul

Gr. karyophullon καρυόφυλλον

(Brun. 69; Macuch. 402;Frankel. 144)

قَرا (قری) :

رَفتن ، ویا کوشش جستن

Go, seek earnestly

قَرَی ،رِقری ، قَراءٌ ، اِقتَرَی

کسی را میهمان کردن

To receive anyone as a guest, receive hospitably as guest

Heb. qârâh קָרָה

ملاقات کردن

Encounter, meet

Aram. qeritâ קְרִיתָא

Syr. qeryâ ܩܪܝܢܐ

To meet

Huz. QRYTWN + tan : xvândan

ولاوہاہاا : ۱۲۳۳

To invite

خواندن ، دعوت کردن

(Gesenius. 899; Huz-Dict. 136)

قَرْيَة :

ده ، روستا

A village

Heb. qorâh קוֹרָה

قصبه ، شهر

Town, city

Phen. qrt

Ras-Shamra. qr, qrt

Syr. qoritâ ܩܘܪܝܬܐ

Syr. qory ܩܘܪܝ

Aram. qâritâ קָרִיתָא

Emp.Aram. qryh

Ak. qaritu

Old.Aram. qrit

Mand. qar, qiriata

Moab. qryh, qar

Village, town, place

(Brun. 604; Macuch. 402; Jeffery. 236; Frankel. 281; Hoftij. 263)

قَز ، (ج : قزوز) :

ابریشم خام

Raw silk

Aram. qazâ קַזָּא

تخم پنبه

Cotton-seed

Talm. QZ' קזא

Syr. qaz ܩܙ

کرم ابریشم

Silkworm

(Frankel. 42; Macuch. 399; Jastrow. 1306)

قَزَحَ قَزْحاً :

بول کردن ، شاش کردن (سگ)

To eject urine (dog)

Heb.root. qsh קצח

قَزَح ، قِزح :

تخم هایی که برای خشکاندن بکار رود

Seeds used for seasoning

Heb. qeṣah קֶצַח

زیرهٔ سیاه

Black cumin (nigella sativa

(Gesenius. 892)

قَزَل :

شل بودن ، لنگیدن

To limp, lame

Syr. mgazlâ ܡܓܙܠܐ

Lame لنگ

قَزوین ، قَزبین : (N.Pr.)

قزوین شهری در شمال ایران

Casvin

Syr. qazwin ܩܙܘܝܢ

Syr. qazbin ܩܙܒܝܢ

(Brun. 760)

قَسّ ، قَسّیس:

Priest کشیش

Root. QŠŠ קשש

Aram. qašâ קַשָּׁא

Aram. qašiša קַשִּׁישָׁא

Syr. qašisâ ܩܫܝܫܐ

Mand. qašiš(a)

Eth. qasis

پیر ، کشیش

Old, priest

Syr. qašišutâ ܩܫܝܫܘܬܐ

(Macuch. 403; Jeffery. 240; Costaz. 332; Frankel. 275)

قَسَب :

خرمای سخت

Tough date

Syr. qašbâ ܩܫܒܐ

Aram. qasbâ קַסְבָּא

(Jacob. 73; Frankel. 146)

قَسَحَ ، قِساحَةً ، قُسُوحَةً :

سخت بودن وسخت رفتار بودن با کسی

To be hard, to treat anyone harshly

Heb. qâšâh קָשָׁה

سخت ساختن ، سخت رفتار کردن

Make hard, treat hardly

Sab. qsh

سختی ، بی رحمی وستمگری

Hardness, severity, cruelty

(Gesenius. 905)

قَسَرَ :

به زور وفشار کاری کردن ، کسی را به کاری مجبور کردن .

Force to do a thing, to force anyone to

Heb. qâšar קָשַׁר

بیکدیگر بستن واتصال دادن

Bind, league together, conspire

N.Heb. qešer קֶשֶׁר

گره زدن

To knot

Aram. qeṭar קְטַר

Syr. qeṭar ܩܛܰܪ

Emp.Aram. qšr

To bind

بستن

(Gesenius. 905; Hoftij. 268)

قَسَطَ ، قِسطاً ، اَقسَطَ :

به انصاف وعدالت رفتار کردن

To act justly

Aram. qšṭ קְשַׁט

J.Aram. ʾkšṭ אכשט

Syr. mkšṭ ܡܟܫܛ

Mand. kšt

درست ودرستکار بودن

To be true

Emp.Aram. haqšt

Palm. yqst

تبرئه کردن بیگناه شناختن

Justifier

Mand. kušṭa

Heb. qšeṭ קֹשֶׁט

J.Aram. quštâ קוּשְׁטָא

راستی ، درستی

Truth

Palm. qšt

کامیاب شدن

To succeed

Aram. qešoṭ קְשׁוֹט

Syr. quštâ ܩܘܫܬܐ

راست ودرست

Right, truth

قِسط ، (ج : اقساط) :

پیمانه ای برای گندم

Measure for grain

Syr. qesṭâ ܩܣܛܐ

Gr. ksestis ξέστης

قَسط :

خراج ، مالیات

Tribut, impôt

Syr. ṭasqâ ܛܣܩܐ

Gr. Taksis τάξις

(Gesenius. 905; Jeffery. 238; Hoftij. 267; Nakhla. 267; Macuch. 209,224; Dozy. 352)

(Nakhla. 201)

قَسطَل ، (ج : قَساطِل) :

منبع آب ، چشمه آب

Château d'eau

Syr. qasṭlâ ܩܣܛܠܐ

Aram. qasṭl קסטל

Lat. castellun

(Frankel. 95)

قَسَمَ :

تقسیم کردن ، بخش کردن ، جدا کردن

To divide, to distribute

Heb.root. QSM קסם

Heb. qesem קֶסֶם

غیب گویی ، پیشگویی

Divination

أَقسَمَ

قسم خوردن

To swear

Aram. qismâ קיסמא

Aram. qesam קְסַם

Syr. qeṣam ܩܣܡ

پیشگویی

Divination

J.Aram. QSM

قَسطار :

مرد زرنگ

Clever man

Aram. qusṭur קוסטור

دستیار نظامی ، مأمور تحقیق

Quaestor, military adjutant,

inquisitor

Lat. quaestor

(Frankel. 187; Jastrow. 1336)

قِسطاس :

ترازو

A balance

Syr. dyqastos ܕܝܩܣܛܘܣ

Gr. dikastes δικαστής

Syr. qestos ܩܣܛܘܣ

Gr. ksestes ξέστης

(Jeffery. 239)

قُسطاط ، قُسطانِيّ ، قُسطانِيَّة :

قوس قزح ، رنگین کمان

Rainbow

Syr. kustonâ ܟܘܣܛܘܢܐ

گوژ پشت

Humpbacked

Mand. kṣm

Syr. qṣm ܩܣܡ

پیشگوئی کردن ، طالع دیدن

To tell fortune

(Gesenius. 890; Macuch. 222)

قَسا قَسواً :

سخت دل وبی رحم بودن

To be hard (heart), to be pitiless

Heb. qâšâh קָשָׁה

سخت وجدی بودن

To be hard, severe, fierce

N.Heb. qâšâh קָשָׁה

Tobe severe

Mand. QŠA

Aram. qešâ קְשָׁא

Syr. qesâ ܩܫܐ

Be hard, difficult

قسی

J.Aram. qeši קְשִׁי

J.Aram. qašyâh קַשְׁיָה

Heb. qâšeh קָשֶׁה

Hard سخت

Emp.Aram. qsy'

چیز سخت

Quelque chose de dur

(Gesenius. 904; Hoftij. 267; Macuch. 416; Brun. 613)

قَشَّ :

از بیماری شفایافتن ، ازآبله بهبودی پذیرفتن

To recover after emaciation, be healed from small-pox

N.Heb. qaśqeśet קַשְׂקֶשֶׂת

پولك ، پولك ماهی

Scale of fish, scale

قَشَّ :

کف روی دیگ که با کفگیرش گیرند .

Skim of fat

قش :

آشغال جاروب شده

Rubbish

Syr. qešâ ܩܫܐ

(Gesenius. 903; Brun. 614; Nakhla. 201)

قَشَّ :

کویر ، زمین بی حاصل

Salt desert

Syr. qšâ ܩܫܐ

(Frayha. 140)

قَشَبَ :

آمیختن زهر با غذا

To mix poison with the food

Heb. qâšab קָשַׁב

بر حذر بودن

Give attention

(Gesenius. 904; Hoftij. 267)

قَشوَة (ج : قَشَوات) :

زنبیل از برگ خرما

Basket of Palm leaves

Aram. qâswawtâ קְסָווָתָא

Talm. qisṭâ קיסְטָא

یك اندازه

A measure

Syr. qesṭâ ܩܣܛܐ

Jar کوزه

Heb. qaśwâh קַשְׂוָה

نوعی از کوزه وظروف مخصوص معبد

Kind of jug, jar

کهنه بودن

Be old,be dried

Aram. qašiš קְשִׁישׁ

Old پیر ، کشیش

Palm. qšyš

Old پیر

Aram. qašâ קַשָּׁא

Syr. qaś ܩܫ

پیر بودن

Be old

رك : قس

(Gesenius. 905;Hoftij. 268)

قَشّ :

بوریا ، حصیر ، نی میان تهی

Straw, hollow-reed

Syr. qešâ ܩܫܐ

Mand. qaša

Heb. qaś קַשׁ

Ak. Kikkišu

کلبه‌ای از نی

reed-hut

(Macuch. 403)

قَشا :

Utensil of tabernand temple

(Gesenius. 903)

قَصّ:

قطع کردن ، کوتاه کردن ناخن وموی

To cut off, to clip (the nails, hair)

Heb. qâṣaṣ קָצַץ

Cut off

As kaṣâṣu

بریدن ، قطع کردن

Hew off, cut off

As kiṣṣatu

سنگ مرزی

Boundary stone

Aram. qeṣaṣ קְצַץ

Syr. qeṣeṣ

Cut off بریدن

Emp.Aram. qṣt

Aram. qiṣâ קִיצָא

Syr. qeṣâ

End انتها ، پایان

(Gesenius. 893; Hoftij. 263; Brun 601)

قُصَّة:

موی بالای پیشانی

Hair over forehead, lock of hair

Heb. quṣot קְוֻצּוֹת

Syr. qawṣotâ

Syr. quṣtâ

Locks of hair

(Gesenius. 881)

قَصَبَ:

چیزی را بریدن

To cut off a thing

Heb. qâṣab קָצַב

بریدن ، چیدن

Cut off, shear

N.Heb. qaṣab קָצַב

تصمیم گرفتن ، قطعی کردن

Decide, determine

Pun. qṣb

To cut بریدن

قَصَب:

پارچه حریر نازك

Etoffe de soie

Syr. qsibi

قَصّاب :

گوشت فروش، قصاب

Butcher

Aram. qaṣâbâ קַצָּבָא

Syr. qaṣobâ ܩܨܘܒܐ

Palm. QṢB'

Butcher

قَصَبَة :

واحد طولی به مقدار دوازده پا ونیم

Measure of about 12 feet and a half

Babyl. kas-pu

مسیری که در دو ساعت پیمایند

A travel about two hours

(Gesenius. 891; Brun. 600; Hoftij. 262; Jacob. 73; Jawad Ali,7, 624)

قَصدِیر :

قوطی حلبی

Tin

Syr. qasdrin ܩܣܕܪܝܢ

Gr. kassiteros κασσιτερος

(Brun. 595)

قَصُرَ :

کوتاه بودن ، کوتاه شدن

To be short, shorten

Heb. qâṣer קָצֵר

Heb. qâṣar קָצַר

J.Aram. qeṣar קְצַר

Mand. ksr

Syr. qeṣar ܩܨܪ

Be short

Syr. qṣr ܩܨܪ

To be clean

پاك بودن

قَصر :

کاخ ، قصر

Palace, castle

Syr. qaṣrâ ܩܨܪܐ

Syr. qastrâ ܩܣܛܪܐ

Aram. qaṣrâ קַצְרָא

Lat. castrum

Lat. castellum

Gr. kastron καστρον

Palace, castle

Nab. qṣr

اطاق کوچك

Petite chambre

Emp.Aram. qṣr

درو کردن

Moissonner

Old.Ak. usarum

حیاط ، سرای

(Gesenius. 894; Gelb. 7. Jeffery. 240; Hoftij. 262; Brun.602 Macuch. 222)

قَصَرَ :

سفید کردن جامه (شستن جامه)

To bleach, to whiten (cloth)

قَصّار : (Pers)

Syr. qoṣrâ صؤزا

Syr. qasorâ قَزوزا

Pers. gâzor گازر

Aram. qaṣrâ קַצְרָא

Aram. qasrâ קַצָּרָא

گازر ، رخت شوی

Fuller, washer, laundrer

(Brun. 602; Jastrow. 1408)

قَصَرَة ، قُصارَة :

آشغالی که در الك وغربال می ماند
Rubbish left in the sieve

Syr. qisrâ قَزوزا

پوست گندم ، سبوس

Bran, pollard

(Nakhla. 201)

قِصرِیّ ، قُصرِیّ : (Pers)

خوشه گندم وجو که در وقت کوفتن خرد نشده باشد

Grain left in ears

Syr. kuzr كُوز

Pers. kuzar کوزر

Yazdi. kuzrâ

(Addi. 126; Borhan. 1728)

قَوصَرَة ، قَوصَرَّة :

زنبیل خرما

Date-basket

Syr. qusartâ قُوصرتا

(Nakhla. 201)

قَصَعَ :

زدن ، له کردن ، سخت وخشن بودن

To strike, crush, to be rough

Syr. qṣaʿ قصع

(Brun. 601)

Heb. qâṣâh קָצָה

بریدن قطع کردن

Cut off

N.Heb. qâṣâh קָצָה

To separate جدا کردن

Phen. qṣh

بریدن، برانداختن ، نابود کردن

Cut off, exterminate

Aram. qeṣâ קְצָא

Syr. qeṣâ ܩܨܐ

شکستن نان ، شکستن

Break (bread)

(Gesenius. 891)

قَضَبَ :

بریدن وقطع کردن

رك : قصب

قَضَعَ :

مقهور کردن ، به اطاعت آوردن، رام کردن

To subdue, to tame

تَقَضَّعَ ، اِنقَضَعَ :

پراکنده کردن ومتفرق کردن

To be chopped and scattered

Heb. qâṣaʿ קָצַע

کار انداختن ، قراضه به حساب آوردن

قَصَفَ :

شکستن (چوب)

To break (wood), break, snap off

Heb.root. QṢP קצף

Heb. qeṣapâh קְצָפָה

شکستن ، صدا کردن

A snapping, splintering

قَصِفَ ، قَصُفَ :

ترد و شکننده بودن

To be tender, weak (wood)

Syr. qṣap ܩܨܦ

قَصِيف (ج : قِصاف) :

ضعیف ، ناتوان ، غمگین

Debilitare, triste

Syr. qṣipâ ܩܨܝܦܐ

Can. na-aq-ṣa-pu

به خشم اندر بودن

être en colère

(Gesenius. 893; Brun. 601;Hoftij. 262; Dozy. 367)

قَصا قَصواً :

دور بودن ، دور شدن

To be remote, far away

قاض :

قاضی ، داد بان

Judge, cadi

Heb. qâṣin קָצִין

رئیس ، فرمانروا

Chief, ruler

Syr. qâṣi ܩܨܝ

Judge

(Gesenius. 892; Brun. 556)

قَطَّ :

بریدن ، قطع کردن ، تراشیدن ، پوست کندن

Cut, cut off, pare, trim

Heb.root. QṬṬ קטט

شمردن برای

To account for

Heb. quṭ

شکستن ، بریدن

Break, snap

قِطّ :

صحایف اعمال ، ادعا نامه قاضی

A judge sentence

Mishna. GṬ גט

Ak. gittu

Scrape, scrape off

قُضاع ، قُضاعَة :

گردنرم ، خاکی که از دیوار می ریزد

Fine dust, flour-dust, rubbish

falling from a wall

B.Aram. qeṣiʿâtâ קְצִיעֲתָא

(Gesenius. 892)

قَضُفَ قَضافَة :

نحیف ولاغر بودن

To be thin

Syr. qṣap ܩܨܦ

قَضیف ، قِضاف ، قُضفان :

لاغر

Thin, slander

Syr. qaṣipâ ܩܨܝܦܐ

Syr. qṣipâ ܩܨܝܦܐ

(Jacob. 47)

قَضى :

تصمیم گرفتن حکم کردن ، قضاوت کردن

To decide, to determine, decide

judicially, decree

Heb. qṣh קצה

روی در هم کشیدن

To frown the face

Syr. qṭab ܩܛܰܒ

To frown the face

Heb. QṬB קטב

Aram. qeṭab קְטַב

Cut off

بریدن

Heb. qeṭeb קֶטֶב

خرابی و ویرانی

Destruction

قُطب (ج : قُطوب ، أقطاب) :

محور ، آسه ، مدار

Pole,pivot

Syr. qṭibâ ܩܛܝܒܐ

(Gesenius. 881; Brun. 571)

قَطَرَ :

قطره قطره ریختن آب ، تقطیر کردن هر مایعی

To drop water, to drip liquid, to distil a thing

mand. GṬR

To drop water

قَطَرَ :

سند رسمی

Official document

Aram. giṭâ ܓܛܐ . גִיטָא

Aram. geṭ גֵט

نوشته ومدرك

Writing, document

Syr. geṭa ܓܛܐ

Lat. haereditas

Gr. xartis χάρτης

Huz. GT' : nâmak

نامه

(Gesenius. 878; Jeffery. 241; Huz Dict. 138)

قِطَّة :

گربهٔ ماده

Female cat

Syr. qotu ܩܛܘ

(Frankel. 113)

قَطاة ، (ج : قَطاً ، قَطَوات) :

مرغ سنگخواره ، سنگخوارك

Sand-grouse

Syr. qaṭâ ܩܛܐ

(Jacob. 111)

قَطَبَ :

بستن چارپایان

To tie (beasts)

Aram. QṬR קטר

Syr. qṭar ܩܛܪ

مِقطَرَة :

قید ، زنجیر ، بخو

Fetters, shackles

Syr. maqṭarâ ܡܩܛܪܐ

(Jacob. 72; Macuch. 88)

قَطِران ، قِطران ، قَطران :

قطران ، مایع روغنی شکل وچسبنده که از چوبهای صمغ دار به دست می آید .

Tar extracted from the Juniper or savin-tree, pitch

Aram. ‘eṭrân עטרן

Syr. ‘eṭronâ ܥܛܪܢܐ

Syr. qaṭronâ ܩܛܪܘܢܐ

Syr. qaṭron ܩܛܪܘܢ

(Jeffery. 241; Jacob. 111)

قُطرُب :

مرضی که بیمار گمان میکند سگ یا گرگ شده، یك نوع مالیخولیا از امراض عصبی

Cynanthropia

Syr. qantrupos ܩܢܛܪܘܦܘܣ

Gr. kunanthropos κυνανθρωπος

(Brun. 265,594)

قِطرِیب :

چوب گاوآهن، چوبی که با آن شخم زنند

Plough-peg

Syr. qaṭribâ ܩܛܪܝܒܐ

(Brun. 582)

قَطَع ، قَطَع :

بریدن

Cut off, break off

Heb.root. QṢ‘ קצע

Aram. qeṭa‘ קטע

Syr. qṭa‘ ܩܛܥ

Sab. qṣ‘

Mand. GṬA

مَقطَع :

جای قطع کردن وبریدن ، مقطع

Place of cutting, ends abruptly

Heb. meqṣo‘â מקצעא

مُقَطَّعَة :

جامهٔ پاره ومستعمل

Usé, déchiré

Syr. mqataʿtâ ܡܩܛܥܬܐ

قَطِيع :

رمه ، گله

Syr. qotiʿâ ܩܛܝܥܐ

Flock, herd

(Gesenius. 893; Macuch. 87; Brun. 579-580; Jacob. 111; Dozy. T.2, 283)

قَطَفَ :

چیدن وجمع کردن میوه

To gather (grapes), to pluck (fruit)

Heb. qâṭap קָטַף

Aram. qeṭap קְטַף

Syr. qeṭap ܩܛܦ

As. katâpu

(Gesenius. 882; Brun. 580)

قَطِيفَة ، (ج : قَطائِف ، قُطُف) :

قطعه پارچه درازی از پشم که برای پوشاك گشاد یا روی بستر به کار می رفت ، مخمل

La piece d'étoffe à long poil qui servait de manteau et de couverture de lit, velours

Syr. qatptâ ܩܛܦܬܐ

(Brun. 580; Dozy. T, 2, 384)

قَطَمَ :

بریدن

To cut

Syr. qṭam ܩܛܡ

(Brun. 574)

قُطن ، قُطُون :

پنبه

Cotton

Eg. kontion

قُطُونا :

حَشِيشَةُ البَراغِيث

Syr. qatunâ

(Jacob. 72; Nakhla. 201)

قَطِين ، (ج : قُطُن) :

بندگان ، غلامان ، غلامان مقیم

Servants, resident slaves

Heb. qâton קָטֹן

كوچك وحقير بودن

Be small, insignificant

Old.Aram. QṬYN קטין

نا چيز ، نا قابل

Insignificant

Syr. qeṭanâ ܩܛܢܐ

Aram. qaṭinâ קְטִינָא

Heb. qâṭân קָטָן

خرد ، كوچك ، حقير

insignificant, small, humble

Huz. KYT' : keh

که ودصد : وسه

(Gesenius. 881; Jastrow. 1348; Huz-Dict. 134)

قُطَّينَة ، قَطِّينَة (ج : قَطَانِيّ) :

هر نوع حبوبات وبنشن مانند نخود ولوبيا وعدس

Any pulse like peas, beans, lentile

Aram. qeṭnit קִטְנִית

(Frankel. 144; Jastrow. 1351)

قَعُرَ :

گود بودن چاه وغيره

To be deep, hollow, to deep of well

قَعَرَ :

به چاه فرو رفتن

To sink (a well), to reach the bottom

Heb.root. Q'R קער

قَعْر :

گودی هرچيز ، مغاك

Bottom (of anything); hollow in the earth

Heb. qe'ârah קְעָרָה

خندق ، گودال

Ditch, platter

Syr. q'ortâ ܩܥܘܪܬܐ

حقهٔ گل ، جام ، چاه

Calix, cup, well

قَعَرَ :

بركندن از بيخ

To root out

Syr. q'ar ܩܥܲܪ

(Jacob. 113)

قَعَّطَ :

بريدن گوش

To cut, the ears off

Syr. q‘aṭ ܩܥܛ
(Jacob. 72)

قَعل ، اَقعَلَّ :

باز شدن (شکوفه درخت رز)
To open (vine blossom)
Syr. q‘ula ܩܥܘܠܐ
Brun. 597)

قُعى :

صدای اردك کردن ، فریاد بر آوردن
To quack, to cry
Heb. gâ‘âh גָּעָה
Aram. geâ גְּעָא
Syr. g â
Mand. GAA

ماق کشیدن ، صدا کردن مواشی
Low (of cattle)
(Gesenius. 171; Macuch. 72)

قَفَّ :

محکم بستن بیکدیگر ، محکم کردن درهم
To contract, shrink
Syr. qap ܩܦ
Mand. qup, qpp
(Macuch. 4009; Brun. 600)

قَفَّ :

مقوس ومنحنی شدن
To crouch
Syr. qab ܩܒ
(Nakhla. 201)

قفّة ، (ج : قُفَف) :

زنبیل
Basket, hamper
Aram. qupah קוּפָּה
Syr. qupinâ ܩܘܦܝܢܐ
Gr. kophinos κόφινος
Lat. cophinus
(Frankel. 80; Brun. 574)

قَفَح :

بیزار بودن از چیزی
To loathe a thing
Syr. qpaḥ ܩܦܚ
(Jacob. 73)

قَفَخ :

زدن بر چیزی سخت وتهی
To strike a thing hard or hollow

Syr. qpah ܩܦܚ

(Nakhla. 201)

قِفَد :

پیچیدن عمامه

Wind turban snugly

Heb. qâpad קָפַד

با هم جمع کردن ، پیچیدن ، بستن

Gather together, roll

Aram. qepad קְפַד

Syr. qpad ܩܦܕ

be drawn in together

Aram. qupdâ קוּפְדָּא . ܩܘܦܕܐ

Syr. qupdâ ܩܘܦܕܐ

جوجه تیغی

porcupine

(Gesenius. 891)

قَفَزَ :

جستن ، پریدن (آهو)

To spring, leap (gazelle)

Heb.root.QPZ קפז

Aram. qepaz קְפַז

Syr. qepaz ܩܦܙ

To spring, leap

قَفّازَة :

خدنگ مارکش

Arrow-snak

Heb. qepoz קִפּוֹז

Syr. qupzâ ܩܘܦܙܐ

راسو

Weasel

قَفِیز :

پیمانه ای برای غلات

Measure for grain

Old.Aram. QB קב

Aram. qabbâ קַבָּא

Syr. qabâ ܩܒܐ

Heb. qab קַב

Talm. qabâ קַבָּא

Gr. kabos

Syr. qpizâ ܩܦܝܙܐ

Pahl. kwpyič

Pahl. kapič

Talm. qepizâ קְפִיזָא

Mand. qabiṣa

Aram. qepizâ

Old.Pers. kapithê

Armenian. kawij

کویچ ، کویژ

Pers. kavij

Gr. xapithé

Huz. GBʾ : kapič

[Pahlavi script] کویچ

(Gesenius. 891; Brun. 598; Jastrow 1401; Huz-Dict. 64; Télégdi)

قفّاز (ج : قفافیز) :

دستکش دراز از نمد

Long felt-gloves

Syr. qupastâ ܩܘܦܣܬܐ

Gr. kupassis κυπασσις

(Frankel. 55)

قفش :

به دام وتله افکندن ، با دست گرفتن

Attraper, gripper

Syr. qpas ܩܦܣ

(Dozy. 391; Frankel. 142)

قفص :

بستن جمع کردن ، به هم پیوستن

Tie, collect, conjoin

Heb. qâpaṣ קָפַץ

با هم کشیدن، افکندن

Draw together, shut

Syr. qepaṣ קְפַץ

با هم کشیدن ، جمع ومنقبض کردن

Draw together, contract

Aram. qepas

عجله وشتاب کردن

Hasten

قفص :

قفس

Cage

Syr. qapṣâ ܩܦܨܐ

Gr. kaphsa καψα

Lat. capsus

قفص ، (ج : اقفاص) :

زنبیلی از برگ خرما

Basket of palm-leaves,

Syr. qupṣâ ܩܘܦܨܐ

Gr. kubos κυβος

جعبه ، جعبهٔ کتاب

A box, box for books

Lat. capsa

(Gesenius. 891; Brun. 574,600; Nakhla. 202; Macuch. 202)

قفیص :

تبر کوچك برای قطع اشجار

Syr. qupis קופיץ

Cutting tool, hatchet

(Frankel. 132; Jastrow. 1338)

قَطَّبَ :

اخم کردن ، خشمگین شدن

To frown the face, to anger

Syr. qpad ܩܦܰܕ

(Frayha. 142)

قَفَلَ ، أَقفَلَ :

بستن ، قفل کردن در

To lock up (a door)

Syr. qpal ܩܦܰܠ

احتکار کردن ، انبار کردن

To store up a thing

قَفَلَ :

خشك بودن پوست

Syr. qpal ܩܦܰܠ

To be dry (skin)

قُفل (ج : أَقفال ، أَقفُل) :

قفل ، بست

Lock, padlock

Syr. qupla ܩܘܦܠܐ

Syr. quplas (pl.) ܩܘܦܠܣ

Aram. quplâ קופְלָא

Mand. qubla

قَفَّال :

قفل ساز

Locksmith

Syr. qopulâ ܩܘܦܘܠܐ

رك : كبل

(Macuch. 405; Brun. 598; Jeffery. 242; Jacob. 113)

قافِلَة :

قافله ، کاروان

Caravan, party of travellers

Syr. qopilâ ܩܘܦܝܠܐ

Syr. qopolâ ܩܘܦܠܐ

(Jacob. 113)

قِفلِيد :

اساس وپایهٔ یك ستون

Base d'une colonne

Syr. qaplidâ ܩܦܠܝܕܐ

(Dozy,2,392; Frayha. 143)

قَفا :

پس گردن

Nape of the neck

Syr. qopyâ ܩܘܦܝܐ

(Brun. 597)

قلّ :

کم شمار وکم مقدار بودن

To be few in number, small in quantity

Heb. qâlal קָלַל

Syr. qal ܩܠ

Be slight, swift

As. kalâlu

حقیر وپست شمردن

Despise, dishonour

Sab. QLLM

Scanty اندك

قليل :

اندك ، کم

Little, few, scanty

Syr. qalila ܩܠܝܠܐ

Mand. qalila

اندك

Emp.Aram. qlil سبك ، مسخره آمیز

léger, méprisable

Talm. lehm haqloqel

לֶחֶם הַקְּלֹקֵל

کمبود نان ، گرسنگی از نان

Starvation bread

Ak. qalqaltu

Hunger

گرسنگی

قلّة :

کوزه بزرگ

A big jar

syr. qultâ ܩܘܠܬܐ

Gr. koleos κολεός

(Gesenius. 886; Hoftij. 259; Brun. 587,588; Macuch. 400,416)

قُلب ، قِلب :

دست بند ، دست برنجن

Bracelet

Syr. qulbâ ܩܘܠܒܐ

(Nakhla. 202)

قلب :

دل ، قلب ،عقل ،روح ، محبت

Heart, mind, soul, intimate

قَلَّبَ :

برگردانیدن چیزی ، بالا یا پائین بردن چیزی

تغییر دادن

To turn anything up side down,

to change anything

Heb.root. QRB קרב

As. ḳrbu

midst

وسط ، میان

N.Heb. qereb קֶרֶב

امعاء ، اندرونه

Entrails

Heb. qereb קֶרֶב

قسمت داخلی وسط

Inward part, midst

(Gesenius. 899)

قالِب (Pers):

قالب ، شکل ، هیأت ، اندازه چیزی

Mould, model of thing

Emp.Aram. qlb_y

پیمانه برای چیزهای مایع

Mesure pour de liquides

Syr. qalbâ ܩܠܒܐ

Syr. qalbud ܩܠܒܘܕ

قالب

Mould, form, model

کالبد

Pers. kâlbod

Pahl. kâlpath

Pazand. kâlbudh

Manichaean. kʾlbyd

Gr. kalopous καλοπους

(Hoftij. 258; Nakhla. 264; Costaz 320; Frankel. 256; Borhan. 1575)

قَلت (ج : قِلات) :

سوراخ ومغاکی درصخره وزمین ، مخزن

Hollow in a rock, in the ground, reservoir

Heb.root. qlṭ קלט

N.Heb. qâlaṭ קָלַט

درپناه گرفتن

Take up in the harbour

heb. meqlâṭ מִקְלָט

پناه ملجأ

Refuge, asylum

(Gesenius. 886)

قِلاد ، اِقلید :

مفتولی حلقه شده ازمس

Copper-thread rolled

Syr. qlodâ ܩܠܕܐ

قِلادَة ، (ج : قَلائِد) :

گردن بند ، قلاده

Necklace, collar

Syr. qlodâ ܩܠܕܐ

(Frankel. 54; Brun. 586)

قالوز :

حلقه ٔ انگشتری

Ring

Neo-Aram. qoluzâ ܩܠܘܙܐ

(Brun. 586; Costaz. 220)

قلس :

دهل ونقاره زدن

To beat the kettle-drum

Aram. qeles קלס

Syr. qales ܩܠܣ

(Frankel. 284)

قلس :

رقصیدن در هنگام خواندن ، نغزو دلکش خواندن

To dance in singing, to sing sweetly

Syr. qulosâ ܩܘܠܣܐ

ستایش کردن

Praise

Mand. qulasta

عنوان مجموعه ای از کتب دینی وادعیه در دین مندائی ۰

Title of a well-known liturgical collection in Mandaic Religion

(Macuch. 406)

قلس (ج : قلوس) :

طناب کلفت

Cable

Syr. qelsâ ܩܠܣܐ

Gr. kalos

(Jacob. 112; Nakhla. 265)

قلش :

پوست پوسیده را از زخم برداشتن

To take off the crust of wound

Syr. glaš ܓܠܫ

(Frayha. 143)

قلص :

برآمدن در یك چاه آب

To rise, in a well (water)

Heb. qâlaṭ קלט

کشیده شدن در چیزی

be drawn in

Syr. qlaṭ ܩܠܛ

(Gesenius. 886; Brun. 586)

قَلَطَ :

خالی کردن زباله وزدودن کثافتی که در چیزی است

To empty, to cleanse (a tank),

to scrape the mud

Heb. qâlaṭ קָלַט

از رشد بازداشتن ، کوتاه نگاه داشتن

To stunt, be stunted

قُلّاط :

قد کوتاه ، کوچك از انسان وسگ وگربه

Dwarf, very short, puny child,

dog or cat

قَلَطِیّ :

نوعی کوچك از سگ

A kind of small dog

كلبٌ يُسمّى القَلَطِيّ وهو صَغيرُ الجِرمِ قَصيرُ القَوائِمِ جِدّاً

(Gesenius. 886; Dozy,2,403)

قَلِعَ :

سست نشستن برزین

To sit insecurely, to be unsteady

on horseback

Heb. qâlaʿ קָלַע

برتاب کردن

Sling, hurl forth

قَلَعَ :

از ریشه کندن

To root out

Syr. qlʿa ܩܠܥ

قِلع ، قِلاعَة :

شراع وبادبان کشتی

Sail

J Aram. qâlʿâ קָלְעָא

B.Aram. qelaʿ קְלַע

Curtain

پرده

قُلاع :

دانه هائی روی لب

Pustules on the lips

Syr. qulʿâ ܩܘܠܥܐ

Syr. qelʿâ ܩܠܥܐ

قَلّاعَة :

سنگ های پراکنده در دشت

Isolated rocks in a plain

Syr. qulo'â ܩܘܠܥܐ

مِقلَع ، مِقلاع (ج : مَقالِيع) :

قلاب سنگ ، فلاخن

Sling

Syr. qel'a ܩܠܥܐ

Aram. qela' קְלַע

Syr. maqlo'a ܡܩܠܘܥܐ

قَلّاع :

فلاخن انداز

Slinger

Syr. qalo'a ܩܠܘܥܐ

قَلعَة ، قَلَعَة :

دژی که دارای حصار باشد

Fortress

Aram. beqla'to בְּקִלְעְתוֹ

در انبان وکیسه اش

In his wallet

Gr. bakelleth βακελλεθ

(Gesenius. 862)

قَلَف :

پوست کندن ، کندن پوست درخت

To bark (a tree), peel

Syr. qlap ܩܠܦ

(Brun. 589)

قَلِق :

دودل ومردد وبی آرام بودن

To be restless, disquieted flurried

Aram. qelaq קְלַק

افکندن

Cast, throw

(Driver. 47)

قَلقاس ، قَلقاش ، قُلقاس ، قَلقاص :

گیاه گوش فیل

Pied-de veau; potato, calocasia planta

Syr. qalâs ܩܠܩܣ

Syr. quloqos ܩܘܠܘܩܘܣ

Gr. kolokasia Κολοκασια

(Brun. 590; Nakhla. 265. Dozy. 2, 406)

قَلقَل :

حرکت دادن چیزی

To move, to agitate, to shake

Anything

Heb. qelqel קִלְקֵל

Syr. qalqel ܩܰܠܩܶܠ

Aram. qelal קְלַל

Mand. QRQL

(Gesenius. 886; MacucH.416)

قَلقَند :

جوهر نمك ، زاج ، توتيا

Vitriol

Aram.qalqantus קַלְקַנְתּוּס

Gr. Kalkanthos κάλκανθος

Lat. calcantum

(Frankel. 154; Jastrow. 1382)

قَلَم (ج : اَقلام) :

Pen

Aram. qolmos קוּלְמוּס

نی ، قلمی که با آن نویسند

Reed, writing pen

Syr. qalmâ ܩܰܠܡܳܐ

Syr. qâlâmos ܩܳܠܳܡܳܘܣ

Eth. qalam

Lat. Calamus

Gr. kalamos κάλαμος

(Jeffery. 24. Brun. 556; Jastrow 1328)

قَلَنسُوَة :

كلاهی بلند بشكل نان شيرينی

Bonnet haut en forme de pain de sucre

Aram. QLNSYN קלנסין

(Dozy,2,409; Frankel. 54)

قَلی ، قَلا :

سرخ كردن وبرشته كردن گوشت يا گندم

To fry meat or roast wheat in a pan

Heb. qâlâh קָלָה

Roast, parch

سرخ كردن

As. kalû

سوزاندن ، مصرف كردن

Burn, consume

Sab. QL'TM קלאתם

Conflagratio, aestus

Aram. qelâ קְלָא

Syr. qelâ ܩܠܳܐ

Mand. QLA

مِقلاة :

ماهی تابه

Frying-pan

Syr. maqliâ ܡܩܠܝܐ

قَلاّيَة (ج : قَلالِى) :

صومعه راهب

Monk's cell

Syr. qeloyâ ܩܠܝܐ

Gr. kellion κελλιον

Gr. kellia (pl.) κελλια

قُلاّيَة ، قِلاّيَة ، قَلِيَّة (ج : قَلال) :

صومعه

Monk's cell

Syr. qelitâ ܩܠܝܬܐ

Gr. Kellion κελλιον

(Gesenius. 885; Dozy,2, 409; Frankel. 275; Nakhla. 265; Macuch. 413; Jawad Ali,6,653; Brun. 583-585)

قِلِى :

مادهٔ شیمیائی کربونات دو پتاس

Potash

Syr. qeliâ ܩܠܝܐ

(Nakhla. 202)

قُمامَة (ج : قُمام) :

آشغال زباله

Rubbish, sweepings

Syr. qumomâ ܩܘܡܡܐ

Mand. qumana

(Brun. 591; Macuch. 408)

قَمح :

گندم

Wheat

Heb. qemah קֶמַח

آرد ، خوراك

Flour, meal

As. kamû

آسیا کردن

Crush, grind

As. Kêmu

Flour

آرد

Aram. qemhâ קִמְחָא

Syr. qamhâ ܩܡܚܐ

Mand. qahma

J.Aram. qemhâ קִמְחָא

Wheat

گندم

Egypt. kamâh

Egypt. kmh

A kind of bread

نوعی نان

Old.Ak. qm' qu'um

Flour آرد

Huz. Q'M' : art

(Gesenius. 887; Macuch. 399; Brun 590; Gelb. 225; Huz-Dict. 135)

قَمَر (ج : اَقمار) :

ماه

Moon

Huz. QMRY': âyišm

آیشم

پرتو ماه

Moonlight

Syr. qamrâ ܩܡܪܐ

Zodiac منطقة البروج

Aram. qemar

کمر بستن ، قوسی شدن

To bend, arch over

Aram. qamrâ קַמְרָא

Girdle کمر بند

Gr. kamâra

Armenian. kamrâ

Manichaean. qmr

طاق ، گنبد

Arch, dome

Pahl. kamar

Avest. kamarâ

Kurd. kemer

Pers. kamar کمر

Belt, girdle کمر بند

(Jastrow. 1387; Brun. 591; Payen Smith. 509; Borhan. 1694; Kanga. 125; Huz-Dict. 138)

قُمری :

نوعی کبوتر

Ring-dove

Syr. qamri ܩܡܪܝ

(Jacob. 112)

قَمَص :

حشرات بالای آب ، ملخ

Insects upon water, locusts

Syr. qamṣâ ܩܡܨܐ

Aram. qamṣâ קַמְצָא

(Macuch. 218; Brun. 591)

قَمیص (ج : قُمص ، اَقمِصَة ، قُمصان) :

پیراهن

Shirt

Syr. qumistâ ܩܘܡܝܣܬܐ

Syr. qomisotâ (Pl.) ܩܘܡܝܣܘܬܐ

Eth. qames

Lat. Camisia

(Jeffery. 243; Brun. 591)

قَمَطَ :

به هم بستن ، به هم پیچیدن ، قنداق کردن

Bind together, to swaddle a (child)

Heb. qâmaṭ קָמַט

Seize گرفتن

N.Heb. qâmaṭ

چنگ زدن بهم فشردن

Seize grasp, press together

Aram. qmaṭ קְמַט

گرفتن به هم فشردن

قِماط (ج : قُمُط) :

Swaddling-clothes

Syr. qmotâ ܩܡܘܛܐ

قَيمَط :

حریص ، بخیل

Greedy

Syr. qmṭ ܩܡܛ

(Gesenius. 888; Nakhla. 202; Frayha. 147)

قُمقُم ، قُمقُمَة :

قمقمه ، دیگ مسین

Copper-boiler, scent-flask

Ak. qamqantu

Aram. qumqemâ קוּמְקְמָא

Talm. qumqumus

Huz. QW(M)QMʾ:âftâpak

آفتابه 6919 : [illegible]

Ewer, aiguière

Gr. koukkoumion κουκκούμιον

(Ebeling. 37; Jastrow. 1333;Nakhla. 266; Huz-Dict. 131)

قَمل ، قَمَلَة :

شپش

Louse, lice

Aram. qalmtâ קַלְמְתָא

Aram. kalmtâ כַּלְמְתָא

Syr. qalmtâ ܩܠܡܬܐ

Ak. kalmatu

Mand. qilma

حشرات موذی

Vermin

Syr.qalma ܩܠܡܐ

(Macuch. 40; Gesenius. 488; Brun. 588)

قَمین :

تون حمام

Bath-stove, fournaise

Syr. qaminâ ܩܡܝܢܐ

Gr. kaminos καμινος

(Frankel. 26; Dozy. 415)

قَنّينَة :

شیشه ای که در آن شراب ریزند ، شیشه

Glass-bottle, flask

Mishna. QNWN קנון

Syr. qanintâ ܩܢܝܢܬܐ

Mand. qanina

Gr. kanion κανιον

Gr. kannioh καννιον

(Frankel. 74; Macuch. 401; Brun. 595)

قِنّين :

طنبور

Kind of guitar, lute

Syr. qanonoya ܩܢܘܢܝܐ

Aram. qnn קנן

(Frankel. 284; Nakhla. 202)

قَناة ، قَناً (ج : قَنَوات) :

نیزه ، نی ، نای

Spear, reed, cane

Aram. qanyâ קַנְיָא

Syr. qanyâ ܩܢܝܐ

Heb. qaneh קָנֶה

Pun. qn'

Ak. qanû

Emp.Aram. qn' qnh

Mand. qaina

Huz. QNY': nai (nayâk)

نی واىـ : ااىـو

Gr. kanés, kanna

Lat. canna

(Macuch. 400; Brun. 591-592; Hoftij. 259; Gesenius. 889; Huz-Dict. 129)

قَنَبَ :

ناپدید شدن ، غروب کردن

To set (sun)

Syr. qnab ܩܢܒ

مِقنَب ،(ج : مَقانِب) :

Syr. maqnba ܡܩܢܒܐ

گروه سواران

Troop of horsemen

قُنب :

شراع کشتی

Syr. qunbâ ܩܘܢܒܐ

Syr. qunbitâ ܩܘܢܒܝܬܐ

Sail of a ship

Gr. kannabis κανναβις

قَنَّب ، قِنَّب ، كُنَّب :

گیاه پیچك ، کنف

Syr. qnopâ ܩܢܘܦܐ

Syr. qnapâ ܩܢܦܐ

Syr. qanbâ ܩܢܒܐ

Gr. kannabis κανναβις

Cannabis indica

(Brun. 592,595; Jacob.112; Nakhla 266; Addi. 128)

قَنبَرَ :

از چیزی خشمگین شدن ، روشی متکبرانه داشتن

To get angry with, to have a haughty gait

Syr. ganbar ܓܢܒܪ

Syr. etganbar ܐܬܓܢܒܪ

(Frayha. 145)

قُنباز (ج : قَنابیز) :

جامهٔ گشادی که آستین های آن فشرده وکمر آن تنگ وازوسط بازباشد

Est une robe plus ou moins longue, à manches serrée au milieu du corp ouverte par le milieu, et qui ressemble à une robe de chambre.

Syr. qupstâ ܩܘܦܣܬܐ

Gr. kopassis κόπασσις

(Dozy,2,228; Brun. 600)

قُنبیر :

علف شوره ، قاقلی

Syr. qunborâ ܩܘܢܒܘܪܐ

رك : قاقلی

(Jacob. 72)

قَنبیل :

خاك سرخ ، زمین سرخ

Red earth, red soil

Syr. qambil ܩܡܒܝܠ

(Brun. 590)

قُنْدُ اِسطَبل :

فرمانده کل

Connétable

Syr. quntostbol ܩܘܢܛܘܣܛܒܘܠ

(Dozy,2,417; Brun. 573)

قُنْدُس :

اشنان

Common soda plant

Syr. qinduš ܩܢܕܘܫ

(Jacob. 40)

قُندید :

شراب ادویه زده

Spiced wine

Aram. qondiṭon קוֹנְדִיטוֹן

Syr. qundiṭon ܩܘܢܕܝܛܘܢ

Gr. konditon κονδιτον

(Frankel. 162; Jastrow. 1334)

قَندِیل ، قِندِیل (ج : قَنادِیل) :

چراغ ، چراغدان ، شمعدان که از سقف آویزند

Lamp, branched candlestick, candle

Aram. qandilâ קַנְדִּילָא

Syr. qandilâ ܩܢܕܝܠܐ

Mand. qandila

Gr. kandile κανδηλη

(Macuch. 401; Brun. 593)

قِنَّسرین : (N.Pr.)

شهری بوده درکنار فرات نزدیك حلب

Cansara

Syr. qenešrin ܩܢܫܪܝܢ

Syr. qenešri ܩܢܫܪܐ

(Brun. 760)

قَنَصَ :

گرفتن، گرفتار کردن ، شکار کردن، بدام انداختن

Catch, capture, ensnare, to hunt (the game)

Heb.root. QNṢ קנץ

Heb. qeneṣ קֶנֶץ

دام ، تله

Snare, net

Gr. kynigésiya κυνηγεσια

(Gesenius. 890; Nakhla. 226)

قُنصُل (ج : قَناصِل) :

هذا الاختلاف.

(تاريخ العرب قبل الاسلام ج ٧ ص ٦٣١)

قُنفُد (ج: قَنافِد) قُنفُذ (ج: قَنافِذ):

جوجه تيغى

Hedgehog

Aram. qupdâ קוּפְדָא

Syr. qupdâ ܩܘܦܕܐ

Mand. qunpud

(Macuch. 408)

قَنقَل:

هر چيز مشبك ، ظرف مشبك وسوراخ شده براى بخور دادن

Any reticulated object, a perforated vessel for fumigation

Aram. qanqâl קַנְקָל

Gr. kigklis κιγκλις

Lat. cancellus

(Jastrow. 1394; Frankel. 204)

قَنا قَنواً قُنواناً:

گرد آوردن ، براى خود برداشتن

To acquire, to appropriate a thing, get

Heb. qânâh קָנָה

بدست آوردن

قنسول ، كنسول

Consul

Syr. qonsol ܩܘܢܣܠ

Lat. consul

(Brun. 595)

قِنطار (ج: قَناطِير):

وزنى بمقدار صد ليور در سوريه

Quintal, poids de cent livres en Syrie

Aram. qentinâr קִנְטִינָר

مقدارى جريب از زمين

A number of acres of ground

Syr. qenṭinarâ ܩܢܛܝܢܪܐ

Syr. qentrâ ܩܢܛܪܐ

Syr. qantirâ ܩܢܛܝܪܐ

Lat. quintale

Lat. centuria

(Jeffery. 243; Jastrow. 1389; Dozy.2,421)

ومعنى القناطير المقنطرة المال الكثير من الذهب والفضة ويظهر من اختلاف المفسرين ان العرب لا تحد القنطار بمقدار معلوم من الوزن ولكنها تقول هو قدر ووزن، لان ذلك لو كان محدودا قدره عندها لم يكن بين متقدمى اهل التأويل فيه كل

Get, acquire

Sab. qny קְנָא

Aram. qenâ ܩܢܐ

Syr. qenâ

Emp.Aram. qnh

J.Aram. qnh magnh

بدست آوردن ، مالك شدن

To acquire, to possess

Pun. mqn'

مال ودارائی

Property

(Gesenius. 888; Hoftij.. 260)

قَنَأَ قُنوءاً :

سخت سرخ وقرمز بودن

To be intensely red, become intensely red

Heb.root. QN' קנא

Heb. qenâh קִנְאָה

حسادت ، غیرت ، تندی

Jealousy, zeal, ardour

Syr. qanì ܩܢܐ

Lividus fuit

Syr. qenâtâ ܩܢܐܬܐ

غیرت ، میل

Zeal, envy

Aram. qenâ קְנָא

غیرتمند

Be jealous, zelous

قانیء ، احمرُ قان

سخت سرخ

Intensely red

Syr. qunoâ ܩܘܢܐܐ

آبی تیره

Deep blue

(Gesenius. 888; Costaz. 322)

قَهقَهَ ، قَحقَحَ :

به آواز بلند خندیدن

Boisterous laugh

Syr. qahqah ܩܗܩܗ

(Brun. 577)

قَهَلَ ، اَقهَلَ :

درکار دیگری دخالت کردن

To meddle into another's concern

Heb.root. QHL קהל

Sab. QHL, qhlt

جمع ، اجتماع

Assembly, congregation

Saho. kahal

با هم آمدن ، جمع شدن

Come together, assemble

Syr. qehal ܩܗܠ

To assemble جمع شدن

(Gesenius. 874; Brun. 566)

قَها ، قَهِیَ :

اظهار اشمئزاز کردن ، بی اشتهائی نشان دادن ، کند شدن

To shrink back, to have little appetite, be blunt

Heb. qâhâh קָהָה

Aram. qehâ קְהָא

Syr. qhâ ܩܗܐ

(Gesenius. 874; Brun. 566)

قادَ (قَوَدَ) :

راهنمایی کردن

To lead

قائِد (ج : قُوَّد ، قُوّاد ، قادَة) :

راهنما ، پیشوا

Guide, leader

Syr. qoyodâ ܩܘܝܕܐ

(Brun. 583)

قارَ (قَوَرَ) :

چرخیدن وچنبر زدن (مار)

Turn, twist (of serpent)

Heb.root. QWR קור

Heb. qur קוּר

ریسمان ، نخ

Thread, film

قَور :

طناب پنبه ای

Cotton-rope

(Gesenius. 881)

قارَ قَوراً :

بریدن ، گرد بریدن ، ایجاد فرورفتگی کردن ، درآوردن خالی کردن

Cut a round hole in, scoop out, to cut (a melon) in round slices

Heb. qur קוּר

کندن ، حفر کردن

Bore, dig

(Gesenius. 881)

قُورُش : (N.Pr.)

شاهنشاه کوروش کبیر پاد شاه ایران وفاتح بابل

ونجات دهنده قوم يهود

Cyrus the Great, king of Persia, conqueror of Babylon, restorer of Jews to Palestine (558-528 B.C.)

Heb. koreš כּוֹרֶשׁ

Heb. koreš כֹּרֶשׁ

Bab. kuraš

Elamit. ku-raš

Syr. qurâ ܩܘܪܐ

Syr. quros ܩܘܪܘܣ

Old.Pers. Kûru

Old.Pers. Kuru (š)

Pers. kuroš كورش

Gr. kyros, kûros

(Costaz. 418; Gesenius. 468; Borhan. 1726)

قَوس (ج: قِسِّى ، قُسِّى ، أقواس) :

كمان

Bow, carder

Heb. qešet קֶשֶׁת

As. kaštu

Old.Aram. qšt

Aram. qaštâ קַשְׁתָּא

Aram. qištâ קִישְׁתָּא

Syr. qeštâ ܩܫܬܐ

Mand. qašta

B.Aram. qaštâ

Huz. QSWT' : kamân

وسپرم: ۱۳۶۹ كمان

All bow

قَوّاس، قَوّاص، (ج: قَواسَة) :

كمان ساز ، كماندار

Bow-maker, bow-man

Syr. qašotâ ܩܫܘܬܐ

Palm. qšt'

(Gesenius. 906; Macuch. 404; Huz-Dict. 133)

قُوس: (Pers)

ديروصومعه ، خانه رهبان

Hermitage,monk's monastery

Syr. kawšâ ܟܘܫܐ

وذكران القوس بمعنى الدير والصومعه او موضع الراهب ، او معبد الراهب، وذكران اصل الكلمه من الفارسيه

(العرب قبل الاسلام ج ٦ ص ٦٥٦)

(Nakhla. 202; Borhan. 1547)

قویسه ، قویصه :

گیاهی است

Salvia (a plant)

Syr. kustâ ܩܘܣܛܐ

(Jacob. 68)

قالَ (قول) :

گفتن چیزی ، بیان کردن

To say a thing, to profess

Heb.root. QWL קול

Tel.Amar. ḳâlu

Syr. qol ܩܠ

گفتن ، خواندن، بانگ زدن

To speak, call, cry

قَول

As. ḳûlu

Speech, word

سخن

Heb. qol קול

بانگ ، آواز

Sound, voice

Aram. qâlâ קָלָא

Syr. qolâ ܩܠܐ

Sound, voice

Phen. QL

Pun. Q'L

Pun. QWL'

Palm. qlh

Sound, voice

N.Heb. qol קול

Noise

سروصدا

N.Heb. bat qol בַּת קול

پژواک (صدا)

Echo

Huz. Q'L' : vâng

بانگ

(Gesenius. 877; Hoftij. 258; Huz-Dict. 135)

قامَ (قوم) :

برخاستن ، ایستادن ، برپا خواستن

Arise, to stand up, to stop

Heb. qum קום

Aram. qum קום

Syr. qom ܩܘܡ

Old.Aram. QWM קום

برخاستن ، ایستادن

To rise, to stand up

J.Aram. qayyêm

Ak. qummu

Mand. qum

Huz. YQWYMWN + tan : êstâtan

[illegible] استادن

Huz. YQWYMWN + stan : yastatan

[illegible] ایستادن

To stand

Huz. QYMWN + stan : xâstan

[illegible] خاستن

To arise, rise

مَقام :

جا

Place

Syr. mqomâ ܡܩܘܡܐ

As. kum

Phen. MQM , kem

In place درجا ومقام

Palm. AQYM

برپا داشتن مجسمه

Erect statue

As. kaimânu

طول کشیدن ، مداومت

Enduring, constant

Old-Ak. quʾûm

انتظار کشیدن

To wait

قیامَة :

رستاخیز

Resurrection

Syr. qayumâ ܩܝܘܡܐ

قیِّم :

نگاهبان ، وصی

Guardian, protecteur

Syr. qayumâ ܩܝܘܡܐ

Palm. qywmh

قیُّوم :

ثابت موجود بخود (خدا)

Self-existing (God), self-subsisting

Syr. qayom

قامَة :

برویا لا ، بلندی قد

Stature of man, height

Syr. qawmtâ ܩܘܡܬܐ

قَوم :

گروه ، دسته ، طایفه

Tribe, nation party

Syr. qawmâ ܩܘܡܐ

Emp.Aram. qumtʾ

هرچیزافراشته

Quelque objet erigé

قَومَة :

Revolution انقلاب

Syr. qawmâ ܩܰܘܡܳܐ

(Gesenius. 877; Gelb. 222; Huz-Dict. 67,133; Hoftij. 257; Jeffery. 244; Brun. 569,572)

قُومِس : (N.Pr.)

کومس، ناحیه ای در ایران که مرکز آن دامغان بوده اس

Qumis, a medieval province of Persia, its capital was Damghan

Syr. qomes ܩܘܡܣ

(Frankel. 278)

قَونَس، قَونُوس (ج : قَوانيس) :

سیخك بالای کلاه خود

Tapering top of a helmet

Aram. kuras כורס

(Frankel. 54)

قَوِیَ :

نیرومند بودن ، قوی شدن

Be strong, to become strong

Syr. qwâ ܩܘܳܐ

قوی شدن

Heb. qâwâh קָוָה

انتظار کشیدن برای ، کشیدن

Wait for, stretch

مدت طول کشیدن کاری ، بحران

Tension of enduring

As. ku'û

Wait انتظار کشیدن

As. ku

Cord طناب ، ریسمان

Syr. qawi ܩܰܘܺܝ

طول کشیدن ، انتظار کشیدن

Endure, remain, await

Syr. qewoyi ܩܘܳܝܳܐ

ریسمان ، نخ

Threads

Aram. qawin קַוִין

تارعنکبوت

Spider's thread

قُوَّة :

نیرو

Heb. qawqâw קַוְקָו

قوت ، نیرومندی

Strength, might

Syr. qwoyâ ܩܘܳܝܳܐ

(Gesenius. 875; Driver. 44; Brun 567)

قِيتار ، قِيتارَة (ج : قِياتِير) :

گيتار ، نام سازی است

Guitar

Syr. qitorâ ܩܝܬܘܪܐ

Gr. kithara κιθάρα

(Dozy.2,437; Jacob. 23; Nakhla. 267)

قيثارَة :

رك : قيتاره

قَيد (ج : قُيُود) :

قيد ، بند

Fetters, shackles

Syr. qawdâ ܩܘܕܐ

Syr. gyodâ ܓܝܘܕܐ

Heb. GYD

As. gâdu

(Gesenius. 161; Brun. 67,567)

قِير ، قار :

قير ، زفت

Pitch, bitumen, tar

Aram. qirâ קִירָא

Syr. qirâ ܩܝܪܐ

Mand. qira

(Macuch. 412; Brun. 585; Frankel. 150)

قِيراط :

وزنى است بمقدار چهار دانه يا يك بيست و چهارم دينار يا هر چيزى .

Carat, weight equal to 4 grains. The 24th part of a deenar or of anything

Syr. qiraṭâ ܩܝܪܛܐ

Syr. qirâṭion ܩܝܪܐܛܝܘܢ

Syr. qehrâṭion ܩܗܪܐܛܝܘܢ

Gr. keration κεράτιον

القيراط هو نصف دانق، وذكر بعض العلماء انه جزء من اجزاء الدينار ، وهو نصف عشرة فى بعض البلاد فى الاسلام ، وجزء من اربعة وعشرين من بلاد الشام وهو عند الروم جزء من اربعة وعشرين من اجزاء شىء ويظهر ان وزنه لم يكن ثابتا بل اختلف باختلاف البلدان .

(تاريخ العرب قبل الاسلام ج ٧ ص ٦٢٩)

(Brun. 609; Nakhla. 267; Frankel. 200)

قَیسور ، قَیشور :

سنگ نسوز

Unburnable stone

Syr. qaysurâ ܩܝܣܘܪܐ

(Dozy,2,440; Jacob. 72)

قَیصَر (ج : قَیاصِرة) : (N.Pr.)

پادشاه روم

Caesar, Emperor

Syr. qesar ܩܣܪ

Aram. qysar קיסר

قَیصَری :

بزرگ ، منسوب به قیصر

Great, of or to Caesar

Syr. qesariâ ܩܣܪܝܐ

قَیصَریَّة : (N.Pr.)

نام سه شهر، بازار ، کاروانسرا

Cesarea, (name of 3 towns); Bazaar building surrounded with porticoes or shops.

Syr. qesarionâ ܩܣܪܝܘܢܐ

(Frankel. 596; Costaz. 418)

قَیرَوان : (Pers)

کاروان بزرگ ، لشکر

Le gros d'une caravane ou d'une armée

Syr. karwân ܟܪܘܢܐ

Pers. kârvân کاروان

Pahl. kâravân (kâr + vân)

Armenian. karavan

(Addi. 131; Borhan. 1561)

قَیروطِی :

مرهم ، ضماد

Ointment of ceruse, cerate

Syr. qorutâ ܩܘܪܘܛܐ

Gr. kiroti κηρωτη

(Jacob. 114; Nakhla. 267)

قَیس : (N.Pr.)

نام قبیله ای است ازعرب

Qays

Name of an Arabian tribe

Heb. qiš קיש

Aram. qišâ קישא

Gr. keisaiou κεισαιου

(Gesenius. 885)

(Gesenius. 884; Brun. 568)

رقيق :

مرغ زنبور خوار ، وروار

Bird of the species merops, bee-eater, sirène

Syr. qiq ܩܝܩ

(Dozy,2,806; Jacob. 72; Nakhla.202)

قانَ (قَيَنَ) :

كوفتن آهن ، ساختن چيزى ، تعمير كردن

To beat iron, to fit together fabricate (make artificially), forge

Heb.root. QYN קין

قَين (ج : قُيون ، اَقيان) :

آهنگر

Worker in iron

As. ḳinai

Aram. qinâåh קִינָאָה

Syr. qaynoyâ ܩܝܢܝܐ

Palm. QYNY'

Metal-worker فلزگر

Hatra. qyny'

قَيطون :

زير زمين ، صندوق خانه

Cellar, closet

Syr. gaytuna ܩܝܛܘܢܐ

Gr. koiton κοιτών

(Dozy,2,382; Nakhla. 267)

قاظَ قَيَظَ :

سخت گرم وسوزان بودن ، روز گرم داشتن

To be hot, burning (day) be vehemently hot

Heb.root. QYṢ קיץ

قَيظ :

گرمى تابستان ، وسط تابستان

Heat of summer, midsummer

Sab. QYṬ

N.Heb. qayṣ קַיִץ

Aram. qayṭâ קַיְטָא

Syr. qayṭâ ܩܝܛܐ

Zinj. BY' ביצא

Summer تابستان

Heb. Qayeṣ קַיִץ

تابستان ، ميوه تابستان

Summer, summer fruit

Gr. kamineus Καμινευς

Blacksmith آهنگر

Mand. qin

نام ملکه تاریکی ومادر دیوان

Name of the queen of darkness and mother of devils.

(Gesenius. 883; Brun. 564; Macuch. 410)

قَيْنَة (ج : قِيان) :

کنیز ، کنیزك ، زن خواننده

Female-slave; slave-girl, woman-singer, lute-player

Hatra. qintâ

معلم آواز

Maitre de chant

Syr. qintâ ܩܝܢܬܐ

آواز ، سرود

Hymn, elegy

Syr. qintâ ܩܝܢܬܐ

Aram.Targ. QYN' קִינָא

Heb. qinâ קִינָא

Mand. qintâ

کنیز خواننده

Female singer-slave

(Gesenius. 883; Macuch. 411)

قاءَ يَقِيءُ قَيْئاً :

قی کردن

To vomit

Heb. QY' קיא

Vomit up

As. ḳâ u

تف کردن ، تفوانداختن

Spit

(Gesenius. 883)

ك

كَ :

حرف تشبيه : مانند

Particle, as, like, the like of

Heb. Ke כְּ

Aram. K כ

Phen. K

As. kî.kîma

(Gesenius. 453,456)

كَئِبَ :

غمگين واندوهناك شدن

Be sorrowful, sad

Mand. kib kab

Heb. kâab כָּאַב

Syr. kêb ܟܐܶܒ

دررنج بودن

Be in pain

Mand. kiba

Aram. kebâ כְּבָא

Aram. keeb כְּאֵב

Syr. kiba ܟܺܐܒܐ

Emp.Aram. KYB . kyby

Pain درد

As. kêbtu

ويران وخراب كردن

Ruin

(Macuch. 211; Brun. 221; Gesenius. 456; Hoftij. 118)

كأس :

جامه ، كاسه

Cup

Heb. kos כּוֹס

Aram. kâs כָּס

Syr. kos ܟܳܣ

Aram. kâsâ כָּסָא

Aram. Ks' כסא

Syr. kasyâ ܟܣܝܐ

Mand. kasia

Syr. kos ܟܘܣ

Syr. kosâ ܟܘܣܐ

(Gesenius. 468; Brun. 232; Macuch.

199; Jeffery. 245)

كَأْكَأَ، كَأْكَأَةً، كَأْءً :

ناتوان وترسو شدن ، از ترس وبی جرأتی به عقب رفتن

Be disheartened, to be weak cowardly, draw back timidly

Heb. kââh כָּאָה

ترسو بودن

Heb. kâeh כָּאֶה

Cowed

ترسیده

(Gesenius. 456)

كَاغِد ، كَاغِذ (ج : كَوَاغِد ، كُغُود) :

كاغذ

Paper

Syr. kâged ܟܐܓܕ

Chinese. kok-či, ku-čih

Chinese. kok-dz'

(Brun. 225; Laufer. Sino-Iranica, P.557 sqq; Borhan. 1569)

كَافُور :

كافور

Camphor

Syr. kâpur ܟܐܦܘܪ

Syr. qapur ܩܦܘܪ

Syr. qâpur ܩܐܦܘܪ

Mand. kapur

Mand. qapur

Pahl. kapur

Gr. kaphoura καφουρά

Lat. camphora

Sansk. karpûra, kappûra

(Brun. 556; Macuch. 200,402; Jeffery.246; Borhan. 1571)

كاكَنج (Pers)

کاکه، کاکونه، گیاهی از تیره بادنجانیان که میوه ای مدور وملین دارد وازگیاهان داروئی است

Coqueret, alkékenge

Syr. qaqang ܩܩܢܓ

Sansk. kâkamâči

(Brun. 602; Dozy,2,443; Borhan. 1573)

كالِيجار (Pers)

کارزار ، رزمگاه

Battle, war, battlefield

Syr. korizorâ ܟܘܪܝܙܘܪܐ
Mand. qalazar
Pers. kâr + zâr کار زار
Battle-field
Pahl. kârežâr
Pahl. kâričâr
Pahl. karizâr
(Macuch. 400; Borhan. 1560)

کانُون ، کانُونَة (ج : کَوانین) :

آتشدان گرم کن
Fire-pot, warmer
Aram. kânonâ כָּנוּנָא
Syr. konunâ ܟܘܢܘܢܐ

کانونُ الاَوَّل والثّانی

دو ماه سریانی مشهور به رومی مطابق با دسامبر وژانویه
Kanon, December, and January
Aram. kânon כָּנוּן
Syr. konun ܟܢܘܢ
Syr. konun qdem ܟܢܘܢ ܩܕܡ
کانون اول
Syr. konun Hroy ܟܢܘܢ ܐܚܪܝ
کانون آخر

(Brun. 242; Jastrow. 648)

(Pers) گاه، گاه

گاه ، زمان ، مکان (تخت)
Time, place
Syr. gohâ ܓܘܗܐ
Pers. gâh گاه
Pahl. gâs
Old-Pers. gâthu
Avest. gâtu, gâthu
Armenian. gah
(Brun.62; Borhan. 1771)

(Pers) : گاوَزن

عصا ، چوبدست
Staff, stick, rod
Aram. gawâwzâ גַוָוזָא
Aram. gawâzâ גַוָזָא
Syr. gawoâzâ ܓܘܐܙܐ
Mand. gauaza
Parth. gavâz
Avest. gavâza
Pers. gavâz گواز
Arab. جواز
(Macuch. 74; Borhan. 1847)

کُبّ :

گیاهی خاردار ونوعی از شجر حمض، شوره گز

Thorn(s), thistle(s), prickle(s)

Aram. kub כּוּב

Syr. kubâ ܟܘܒܐ

Mand. kuba

(Macuch.205; Brun. 223)

کَبّ :

چیزی را زیر ورو کردن ، نخ را به گلوله بستن

To turn a thing upside down, to roll threads into a ball

کُبَّة (ج : کُبَب) :

گلوله نخ

Ball of thread

Syr. kobobâ ܟܘܒܒܐ

کَبَّ :

سوزاندن ، زغال کردن

To burn, char

Aram. kabab כְּבַב

Mand. KBB

As. kabâbu

To burn

کَباب :

گوشت بریان که بر سیخ زیر ورو شود

Roast meat

کُبّة (Pers.)

کوفته

Force-meat

Syr. kpotâ ܟܦܬܐ

Syr. kapotâ ܟܦܘܬܐ

Pers. kufta کوفته

(Gesenius. 455; Jacob. 68; Macuch. 202; Brun. 223)

کَبَح :

زدن ، دشنام دادن

To strike, to insult

Syr. qapah ܩܦܚ

(Costaz. 325; Brun. 598)

کَبَد :

به رنج وزحمت افتادن ، تقلا کردن

Distress, trouble, struggle with difficulties

Heb. kâbed כָּבֵד

سنگین وگران شدن ، شرافتمند بودن

Be heavy, honoured

کابَد :

رنج وزحمت دیدن

To suffer

Phen. KBDT

کسی را آبرو وشرافت دادن

Honoured one

As. kabâtu, kabâdu

وزین وسنگین شدن

Grow or be heavy

Zinj. KBDW

شرافت وآبرو

Honour

Sab. KBWDT

خلعت ، تشریف

Gifts of honour

Aram. kebad כְּבַד

Syr. etkabad ܐܶܬ݂ܟܰܒܰܕ

خشمگین شدن

Be angry

کَبَّد :

اوج گرفتن

Culmination

Old.Can. yu-ka-bi-id

Phen. ykbd

مفتخر ومشرف نمودن

honorer

Pun. kbd

فخر وجلال

Honneur, gloire

کِبد :

جگر

Liver

Heb. kabdâ כַּבְדָא

Syr. kabdâ ܟܰܒܕܳܐ

As. kabittu

خوی ، قلب

Temper, heart

(Gesenius. 457,458; Hoftij. 114)

کَبُرَ ، کِبراً :

بزرگ وسترگ شدن در جسم ودرجه وسال

Be great in body, rank or age

Heb. kâbar כָּבַר

زیاد وبسیار بودن

Be much, many

As. kabâru

بزرگ وعظیم بودن

Be great, mighty

Zinj. KBR

فراوان ومتعدد بودن

Be abundant, numerous

کَبیر :

بزرگ ، نجیب ، سالخورده

Great, noble, aged

اَکبَر :

بزرگتر ، مهتر

Older, greater

Syr. akbar ܐܟܒܪ

Syr. kbar ܟܒܪ

Syr. kabir ܟܒܝܪ

Much زیاد

Emp.Aram. kbyr

بزرگ ، قوی

Grand, puissant

As. kabru

Aram. kebar כְּבַר

Mand. kabira

Great, big بزرگ

Huz. KBY(R) : vas

ورق .ورك : ارس بس

(Gesenius. 460; Jeffery. 248; Hoftij. 114; Macuch. 195; Brun. 224; Jastrow. 609; Huz-Dict. 136)

کبریت :

گوگرد که سنگ آتش گیراست

Sulphur, brimstone

Heb. gâprit גָּפְרִית

Ak. kupritu

Aram. gopritâ גּוֹפְרִיתָא

Aram. kbryt' כבריתא

Aram. kwbryt' כוברתא

Syr. kebritâ ܟܒܪܝܬܐ

Syr. kubritâ ܟܘܒܪܝܬܐ

Chr-Pales. gwpri ܓܘܦܪܝ

Mand. kibrita

(Gesenius. 173; Brun. 224; Macuch. 212)

کَبَس :

محاصره کردن ، هجوم آوردن ، بانقیاد واطاعت آوردن ، پر کردن چاه با خاك

To besiege, to surround (a town) to beat or make a path, subdue,

To fill up a well with earth

Heb. kâbas כָּבַשׁ

باطاعت آوردن ، هجوم وفشار آوردن تعدی کردن

Subdue, bring into bondage, press, opress

Aram. kebaš כְּבַשׁ

Syr. kbaš ܟܒܰܫ

پایمال کردن ، لگد کوب کردن ، بانقیاد آوردن

Tread down, beat or make a path, subdue

Ak. kabâsu

Mand. KBŠ

كابُوس :

بختك ، بوشاسپ ، کابوس

Nightmare

Syr. kobuša ܟܳܒܽܘܫܳܐ

كَبِيسَة :

سال کبیسه ، پنجه دزدیده

Intercalary, leap year

Syr. kbištâ ܟܒܝܫܬܐ

Syr.root. kbaš ܟܒܰܫ

Steal

كابُوسَة المِحراث :

دستهٔ گاوآهن

Le manche de la charrue

Syr. kobošâ ܟܳܒܳܫܳܐ

(Frayha. 148; Macuch. 224; Gesenius 461; Nakhla. 203; Brun. 224)

كَبَسْت (Pers) :

گیاهی است تلخ که آنرا هندوانه ابو جهل خوانند ، حنظل ، خربزه ابو جهل .

Coloquinte; la pulpe de la coloquinte

Syr. qobest ܩܳܒܶܣܛ

Pers. kabast, kabastu, kabasta

کبست ، کبستو ، کبسته

Pahl. kapast

Avest. kapasti

(Dozy,2,448; Brun. 560; Borhan. 1588)

كَبَش :

خالی کردن وکندن چیزی با دو دست

To scoop up a thing with both hands

Syr. kbaš ܟܒܰܫ

کَبش :

قوچ

Ram

Heb. kebś כֶּבֶשׂ

Syr. kebšâ ܟܶܒܫܳܐ

As. kabšu

Mand. kabiš

Lamb بره

(Gesenius. 461; Macuch. 195; Brun 225)

کبشا ، کشبا :

Fuseau دوك

Syr. kbošâ ܟܒܽܘܫܳܐ

(Dozy, 2, 448)

کَبَلَ :

بستن ، مقید کردن ، بزنجیر کشیدن

Bind, to captive, to put irons

Heb. KBL כבל

N.Heb. kâbal כָּבַל

Ak. kabâlu

Aram. kebal כְּבַל

Syr. kbal ܟܒܰܠ

To bind بستن

Aram. keblâ כִּבְלָא

Syr. keblâ ܟܶܒܠܳܐ

Heb. kebel כֶּבֶל

Mand. kublia

Fetter قید و زنجیر

(Gesenius. 460; Macuch. 205; Brun. 223)

کَبا یَکبُو کَبواً :

پوشانیدن خاکستر آتش را ، در زیر خاکستر پوشانیدن آتش .

To smoulder in the ashes fire

Heb. kâbâh כָּבָה

فرو نشانده شدن ، خاموش شدن

Be quenched, extinguished

Aram. kebâ כְּבָא

نور چشمان

Light of eyes

J.Aram. KBH כבה

Mand. KBH

Syr. kbâ ܟܒܳܐ

خاموش کردن

Extinguish

Emp.Aram. kbi

پوشاندن

Cacher

(Gesenius. 459; Macuch. 202;Brun Hoftij. 114)

كَبَّا :

ريدن ، تغوط كردن

To relieve the bowels

Syr. kboya ܟܒܝܐ

Manure, dung

(Frayha. 149)

كَتَّ ، كُتَّة :

قطع كردن ، خرد كردن ، له كردن

Heb. kâtat כָּתַת

زدن ، خرد كردن ، له كردن

Beat, crush by beating

Syr. ketâ

Mand. kita

Aram. ketat כְּתַת

J.Aram. katet כַּתֵּת

(Gesenius. 510; Frayha. 149; Macuch. 216; Brun. 258)

كَتَبَ :

نوشتن ، دبير ونويسنده بودن

To write, to be a public writer

Heb. kâtab כָּתַב

Phen. KTB

Aram. ketab כְּתַב

Emp.Aram.J.Aram. KTB

Nab. KTB

Mand. KDB

Syr. ktab ܟܬܒ

Old.Aram. ktbt

Palm. ktbw

Hatra. ktbyt

Huz. YKTBWN + stan: nipištan

[Pahlavi script] نبشتن

To write

Emp.Aram. ktbt'

Pun. ktbt

متن ، نوشته

Texte,document

(Gesenius. 507; Jeffery. 248; Macuch. 204; Brun. 255; Hoftij. 129; Huz-Dict. 68)

كِتر ، كُتر :

كوهان بلند شتر

The higher lump of a camel

Heb. keter כֶּתֶר

Crown تاج

Aram. ketrâ כִּתְרָא

تاج

Ak. kitru

Alliance اتحاد

Aram. kater כַּתַר

پيشخدمتی کردن

Syr. katar

To remain باقی ماندن

Heb. keter כֶּתֶר

دور ومحاصره کردن

To surround

(Gesenius. 509; Macuch. 225)

كَتِف :

شانه ، كتف ، سر شانه

Shoulder, shoulder-blade

Heb. kâtep כָּתֵף

Aram. katpâ כַּתְפָּא

Syr. katpa ܟܬܦܐ

Mand. kadpa

Syr. ktep ܟܬܦ

Syr. katpota (pl.) ܟܬܦܬܐ

(Gesenius. 509; Macuch. 195; Brun. 257)

كَتِل :

چسبانیدن وبیکدیگر متصل کردن

Be joined together, to adhere, to stick

كَتَّل :

توده وقطعه ای محکم ساختن ، بستن، بزندان افکندن

Make into firm lumps or blocks, make compact, bind, imprison

Heb. KTL כתל

(Gesenius. 508)

كَتَم :

مخفی وپنهان کردن، پوشانیدن چیزی، خویشتن داری کردن

To conceal (a secret), to cover, to restrain (anger)

Old.Ak. KTM

To cover

Heb. kâtam כָּתַם

رنگین ولکه دار شدن

Be stained

Aram. ketem כֶּתֶם

Blood-stain لکه خون

Syr. ktan ܟܬܡ

To stain

As. katâmu

Zinj. KTM

شوخگن ولكه دار شدن

Stain, defile

(Gesenius. 508; Gelb. 155)

كَتّان :

نوعی پارچه كه آنرا ازگیاهی باین نام سازند،لیف كتان

Flax, linen, linen cloth

Aram. kitânâ כִּיתָּנָא

Aram. ketunâ כְּתוּנָא

Sum. GAD GADA/U

Ak. kitû .kuttinu

Ak. kitinnu

J.Aram. kitânâ כִּיתָּנָא

Heb. kutonet כֻּתֹּנֶת

As. kitinnâ

Emp.Aram. KTN

Phen. KTN

Syr. ketonâ ܟܬܘܢܐ

Mand. kitana

Syr. kutinâ ܟܘܬܝܢܐ

Gr. kiton κιτών

رك : قطن

(Gesenius. 509; Hoftij. 129; Driver. 85; Macuch. 216; Brun. 257)

كث

كاثّ :

دانه ای كه درزمین شخم نزده بروید

Fallow corn

Syr. kotâ ܟܘܬܐ

(Costaz. 164; Nakhla. 203)

كَثُرَ :

بسیار بودن

To be numerous

كَثیر :

بسیار

Numerous

Syr. kadir ܟܕܝܪ

(Brun. 227)

كَعَّ :

مهر كردن با فشار

To stamp with force

رك : كوح

كَحَدَ :

رد وطرد كردن بزور

To drive back by force

Heb. kâhad כָּחַד

مخفى كردن ، محو كردن

Hide, efface

Aram. atkhdu אתכחדו

Be effaced محو شده

Syr. khed ܟܚܶܕ

حرمت كردن

Revere

(Gesenius. 470;; Frayha. 149)

كَحَلَ كُحلاً :

سرمه كشيدن بر چشم

Paint eyes, to anoint (the eyes)

with collyrium

Heb. kahal כָּחַל

Aram. kehl כְּחַל

Syr. khal ܟܚܰܠ

سرمه كشيدن

كُحل :

سرمه

Antimony, collyrium

Aram. kuhlâ כֻּחְלָא

Heb. kohel כּוֹחֶל

Syr. kuhlâ ܟܘܼܚܠܐ

Mand. kula

Ak. guhlu

(Gesenius. 471; Macuch. 207; Brun. 233)

كَدَّ :

سخت كوشيدن ، خسته شدن باپاله كردن

Toil severely, fatigue, tread

Syr. kdd ܟܕܕ

كَدّ :

دستهٔ هاون

Mortar

Heb.root. KDD

كُدادَة :

آنچه درته ديك باقى ميماند

What remains in bottom of cooking-pot

Heb. kad כַּד

Aram. kadâ כַּדָּא

(Gesenius. 461; Brun. 226)

کَدَرَ :

تیره ونا صاف شدن ، بزحمت افتادن ، رنج دادن

To be turbid (liquid), to trouble

کَدَّرَ :

مکدر واندوهگین وخشمگین ساختن

Annoy, vex

Heb.root. KDR כדר

افکندن ، بزیر انداختن

Shoot, rush down

Syr. kdar ܟܕܰܪ

Mand. KDR

سنگین وسخت بودن

To be heavy, weighty, hard

Ak. kudurru

بردگی

Slavery

کَدِر ، کَدِیر :

پر زحمت ، پر درد سر

Troublesome, turbid

Syr. kadirâ ܟܰܕܝܪܳܐ

(Gesenius. 461; Macuch. 204; Brun 226)

کَدَسَ :

انباشتن ، توده کردن

Heap up

Heb. gdš גדשׁ

Aram. gedaš גְדַשׁ

Syr. gdaš ܓܕܰܫ

To heap up

کُداس (ج : کَدادِیس ، کُداسَة) :

خرمن

Heap of herbage

Syr. gdišâ ܓܕܝܫܳܐ

Syr. gudšâ ܓܽܘܕܫܳܐ

(Gesenius. 155; Frankel. 135)

کَدَفَ :

قطع کردن

To cut

Aram. gâdap גָדַף

(Jastrow. 214; Frankel. 228)

رك : جدف

کَدَنَ :

پوشانیدن

To cover

Ak. kidânu, kidinnu

نگاهداری ، محافظت

Protection

(Macuch. 204)

کَدَن :

دو گاو را بر یوغ بستن وشخم زدن

To couple (oxen) to a plough

Syr. kdan ܟܕܰܢ

(Dozy,2,458)

کَدُّونَة :

کوزه کوچکی که دهانه‌ای تنك دارد

Petite jarre à goulot étroit

Syr. kadonâ ܟܰܕܘܢܐ

(Dozy,2.458)

کَدا کَدواً :

زمینی بی حاصل بودن

To be unproductive (ground)

Syr. kdâ ܟܕܐ

(Brun. 226)

کَذا، کَذِی :

چنین و چنان

So, such

Aram. kad כַּד

Aram. kid כִּיד

As, as though

Aram. keda כְּדָא

مانند این، چنین

Like this

Huz. KHDH : hamist

[illegible] همه

(Jastrow. 612; Huz-Dict. 178)

کَذِبَ کِذباً :

دروغ گفتن، دروغگو بودن

Lie, be a liar

Heb. kâzab כָּזַב

Aram. kedab כְּדַב

Syr. kdeb ܟܕܶܒ

Syr. kdab ܟܕܰܒ

Mand. KDB

Emp.Aram. kdb

To lie دروغ گفتن

کِذب :

دروغ

Lie, falsehood

Aram..kadbâ כַּדְבָא

Syr. kadoba ܟܰܕܘܒܐ

As. kazbitu

Mand. kadbâ

Heb. kâzâb כָּזָב

Emp.Aram. kdbh

Huz. KDB' : drôg

وثريد : دروغ

(Gesenius. 469; Macuch. 203; Hoftij. 113; Huz-Dict. 133; Brun 226)

كَرَّ :

برگشتن ،عقب آمدن، تکرار کردن حمله کردن ، جلو رفتن وعقب کشیدن

Return, to come back, to repeat, attack, advance and retreat

Heb. kârar כָּרַר

دور زدن ، گردیدن، محاصره کردن

Whirl about, move around, surround

(Gesenius. 502)

كُرّ (ج : كِرار) :

چاه آب ، حوض

Well, cistern

Heb. kar כַּר

چراگاه ، چراگاه بره

Pasture, lamb-pasturage

(Gesenius. 499)

كُرّ (ج : أكرار) :

پیمانه برای توزین خوار وبار معادل بار شش خر ویا شصت قفیز

Measure equal to 6 assloads

Heb. kor כֹּר

پیمانه ای است

A measure

N.Heb. kor כּוֹר

Aram. korâ כּוֹרָא

Syr. kurâ ܟܘܪܐ

As. kâru

Gr. koros κορος

(Gesenius. 499)

كَرَبَ :

شخم زدن

To plough

Aram. kerab כְּרַב

Syr. krab ܟܪܒ

Mand. KRB

AK. kirubû

Old.Ak. karabum

(Macuch. 223; Gelb. 149; Brun. 240)

كَرابَة :

نام گاو بالدار در آشور

Name of winged bull in Assyrian

Gr. grypsi γρύψ

Pers. giriften, griffen

ابر رعد انگیز

The thunder-cloud

(Gesenius. 500)

کرباس (ج : کَرابیس) : (Pers)

پارچه‌پنبه ای سفید درشت ، جامه پنبه ای

Canvas, cotton canvas, fine

linen; cotton-cloth

Heb. karpas

پنبه ، کتان نازک

Cotton fine linen

Talm. karpesâ כַּרְפְּסָא

Gr. karpasos κάρπασος

Gr. karbasus karbasina

Lat. karbosus

Sansk. karpâsa

(Gesenius. 504; Jawad Ali,7,613)

کُرّاث ، کَرّاث :

تره وانواع آن

Leek, leek green

مزرعه

Champs

Syr. korbi (Pl.) ܟܘܪ̈ܒܐ

کَرّاب :

کشاورز

Laboureur

Syr. korbulâ ܟܘܪܒܘܠܐ

(Dozy,2, 460)

کَرُّوب (ج : کَرّوبیّون) :

فرشتگان از طبقه سوم

Cherubs,archangels

Heb. kerub כְּרוּב

Heb. kerubim (Pl.) כְּרוּבִים

Aram. kerubâ כְּרוּבָא

Syr. krubâ ܟܪܘܒܐ

Cherub

As. karâbu

فیض بخش بودن ، برکت دادن

Be gracious to, bless

As. karûbu

بزرگ ، متعالی

Great, mighty

As. kirbu = šêdu

Aram. karti כַּרְתִּי

Aram. kârti כָּרְתִי

Syr. karatâ ܟܪܬܐ

Mand. karatia

Heb. keriŝâh כְּרִישָׁה

Ak. karâŝu

Sum. k(g)aruŝ

(Jastrow. 675; Macuch. 201; Frankel. 144)

كرخ :

خانهٔ راهب

Monk's cell

رك : كرخ

(Nakhla. 203)

كَرَخَ :

آوردن آب به

To bring water to

Syr. krak ܟܪܟ

(Nakhla. 203)

كرخ (ج : أكراخ) :

حجره كوچك ، خانهٔ راهب

Monk's cell; cellule

Syr. karhâ ܟܪܚܐ

(Dozy,2,462; Frankel. 30)

كَرخ : (N.Pr.)

قريه اى نزديك بغداد دركار رود دجله

Karak, a village near Baghdad on Tigris

Syr. karak ܟܪܟ

Syr. krak ܟܪܟ

Syr. karkâ ܟܪܟܐ

Aram. kerâk כְּרָךְ

جاى مستحكم ، شهر ، پايتخت

Fortified place, city capital

(Brun. 745; Jastrow. 669)

كاروخة :

گرداب

Tournant, gouffre

Syr. koruktâ ܟܘܪܘܟܬܐ

(Dozy,2,462)

كُراخِيّة :

حصير از نى بافته ، بوريا

Mat, rush-mat

Syr. krokta ܟܪܘܟܬܐ

كَرّاز (ج : كَراريز) :

قوچ حامل هميان چوپان ، قوچ زنگوله بگردن

Ram carrying the shepherd's bag,

ram carrying the bell

Syr. karozâ ܟܪܘܙܐ

(Nakhla. 203)

كُراز (ج : كُرّاز ، كِرزان) :

كوزه و تنگ سر تنگ

Bottle, flask

Syr. krozâ ܟܪܘܙܐ

(Nakhla. 203)

كُرزن ، كِرزن ، كِرزين :

تبر بزرگ

pick-axe

Aram. garzen גַּרְזֵן

Axe

Aram.root. gâraz גְּרַז

To cut بريدن

(Nakhla. 212; Frankel. 85)

كُرّاسة (ج : كُرّاس ، كَراريس) :

جزوه ، كتابچه

(Nakhla. 203)

كُردوسَة (ج : كَرادِيس) :

دسته ای از سواران

Squadron of cavalry

Aram. qeraṭisin קְרָטִיסִין

Aram. QRṬYN קרטין

جشن رومی بیاد فتح کشور های مشرق

A Roman festival commemorating

the conquest of eastern countries

Gr. kratesis κράτησις

Gr. koortis

(Jastrow. 1417; Frankel. 239)

كَرَدَش :

برهنه کردن استخوان از گوشت

To strip a bone of the flesh

Syr. gardeš ܓܪܕܫ

(Jacob. 66)

كُرز (ج : كِرَزة) :

هميان چوپان

Shepherd's bag

Syr. kurzâ ܟܘܪܙܐ

(Nakhla. 203)

Quire, pamphlet

Syr. kursâ ܟܘܼܪܣܐ

(Frankel. 251)

كرسف :

رك : كرفس

كُرسِيّ (ج : كَراسِيّ ، كَراس) :

Throne, seat تخت ، صندلي

Heb. kesea כִּסֵּא

As. kussu

Old.Aram. KRSʾ

Phen. KRSYM (Pl.)

Aram. kursiâ כּוּרְסְיָא

Syr. kursiâ ܟܘܼܪܣܝܐ

Mand. kursia

Zinj. KRSʾ

B.Aram. kârsea כָּרְסֵא

(Gesenius. 490; Jeffery. 285; Macuch. 209; Hoftij. 127)

كُرسُوع (ج : كَراسِيع) :

استخوان مچ دست

Bone of the wrist

Syr. karṣuʿâ ܟܪܨܘܥܐ

مكرسع :

يك دست يا يك بازو (چولاق)

Manchot

(Macuch. 209; Brun. 253; Dozy,2. 464)

كِرِسَنّة (Pers)

گاودانه

A species of vetch, horsebean (cow-bean)

Aram. karšinâh כַּרְשִׁינָה

Aram. karšinâ כַּרְשִׁינָא

Syr. harṣonâ ܚܪܨܘܢܐ

Sansk. kršna

(Jastrow. 672; Nakhla. 203; Borhan. 1619)

كَرِش ، كِرْش (ج : كُرُوش) :

معده حيوان نشخوار كننده ، شكمبه

Stomach of ruminants, paunch

Heb. kâreš כָּרֵשׂ

N.Heb. keres כֶּרֶס

Ak. karšu

Aram. karsâ כַּרְסָא . ܟܪܣܐ

Syr. karsâ ܟܪܣܐ

Mand. karsa

Belly شکم

Mand. kras

Uterus زهدان

Huz. G/KRŠH : aškamb

[Pahlavi script] اشکم

(Gesenius. 505; Brun. 252; Huz-Dict. 42)

کُرِش :

جمع ومنقبض‌شدن ، چروك خوردن منقبض‌کردن چهره

To be wrinkled (skin), to contract the face

Heb. KRŚ כרש

کَرشونی :

متن عربی که به خط سریانی نوشته شده باشد

Arabic written with Syriac characters

Syr. karsunâ ܟܪܫܘܢܐ

پوشیده ومستور

Syr.root. kras ܟܪܣ

مغلق وپیچیده بودن

(Gesenius. 503; Nakhla. 203)

کَرَعَ :

خم شدن وآب را به دهان آشامیدن

To put one's mouth into water, to lean upon a (vessel) for drinking

Heb. kâraʿ כָּרַע

Low down خم شدن

Aram. keraʿ כְּרַע

کُراع :

پاچه گوسفند وگاو ، ساق پا

Trotters of sheep, oxen, shank

Heb. keraʿ כְּרַע

Aram. kerâʿâ כְּרָעָא

Syr. kroʿâ ܟܪܥܐ

Heb. keraʿaym (Pl.) כְּרָעַיִם

Mand. kraia

Ak. kuritu

پا ، ساق ، پنجه

Foot, leg, paw

(Gesenius. 502; Macuch. 223)

کَرَفس ، کَرَسف ، کَرَسب : (Pers)

کرفس

Celery (kitchen vegetable)

Syr. krepsâ ܟܪܶܦܣܳܐ

Syr. krapsâ ܟܪܳܦܣܳܐ

Mand. karapsa

(Brun. 253; Macuch. 200; Nakhla. 203; Borhan. 1618)

کَرکَدَّن ، کَرکَدَن ، کَرکَن :

کرگدن

Rhinoceros

Syr. karkdonâ ܟܰܪܟܕܘܢܳܐ

Ak. kurkizannu

(Brun. 252; Borhan. 1622)

کُرکُم ، کَرکَم :

زعفران، زعفران هندی ، زرد چوبه

Curcuma, Indian saffron

Heb. karkom כַּרְכֹּם

Saffron

زعفران

N.Heb. kekem כְּרְכֵּם

زرد ، رنگ پریده

Yellow, pale

Aram..kurkemâ כּוּרְכְּמָא

Syr. kurkmâ ܟܘܪܟܡܳܐ

Sab. KMKM

Gr. kagkamon καγκαμον

(Gesenius. 501)

کَرکِید :

آلت بافنده و جولا

Instrument de tisserand

Syr. karkidâ ܟܰܪܟܺܝܕܳܐ

Syr. kerkida ܟܶܪܟܺܝܕܳܐ

(Dozy,2.466)

کَرکَند :

سنگی است سرخ شبیه یاقوت ، یاقوت زرد

Pierre précieuse (rubis, spinelle)

Syr. qarkednâ ܩܰܪܟܶܕܢܳܐ

Gr. karxedonios Καρχηδόνιος

(Dozy,2.467; Brun. 608)

کَرکُوك : (N.Pr.)

شهروجایی در شمال عراق

Kerkuk

Syr. kerkuk ܟܶܪܟܘܟ

(Brun. 745)

کُرکی (ج : کَراکی) :

مرغی است که آنرا به فارسی کلنگ خوانند

Crane

Syr. kurkoya ܟܘܪܟܘܝܐ
(Nakhla. 203)

کَرم ، کَرمَة :

رز ، درخت انگور ، مو
Vine
Heb. kerem כֶּרֶם
Vineyard رزستان
Aram. karmâ כַּרְמָא
Syr. karmâ ܟܪܡܐ
Syr. kram ܟܪܡ
Zinj. KRM
As. karmu
Vine رز
As. karamu
Wine شراب ، می
Huz. KRM': raz
رز
Vine
(Gesenius. 501; Brun. 256; Huz-Dict. 137)

کَرِهَ :

ناخوش وبیمار بودن
Syr. krah ܟܪܗ
Aram. kerah כְּרַה
Mand. KRH
(Macuch. 223)

کُرَة ، کُرَّة :

کره ، گلوله ، گوی
Globe, sphere, ball
Syr. kara ܟܪܐ
A round pot دیگ گرد
(Jacob. 68)

کَرویا ، کَرَویا ، کَراوِیا :

زیره سیاه
Caraway seeds
Syr. koroyâ ܟܘܪܘܝܐ
(Brun. 250)

کَرِیَ :

چیزی را به اجاره دادن
Let for hire
Heb. kârâh כָּרָה
تجارت کردن ، در تجارت بدست آوردن
Trade, get by trade
N.Heb. kirâh כִּירָה
عمل خرید وفروش
Act of buying, purchase

کَری :

انبار غله

Store-house for corn

Syr. karyâ ܟܪܝܐ

(Jacob. 68; Gesenius. 500)

کَریٰ ، کَریاً :

کندن ، از نو حفر کردن ، مجرا وخندق کندن

To dig (a canal)

Heb. kârâh כָּרָה

Aram. kerâ כְּרָא

To dig کندن

Syr. krâ ܟܪܐ

کوتاه بودن ، قطع کردن

be short, cut off

کَرا کَرواً :

گرد کردن ومدور کردن چیزی

To round a thing

کُرَة :

گویی که میگردد

Sphere, ball

Syr. karyâ ܟܪܝܐ

As. karê

ظرف بزرگ برای نهادن غلات

Large vessel for holding corn

(Gesenius. 500)

کَزَّ :

فشار وارد آوردن ، فشردن

Serrer, presser

Syr. Kaz ܟܙ

(Brun. 233; Dozy,2. 470)

کَزَّ :

ترسیدن

To fear

Syr. kwaz ܟܘܙ

(Brun. 228; Jacob. 68)

کُزبَرَة ، کُزبُرَة ، کَزبَرَة ، کُسبُرَة :

گشنیز

Coriander (plant)

Syr. kuzbartâ ܟܘܙܒܪܬܐ

Ak. kuzibirru

Aram. kusbartâ כוסבַּרְתָא

N.Heb. kusbar כוסבַּר

Huz. KWZBRTʾ : gašnič

[illegible] کشنیز

(Brun. 233; Jastrow. 623; Huz-Dict. 130)

کَزیر ، جَزیر ، رِزیر :

گزیر ، پهلوان ، سرهنگ ، عسس

Athleta, heros

Heb.root. KZR כזר

ستمگر بودن

Be cruel

Syr. kziroyâ ܟܙܝܪܘܝܐ •

Syr. gzirâ ܓܙܝܪܐ

Syr. gzar ܓܙܪ

Pers. gazir گزیر

(Gesenius. 470; Brun. 233; Borhan. 1814)

کَزَم :

خشمناك بودن

To be angry

Syr. gzam ܓܙܡ

(Frayha. 152)

کَسّ :

خرد کردن ، آرد کردن ، نرم کردن

To bray, to grind a thing, pulverize

Heb. kâsas כָּסַס

شمردن ، اندازه گرفتن ، تقسیم کردن کوچك ساختن .

To compute (divide up, make small

As. kasâsu

دو بهره کردن ، بریدن

Cut in two

As. kissatu

Folder تازنده

Pers. kis

رِکیس :

چوروك خورده

Shrunk

Syr. kas ܟܣ

کوفتن

To pound, bray

(Gesenius. 493; Jacob. 91)

کَسب : •

سیم ، نقره ، پول

Silver, money

Aram. kaspâ כַּסְפָּא

Syr. kespâ ܟܣܦܐ

Syr. ksep ܟܣܦ

Mand. kaspa

Heb. kesep כֶּסֶף

Ak. kaspu

Ph,Zinj. KSP

Palm. KSPʾ

Huz. KSPʾ; asim, sim

سیم

رك : کسف

(Gesenius. 494; Macuch. 199; Brun. 246; Huz-Dict. 135)

کُستُبان ، کُشتُبان : (Pers)

انگشتانه ، انگشتوانه

Thimble

Talm. GWSPNQʾ

Pahl. angustpân ۱۳۵

Pahl. angust+pan

پاننده انگشت

Finger

Pahl. angust

Avest. angustâ

انگشت

Pers. angost

(Télégdi; Borhan. 175; Dozy,2, 472)

کَستِیج ، کَشتِیج ، کَستِیك : (Pers)

کُستی ، کمربند مقدس زرد شتیان

The sacred belt used by Zoroastrians

Syr. kusṭiga

Syr. qustiqâ

Pahl. kostik

Pers. kosti

Lituanien. justa

کمربند

Belt

(Brun. 574; Borhan. 1643; Addi. 135)

کَسَحَ ، کِساح :

شاخه های زیادی را قطع کردن

Ebourgeonner

Syr. ksaḥ

کَسّاح :

قطعکننده شاخه ها

Elagueur

(Dozy,2. 442)

کَسَحَ کَسحاً :

جاروب کردن ، زدودن ، قطعکردن ، خراب کردن

Sweep off, away, to cut off a plant, destroy

Heb. kâsah כָּסַח

Aram. kesah כְּסַח

Syr. ksah ܟܣܚ

Cut off or away a plant

Sab. KSH

پیروز شدن ، مقتدر شدن

Conquer, overpower

(Gesenius. 492)

کَسَرَ :

شکستن چیزی

To break off a thing

Syr. maksora ܡܟܣܘܪܐ

narrowness نازکی

(Brun. 246)

کسرین :

رك : اکسیر

کَسَفَ :

To cut out a thing بریدن چیزی

Heb. KŠP כשף

To cut up

Syr. etkašap ܐܬܟܫܦ

دعا کردن ، خود را بریدن

To pray (to cut oneself)

کَسَفَ :

بریدن چیزی به قطعات

To cut a thing to pieces

Aram. ksp'

Syr. kespâ ܟܣܦܐ

نقره ، پول

Silver, money

J.Aram. Ksp mlh'

مالیات نمك

l'impôt sur le sel

رك : کسب

(Gesenius. 506; Hoftij. 124; Costaz. 160)

کَسَفَ :

پوشیده ودرپرده شدن ، بی رنگ شدن (آفتاب وماه)

To be obscure, be eclipsed, colourless (of sun or moon)

Heb. kâsap כָּסַף

To long دراز شدن

N.Heb. KSP כסף

رنگ بریده وسفید شدن

Be pale, white

Aram. kesap כְּסַף

شرمنده ودراز بودن

Be ashamed, long

كَسَف :

شرمنده

Ashamed

Syr. kesupâ ܟܣܘܦܐ

(Gesenius. 493; Jacob. 91)

كَسِل :

سست وتنبل وكند وكودن بودن

To be lazy, slothful, sluggish

Heb. kâsal כָּסַל

احمق بودن ، احمق شدن

To be or become stupid

كَسِل :

سست وتنبل

Slothful

Syr. kšl ܟܫܠ

Heb. kâšal כָּשַׁל

لغزيدن ، افتادن ،

Stumble, stagger

Syr. ksal ܟܫܠ

رنجاندن (حالت افتادن ولغزيدن)

Give offence (occasion for stumbling)

(Gesenius. 492,505; Brun. 254)

كَسَم :

خورد كردن ، ريزه ريزه كردن يك چيز خشك

To pound a thing dry

Heb. kâsam כָּסַם

بريدن قيچى كردن

Shear, clip

As. kasâmu

بريدن ، قطعه قطعه كردن

Cut in pieces

Syr. eskima ܐܣܟܝܡܐ

شكل وقالب ولباس

(Gesenius. 493; Frayha. 153)

كَسا كَسواً :

پوشيدن

To cloth

Heb. kâsâh כָּסָה

پوشاندن

Cover

Aram. kesâ כְּסָא

Syr. ksâ ܟܣܐ

Mand. KSA

پنهان شدن ، پوشاندن

Phen. ksy

Emp.Aram. tksh

پنهان بودن

être caché

Ak. kassu

پوشاندن ، مخفی کردن ، مخفی شدن

To cover, conceal, hide

Ak. kuššu

رستن موی

To grow the hair

Huz. KŠWN + stan : rustan

رُستن [Pahlavi script]

To grow

Syr. Taksitâ [Syriac script]

Garment ردا ، جامه

As. kusitu

(Gesenius. 491; Macuch. 220;
Brun. 244; Huz-Dict. 132)

کَشکُول :

کشکول گدائی که درویشان بکار برند

Coupe à boire dont se servent

les dervishes, les mendiants

Syr. kaskul

مرکب از [Syriac script] kšâ [Syriac script] kul

یعنی جامع هر چیز

Composed of: ksâ and kul :

collectio ex omnibus

(Brun. 245; Dozy,2. 481)

گُشن : (Pers)

نر ، قوی ، نریان ، اسب نر

Male (beast); strong stallion, steed

Syr. ušnâ [Syriac script]

Mand. ʿuš(a)na

Pers. gošn گُشن

Pahl. gušn, vušn

Avest. waršni aršan

(Macuch. 346; Borhan. 1820)

کَشوث ، کَشوتی ، کَشوتا :

نوعی از لبلاب وگیاه بالا رونده وپیچنده ، افتیمون

Cuscuta,dodder (clinging plant)

Epithymum

Syr. qošutâ [Syriac script]

Syr. košutâ [Syriac script]

(Dozy,2.477; Brun. 254, 614)

كشِيءَ :

پر شدن شكم از غذا

Be filled with food

Heb. kâśâh כָּשָׂה

اشباع شدن وتا حلقوم پر شدن از غذا

Be sated, gorged with food

As. kissatum

عليق ، علوفه ،غذا

Sustenance, provender food

(Gesenius. 505)

كَشَأَ :

پوست كندن

To peel, to craunch

Syr. ksta ܟܣܬܐ

(Brun. 245)

كَعَرَ :

به زور راندن ، به كنار زدن

To drive anyone into a corner,

to urge on (a beast)

Syr. g‘ar ܓܥܰܪ

Heb. gâ‘ar גָּעַר

سرزنش و توبيخ كردن

Rebuke

Aram. ge‘ar גְּעַר

Sab. YG‘R

داد زدن ، بانك زدن بر سر كسى

To cry out

(Gesenius. 172; Frayha. 154)

كَعك :

نانى كه از آرد خشكه با روغن وشير بپزند

Cake, biscuit كاك

Aram. ka‘kâ כַּעֲכָא

Syr. kawkâ ܟܰܘܟܳܐ

Syr. kukâ ܟܽܘܟܳܐ

Pers. kâk, qâq كاك ، قاق

Pers. koka كوكه

Gr. kakeis

Gopt. kake

(Brun. 228; Frankel. 35; Borhan. 1572)

كَفَّ (كفف) :

دو باره دوختن جامه بر يكديگر ، برگردانيدن

پاى را با پارچه اى بستن

To hem, to turn back, avert, to

wrap (the foot) in a rag

Heb. kâpap כָּפַף

خم کردن ، کج کردن ، خم شدن

Bend, bend down

N.Heb. Kâpap

برگردانیدن

To overturn

خم کردن

As. kapâpu

Bend, bow

Aram. kepap כְּפַף

Syr. kap ܟܦ

خم ومقوس شدن

To bend, curve

Palm. KPTʾ כפתא

محراب (بنای مقدس)

Niche

(Gesenius. 496)

کَفّ :

سطح داخلی دست وپا ، کف

Palm of hand, sole of foot

Aram. kapâ כַּפָּא

Syr. kapâ ܟܦܐ

Heb. kap כַּף

Mand. kapa

کف

As. kappu

دست ، کفه ترازو

Hand, pan

کِفَّة ، (ج : کِفَف ، کِفاف) :

کف دست ، هر چیز گرد

Palm of the hand, anything round

Syr. kaptâ ܟܦܬܐ

(Gesenius. 496; Macuch. 200; Brun. 247)

کَفَأَ :

بازگشتن ، شکست خوردن رانده شدن

To overturn, turn, fly away

Heb. kâpâh כָּפָה

مغلوب ومطیع شدن

Subdue

Aram. kepâ כְּפָא

Syr. kpâ ܟܦܐ

باروی به سوی زمین گرائیدن

Incline as face to ground

(Gesenius. 494; Brun. 246)

کَفَتَ :

چیزی را یکبار ریختن

To pour out a thing at once

Mand. KPT

Aram. kepat כְּפַת

Bind بستن

N.Heb. kâpat כָּפַת

Syr. kepat ܟܦܰܛ

گره زدن

Form knots

Syr. kpet ܟܦܶܛ

تاب دادن در يك گره

Twist into a knot

As. kapâtu

با يكديگر جمع كردن

Bring together

Ak. kupputu

(Gesenius. 1097; Macuch. 222)

كَفَرَ :

پوشانيدن وپنهان كردن

To cover, to conceal a thing,

hide

Heb. KPR כפר

پوشاندن ، مخفى كردن

Cover, hide

Aram. kepar כְּפַר

Syr. kpar ܟܦܰܪ

شستن وزايل كردن

Wash away, rub off

Mand. KPR

انكار ورد كردن

to deny, renounce

Huz. KPRWN + tan : ustartan

ستردن

كَفَّرَ :

بخشيدن گناه از طرف خدا

To forgive (a sin) to anyone (God)

Emp.Aram. KPR

Palm. KPRW

Pardonner بخشودن

Nab. KPR'

Tombeau

قبر

كُفر :

قير ، زفت

Pitch

Heb. koper כֹּפֶר

Targ. kuprâ כּוּפְרָא

Syr. kuprâ ܟܽܘܦܪܳܐ

As. Kupur, kupru

Pitch قير زفت

كافِر ، كَفُور :

نا سپاس، بی ایمان

Ungrateful, infidel

Syr. kopurâ ܟܳܦܽܘܪܳܐ

Mand. kapura

Syr. kpuryâ ܟܦܽܘܪܝܳܐ

Heb. kâpâr כָּפָר

Aram. kapranâ כַּפְרָנָא

Syr. kaprâ ܟܰܦܪܳܐ

Syr. kapprunâ ܟܰܦܪܽܘܢܳܐ

As. kapru

(Gesenius. 499)

کُفر :

ناسپاس ، بی ایمانی

Ingratitude, unbelief

Heb. kopâr כֹּפֶר

Syr. kopurutâ ܟܳܦܽܘܪܽܘܬܳܐ

Syr. quprâ ܩܽܘܦܪܳܐ

کَفّارَة :

هرچیزکه گناه را پاك گرداند ازصدقه و روزه ومانند آن

An expiation, atonement

(Gesenius. 497-498; Jeffery. 250; Hoftij. 126; Macuch. 200 ; Brun. 248,600; Huz-Dict. 139)

کَفَر :

ده ، قریه

Village

کَفرون :

لیف خرما

Palm-fibre

Mand. kaprun

(Macuch. 200)

کَفِس :

خم شدن ، کج شدن، خم کردن ، کج کردن

Have bent, crooked

Heb. kâpaš כָּפַשׁ

خم کردن ، سخت فشردن بیکدیگر

Make bent, press, bend together

Tel-Amar. kapâšu

تخت کفش

Sole of foot

(Gesenius. 499)

کُوفَل :

پیچیدن بچه در قنداق

Nab. KPL

Heb. KPL כפל

(Frayha. 157; Hoftij. 125)

کَفَن :

پوشانیدن نان با خاکستر داغ

To cover bread with hot ashes

Aram. kepan כְּפַן

Mand. KPN

Syr. kpen ܟܦܢ

Heb. kâpan כָּפַן

گرسنه بودن ، سخت آرزو مند بودن

Be hungry, hungrily desire

(Gesenius. 495; Macuch. 221)

کَلّ :

واماندن وخسته شدن

To be wearied, fatigued

Heb. kâlal כָּלַל

کامل وتمام کردن ، کامل شدن

Complete, perfect

B.Aram. Skll שכלל

Syr. sklel ܫܟܠܠ

کَفَل ، کَفِل ، کَفُل ، کَفالَة :

تضمین کردن ، بجای کسی مسوول بودن

'o guarantee, to make one's self
'esponsible for

کِفل :

مزد دو برابر

Jouble requital

leb. kâpal כָּפַל

Heb. keplim (Pl.) כְּפָלַיִם کفلان

مزد دو برابر دادن

Double over

Syr. KPL ܟܦܠ

Heb. kâpul כָּפוּל

Nab. KPL

دوتا کردن

Folded-double

کَفَل :

سرین یا پس‌سرین یا میانه دوران

'osteriors, buttocks

Targ. KPL' כפלא

Mand. kapla

(Gesenius. 495; Macuch. 200)

Complete, finish

As. kalâlu

Mand. KLL

Complete

Emp.Aram. klw

J.Aram. YTKL

بازداشته ، ممنوع

Empêcher

(Hoftij. 120; Gesenius. 480; Macuch. 217)

كُلّ :

همه

The whole

Heb. kol כֹּל

Aram. kol כּוֹל

Syr. kol

Cuneiform-Aram. kul

Ak. kullatu

Old.Ak. kullum

As. kalu

B.Aram. kollâ

The whole

Huz. KLܠ : har

هر واسه : سلا

Each

(Gesenius. 491; Huz-Dict. 130; Hoftij.120)

كِلَّة :

پرده نازك ، پشه بند

Veil, musquito-curtain

Heb. kalâh כַּלָּה

Mand. kilta

Aram. kaltâ ܟܠܬܐ

Aram. kiltâ כִּילְתָא

Syr. kaltâ ܟܠܬܐ

Syr. keltâ ܟܠܬܐ

As. kallâtu

حجلهٔ عروس، اطاق دربسته

Closed bridal

Chamer, closed chamber

(Gesenius. 483; Macuch. 213)

كَل : (Pers)

گوسفند ، بزوگا وكوهی نر

He-lamb, he-goat, ox of the moutain

Heb. kar כַּר

بزه نر ، قوچ

He-lamb, ram

As. kirru

Pers. kal کل

Gilak. kala

(Gesenius. 505; Borhan. 1665)

کَلَأَ ، کِلاءٌ :

نگاهداشتن ، محافظت کردن

To protect, to keep

Heb. kâlâ כָּלָא

جلوگیری کردن ، دست باز داشتن ، خاموش کردن

Restrain, withhold, shut up

Aram. kelâ כְּלָא

Syr. klâ ܟܠܐ

As. kâlû

Mand. kla . kll

Emp.Aram. klew

J.Aram. ytkel

نگاهداشتن درنزد خود

Retenir

(Gesenius. 476; Macuch. 212; Hoftij. 120)

کِلا ، کِلتا ، کِلان :

هر دو

Both

Heb. kelayem (Pl.) כִּלְאַיִם

Two kinds

Heb. klay כלאי

هردو ، دو

Both, two

Moab. kl'

جفت ، دوتائی

Dual, couple

(Gesenius. 476; Hoftij. 120)

کَلب :

سگ

Dog

Heb. keleb כֶּלֶב

Aram. kalbâ כַּלְבָּא

Syr. kalbâ ܟܠܒܐ

As. kalbu

Old.Ak. KLB kalibum

Old.Ak. kalbum

Mand. kalba

Hatra. klb'

Huz. KLB': sag

ولارسد : دوق سگ

(Gesenius. 470; Macuch. 197; Gelb. 145; Hoftij. 121; Huz-Dict. 137; Brun. 236)

کُلّاب ، کَلّوب (ج : کَلالِیب) :

نیزه ، کج بیل ، قلاب وچنگك آهنی

Spear, prong, hooked iron

Aram. kulbâ כולבָא

Syr. kulbâ ܟܘܠܒܐ

Mand. kulab

(Macuch. 207)

کُلبَه : (Pers)

خانه کوچك وتنگ ، گوشه ، کنج

Cottage, hut, corner

Heb. kelapot כְלַפּוֹת

Heb. kilup כִילוּף

Ak. kalabâti (Pl.)

Ak. kalappâti (Pl.)

Pers. kolba

Pers. korba

Pahl. kurpak

Armenian. krpak

معرب آن : کربق ، قربق

(Macuch. 207; Borhan. 1673)

کُلّابَة ، کَلبَتان (ج : کُلّابات) :

آلتی است که آهنگران آهن تفته را به آن برگیرند

Pincers, forceps

Syr. kabtâ ܟܠܒܬܐ

Syr. kalobtâ ܟܠܘܒܬܐ

(Brun. 236; Jacob. 91)

کَلُوحاً :

ترش کردن ، اخم کردن نگاه تند کردن

Contract the face, look hard,

Heb.root. KLH כלח

، کَلاح

سالی

Barren year

(Gesenius. 480)

Quicklime

Syr. kelšâ ܟܠܫܐ

Kaliks Καλιξ

Lat. calx

(Brun. 239; Nakhla. 268)

كَلَك (ج : كَلَكات) : (Pers)

قايق گونه‌ای مرکب از چوبها ونی ها وعلفها که آنها را بر هم بندند وچند خیك پر باد د ر زیر آن قرار د هند ·

Raft on the Tigris

Syr. kalkâ ܟܠܟܐ

(Brun. 237; Frankel. 227)

كَلَمَ كَلْماً :

مجروح کرد ن ، زخم زد ن

To wound

Heb. kâlam כָּלַם

جریحه د ار کرد ن ، خوار وتوهین کرد ن

Humiliate

Aram. kelam כְּלַם

(Gesenius. 484)

گِليم (Pers) :

جامه‌ای که بر خود پیچند ، فرش زبر وخشن

Wrapping, garment; short-napped coarse

Heb. gelom גְּלוֹם

Syr. glimâ ܓܠܝܡܐ

Syr. glaymâ ܓܠܝܡܐ

Aram. gelimâ גְּלִימָא

Pers. gelim گليم

(Gesenius. 166; Brun. 71)

كلية ، كُلوَة :

کلیه ، قلوه

Kidney

Heb. kelyâh כִּלְיָה

Aram. kulyâ כֻּלְיָא

Syr. kulyâ ܟܘܠܝܐ

Syr. kulitâ ܟܘܠܝܬܐ

Ak. kalitu

Eth. kolet

(Macuch. 207; Brun. 235)

كُمّ (ج : اَكمام ، كِمَمَة) :

آستین

Sleeve

Aram. kumtâ כּוּכְמְתָא

Syr. kom ܟܘܡ

(Jacob. 90; Frankel. 53)

كَم :

ادات تعجب واستفهام : چند ، چقدر ؟

Particle of admiration and interrogation: How much ? How many ?

Aram. kemâ כְּמָא

Syr. kmâ ܟܡܐ

Mand. kma

(Macuch. 218)

<u>كَما :</u>

مانند ، چنانكه

Like, as

Heb. kemo כְּמוֹ

مانند ، چنانكه ، وقتيكه

Like, as, when (lit. the like of)

what = K + mâ

Aram. kemâ כְּמָא

like

Syr. akmâ ܐܟܡܐ

ak + mâ مانند چه

Like what.

Syr. kêmat ܟܐܡܬ

Sab. kmw

As. kima

Mand. hamka, hamkia : like, as

(Gesenius. 455; Brun. 222;

Macuch. 123)

<u>كَمأة :</u>

برآمدگی ، آماس، ورم

Bump, swelling

Syr. kimâ ܟܝܡܐ

Mand. kima

(Macuch. 213)

<u>كُمَّثرى :</u>

امرود ، گلابی

Pear

Huz. KWMTR': urmôt umrôt

امرود

Ak. kameššarû

Talm. kûmatrâ כּוּמַתְרָא · ܟܘܡܬܪܐ

Syr. komatrâ ܟܘܡܬܪܐ

Syr. kumatrâ ܟܘܡܬܪܐ

(Ebeling. 14; Brun. 241)

<u>كمخ :</u>

كامِخ ، (ج : كوامخ) (Pers)

چاشنی سركه ، ادويه ، چاشنی ، نانخورش

Vinegar-sauce, seasoning

Talm.Aram. kâmak כָּמָךְ

Syr. kamakâ ܟܡܟܐ

Pers. kâma كامه

Pahl. kâmak

Gr. kamma καμμα

(Jastrow. 646; Frankel. 288;

Addi. 173; Télégdi; Borhan.1579)

كِمَدَ كَمداً :

غمناك واندوهگين بودن

To be sad, grieved

Syr. kmad ܟܡܰܕ

(Brun. 239)

كَمَر : (Pers)

كمربند

Girdle

J.Aram. qamrâ ܩܰܡܪܳܐ . קַמְרָא

Syr. qamrâ ܩܰܡܪܳܐ

Syr. qmorâ ܩܡܽܘܪܳܐ

Mand. qamar

Pers. kamar كمر

Pahl. kamar

Avest. kamarâ

(Macuch. 401; Brun. 591;

Borhan. 1694)

كَمَزَ :

چيزى را با دست گرد ومدور ساختن

To round a thing with hand

Heb. KMZ כמז

(Gesenius. 484)

كَمَنَ كُموناً :

در كمين نشستن ، در انتظار نشستن ، نهان ومخفى بودن

To lie in ambush, lie in wait, be hidden

Syr. kmen ܟܡܶܢ

Heb.root. KMN כמן

Aram. keman כְּמַן

كَمِين :

پنهان شدن به قصد دشمن يا صيد

Ambush, ambuscade

Syr. kminâ ܟܡܺܝܢܳܐ

(Gesenius. 485; Nakhla. 204;

Brun. 240)

كَمُّون :

زيره

Cumin, plant grown as condiment

Heb. kamon כַּמֹּן

Ak. kamûnu

Aram. kamonâ כַּמּוֹנָא

Mand. kamuna

Syr. kamunâ ܟܡܘܢܐ

Syr. quminon ܩܘܡܝܢܘܢ

Lat. cuminum

Lat. cyminum

Gr. kyminon

(Gesenius. 485; Brun. 572;

Macuch. 192)

كَمِهَ كَمهاً :

كور ، شبكور شدن ، تاريك وضعيف چشم بودن

To be blind, to be dim eyed be pale of face, weak-eyed

اَكمَه :

كور مادر زاد

Born blind

Aram.root.ʼKM אכם

Heb. kâmah כָּמַהּ

ضعيف وكمرنگ وتيره بودن

Be faint

Syr. kmah ܟܡܗ

كور بودن

Be blind

Old.Ak. ʼKM . 'GM

To see

ديدن

(Gesenius. 484; Brun. 239;

Hoftij. 13)

كَنَّ كنّاً :

كسى يا چيزى را در خانه يا كاشانه خود پنهان كردن

To conceal, to keep (a girl) from sight

كَنّ :

محافظت ، نگاهدارى ، حمايت

Protect

كِنّ (ج : اَكنان ، اَكِنّة) :

خانه، كاشانه ، محفظه ، پرده

House, covert, veil

Heb. kanâh כַּנָּה

حايل ، حايلى از درختان

Support (of tree)

Syr. kanâ ܟܢܐ

Ak. kunnunu

Mand. kun. kinta

(Gesenius. 488; Macuch. 219)

كُندُر :

صمغى خوشبو كه از درخت كند رهندى بدست آيد

كَنّارَة (ج : كَنّارات ، كَنانير) :

نوعی ازگیتار (ازآلات موسیقی)

Kind of guitar

Heb. kenor כִּנּוֹר

Aram. kenâra כִּנָּרָא

Syr. kenorâ ܟܢܳܪܐ

Mand. kinara

Gr. konaros Κόναρος

Gr. kinyra Κινυρα

Eg. kn-an-aul

(Gesenius. 490; Macuch. 214)

كَنز (ج : كُنوز) : (Pers)

A treasure

گنج

Aram. ganzâ גַּנְזָא

Aram. genzayâ (Pl.) גִּנְזַיָּא

Syr. gazâ ܓܙܐ

Syr. gnizâ ܓܢܝܙܐ

Mand. ginza

Heb. genâzim (Pl.) גְּנָזִים

B.Aram. genaz גְּנַז

B.Aram. genzi (Pl.) גִּנְזֵי

Gr. gaza

Pers. ganj گنج

Pahl. ganj

وبه جهت بوی خوشش آنرا در آتش ریزند

Frankincense

Syr. kundorâ ܟܘܢܕܘܪܐ

Syr. qandru ܩܢܕܪܘ

کندر

Pers. kondor

Pahl. kundurûk

Gr. xondros Χονδρος

Sansk. kundura . kunduruka

(Jacob. 91; Nakhla. 268; Borhan. 1705; Brun. 593)

كُندُس ، كُندُسَة :

اشنان ، چوبك رخت شویی

Hellebore, ptamic; saponaire

Syr. qindus ܩܢܕܘܣ

Syr. kundos ܟܘܢܕܘܣ

Gr. koniza Κονυζα

(Jacob. 72; Nakhla. 268. Brun. 231)

كُندُوج

انبارگندم ازگل یا چوب

Depot of wheat

Syr. qanduqâ ܩܢܕܘܩܐ

(Jacob. 72, 138)

Armenian. ganj

Treasur گنج

گنجور

Treasurer

Heb. gezbâr גִּזְבָּר

B.Aram. gezbâr גִּזְבָּר

B.Aram. gezbârayâ (Pl.) גִּזְבְּרַיָּא

Syr. gizbar ܓܺܙܒܰܪ

Syr. gizbarâ ܓܺܙܒܪܳܐ

Syr. ganzor ܓܰܢܙܘܪ

Ak. ganzabaru

Emp.Aram. knzsrm

Mand. ginzaiia

Mand. ganzibria

Mand. ganzibra

Huz. GNṢWBR : ganjubar

گنجور

All treasurer

(Gesenius. 159,1086; Jeffery. 251 Hoftij. 123; Macuch. 77,90; Brun. 66,74; Huz-Dict. 45)

کَنَس :

جاروب کردن

To sweep, sweep away

Heb. kânas כָּנַס

جمع کردن ، گرد آوردن

Gather, collect

Old.Aram. KNŠ כנש

Aram. Kenaš כְּנַשׁ

Aram. Kenas כְּנַס

Syr. knaš ܟܢܰܫ

Mand. KNŠ

گرد آوردن ، با هم جمع کردن ، جاروب کردن

To assemble, gather together, sweep

Old.Ak. KNŠ . kanâšum

خم شدن ، تعظیم کردن

Bow down

کَنِیسَة (ج : کَنائِس) :

جای اجتماع، معبد ، کلیسا

Synagogue, temple, church

Ak. kinuštu

J.Aram. keništâ כְּנִישְׁתָּא

Mand. kništa

Syr. knustâ ܟܢܘܫܬܐ

Syr. knišutâ ܟܢܝܫܘܬܐ

Pers. kenešt کنشت

Huz. KNŠYʾ : hanjaman

انجمن

Assembly, congregation, place of assembly

مِكنَسَة (ج : مَكانِس) :

جاروب

Broom

(Gesenius. 1097; Brun..243,244; Macuch. 219,220; Gelb. 148; Huz-Dict. 129)

كَنش :

تجمع ، گرد هم آیی ، همایش

Rassemblement

Syr. kenoš ܟܢܘܫ

Pun.Emp.Aram. KNŠ

assembler

كُنّاش، كُنّاشة (ج : كَنانيش) :

مجموعه یاد داشتهای پزشکی

Recueil de notes sur la médecine

Aram. kenâšâ כְּנָשָׁא

Syr. knišutâ ܟܢܝܫܘܬܐ

(Dozy,2,502; Nakhla. 204;Hoftij. 123)

كَنَّص :

جنبانیدن بینی از روی تمسخر واستهزاء

Move the nose in scoffing

Syr. gnaṣ ܓܢܨ

(Brun. 75)

كَنَع :

به هم فرو پیچیدن ومنقبض شدن ، بالها را جمع کردن وبه بدن چسبانیدن .

Be contracted, wrinkled; fold wings

Heb. kâna כָּנַע

متواضع بودن ، خفض جناح کردن

Be humble

Aram. kenaʻ כְּנַע

Syr. knaʻ ܟܢܥ

(Gesenius. 444; Jacob. 91)

كَنَف :

حفظ کردن چیزی ، چسبانیدن چیزی بر خود ، دور چیزی را گرفتن وآنرا نگاهداری کردن .

To keep, to preserve, to stray from, to fence a thing, enclose

Heb.root. KNP כנף

Aram. kenap כְּנַף

Syr. knep ܟܢܦ

جمع کردن ، گرد آوردن

Collect, assemble

کَفّ (ج : اَکناف) :

بال ، پناه ، محافظت

Wing, shelter, protection

Heb. kânâp כָּנָף

خود را درگوشه ای کشیدن پهلو گرفتن

Be cornered, aside

Aram. kanpâ כַּנְפָא

Syr. kenopâ ܟܢܦܐ

Heb. kânâp כָּנָף

Ak. kappu

همه بمعنی بال

All wing

Zinj. AZ BKNP MRAH

خود را در کف خدا وندش آورد

Attached himself to the party of his lord

(Gesenius. 489; Macuch. 199; Brun. 242)

کَنَكَ :

قرار گرفت ، آرام یافت

To settle, to be comforted

Syr. etkanek ܐܬܟܢܟ

Syr. knikâ ܟܢܝܟܐ

(Frayha. 156)

کَنَّة ، (ج : کَنائِن) :

عروس، زن پسر ، زن برادر

Daughter-in-law, sister-in-law

Aram. kaltâ כַּלְתָא

Syr. kaltâ ܟܠܬܐ

Syr. kalat ܟܠܬ

Mand. kalta

Ak. kallatu

Heb. kelâh כַּלָּה

(Gesenius. 483; Macuch. 197; Brun. 237)

کَنَی کِنایَةً :

نام نهادن بر کسی یا چیزی که برغیر موضوع خود دلالت کند ، سخن پوشیده ای که معنی آن صریح نباشد گفتن .

To allude to, to speak allusively of; bestow title, give an epithet or cognomen

Heb. kânâh כָּנָה

Aram. kenâ כְּנָא

Syr. knâ ܟܢܐ

كُنيَة ، كُنوَة (ج : كُنًى ، كِنًى) :

كنيه

By-name, family-name, tribal-name

Syr. kunyâ ܟܘܢܝܐ

Mand. kiniana

(Brun. 241; Macuch. 214)

كَهَرَ :

روزی گرم بودن

To be advanced (day); to be intense (heat)

Syr. khar

Syr. etkahar ܐܬܟܗܪ

(Brun. 228; Jacob. 90)

كَهرَبا : (Pers)

کهربا ، کاه ربا

Yellow amber

Syr. kahrobâ ܟܗܪܘܒܐ

Pers. kâhroba کاه ربا

Pers. kahroba کهربا

Kâh + robâ رباینده کاه

Pahl. kâhrupâi

Pahl. kâhrupâk

Kurd. keh-ribâ

(Brun. 228; Borhan. 1583)

كَهَلَ :

به سن کمال وبلوغ رسیدن

To reach mature age

Old.Aram. ʾKHL

Emp.Aram. ykhl. ʾKhl

نیرو وقوت

Pouvoir

(Hoftij. 115)

كَهَنَ ، كَهانَة :

دعوی غیب گوئی کردن ، پیشگوئی کردن

To pretend, to be a diviner, divine

Heb.root. KHN כהן

Phen,Pun,Nab. khm

Diviner کاهن : پیشگو ، غیبگو

Heb. kohen כֹּהֵן

Priest کشیش ، ملا

Aram. kâkin כָּהִין

Aram. kâhnâ כָּהֲנָא

Syr. kohnâ ܟܗܢܐ

Syr. kohen ܟܗܢ

Mand. kahna

كَهَنوت :

كاهنى، عمل روحانى در كليسه

Priesthood

Syr. kohnutâ ܟܘܗܢܘܬܐ

Aram. kâhnutâ כָּהֲנוּתָא

(Gesenius. 463; Macuch. 195;Brun 227; Dozy,2.503,504; Jeffery. 247 Hoftij. 116)

الكهانة فى اللغة العربية تعطى الخبرعن الكائنات ومعرفة المغيبات والاسرار ومن مرادفات الكاهن الساحر و الطاغوت والجبت وقد ذكروا ان الجبت السحر والساحر بلسان الحبشة والطاغوت الكاهن ويقال ان الجبت والطاغوت صنمان ·

(تاريخ العرب قبل الاسلام ج ٦ ص ٧٥٦)

كَهِىَ :

از چيزى دست باز داشتن وامتناع كردن

To abstain

اَكهى :

ترسو وضعيف بودن

Weak, cowardly

Heb. kâhâh כָּהָה

تيره وضعيف شدن

Be or grow dim, faint

Aram. kehâ כְּהָא

Syr. kaâ ܟܗܐ

Mand. KHA

سرزنش وتوبيخ كردن

To scold, rebuke

(Gesenius. 462; Macuch. 204)

كُوب (ج : اَكواب) :

جام بدون دسته

Cup without handle, a goblet

Aram. kubâ כּוּבָּא

Syr. kubâ ܟܘܒܐ

Byzantine. koupa κουπα

Gr. kymbe κυμβη

Lat. cupa

(Jeffery. 252. Jastrow. 616)

كَوثَل :

دم كشتى ، لنگر كشتى

The aft part of the ship, tiller anchor of a ship

Ak. kutallu

Syr. kutlâ ܟܘܬܠܐ

Aram. kutl כותל

Gr. koutelia Κουθηλια

(Frankel. 223; Macuch. 211; Brun. 256)

كاخ كوحا :

ازپا درآوردن ، غلبه کردن

Overpower, overcome

J.Aram. koha כוחא

Heb. koha כוח

Mand. kahua

(Macuch. 195)

كوخ ، كوخة (Pers):

اطاق وخانهٔ بدون روزن ، کلبهٔ حصیری وازنی

Cell, reed-hut

Syr. kukâ ܟܘܟܐ

Syr. kurhâ ܟܘܪܚܐ

Pers. kuh كوخ

kurd. kuxik

(Frankel. 29; Borhan. 1723)

كودن :

Mule

Syr. kudanyâ ܟܘܕܢܝܐ

Emp.Aram. kwdnn (Pl.)

Palm. kwdn (Sg.)

Mulet قاطر نر

(Nakhla. 204; Hoftij. 116)

كار كوراً :

پیچیدن ، گرد بر بستن بصورت عمامه

Wind about, to wind a turban round the head

Heb. KWR כור

گرد ساختن ، گرد بودن ، مدور بودن

Be or make round

Syr. etkawar ܐܬܟܘܪ

Incaluit

(Gesenius. 468)

كور : (Pers)

کوره آهنگری که از گل ساخته شده باشد

Blacksmith's fire-place, smelting-pot, furnace

Heb. kur כור

Aram. kur ܟܘܪ

Aram. kurâ ܟܘܪܐ

Pers. kura

Manichaean. qwrg

Ak. kûru

(Gesenius. 468; Borhan. 1727)

كُور :

زین شتر

Camel's saddle

Heb. kur כּוּר

(Gesenius. 1124)

كُورَة (ج : كُوَر) : (Pers)

ولايت ، ناحيه ، شهر

Province, district, town

Syr. kurâ ܟܘܪܐ

Pers. xora خوره

Gr. xora xwpa

(Jacob. 91; Borhan. 790)

كُوارَة ، كُوّارَة (ج : كَوائِر) :

كندوى عسل از گل

Bee-hive of clay

Syr. kwor ܟܘܪ

Syr. kworâ ܟܘܪܐ

Syr. kawora ܟܘܪܐ

(Brun. 232. Frankel. 125)

كُوز (ج : اَكواز ، كِوَزة ، كِيزان) : (Pers)

كوزه سفالين كه يك دسته داشته باشد

Earthen jug with a handle

Aram. kuzâ כּוּזָא

Syr. kuzâ ܟܘܙܐ

Mand. kuza

Pahl. kuž

(Macuch. 206; Télégdi)

كُوع (ج : اَكواع) :

آرنج

Wrist-bone

(Jacob. 90)

كَوكَب (ج : كَواكِب) :

ستاره ، اختر

Star

Heb. kokâb כּוֹכָב

Aram. kokbâ כּוֹכְבָא

Aram. kokabtâ כּוֹכַבְתָּא

Syr. kawkba ܟܘܟܒܐ

Syr. kawkabtâ ܟܘܟܒܬܐ

Mand. kukba

Mahri. kubkob, kobkib

As. kakkabu

Pun. kakaboum κακαβουμ

Old.Aram. KKB, kakabum

Star ستاره

Syr. kawkabil ܟܘܟܒܐܝܠ

ستارهٔ خدا

God-star, the planet Jupiter

Huz. KWKBʾ : stârak

ستاره

Huz. KWKPʾ : stârak

ستاره واورهد : ووهرهدو

(Gesenius. 455; Macuch. 206; Huz-Dict. 131; Brun. 229; Gelb. 142)

كَوَّمَ :

توده كردن ، انبوه كردن

To heap up

Syr. kom ܟܘܡ

كُومَة :

انبوه ، توده (از خاك وغله)

Heap up (earth, corn)

Heb. KWM כּוֹם

كُوم :

گله ورمهٔ شتر

Herd of camels

Heb. kimâh כִּימָה

گروه ، گله ، رمه

A herd, group, flock

(Gesenius. 465; Brun. 230)

كَانَ يَكُونُ كَوناً :

بودن وجود داشتن ، واقع شدن

Exist, to be, occur, happen

Heb. kun כּוּן

استوار وثابت بودن

Be firm

Aram. kun כּוּן

J.Aram. kawen כַּוֵן

Syr. kawen ܟܘܶܢ

Syr. kon ܟܘܢ

راست نهادن ، تصحيح كردن

Put right, correct

As. kânu

استوار وراست بودن

Be firm, right

Phen,Sab. KWN

Mand. KUN, KNN

كِيان :

حالت ، طبيعت

State, nature

Syr. Kyonâ ܟܝܘܢܐ
(Gesenius. 465; Macuch. 207,
Brun. 230; Dozy,2, 510)

كَوَّة ، كُوَّة :

روزن

Garret-window, mural aperture
J.Aram. kawâh כַּוָּה
Aram. kawtâ כַּוְּתָא
Syr. kawtâ ܟܘܬܐ
Talm. kwwT' כוותא
Mand. kaua
(Gesenius. 1096; Macuch. 196)

كَوَىٰ يَكوى كَيّاً :

سوزاندن ، داغ کردن

To burn, cauterize, scorch, brand
Heb. kâwâh כָּוָה
Syr. kwâ ܟܘܐ
Mand. KWA
Ak. ku'û
Aram.kewâ כְּוָא
(Gesenius. 464; Macuch. 205;
Brun. 228)

كَيّ :

آنکه ، برای آنکه

That, in order that
Heb. key כִּי
That, for, when
Moab.Phen. K
Syr. ka ܟܐ
Here اینجا
Syr. kay ܟܝ
Then پس
(Gesenius. 471)

كادَ كيداً :

کوشش وکار کردن وزحمت کشیدن

Labour, take pains, strive,
struggle to shift

كَيد (ج : كِياد) :

جنگ ، کوشش ، خدعه

War, struggling, deceit
Heb.root. KYD כיד

كِيس (ج : اَكياس ، كِيَسَة) :

همیان ، انبان کیسه

Purse, bag
Heb. kis כִּיס
Aram. kisâ כִּיסָא

Syr. kis ܟܝܣ

Syr. kisâ כִּיסָא

Palm. KSH

Mand. kisa

Ak. kis . kis

Palm. MNKYSH

از کیسه اش

From his bag

Gr. kisis

Huz. KYS : xvastak

خواسته

Wealth, richness

Syr. kesyâ ܟܣܝܐ

سرپوش ، رازداری

Covering, secrecy

(Gesenius. 476; Macuch. 215; Brun. 234; Hoftij. 118; Huz-Dict. 135)

كالَ يَكيلُ كَيلاً :

مقدار ووزن چیزی را چون (غله) با میزانی وآلتی اندازه گرفتن ، سنجیدن پیمودن

To measure (grain), to weigh (coins)

Heb. KWL כּוּל

دریافتن ، شامل بودن

Comprehend, contain

Aram. kul כּוּל

وزن کردن هرچیز اعم ازجامدات ومایعات

Measure out of dry or liquid measure

Syr. akil ܐܟܝܠ

Emp.Aram,Palm. kul

Ak. kullu

J.Aram. kwl

Mand. kul

To measure

كَيل (ج : أكيال):

پیمانه برای اندازه گرفتن غلات درحدود سی و چهار ونیم گالن .

Measure for grain about 34/2 gallons

Aram. KYYL' כּיילא

Syr. kila ܟܝܠܐ

Mand. kila

Huz. KYLWNY + tan : patmutan

پیمودن

To measure

(Gesenius. 466; Macuch. 206,212; Hoftij. 116; Huz-Dict. 132)

کیمیاء :

صنعتی است که معتقد بودند میتوانند به آن

وسیله فلزات را تبدیل به طلا کنند ، شیمی

Alchemy, Chemistry

Syr. kimoyâ ܩܝܡܝܐ

Syr. kimiyâ ܩܝܡܝܐ

Gr. xymeia χυμεία

(Brun. 234)

کَیوَان :

زحل

Saturn

Heb. keyun כיון

Ak. kaimânu : kaiânu

As. kaivânu

Syr. kiwon ܟܝܘܢ

Babyl. ka'âmânu

سیاره زحل

Planet saturn

Mand. kivan

Pers. kayvân کیوان

Semetic-root. KWN

مستقر و استوار

Established, firm

(Gesenius. 475; Macuch. 212)

ل

ِل : (Letter)

برای

To, for, in regard to

Heb. le לְ

Aram. le לְ

Syr. le ܠ

Eth. la ለ

As. la

Moab. l

Phen. l

لِلعالَمین

Palestin-Aram. L'LMYN ܠܥܠܡܝܢ

For all the world برای جهانیان

لنا : برای ما

Aram. LN' לנא

Huz. LNH : ama ما

لی : برای من

Aram. LY לי

Huz. L(Y) : man من

لَكَ : برای تو

Huz. LK : tô تو

Aram. LK לך

لَكُم : برای شما

Aram. LKWM לכום

Huz. LKWM : smâ شما

لِذا : برای این

Aram. ledânâ לְדָנָא

Huz. LDNH : im

ام : این

(Gesenius. 510-518; Huz-Dict. 113, 114,115,119)

لَأَكَ ، اَلأَكَ :

فرستادن

To send toward

Heb. L'K לאך

مَلأَك ، مَلَك ، مَلاك (ج : مَلائِكَة ، مَلائِك) :

فرستاده ، پیام بر ، فرشته

Messenger, angel

Heb. malâk מַלְאָךְ

Phen. ML'K

Aram. malakâ מַלְאֲכָא

Syr. malak ܡܰܠܐܰܟ

Syr. malakâ ܡܰܠܐܰܟܳܐ

ملائكة : فرشتگان

Angels

Syr. malaki (Pl.) ܡܰܠܐܰܟܶܐ

J.Aram. ML'K מלאך

ملك الموت :

فرشته مرگ ، عزرائيل

The angel of death

Heb. malâk hmâwet

מַלְאַךְ הַמָּוֶת

(Gesenius. 521; Jeffery. 269; Brun. 261)

لأم :

تعمير كردن ، بهتر كردن ، آشتی كردن وصلح دادن التيام دادن .

To repair, to better, to reconcile consolidate, bind up, bring together

Heb. L'M לאם

Syr. lom ܠܳܡ

التأم :

درمان شدن وبه هم آمدن زخم

To heal (wound)

Syr. etlawam ܐܶܬܠܰܘܰܡ

(Gesenius. 522; Brun. 268)

لأى :

بطیء وآهسته ومتردد بودن

Be slow, hesitating

Heb. lââh לָאָה

خسته وبی حوصله ودلتنگ بودن

Be weary, impatient

Aram. lei לְאִי

Syr. loa ܠܐܳ

Syr. li ܠܺܝ

(Gesenius. 521)

لا :

حرف نفی : نه ، نی ، هرگز

Adverb of negation : no, not, at all

Heb. lâ לֹא

Sab. la

Aram. lâ לא

As. la

Old.Ak. L'

Huz. L' : nê نی ، نه لا : او

(Gesenius. 518; Gelb. 156; Huz-Dict. 116)

لابَ لَوباً :

تشنه بودن ، به دنبال آب سرگردان شدن

To be thirsty, to wander around the water

Heb. L'B לאב

(Gesenius. 520)

لأبوتة (ج : لوابيت) :

لا حرف تعريف است نه نفى

A hoe کج بیل

Syr. abutâ

(Frayha. 158)

لاتَ : لا + ت

There is no نیست

B.Aram. lâitay לָאִיתַי

J.Aram. lytâ

Huz. LWYTY : nêst : Lâ +›yt = نه هست

: اوودص نیست

(Gesenius. 1098; Ebeling. 59; Huz-Dict. 114)

لاذَن ، لاذَنَة : (Pers)

لادن ، شیره درختی است خوشبو از نوع پیچك

Myrrh, ladanum

Heb. lut לוט

Sab. LDN

As. ladunu

Gr. ladanon λαδανον

Lat. ladanum

Syr. lodon

Syr. lodonâ

Syr. lâdânon

Pers. lâdan

(Gesenius. 538; Brun. 265; Borhan. 1876)

لاذِقيّة : (N.Pr.)

بندری در سوریه در کنار دریای مدیترانه

Laodicea

Syr. latiqiah

(Brun. 764)

لازَوَرد ، لاَزوَورد ، لاَزَوَرد : (Pers)

لاجورد ، سنگی آبی رنگ که از آن نگین سازند ، یا ازگرد آن درنقاشی استفاده کنند ·

Lapis lazuli (precious stone)
Syr. lazward ܠܙܘܪܕ
Syr. lazrad ܠܙܪܕ
Pers. lâjvard لاجورد
(Brun. 270; Borhan. 1874)

لاشِیَ :

ویران ونابود کردن
To destroy, to annihilate
تَلاشَی
محو وقربانی شدن
To be abolished, sacrificed
Syr. ettleš ܐܬܠܫ
(Nakhla. 205)

لاوی : (N.Pr.)

ازنسل لاوی بن اسحاق بن یعقوب
Levi
Heb. levi לוי
Syr. lewi ܠܘܝ
(Nakhla. 213; Costaz. 411)

لُبّ ، لُباب :

خالص وجوهر هرچیز ، هسته ومرکز هرچیز، قلب عقل ، هوش، دل
Marrow, core, pitch, essence, better part, middlepart, fruit stone, heart, mind, intelligence
Heb. lebâb
جوهر آدمی ، خرد اراده وقلب
Inner man, mind, will, heart
Heb. leb לֵב
As. labâbu
As. libbu
Aram. lebâ לִבָּא
Sab. LB
Old.Ak. LBB' libum
Phen, Pun. LB
Emp.Aram. lbb'
Syr. lebâ ܠܒܐ
Syr. lebawota (Pl.) ܠܒܘܬܐ
Mand. liba
Huz. LBB : dil دل ܠܒܒ
Heart, mind, thought
(Gesenius. 525; Gelb. 160; Hoftij. 139; Brun. 262; Macuch. 234; Huz-

Dict. 119)

لَبَأة ، لَبَأة، لَبُوَة (ج : لَبُوءات) :

شیر ماده

Lioness

Heb. LB' לבא

Phen. LB'

Tel.Amarna. Labä

Lioness

Heb. labyâ לביא

Emp.Aram. lb'

Lion شیر نر

Old.Ak. LB' , labum, labwum

(Gesenius. 522; Hoftij. 134; Gelb. 159)

لَبَخَ :

گرفتن

To take, to catch

Syr. lbak ܠܒܟ

(Jacob. 93; Frayha. 158)

لِبد (ج : لُبود) :

پشم وموی فشرده وبه هم پیچیده ، نمد

Wool, hair pressed and rolled together;felt

Syr. labed ܠܒܕ

(Brun. 262; Frankel. 103)

لَبِسَ :

پوشیدن ، جامه پوشیدن

Put on (a garment), to clothe wear

Heb. lâbaš לָבַשׁ

Heb. lâbes לָבֵשׁ

Aram. lebis לְבֵישׁ

Syr. lbeš ܠܒܫ

As. labâšu

لباس پوشیدن

To put on

B.Aram. lebuš לְבוּשׁ

Dress لباس، جامه

Emp.Aram. labwš

Huz. LBWŠY' : jamak

جامه

مَلبوس :

پوشش، جامه

Dress, cover

Aram. malbuš מַלְבּוּשׁ

(Gesenius. 527; Jastrow. 786; Hoftij. 135; Brun. 264; Macuch.

229; Huz.Dict. 177)

لَبَطَ :

کسی را به زمین زدن وافکندن

Strike the ground with a person

he throw him on the ground

Heb. lâbaṭ לָבַט

راندن ، بیرون کردن ، دور کردن

Thrust down, out, away

Syr. labeṭ ܠܒܛ

Syr. lpaṭ ܠܦܛ

به هیجان وجنبش افتادن

To stir up, to spur on, to

hasten

(Gesenius. 526; Brun. 262,277)

لَبَكَ :

گرفتن ،گرفتار کردن ، گیر انداختن

To entangle, catch, capture

Aram. lebak לְבַךְ

Syr. lbak ܠܒܟ

Mand. LBK

(Macuch. 229)

لَبَّنَ :

خشت زدن

To make brick with clay and

straw

Heb. lâban לָבַן

Old.Ak. LBN, labânum

Make brick

لَبِن ، لِبن ، لِبن ، لِبنَة :

خشت ، خشت خام (از کاه وگل)

Raw bricks of clay and straw

Heb. lebnâ לְבֵנָה

آجر ، سفال

Brick, til

Mand. libta

Syr. lbetâ ܠܒܬܐ

Aram. lebintâ לְבֵינְתָּא

Zinj. LBN

As. libitu

Old.Ak. libittum

Emp.Aram. lbnn

Brick

خشت

مِلبَن :

قالب خشت زنی ، چهار گوش

Brick-mould, quadrangle

Heb. malben מַלְבֵּן

Syr. malbnâ ܡܠܒܢܐ

(Gesenius. 527; Gelb. 160;Hoftij. 136; Macuch. 235; Brun. 264)

لَبَنَ :

سفید بودن (لهجه‌ای در یمن) ، شیر دادن، نوشیدن

Be white (dialect, Maltzan), to give milk; to drink

Heb. lâben לָבֵן

Mand. LBN

Be white

لَبَن :

شیر ، ماست

Milk, sour milk

Heb. lâbân לָבָן

Aram. lâbân לָבָן

سفید رنگ

White colour

Pun. LBN

Gr. labon λαβον

White

Huz. LBN' : sir

شیر

(Gesenius. 526; Hoftij. 134; Macuch. 229; Jastrow. 690; Huz-Dict. 118)

لُبان

کندر (به جهت سفیدی) ، صنوبر

Olibanum, gum-resin used as frankincense (from white colour)

Heb. lebonâh לְבֹנָה

Heb. lebonah לְבוֹנָה

Aram. lebuntâ לְבוּנְתָא

Syr. lbûntâ ܠܒܘܢܬܐ

Phen. LBNT

Gr. libanos λιβανος

(Gesenius. 526; Brun. 263)

لُبنان : (N.Pr.)

لبنان ، کوههای لبنان در شمال فلسطین (به مناسبت سفید بودن ارتفاعاتش)

Lebanon, the mountain range in the north of Palestine (whiteness of its cliffs)

Heb. Lebânon לְבָנוֹן

Aram. Lebânon לְבָנוֹן

As. Labânanu

Phen. LBNN

Egypt. Ra-man-n

Syr. lebnon ܠܒܢܢ

Mand. lilban

(Gesenius. 527; Macuch. 236;

Brun. 746; Jastrow. 691)

لِبنى :

نام درختی که از آن صمغی میگیرند موسوم به عسل

لبنی ، شجر الحور ، خشب الحور

Storax, Benzoin-gum, poplar

Heb. lebneh לִבְנֶה

(Gesenius. 527)

لَبّى تَلبِيَةً :

پاسخ دادن به بانگ ودعائی

To answer a call

لَبَّيك :

اجابت باد ترا ، ایستاده‌ام فرمان ترا

Here I am, at thy service

Syr. lebak ܠܒܟ

Syr. lebayk ܠܒܝܟ

(Nakhla. 205; Jacob. 93)

لَجَّ :

اصرار کردن ، فشار آوردن

To insist upon, to press

Syr. laz ܠܙ

(Brun. 270)

لَجَجَ :

به لُجّه وژرفنای دریا درآمدن (کشتی)

To enter the main sea (ship)

لَجّ :

عمیق وژرف بودن

Be deep

لُجّ ، لُجَّة :

مقدار زیاد وبسیار ، ژرفنای دریا

Large quantity; main sea

Heb. log לֹג

میزان مالیات

Liquid measure

Aram. lugâh לוּגָה

Syr. lagâ ܠܓܐ

ظرف شیرینی ومیوه بعد ازغذا

(dessert) dish

(Gesenius. 528)

لَجلَجَ ، تَلَجلَجَ ، لَغلَغَ :

تکرار کلام کردن ولکنت زبان داشتن

To repeat the same word, to stutter

Heb. lâ'ag לָעַג

ریشخند ومسخره کردن

To mock, deride

Syr. l'eg ܠܥܓ

Syr. lagleg ܠܓܠܓ

(Gesenius. 541; 264)

لِجام : (Pers)

لگام ، دهانه، جلو اسب

Bit, bridle

Aram. lugmâ לוּגְמָא

Syr. lugmâ ܠܘܓܡܐ

Mand. lugma

Pers. logâm لُگام

Kurd. ligale

(Macuch. 232; Borhan. 1903; 'Addi 141)

لَجنة :

انجمن ، همایش، حزب

Commission, committee, party

Aram. legnâ לִגְנָא

کرت ، جادهٔ باریك در بین مزارع

Narrow path between fields

Gr. legeon λεγεων

Committee

(Jastrow. 693; Nakhla. 232)

لُجَنَة :

لگن ، ظرف

Bottle, vessel

Aram. lâgin לָגִין

Syr. lginâ ܠܓܝܢܐ

Heb. LGN' לגנא

Ak. liginnu

Mand. lugiana

Syr. lgetâ ܠܓܬܐ

Babyl. ligittu, lignu

Pers. lagan لگن

Gr. lagoina λάγοινα

(Frankel. 130; Macuch. 232; Jastrow. 692; Borhan. 1904)

لَحَشَ :

نجوی کردن ، زیر کوشی سخن گفتن

Whisper, charm

Heb. lâhaš לָחַשׁ

Aram. lehaš לְחַשׁ

Syr. lhaš ܠܚܫ

(Gesenius. 538; Frayha. 159)

لَحَصَ :

تنگ بر گرفتن ، سخت بر بستن ، فشردن

Close up, oppress, squeeze press.

Heb. lâẖaṣ לָחַץ

Syr. haleṣ ܚܠܨ

Syr. laẖeṣ ܠܚܨ

Emp.Aram. lẖṣ

بیکدیگر فشردن ، مجبور کردن

Press together, urge, exert

Mand. HLṢ

احساس رنج کردن ، رنج دادن

To feel pain, to give pain, cause pain

(Gesenius. 537; Hoftij. 137; Macuch. 149)

لَحِكَ ، لَعِقَ :

لیسیدن

To lick

Heb. lâẖak לָחַךְ

Aram. leẖak לְחַךְ

Syr. lẖak ܠܚܟ

(Gesenius. 535; Brun. 270)

لُحِمَ لَحماً :

کشته وذبح شدن

To be killed, slaughtered

لَحَمَ لَحماً :

خوراك گوشتی دادن ، گوشت خوراندن

To feed on meat

Heb. lâẖam לָחַם

Phen. lẖm

خوردن ، مانند خوراك بكار بردن

Eat, use as food

لَحم :

گوشت ، گوشت تن

Flesh, meat

Heb. leẖem לֶחֶם

نان غذا، خوراك

Bread, food

Phen. LẖM

Aram. laẖmâ לַחְמָא

Syr. laẖmâ ܠܚܡܐ

Syr. lhem ܠܚܡ

Mand. lahma

J.Aram. lehem לְחֶם

Talm. nahmâ נַהֲמָא

Emp.Aram. lẖm

Palm. lẖm

نان ، غذا

Bread, food

در همه زبانهای سامی lahma بمعنی نان

ومطلق غذا ست جزو عربی که به معنی گوشت آمد

Huz. LHM' : nân

(Gesenius. 537; Hoftij. 137; Macuch. 227; Brun. 271; Huz-Dict. 122)

لَحَمَ :

استوار ومحکم کردن ، بیکدیگر بستن

To consolidate, to close up, fit close together

Syr. lẖem ܠܚܶܡ

To unite

پیوستن ومتحد کردن

Syr. etllẖem ܐܶܬܠܚܶܡ

To connect

بهم پیوستن

Syr. laẖem ܠܰܚܡ

Solderer

لحیم گر

لَحَمَ :

کسی را با شمشیر زدن ، گرد آمدن برای جنگ

To smite anyone with the sword, to gather for fighting

Moab. LHM . ʾltẖm

Heb. lâẖam לָחַם

Syr. lẖem ܠܚܶܡ

Mand. LHM

To fight, do battle

مَلحَم :(ج : مَلاحِم) :

کشتار ، وجنگ

Slaughter; fight

(Gesenius. 535; Macuch. 231; Hoftij. 137)

لَحَنَ لَحناً :

به عربی نا درست سخن گفتن

To speak Arabic incorrectly

لحن (ج : اَلحان) :

آواز ، شیوه سخن گفتن ، نوا

Sound, melody, tone of the voice

Emp.Aram. lẖn

Chanter

آواز خواندن

لِحيَة (ج : لِحىً ولُحىً) :

ريش

Beard

Heb. leḥi לְחִי

Aram. loḥâ לוֹחָא

Chin, under Jaw

چانه ، زيرفك

As. laḫû

Beard ريش

Huz. LYYʾ : rĕs ريش

(Gesenius. 538; Huz-Dict.92)

لَخِنَ :

بوی بد دادن ، به سخن زشت زبان گشودن

Have fetid smell, to use bad language

لَخناء :

زن غير مشروع

Concubine

B.Aram. leḥnâh לְחֵנָה

Aram. leḥintâ לְחֵינְתָא

(Gesenius. 1099)

لَزَّ :

(Gesenius. 1099; Hoftij. 137)

لَحىَ يَلحى لَحياً :

پوست درخت راكدن

To peel off the inner bark of (a tree)

Heb. LḤḤ לחח

Syr. LḤâ ܠܚܐ

پوست كندن ، برهنه كردن ، پاك كردن

Strip off

زايل كردن

(Gesenius. 534)

لَحا (لَحىٰ) لَحا اللّهُ فُلاناً :

خدا فلان شخص‌را زشت ميدارد ولعنت ميكند

To cover anyone with shame (God)

As. luʾû

كثيف ، زشت ، نا پاك

Foul, impure

Emp.Aram. LḤYʾ . LḤY

بد بخت ، نكبت آميز

Accursed, wretched

Syr. LḤʾ ܠܚܐ

(Driver, Hoftij. 137)

رک : لَجَّ

لِسَّا :

مخفف لِلسّاعَة ، برای ساعت ، هنوز

Pour l'heure, encore

Syr. lehsâ ܠܚܣܐ

(Dozy,2,536; Frayha. 160)

لَسَدَ :

لیسیدن ، مکیدن

To lick (honey), suc

Heb. LŠD לשד

Heb. lâšâd לָשָׁד

شیره ، آمیخته با شیره

Juice, juicy

(Gesenius. 545)

لَسَمَ :

چشیدن چیزی

To taste a thing

Heb. LŠN לשן

To lick لیسیدن

(Gesenius. 546)

لَسَنَ :

به زبان گرفتن ، زبان زدن ، با زبان مکیدن ، گزیدن ، دشنام دادن

To take with the tongue; to lick; to suck, to bite; to bite in words

Heb.root. Lšn לשן

لِسان :

زبان

Tongue

Ak. lišanu

Aram. lesân לְשָׁן

Aram. lisân לִישָׁן

Syr. leson ܠܫܢ

Syr. lesonâ ܠܫܢܐ

Mand. lišana

Zinj. LŠN

Emp.Aram. li-iš-ša-an

Huz. LŠN' : huzvân

زبان

(Gesenius. 546; Hoftij. 140; Huz-Dict. 50; Macuch. 237; Brun. 278)

لسانُ الثَّور :

گل گاوزبان

Wild bugloss, borage (plants)

Syr. lešon tawra

ܠܫܢ ܬܘܪܐ

لِسانُ العُصفور :

زبان گنجشك

Honey-wort (plant)

Syr. leson ṣaprâ

(Frayha. 160)

لَشَّ :

خيساندن چيزى در آب

To soak, steep

J.Aram. lêšâ

Ak. lêšu

سرشتن ، خمير كردن

To knead

Huz. Lyšwn + tan: srištan

(Ebeling.43; Huz-Dict. 118)

Frayha. 160)

لِصّ ، لَصّ ، (ج : لُصوص) :

سرباز مزدور ، دزد

Mercenary soldier, robber, thief

Syr. lesṭâ

Syr. lesṭoyâ

Gr. listis λῃστής دزد

Targ. lestem

Commit robbery

دزدی کردن

(Brun. 275; Frankel. 284; Jastrow 713)

لَطَّ :

گفتن فلان فلان شده

To say such and such person

Syr. lot

(Frayha. 161)

لَطَخَ :

آلوده وملوث وبيسيرت كردن

To defile, to splash

Syr. latek

(Brun. 278)

لَطَسَ :

ضربه زدن ، در كوفتن ، كوفتن

To trample heavily up, strike, knock

Heb. lâtaš לָטַשׁ

چكش زدن ، تيز كردن ، به جنبش در آوردن

To hammer, sharpen, whet

Aram. letaš לְטַשׁ

Syr. ltaš

(Gesenius. 538; Brun. 272)

لَطَشَ :

رك : لَطَسَ

(Frayha. 161)

لَطيمَة (ج : لَطائِم) :

مشك ،عطر، چارپائی که بارعطر دارد

Musk, perfume, beasts loaded with perfumes

Syr. leṭmâ ܠܛܡܐ

Aram. letom לְטוֹם

صمغی که بجای عطر بکار میرفته است

Gum-mastic , a resin used as perfume

Syr. lotmâ ܠܛܡܐ

Pistachio پسته

(Jastrow. 705; Frankel. 176; Brun. 273)

لَعِبَ :

بازی وشوخی وکارغیر جدی کردن

To play, sport, game

Heb. lâ'ab לָעַב

مزاح وشوخی وکار خنده دار کردن

Jest

Syr. l'ab ܠܥܒ

لُعاب :

آب دهن ، خیو ، لعاب

Drivel of a child, mucilage

Syr. lu'bonâ ܠܘܥܒܢܐ

Syr. la uboyâ ܠܥܘܒܝܐ

(Gesenius. 541; Brun. 275)

لَعَجَ :

فریفتن ، تقلب کردن

To deceive, to cheat

Heb. la'ag לָעַג

مسخره واستهزاء کردن

Mocking, derision

(Gesenius. 541; Frayha. 161)

لَعَسَ :

جویدن

To chew

Syr. la's ܠܥܣ

Syr. l'es ܠܥܣ

با حرص وولع خوردن

To eat greedily

لَعوس (ج : لَعاوِس) :

حریص در خوردن

Greedy of food

(Nakhla. 205; Brun. 276)

لَعَطَ :

چرانیدن نزدیك محل سكونت

To pasture near dwellings

Syr. l'aṭ ܠܥܛ

داخل ، اندرون

Inside, interior

(Brun. 276)

لَعُوك :

كسیكه نا مفهوم سخن گوید ، یا بزبان دیگر سخن گوید

Who speaks unintelligibly, who speaks in a foreign tongue or language

Heb. lâ'ag לָעַג

Targ. le'eg לְעֵג

To mock

مسخره كردن

Syr. l'eg ܠܥܓ

با لكنت حرف زدن وادا كردن كلمات

Stutter

(Frayha. 162; Gesenius. 541; Brun. 275)

لَعَنَ :

نفرین ولعنت كردن

To curse

Nab. l'n

To curse

لَعن ، لَعنَة :

نفرین ، لعنت

Curse, imprecation

Nab. l'nt

لعنت

Heb. la'anâh לַעֲנָה

گیاه افستنتین ؛ خاراگوش

Wormwood

(Gesenius. 549; Hoftij. 139)

لَغَزَ :

از شكل انداختن ، كج كردن ، بطورنا مفهوم سخن گفتن

Distort, talk obscurely, ambiguously

Heb. lâ'az לָעַז

Syr. lagez ܠܓܙ

Syr. l'ez ܠܥܙ

سخن نا مفهوم وغیر مشخص گفتن

لَغا يَلغى لَغواً :

در سخن اشتباه وخطا کردن ، سخن بیهوده گفتن

To utter nonsenses; make mistakes in talking

Heb. lu‘a לוּעַ

Heb. lâ‘a‘ לָעַע

وحشیانه سخن گفتن

To talk wildly

لُغَة (ج : لُغًى ، لُغات) :

کلمه ، کلمات ، بیان

Word, expression

Mand. ligia

(Gesenius. Macuch. 235)

لَفّ :

پیچیدن ، به هم بستن

To wrap, to roll, to join

Aram. LPY לפי

Aram. LPP לפף

Syr. lop ܠܘܦ

Syr. lap ܠܦ

Mand. LUP, LPP

AK. lippu

(Macuch. 233; Brun. 268,277)

To talk indistinctly

لُغز :

چیستان وکلام دشوار و پیچیده

Riddle, enigma, ambiguous speech

Syr. lgozâ ܠܓܘܙܐ

(Gesenius. 541;264,276)

لَغَط :

بانگ وآواز نا مفهوم برداشتن ، سخن نا مفهوم گفتن

To utter confuse sounds, speak confusedly

Heb. lâ‘at לָעַט

با حرص واشتها بلعیدن

Swallow (greedily)

Syr. lu‘otâ ܠܘܥܬܐ

To jaw جویدن

(Gesenius. 542)

لَغلَغ :

رك : لَجلَج

لَغا يَلغُو لَغواً :

به سخن تکلم کردن

To speak, to talk

لیسیدن ، لیسیدن سگ

To lap, lick, lop of dog

Heb. lâqaq לָקַק

(Gesenius. 545)

لَقلَق، لَقلاق (ج : لَقالِق) :

لك لك

Stork

Cuneiform-Aram. a-ra-ag-a

Ak. raqraqu, laqlaqu

Syr. laqlaqâ ܠܩܠܩܐ

Huz. RKRQ : laklak

لك لك اوازة :

(Ebeling. 19; Huz-Dict. 39)

لَقث ، لَقِث :

آمیختن ، به شتاب گرفتن، گرفتن هر چیز

To mix, take the aftermath, to take everything

Heb. lâqaš לָקַשׁ

Take the aftermath, take everything

(Gesenius. 545)

لَقِح :

گشن دادن خرمابن، آبستن کردن باد درخت را

لَفَت :

پیچیدن ، فشردن ، گردانیدن

To twist, to wring

Heb. lâpat לָפַת

پیچیدن ، حرکت دادن

Twist, grasp with a twisting motion

Aram. lapâtu

افکندن ، درافکندن

Overthrow

لِفت :

شلغم

Turnip

Syr. leptâ ܠܶܦܬܐ

Syr. laptâ ܠܰܦܬܐ

(Gesenius. 542; Brun. 277)

لَفَط :

کلافه شدن از گرما

Stifled, as in a hot weather

Syr. lapeṭ ܠܦܶܛ

Syr. etlapat ܐܬܠܦܛ

(Frayha. 162)

لَقّ :

To be impregnated (Palm-tree), to conceive (Female)

Heb. lâqah לָקַח

To take گرفتن

N.Heb; lâqah

به ازدواج وهمسری گرفتن

Be taken in marriage

Zinj. lqh

Phen, Pun, Emp. lqh

As. lakû

(Gesenius. 542; Hoftij. 139)

لَقَحَة :

اراضی بیرون شهر

Syr. loqhâ ܠܘܩܚܐ

(Frayha. 162)

لَقَس :

دیر بودن

To be late

Heb. LQŠ לקשׁ

Syr. laqeš ܠܩܫ

دیرکردن به تأخیر انداختن

Make or do late

لَقِّيس :

Aram. leqišâ לְקִישׁ

Syr. lqišoyâ ܠܩܝܫܝܐ

Late دیر

(Gesenius. 545)

لَقَش :

سخن گفتن ، پرحرفی کردن

Parler, causer, discourir

Syr. lhaš ܠܚܫ

رك : لحش

(Dozy. 551; Frayha. 162)

لَقَط :

چیزی را از زمین بی رنج برگرفتن وبرداشتن مانند دانه برگرفتن مرغ

To pick up thing, to glean, to pick up (as a bird, grain)

Heb. lâqat לָקַט

برگرفتن ، جمع کردن

To pick, gather, glean

Aram. leqat לְקַט

Aram. neqat נְקַט

Syr. lqat ܠܩܛ

Mand. LGṬ

Talm. neqat נקט

As. lakâtu

(Addi. 142)

لِقِیَ لِقاء :

دیدار کردن با کسی، در یافتن چیزی را
To meet anyone, to find out a thing
Old.Ak. LQ' . laâum
To take گرفتن
(Gelb. 163)

لَکان :

چگونه ، چطور ؟
How
Syr. lâken
(Frayha. 163)

لَکَعَ :

مشت زدن بر کسی ، آلوده کردن
To strike anyone with a fist; to splash
Syr. lkah
(Frayha. 163)

لَکَّ :

زدن ، با دست زدن ، راندن

مِلقَط (ج : مَلاقِط) :

Pincers, tongs انبر
Syr. malqṭâ
Syr. malqotâ
Huz. LQWT'

لاقِط ، لاقِطَة :

Freed slave بنده آزاد شده

لَقیط (ج : لُقَطاء) :

از زمین برگرفته ، بچه سرراهی
Picked up, foundling (child)
Ak. liqu

بچه سرراهی
Huz. LQWT' : asâkart
شاگرد
Pupil
(Gesenius. 544; Macuch. 230;Brun. 277; Huz-Dict. 120)

لَقَن :

لگن
Basin
Syr. LQNÂ
Gr. lagon λαγων

To strike, push with the hand, repel

Heb. lâkad לָכַד

اسیر کردن ،گرفتن ، گرفتار کردن

Capture, take, seize

لکد :

Attack حمله

Pers. lagad لگد

ضربت با پا (اعم آنکه از انسان باشد یا حیوان)

Gilak. laġad لغد

To kick

(Gesenius. 540; Dr. Mo'in)

لَکِنَّ : (از حروف مشبهة بالفعل)

لکن ، لاکن ،لیکن ، اما

But (Adv.)

Heb. ken כֵּן

چنان ، بنابراین

So thus, therefore

Syr. ken ܟܶܢ

then پس

Phen,Pun. kn

Emp.Aram. kn

Old.Aram. kn

Chr.Palm. ken ܟܶܢ

Mand. kin

Aram. ken כֵּן

(Gesenius. 485; Hoftij. 122;Macuch. 213)

لَمَّ :

برگرفتن ، جمع کردن

To pick up, to collect

Syr. lam ܠܰܡ

(Brun. 275)

لماذا :

چرا ، برای چه ؟

How, what, what for

Heb. lâmâhzeh לָמָּה־זֶּה

برای چه ، چرا حالا

Wherefore, now ?

(Gesenius. 261)

لَهَا :

خسته وامانده بودن

To be tired, exhausted, languish

Syr. lohâ ܠܗܳܐ

Heb. lâhâh לָהָה

Heb. lââh לָאָה
Targ. lehi
(Gesenius. 529; Brun. 265;Jacob. 68)

لَهِبَ ، لَهَبَ :

بر افروخته شدن ، زبانه کشیدن آتش، سوزاندن با تشنگی

To blaze fiercely, to make a fire blaze; to burn with thirst
Heb. LHB להב
Aram. LHB להב
Syr. lhab ܠܗܒ
Pun. Lhbʾt
To burn سوزاندن
As. laʾabu
Flame شعله
(Gesenius. 529; Hoftij. 135)

لَهِجَ :

تعلق خاطر داشتن به چیزی وکسی ، مفتون بودن
To be addicted, accustomed to, be devoted, attachedto a thing
Heb. LHG להג

لَهِمَ :

یک باره بلعیدن چیزی، یک باره سر کشیدن آبی

To glut a thing, swallow greedily
Heb. lâham לָהַם
(Gesenius. 529)

لَو :

اگر ، اگر چه (از حروف شرط)
If, though, o that (conditional optative particle)
Heb. lu לוּ
Heb. lua לוּא
Heb. lu לֻא
Syr. lway ܠܘܝ
Mishna. leway לְוַי
As. lû
Syr. elu = en + lu ܐܠܘ

لَولا :

اگر نه ، مگر

If not, unless
Heb. lulea לוּלֵא
Emp.Aram. LWLʾ
(Gesenius. 530; Hoftij. 136)

لَوا ، لَواه :

آه ، آوخ

Ah ! alas!

Syr. lway ܠܘܝ

(Frayha. 164)

لُوبيا ، لُوبياء ، لُوباء :

لوبيا

Dolichas, lubia, kidney beans (plant), phaseolus

Aram. lubyâ לוּבְיָא

Syr. lubyâ ܠܘܒܝܐ

Mand. lubia

Gr. lobos λοβός

(Macuch. 232; Brun. 267; Frankel 145)

لاحَ يَلُوحُ لَوحاً :

روشن وآشکار شدن ، درخشیدن

To shine, to appear, gleam, flash

Heb. LWH לוח

Syr. lha ܠܚܐ

نابود ساختن ، محو وپاك كردن

To wipe out, efface

لَوح (ج : اَلواح ، اَلاويح) :

لوح ، تخته الوار

Tablet, board

Heb. luha לוּחַ

Planks of the ship

الوار كشتى

Aram. luhâ לוּחָא

Table for food — ميز غذا

Syr. luhâ ܠܘܚܐ

Wooden board — پيشخوان چوبى

As. lê'u

Tablet, plank — تخته ، الوار

Eth. lauh

The broken boards — تخته پاره

لوح

Mand. luha

(Jeffery. 254; Gesenius. 531; Macuch. 232)

لاذَ (لوذ) :

درپناهگاهى پنهان شدن ، پناه جستن درجائى

Have recourse to, to take refuge in, to seek shelter in

Heb. luz לוּז

به كارى نهادن ، عزيمت كردن رهسپار شدن

Turn aside, depart

(Gesenius. 531)

لُور (Pers) :

مادهٔ پنیری که از شیر بریده حاصل شود

A kind of dairy products

Syr. lulâ ܠܘܠܐ

Pers. lur لور

(Addi. 142, Borhan. 1911)

لَوز :

بادام ، درخت بادام ، چوب بادام

Almond-tree, almond, almond-wood

Heb. luz לוז

Aram. luzâ לוזא

Syr. luzâ ܠܘܙܐ

Mand. luza

(Gesenius. 531; Macuch. 232)

لاصَ (لَوَص) :

دزدکی نگاه کردن

To look stealthily through the chink of a door

Heb. liṣ ליץ

سخریه کردن

To scorn

(Gesenius. 539)

لاطَ (لوط) :

پیچیدن ، چسبانیدن ، پوشاندن

Cleave, stick to a thing, make to stick, adhere, to cover, conceal

Heb. lut לוט

سخت پیچیدن ، بستن ، در بسته ای نهادن

To wrap closely, tightly, enwrap, envelop

Aram. lwṭ לוט

Syr. loṭ ܠܛ

Mand. LUṬ, LṬṬ

To cover پوشاندن

Ak. liṭu

Curtain پرده

لاطَ لُوطاً :

لعنت و نفرین کردن

To curse

Syr. loṭ ܠܛ

Emp.Aram. LWT

بد گفتن ، سخن بدی را به زبان آوردن

Maudire, proférer une malediction

Syr. lawṭtâ ܠܘܛܬܐ

لعنت ، بدگوئی

Curse, malediction

لُوط : (N.Pr.)

لوط پیغمبر که بر شهر سدوم نازل شد

A righteous man sent as a prophet to the city of Sodom

Heb. Loṭ לוט

Syr. LWṬ ܠܘܛ

(Gesenius. 532; Hoftij. 136; Jeffery. 255; Nakhla. 204; Macuch. 233)

لُوف :

گیاهی است از تیرهٔ قلقاس ها که بنام اریصارون نیز مشهور است .

Serpentaria, momordica luffa, dracunculus

Syr. lupâ ܠܘܦܐ

(Brun. 269)

لوّة ، ليّة ، آليّة ، الوّة ، اُلوّ :

صبر زرد یا چوب عود

Aloe

J.Aram. ʾLWH אלוה

Syr. ʿalway ܥܠܘܝ

Chr.Pals ʿLWʾ ܥܠܘܐ

Chr.Pal. ʿLWYTʾ ܥܠܘܝܬܐ

Mand. ʿluaia

Gr. aloē αλοη

(Macuch. 351)

لَوىٰ يَلوِى :

پیچیدن ، درهم پیچیدن ، درنوردیدن

Turn, twist

Heb. LWH לוה

As. lamu

احاطه کردن ، درمیان گرفتن

Surround, encircle

Emp.Aram. LWY . YLWH

به هم پیوستن

Se joindre

(Gesenius. 531; Hoftij. 130)

لَوىٰ :

بدهکاری ووام خود را انکارکردن ودرتادیه قرض‌خود تأخیر ورزیدن

To deny a debt, delay payment of debt

Heb. lâwâh לָוָה

To borrow وام گرفتن

(Gesenius. 531)

لیبیا : (N.Pr.)

لیبی ، سرزمینی در شمال آفریقا

A country in the north Africa

Heb. lub לוּב

Heb. lubim (Pl.) לוּבִים

Heb. lubim (Pl.) לֻבִים

لیبیان در شمال آفریقا

Lybians, in N.Africa, W. of Egypt

(Gesenius. 590)

لَیتَ : (از حرف مشبهة بالفعل) :

ای کاش، کاشکی

(Particle expressing a wish impossible to use with the accusative) may it be that! would that!

لَیتَ الشبابَ یَعودُ : کاش جوانی باز میگشت

Please to God that youth might come back

B.Aram. lâitay לָא אִיתַי

la+itay : it is not

J.Aram. lytâ, l›yty

Old.Aram. lyšh

Emp.Aram. l›yt

Palm. lyt

Huz. L'YTY : nêst

لاوص‌ا : اووص نیست

رك : لیس

(Hoftij. 138; Huz-Dict. 114)

لَیَّثَ :

مانند شیر قوی ونیرومند بودن

To be brave like lion; be strong

Heb. liš לִישׁ

Heb. los לוּשׁ

Be strong قوی بودن

لَیث :

Lion شیر

Heb. layš לַיִשׁ

As. nêšu

Lion

(Gesenius. 559)

لِیدیَّة : (N.Pr.)

کشوری قدیم در مغرب آسیای صغیر

Lydia, the ancient country in the west of Asia Minor

Heb. lud לוּד

Heb. Ludim (Pl.) לוּדִים

As. Luddu

(Gesenius. 530)

لَيسَ :

نیست

Not, nowhere, there is naught of, is not

Heb. layt לֵית

Syr. layt ܠܝܬ

رك : ليس

لَيل ، لَيلَة :

شب

Night

Heb. layl לַיִל

Heb. laylâh לַיְלָה

Aram. lilâ לֵילְיָא

Mand. lilia

Syr. lelyâ ܠܶܠܝܳܐ

Syr. lilyâ ܠܺܠܝܳܐ

B.Aram. lylyâ לֵילְיָא

Huz. LYLYʾ : šap

شب

As. lilâtu

Evening غروب ، عصر

Heb. LYLYT לִילִית

دیو وعفریته شب که در دیولاخ ادوم مسکن دارد

Name of a female night-demon haunting desolate Edom.

Syr. lelitâ ܠܶܠܺܝܬܳܐ

(Gesenius. 538-539; Macuch. 236, Huz-Dict. 122)

م

مَاء :

آب

Water

Heb. may מַי

Heb. mayem (Pl.) מַיִם

Heb. HMYM (Pl.) המים

Waters آبها

Old.Ak. maʾu

Ak. mû

Ak. mâmu, mê, mwm (Pl.)

Sab. MW (Sg.) MWM (Pl.)

Aram. mayâ מַיָּא

Aram. mayin (Pl.) מַיִין

Syr. mayâ ܡܝܐ

Syr. mayyin (Pl.) ܡܝ̈ܐ

Mand. mai

Huz. MYʾ : âp

Emp.Aram. myʾ

Palm. myʾ

Old.Can. mi-ma

(Gesenius. 565; Hoftij. 149; Brun. 293; Macuch. 242; Huz-Dict. 144)

مِائَة :

One hundred يكصد

Heb. meâh מֵאָה

Phen. mʾtm , mʾt

Old.Ak. mʾatum

Ak. mê

Sab. mʾtm, mʾt

Pun. mʾtm مائتين : دويست

Aram. meâh מְאָה

Moab. mʾt

Syr. moâ ܡܐܐ

Emp.Aram. mʾh, mʾtʾ

Palm. mʾh

Palm. TLT MʾH 300 سيصد

Nab. mʾh

Tel-Amar. me-at

Huz. M'Y : sat

صد ، سد

(Gesenius. 547; Hoftij. 140; Jastrow.721; Gelb. 166; Huz-Dict. 180)

مَأجُوج :

رك : يا جوج ومأجوج

مائِدَة :

خوانی که بر آن طعام باشد

Table

Eth. mâide

سفرهٔ بزرگان

Lord's table

ادی شیر این کلمه را از اصل فارس میده بمعنو آرد دوباره بیخته دانسته است .

Addai sher, however, has argued in favour of its being taken as a Persian word. He wishes to derive it from Persian Mayda, meaning farina triticea

Pahl. myazd

غذای مقدس پارسیان

A sacred repast of the Parsis

Avest. myazda

(Jeffery. 255; Addi. 148; Borhan. 2075,2076)

مَأَرَ مِئَارًا :

بر انگیختن اختلاف ودشمنی بین مردمان

To excite hostility,irritate,to show disaccord between

مَئِرَ :

شکستن ، باز کردن ، گشودن سر زخم

Break open, to reopen wound

Heb. mâ'r מָאַר

(Gesenius. 549)

مِئزَر ، مِئزَرَة (ج : مَآزِر) :

لُنگ ، پیش بند

Waist-wrapper

Syr. mayzorâ ܡܐܙܪܐ

رك : ازار

(Jacob. 94)

مَأص :

نوعی از شتر سفید

A kind of white camel

Heb. MAṢ מאץ

(Gesenius. 549)

مَأَنَ :

پرهیز ودوری کردن

To abstain, beware

Heb. mâen מָאֵן

رد کردن ، نپذیرفتن ، خود داری کردن

To refuse, reject

Syr. meen ܡܐܢ

سست وکند بودن در حرکت

Be slothful

(Gesenius. 549; Brun. 281)

مَؤُونَة ، مُؤنَة (ج : مُؤَن) :

خرجی ، جیره

Mouth provisions

Syr. moenâ ܡܐܢܐ

Syr. moenin ܡܐܢܝܢ

اسباب ، افزار

Instrument

Syr. bit moeni ܒܝܬ ܡܐܢܐ

اسباب خانه

House furniture

(Brun. 282)

ما :

از حروف استفهام ، چه ، چگونه ؟

Pronoun interrogative what, how

Heb. mâh מָה

Heb. mah מַה

Heb. meh מֶה

heb. mâ מָא

Aram. mâ ܡܐ

As. minû

(Gesenius. 552)

ما :

چه

What

B.Aram. mâ מָא

B.Aram. mâh מָה

Nab. mh

Palm. MH

Syr. mâ ܡܐ

Aram. Mʾ

Phen. m

Pun. mu

Old.Aram. mh

چه

What

Heb. mʾwmh מאומה

Quelquechose
چیزی
Huz. MH : cê
چه
(Gesenius. 552,1699; Hoftij. 144 Huz-Dict. 151)

ماثور :

سیخ چوبی
Wooden poker
Syr. mošrâ ܡܘܫܪܐ

ماحوز :

شهر کوچك سوردار
An small walled city
Syr. mohuzâ ܡܚܘܙܐ
Palm. mhwzh
As. mahâzu
City
شهر
Aram. mâhozâ מָחוֹזָא
پناهگاه، تجارتگاه
Harbor, trading place
Heb. mâhoz מָחוֹז
City
شهر
Syr. mohuzi de malkâ
ܡܚܘܙܐ ܕ ܡܠܟܐ

شهرهای پادشاه، لقب مدائن کسری
The cities of the king, the title of Tispon or : مدائن کسری
Huz. (Parsik): MHWZH : Šahristân
شهرستان
Targ. mahozâ מָחוֹזָא
Market-place
بازارگاه
(Gesenius. 562; Jastow. 757; Payne Smith. 263; Huz-Dict. 194; Hoftij. 147)

مار :

مرد، آقا
Man, mister
رك : مرء

ماری ممارات ومراء :

خود سرانه با کسی مخالفت کردن
To oppose anyone stubbornly
Syr. mari ܡܪܝ
(Jacob. 95)

مارانی :

رك : مرء

ماردین (N.Pr.)

Mardin, town in southeastern

Turkey.

Syr.. Mardin ܡܪܕܝܢ

Syr. Mârdin ܡܐܪܕܝܢ

(Brun. 479)

مازندران : (N.Pr.)

ولایتی از ایران در کنار دریای خزر

Mazendaran name of a province

of Persia on Caspian Sea

Syr. Mâzendaren ܡܐܙܢܕܪܢ

(Brun. 747)

ماسِبَذان : (N.Pr.)

منطقه ای در خوزستان

Masebdan

A region in Khuzistan in Persia

Syr. Masabdan ܡܣܒܕܢ

(Brun. 749)

ماست ماشت : (Pers)

Joghurt ماست

Syr. msṭ ܡܣܛ

Pers. mâst

Sansk. mástu

Armenian. mačum

Kurd. mâzd

(Dozy,2,572; Addi. 146; Borhan. 1941)

ماسَوَیه : (N.Pr.)

جایی در میان سوریه

Masue medicus Syrus

Syr. masuyeh

(Brun. 747)

ماش : (Pers)

گیاهی است از تیرهٔ پروانه واران دانه اش کوچك ومدور با پوست سبز تیره ومغزش سفید است .

Chickling vetch

Syr. maga ܡܓܐ

Pers. mâš ماش

Sansk. mâš , mâsa

Kurd. mâč

(Brun. 282; Borhan. 1942)

ماشرا ، ماشَرَة :

ماشرا ، ورم دموی یعنی ورمی که مادهٔ آن از خون باشد ، قانقرایای دهان .

A bloody swelling; canker

Syr. mosrâ ܡܘܣܪܐ

(Dozy,2,573; Jacob. 69)

مَتَحَ :

کشیدن آب از چاه ، دراز وطویل شدن

To pull out, draw (water) be long

Heb. mâtah מָתַח

گستردن ، پهن کردن

Spread out

Aram. metah מְתַח

Syr. metah ܡܬܰܚ

Spread out

As. matâhu

چشم راراست دوختن به چیزی

Direct the eyes toward

Mand. MTA, MTH, MHT

مَتّاح :

طویل وممتد (روز وشب)

Prolonged (day, night)

Syr. matihâ ܡܬܝܚܐ

(Gesenius. 607; Macuch. 280; Nakhla. 205; Dozy,2, 575)

مَتأَنّ :

تأنی

Acting slowly, delay

(Jacob. 69)

مامُون :

مال ، خواسته

Property, wealth

Syr. momunâ ܡܳܡܽܘܢܳܐ

(Brun. 303)

مامِيثا :

گیاهی است از رده ٔ دو لپه ای ها عصاره ٔ نسج های این گیاه در امراض پوستی تجویز میشود

Absinthe

Syr. momitâ ܡܽܘܡܺܝܬܳܐ

(Dozy,2, 573; Jacob, 69; Nakhla. 205)

مامِيران : (Pers)

گیاهی است از تیره ٔ کوکناریان برا ثر خراشی که بربرگها یا ساقه آن وارد آید شیرابه ٔ نارنجی رنگ تلخ وسوزنده ای از آن خارج میشود که دارای اثر مسهلی است ، بقلة الخطاطیف ٠

Grand chélidoine, éclaire

Syr. momirâ ܡܽܘܡܺܝܪܳܐ

Syr. matinâ ܡܬܝܢܐ
Syr. matinutâ ܡܬܝܢܘܬܐ
(Jacob.)

مِتراس، مِترَس (ج : مَتارِس، مَتاريس) :

سنگر
Intrenchment, rampart
Aram. MTRS מטרס
Gr. TYREOS θυρεός
(Frankel. 17; Addi. 143)

مَتُنَ :

استوار ونیرومند بودن
To be stout, be strong, firm
Heb. MTN מתן

مَتن :

پشت ، کمر
Back, loin
Heb. mâtnaym (Pl.) מָתְנַיִם
Loins
کمرها

مَتنَتان :

دو طرف پشت
The two sides of the back

Syr. matnotâ ܡܬܢܬܐ
Aram. mâtnayâ מָתְנַיָּא
Mand. matna
Ak. matnu
Syr. mtan ܡܬܢ
(Gesenius. 608; Macuch. 257; Brun. 320)

مَتىٰ :

کی وچه وقت
When ? at what time ?
Heb. mâtay מָתַי
As. mati
Aram. emât אֵמָת
Aram. imâti אֵימָתִי
Aram. aymâtay אַימָתַי
Old.Ak. mat, mati: men+ati
When
Ak. immati (ina mati)
Ak. ʾttum
time زمان
Mand.ʿmat
Talm. imat אֵימַת
Talm. imâtay
Syr. emati ܐܡܬܝ

ai + matai

Huz. YMT : Kay, ka

ܟܡܐ : ܘܕ . ܘܕ

(Gesenius. 607; Gelb. 48,187; Macuch. 352; Huz-Dict. 97)

مَثانة :

شاش دان ، آبدان ، مثانه ، کیسه‌ای است عضلانی که در عقب استخوان زهار واقع شده و به تدریج از ادرار پر شود .

Bladder

Heb.root. šin שין

As. šanu

As. ištin

شاش‌وادرار کردن

Urinate

As. šinâti

شاش، ادرار

Urine

Syr. ton ܬܢ

Syr. tun ܬܘܢ

مثانه

Blader

Heb. šâtan שָׁתַן

ادرار کردن

Urinate

(Gesenius. 110)

مَثانِی (ج : مَثنیٰ) :

نامی از نامهای قرآن به سبب اقتران آیات رحمت وعذاب در آن کتاب

A title of many names of Qur'ân

سبع المثانی

لقب سوره فاتحه یا الحمد ، زیرا در آن هفت آیه است ونام خدا هفت بار در آن تکرار شده وآن سوره در هر نماز دو بار خوانده میشود .

The seven repetitions. A title given to the introductory chapter of the Qur'ân. Because it is a chapter of seven verses. It contains seven words or names of God. These seven verses are recited twice during an ordinary prayer.

گیگر عقیده دارد که مثانی با کلمهٔ میشناه که مجموعه‌ای از احادیث شفاهی یهود می باشد یکی است.

Geiger, thought that it was an attempt to reproduce the Hebrew " Mishnah »

the collection of oral tradition which took its place with the

Jews beside the Torah

نولد که با تأیید این نظریه عقیده دارد که کلمهٔ "مثانی " در قرآن بایدمأخوذاز" متنیتا " شکل آرامیآن باشد نه "میشناه" شکل عبری آن

Nöldeke, make an improvement on Geiger's theory by suggesting that the derivation was from Aram. matnitâ מַתְנִיתָא ،

which has the same meaning as Mishnah משנה but is much nearer the Arabic.

Syr. SB‘’ TN’ ܡܬܢܝܬܐ

(Jeffery. 257; Jastrow. 864; Hughes.Dictionary of Islam P. 550)

مِثقال :

آلت سنجش وواحد وزن معادل ٢٤ نخود یا ده گرم

A measure of weight-a mithqâl

Syr. matqelâ ܡܬܩܠܐ

Syr. matqultâ ܡܬܩܘܠܬܐ

Aram. matqelâ מַתְקְלָא

Aram. matqal מַתְקַל

Weight وزن

Aram. matqaltâ מַתְקַלְתָּא

به وزن فروختن

Selling by weight

Heb. meŠqâl מִשְׁקָל ·

Weight وزن

Heb.root. Šaqal שָׁקַל

To weigh وزن کردن

رك : ثقل

والمثقال من الاوزان القديمة عند العرب ، ويظن بعض المستشرقين ان المثقال من اقدم المعايير عند العرب وهو عبارة عن اثنتين وسبعين شعيرة ، وفى بعض الموارد عشرون قيراطا · وهو يقابل السوليدوس Solidus عند الروم ·

(تاريخ العرب قبل الاسلام ج ٧ ص ٦٢٩)

(Gesenius. 1053,1054; Jeffery. 258; Jastrow. 864)

مَثَلَ : ،

به خدمت ایستادن به زمین چسبیدن ، نشان دادن مقایسه کردن چیزی با چیزی ·

To remain standing before, stand erect, represent, compare a thing with

Heb. mâšal מָשָׁל

نمایاندن شبیه بودن

Represent, be like

As. mašâlu

Aram. metal מְתַל

Syr. mtal ܡܬܠ

Be like شبیه بودن

Syr. mtal ܡܬܠ

To compare مقایسه کردن

مَثَل :

مانند ، مَثَل

Argument, narration; proverb, parabole

Heb. mâšal מָשָׁל

Heb. mešâl mešal

Aram. metlâ מַתְלָא

Syr. matlâ ܡܬܠܐ

Mand. mitlâ

Ak. mišlu

(Gesenius. 605; Macuch. 271,281; Jeffery. 258; Brun. 319,320)

مَجّ :

ماش

Chicling vetch

Syr. magâ ܡܓܐ

رك : ماش

(Addi. 143)

مَجُدَ ، مَجَدَ :

نجیب وبزرگوار وشکوهمند بودن

To be great, glorious, noble

Heb. MGD מגד

مَجد :

شکوه ، بزرگی وشرف

Dignity, glory, honour, nobility

Heb. meged מֶגֶד

بزرگی ، برتری

Excellence

Syr. magdâ ܡܓܕܐ

Fruit میوه

Palm. mgd

آزادی خواهی

Libéralité

(Gesenius. 550; Hoftij. 142)

مُجَدَّرة :

(بشقاب) عدس وبرنج

Lentils and rice (dish)

(Brun. 62)

مَجدَل : (ج : مَجادِل) :

قلعه ، دژ

Castle

Phen. MGDL

Moab. mgdlth

Tour برج

Syr. magdla ܡܓܕܠܐ

(Frankel. 237; Hoftij. 147)

مَجَلَّة :

كتاب ، كتاب قانون

Book, code

Aram. megiltâ מְגִלְּתָא

Syr. mgalt' ܡܓܠܬܐ

Heb. meglâh מְגִלָּה

Mand. magalta

B.Aram. meglâh

پارشمن ، پارچه ، طومار ، پوست

Parchment , scroll, skin

Huz. MGLT' : nâmak

: ١٩٣١

Book كتاب ، نامه

Root. gll גלל

To roll

لوله کردن بصورت طومار

وقد اشير فى كتب السير والاخبار الى مجلة لقمان وقيل انها حكمة لقمان · ويراد بها كراس ملفوف وملف مخطوطات وقد ذكر سويد بن الصامت كان يملك مجلة لقمان ·

(العرب قبل الاسلام ج · ٨ ص ٢٨٨)

(Frankel. 248; Macuch. 238; G Gesenius. 164,550,1086; Jastrow. 729; Payne Smith. 250; Huz-Dict. 145)

مِجَنّ ، مِجَنَّة :

سپر ، سلاح

Shield; armour

Heb. mâgan מָגֵן

Aram. megnâ מְגִנָּא

Syr. mgenâ ܡܓܢܐ

Heb. megnâh מְגִנָּה

Covering پوشش

رك : جنة

(Gesenius. 171)

مَجّاناً :

رايگان ، مجانى

Free of charge, gratis

Syr. magon ܡܓܢ

Palm. mgn

(Brun. 283; Hoftij.)

(Pers) مَجوس :

زرد شتی ، پیرودین زرد شت ، مغ زرد شتیان

The Magians, Zoroastrians

Aram. mâgoš מָגוֹשׁ

Aram. mâgošâ מָגוֹשָׁא

Aram. amgošâ אַמְגוּשָׁא

Syr. magošâ ܡܓܘܫܐ

Syr. magoši (Pl.) ܡܓܘܫ̈ܐ

Aram. magušoya (Pl.) מְגוּשָׁיָא

Syr. mguštâ (F.) ܡܓܘܫܬܐ

Mand. magušaiia

As. maḫḫû

Ak. magušu

Heb. mâg מָג

مغ ، جادوگر

Magian, sorcerer, soothsayer

Aram. mâguštâ מָגוּשְׁתָּא

Emp.Aram. mgyš

اعمال مجوس ، تمرين شغل مغى

The magian's practices

Gr. mgos μάγος

Lat. magus

Elamit. ma-ku-iš

Armenian. mog

Chinese. mo-hu

Magian مغ

Huz. MGWŠY': hirpat

هيربد

Gatha. maga

Sansk. magha

Behistun. mogu

Old.Pers. magu

Avest. maġav

Avest. moġu

Pahl. magoi

Pahl. magošiâ

Magian

Pahl. magupat

Armenian. movpet, mogpet

موبد

وقد عرف علماء اللغة بأن لفظة مجوس من الالفاظ المعربة وانها معربة عن الفارسية القديمة ويريد الاخباريون بالمجوسية عبادة النار . واذا صح ما ورد فى شطر بيت منسوب الى الشاعر الجاهلى التوأم

اليشكرى المعاصر لامرئ القيس ، هو "كار مجوس تستعر استعارا" وفى اخبار ما يفيد بتمجس بعض العرب ، فورد انّ المزدكية والمجوسية فى تميم. وكان مجوس اليمن من الفرس الذين ارسلهم كسرى لطرد الحبش من اليمن · اما مجوس عمان وبقية انحاء العربية الجنوبية فقد كانوا من الفرس · اما مجوس البحرين ، فقد كانوا اكثر عددا واكبر نفوذا من اخوانهم من عمان ، لقرب هذه الارضين من امبراطورية الساسانية · وذكر ان الرسول كتب الى مجوس هجر ليعرض عليهم الاسلام ، فان ابوا اخذت منهم الجزية ، وبان لا تنكح نساؤهم ولا تؤكل ذبائحهم وكان باليمامة قوم من المجوس اشتغلوا بالزراعة وبالتعدين ولم نسمع بدخول احد من ملوك الحيرة فى المجوسية مع علاقتهم بالفرس · وقد عرف عالم المجوس عند العرب بـ الموبذ والموبذان وعرف كبيرهم بـ موبذان موبذ وهو بمنزلة قاضى القضاة للمسلمين · وترد فى العربية لفظة اخرى هى الهربذ والهرابذة وهم قومة بيت النار ·

(العرب قبل الاسلام ج ٦ ص ٦٩١ ، ٦٩٥)

(Gesenius. 550; Jastrow. 75,727 Brun. 283; Macuch. 238; Hoftij. 142; Jeffery. 259; Huz-Dict. 141)

مَحَصَ :

تقلا كردن حيوان ذبيحه در جين كشته شدن

To struggle (slaughtered beast)

Old-Can. ma-aḫ-zu-ù

ذبح كردن كشتن

Abattre, tuer

(Hoftij. 147)

مَحفُورَة :

پوشش كه همه بدن را مى پوشاند ، گليم

Cloak covering the whole body

Syr. ma‘purtâ ܡܥܦܘܪܬܐ

(Jacob. 70)

مَحَقَ :

محو كردن ، كاملا از ميان بردن ، باطل كردن

Utterly destroy, annihilate,to efface

Heb. mâḥaq מָחַק

(Gesenius. 563)

مَحَلَ :

زمین وسال بی حاصل بودن

To be barren (land, year)

Syr. mhel ܡܚܠ

بی نیرو وضعیف بودن

Be powerless, feeble, weak

(Brun. 291)

مَحَنَ :

آزمودن ، امتحان کردن

To try, examine, test

Heb. bâhan בָּחַן

Aram. behan בְּחַן

Syr. bahen ܒܚܢ

To try آزمودن

Old.Aram, Phen, Pun. Mhnt

جائیکه یك لشکر خیمه های خود را برپا کند

La place ou une armée a dressé ses tentes

(Gesenius. 103; Hoftij. 147)

مَحا مَحواً :

محو کردن ، زدودن ، فسخ کردن

Efface, erase, cancel

Heb. mâhâh מָחָה

پاك ومحو کردن

Wipe out

(Gesenius. 562)

مَخَّ :

فربه وپرازمغز استخوان بودن

Be fat, contain marrow; to be marrowy (bone)

Heb. MHH מחח

مُخّ :

مغزاستخوان ، نخاع، دماغ

Marrow, brain, pith

Heb. moh מֹחַ

Aram. mohâ מוֹחָא

Syr. muhâ ܡܘܚܐ

Old.Ak. mh, muhhum

Mand. muha, muka

Phen. MH

Ak. muhhu

(Gesenius. 562; Gelb. 171; Brun 291; Macuch. 260)

مَخَرَ مَخراً ومُخوراً :

آب داده شدن زمین

To be watered ground

[illegible] زدن

(Gesenius. 562, Huz.Dict. 147)

مُخل :

بردارنده ، اهرم

Lever, crow-bar

Syr. muklâ ܡܘܟܠܐ

Gr. moxlos μοχλός

(Brun. 287)

مَدّ (مَدَدَ) :

کشیدن ، بسط دادن ، گستردن

To extend, stretch, to spread

Heb. mâdad מָדַד

Heb. MWD

اندازه گرفتن ، سنجیدن ، کشیدن

To measure, extend

Phen. MDD

J.Aram. midâh מִידָּה

اندازه ، بهره ، قانون وقاعده

Measure, proportion, rule

مُدّ :

واحد وزنی است معادل دو رطل وربع عراق

Syr. mkar ܡܟܪ

Syr. mkry' ܡܟܪܝܐ

(Frankel. 122; Brun. 296)

مَخَضَ :

جنبانیدن چیزی ، زدن ماست ودوغ در مشك برای گرفتن کره آن .

To shake a thing; beat or agitate the milk, to cream the milk.

Heb. mâhah מָחָה

زدن چیزی

To strike

Aram. mehâ מְחָא

Syr. mhâ ܡܚܐ

Syr. mha' ܡܚܥ

As. mahû

خرد ومچاله کردن ، فشار آوردن

Crush, oppress

Heb. mâhas מָחַץ

زدن ، سخت زخمی کردن ، خرد کردن

Smite through, wound severly, shatter

As. mahâsu

Huz. MHYTWN + tan : zatan

A measure of weight, a corn measure

Ak. MDD, madadum

As. madâdu

میزان ، اندازه

Measure

Heb. mad מַד

اندازه ، اندازه پارچه ولباس

Measure, also cloth garment

Heb. medâh מִדָּה

میزان ، اندازه قد لباس وجامه

Measure, measurement, stature, size, garment

Syr. mudyâ ܡܘܕܝܐ

(Gesenius. 551,556; Brun. 283; Gelb. 169)

مَدَر :

کلوخ خاک رست ، خاک گل

Clods of clay, dry, mud

Syr. medrâ ܡܕܪܐ

(Brun. 285)

مِدراس :

مدرسه ، تفسیر متن تورات

School, college; the interpretation of the Torah text, Midrash

Aram. medrâš מִדְרָשׁ

(Jastrow. 735)

مِدَقس :

حریر ، پرنیان

Silk

Aram. metaksâ מְטַכְסָא

Syr. mitaksâ ܡܝܛܟܣܐ

Gr. métaksa μεταξα

رك : دمقس

(Jastrow. 767; Frankel. 40)

مِداك ، مَدوك :

هاون

Mortar

Aram. medokâh מְדוֹכָה

(Jastrow. 733; Frankel. 99)

مُدیات : (N.Pr.)

نام جایی در بین النهرین

Modiath, name of town in Mesopotamia

Syr. modyâd ܡܘܕܝܕ

(Brun. 747)

مَدِينَة :

شهر ، شهر بزرگ ، شهرستان

City, large town, district, province round city

Aram. medintâ מְדִינְתָּא

Syr. meditâ ܡܕܝܢ݁ܬܐ

Mand. mdintâ

Heb. medinâh מְדִינָה

Emp.Aram. mdynh. mdyn'

Nab. mdt'

Palm. mdynt

Huz. M'DYN' : šatrustân

شهرستان

(Jastrow. 734; Macuch. 258; Jeffery. 260; Hoftij. 143; Huz-Dict. 141)

مَديَن : (N.Pr.)

شهری که نام آن در قرآن آمده وظاهرا نزدیك دریای احمر در جنوب شرقی کوه سینا واقع بوده است .

A city mentioned in the Qur'an situated on the Red Sea, south east of mount Sinai

Heb. Medyân מִדְיָן

Syr. madyan ܡܕܝܢ

(Jeffery. 260; Gesenius. 552; Hughes. 303)

وقد ورد ذکر مدین فی القرآن واشار الی نبیهم شعیب . وقد ذکر بطلمیوس موضعا یقال له مودینا Modiana علی ساحل البحر الاحمر وذکر یوسفوس فلافیوس المورخ الیهودی مدینة سماها مدینا Madiana وقال ان موسی زارها . وقد اشار المورخ اوسبیوس Eusebius الی مدینة دعاها مدیم Madiam وهی تقع فی بادیة السرسین Saracens الی شرق البحر الاحمر ویری موسل Musil ان مدیم ومدین هما شیء واحد .

(العرب قبل الاسلام ج ١ ص ٤٥٣، ٤٥٦)

مَذِرَ :

فاسد وتباه شدن (تخم مرغ) ، فاسد شدن

To be rotten (egg); be foul, corrupt

Heb. MZR מזר

Syr. mdar ܡܕܪ

بدبودن (تخم مرغ)

Be bad (of eggs)

(Gesenius. 561)

مَذَعَ :

با شاره فهمانیدن ،آهسته داخل کردن

Insinuate

Emp.Aram. mndʾ

Savoir دانستن

Heb. yâdaʿ יָדַע

Aram. yidaʿ ידַע

Syr. idaʿ ܝܕܥ

Phen. YDʿ

As. idû

Sab. YDʿ

N.Heb. IDʿ

Huz. YDʿYTN + tan : dânestan

To know [illegible] دانستن

(Gesenius. 393; Hoftij. 178;

HUz-Dict. 74) رك : وحی

مِدماك :

ردیفی ازخشت یا سنگ در بنا ، طراز بنا

Row, or layer, mason's level, row

of stones

Aram. nedbâk נִדְבָּךְ

As. nadbaku

سراشیبی کوه

Mountain-slope

(Gesenius. 1102)

مَرَّ :

گذشتن

To pass, to cross

Heb. MRR מרר

(Gesenius. 316)

مَرَّ :

تلخ مزه بودن

To be bitter

Syr. mar ܡܪ

Heb. mârar מָרַר

مَرَّ :

تلخ شدن

Become bitter

مُرّ :

تلخ

Bitter

As. marâtu

Aram. merar מְרַר

Syr. murâ ܡܘܪܐ

Bitter

تلخ

مَرارَة (ج : مَرارات ، مَرائر) :

تلخی وزهره

Bitterness, gall

Syr. mar ܡܪ

Syr. mertâ ܡܪܬܐ

(Gesenius. 600; Jacob. 95)

مَرّ :

بيل

Spade, shovel

Syr. marâ ܡܪܐ

Gr. marra μάρρα

(Nakhla. 269; Jacob. 95)

مُرّ :

گیاهی است تلخ ، مرمکی ، مر یهودی

Myrh

Heb. mor מוֹר

Heb. mor

As. murru

Syr. murâ ܡܘܪܐ

Syr. murâ ܡܘܪܐ

Syr. muras ܡܘܪܣ

Gr. myrra μυρρα

Emp.Aram. mi-ịr-ra

Heb.mâror מָרוֹר

Poison

زهر

(Gesenius. 600; Brun. 288;

Ḥoftij. . 167)

مَرْء :

مرد ،آقا ، خواجه ، سرور

Man, lord

Aram. mâr מָר

Aram. mâri מָרִי

B.Aram. mareâ מָרֵא

Emp.Aram. mr'

Ak. maru

Eg.Aram. mr'

Palm. mr'

Chr.Pal. m'r

Old.Aram. mr'

Hatra. mrh

J.Aram. mry'

Syr. morâ ܡܪܐ

Syr. mori ܡܪܝ

Syr. maryâ ܡܪܝܐ

Mand. mara, maria

Sab. mr'

God of Gaza MRN'

Gr. marnâ μαρνα

خدای غزه در فلسطین

Syr. moronoyâ

Our Lord خداوند ما (مسیح)

Huz. MWR' : xvatây

Lord, God خدا

مَرأَة ، مَرئَة ، إمرئَة :

زن ، خانم ، بانو

Woman, lady

Aram. mârtâh מָרְתָאה

Aram. mârat מָרַת

Syr. mortâ

Emp.Aram. MR'H

Huz. MWRT' : bânûk

بانو

(Gesenius. 1101; Hoftij. 166-167 Brun. 312; Macuch. 251; Jastrow. 834,848; Driver. 65; Nakhla. 205 Huz.Dict. 140)

مَراغَة : (N.Pr.)

شهری در آذربایجان ایران

Maraga in Persia(city)

Syr. Marâgâ

(Brun. 749)

مُرّانَة :

عصای اسقف

Bishop's stick

Syr. muronitâ

(Jacob. 69)

مَرتَك : (Pers)

مرداسنگ

Litharge, oxide de plomb

Aram. murdqâ מוּרְדְּקָא

Pers. mordah مرده

Pahl. murtak

(Jastrow. 749; Dozy,2, 586)

مَرِجَ مَرَجاً :

آزادانه چریدن

To pasture freely

مَرج ، (ج : مُروج) : (Pers)

چمن ، سبزه ، سبزه زار ، مرغزار

Meadow,verdure, green vegetation

Aram. margâ כַּרְגָּא

Syr. margâ ܡܪܓܐ

Mand. marga

Pers. marġ مرغ

Avest. mareġâ

Kurd. mirk, merġâ

(Macuch. 252; Borhan. 1990)

مَرجان ، مُرجان :

مروارید کوچك

Small pearls

Aram. marganitâ מַרְגָּנִיתָא

Syr. margonitâ ܡܪܓܢܝܬܐ

Mand. margnita

Pahl. margrit

Parthian. marvârit

Parthian. murvarit

Pers. morvârid مروارید

Gr. margarites μαργαριτης

Lat. margarita

(Dozy,2,586; Jeffery. 261; Macuch. 252)

مَرَغَ :

روغن مالی کردن ، برتن روغن مالیدن

Anoint, smear, to anoint (the body)

Heb. mârah מָרַח

Rub مالیدن

Talm. merah מְרַח

(Gesenius. 598)

مَرَدَ :

سرکشی وعصیان کردن ، یاغی شدن ،گستاخ بودن

To be audacious, rebellious, to be bold in acts of rebellion or disobedience

Heb. mârad מָרַד

To rebel یاغی شدن

Sab. MRD سرکشی وتمرد

Rebellion

Aram. MRD מרד

Syr. MRD ܡܪܕ

Mand. MRD

مارِد :

ستمکر ، یاغی

Rebellious

Aram. merad מְרַד

Syr. mrad ܡܪܳܕ

مُرید :

سرکش

Mutinous

Syr. mridâ ܡܪܝܕܐ

تَمَرُّد :

سرکشی

Disobedience

Syr. etmred ܐܬܡܪܕ

(Macuch. 278; Brun. 313;Gesenius 597)

مُردِیّ (ج : مَرادِیّ) :

پارو برای قایق

Oar for boats

Aram. murdyâ מוּרְדְּיָא

Rudder

سکان کشتی

(Jastrow. 749; Frankel. 226)

مِرزاب (ج : مَرازیب) :

تنبوشه ، مجرای فاضل آب ، ناودان

Pipe, sewer, roof-gutter

Syr. marzobâ ܡܪܙܒܐ

Syr. marzibâ ܡܪܙܝܒܐ

Aram. marzebâ מַרְזְבָא

Mand. marzib, marzip

(Macuch. 254; Frankel. 24)

مَرزُبان (ج : مَرازِبة) : (Pers)

مرزبان ، سرحددار ، بانند ه مرز ، والی

Guard of frontier, satrap of Persia

Syr. marzbonâ ܡܪܙܒܢܐ

Mand. marzbana

Pers. marz-bân مرز + بان

Pahl. marǰpân

Pahl. marzepan

Armenian. marzpan

(Macuch. 254; Jacob. 95; Borhan 1987)

مَرزَنجُوش ، مَرزَجُوش ، مَردَه کُوش : (Pers)

گیاهی از تیرهٔ نعناعیان ، شیرهٔ آن زرد مایل به سبز است ومعطر می باشد واثر آرام کننده وتسکین بخش دارد وشبیه به گوش موش است

Sweet marjoram. A plant like ear of the mouse, mouse-ear

Pers. marzan-guš مرزنگوش

Syr. marzanguš ܡܪܙܢܓܘܫ

Syr. mardaguš ܡܪܕܓܘܫ

Syr. mardagoš ܡܪܕܓܘܫ

Mand. marzanguš

Pahl. marzangôš

Kurd. bezeranqusč

Fr. marjolaine

Plante aromatique de la famille des labiacées (Larousse)

(Brun. 314; Borhan. 1988;Macuch. 254)

مَرَسَ مَرْساً :

رقیق کردن دوا ، مکیدن (کودك) انگشت خود ، فشردن

To dilute and mash (a medicine) to suck (his finger:child) to press

Syr. mras ܡܪܣ

(Jacob. 95)

مَرَسَة (ج : مَرَس، أمراس) :

ریسمان وطناب نازك ، نخ

Rope, string,thin rope

Syr. marsâ ܡܪܣܐ

مِرساة (ج : مَراسٍ) :

لنگر

Anchor

Syr. marsâ ܡܪܣܐ

(Jacob. 95)

مُرسَى ، مَرسَى :

بندرگاه ، پناهگاه

Haven, harbour

Eth. marso

(Jeffery. 261)

مَرَصَ مَرصاً :

فشردن (نوك پستان) با انگشت

To press (the teat) with the finger

Aram. meras מְרַס

Syr. mras ܡܪܣ

Mand. MRS

To compress, to press down

رك : مرس

(Macuch. 279)

مَرِضَ:

بیمار شدن

To be diseased, be sick

Heb. mâraṣ מָרַץ

As. marâṣu

Aram.mraʻ מְרַע

Syr. mra ܡܪܰܥ

Be sick

Sab. MRS

بیماری وشخص مریض

Sickness, sick person

(Gesenius. 599; Brun. 315)

مَرَطَ:

بی موی وتنك موی شدن

To be hairless, scantyhaired

Aram. meraṭ מְרַט

Syr. mraṭ ܡܪܰܛ

Emp.Aram. mtmrṭ

كنده شده

Être arraché, make bald bare

Heb. mâraṭ מָרַט

مِرط (ج: مُرُوط):

جامه پشمی یا ابریشمی

Woollen or silk garment

Syr. merṭa ܡܶܪܛܐ

Syr. marṭuṭâ ܡܰܪܛܘܛܐ

Mand. mutâ (ta)

شنل ، لباس گشاد

Cloak, mantle

(Macuch. 263; Hoftij. 168; Brun. 314; Gesenius. 598)

مِرعِزّی:

مویچه هایی که زیر موی بز است

The downy hairs under the hair of goat

Syr. merṭ'dʻzi ܡܶܪܛܐ ܕܥܶܙܐ

(Nakhla. 205)

مَرعَش: (N.Pr.)

شهری بر کنار فرات (در ترکیه)

Marhes, Marash

Syr. Marʻaš ܡܰܪܥܰܫ

(Brun. 749)

زعفرانی

Saffron-coloured

Aram. moriqâ מוֹרִיקָא

زعفران

Saffron

(Gesenius. 600; Dozy,2.592; Jastrow. 750)

مرقشیثا :

سنگ چخماق ، سنگ چاقو

Flint-stone

Syr. marqašitâ ܡܪܩܫܝܬܐ

Syr. mqsitâ ܡܩܣܝܬܐ

(Nakhla. 205; Jastrow. 60)

مَركَب (ج : مَراكِب) :

آنچه بر آن سوار شوند مانند اسب ، اشتر،کشتی وجز آنها

Beast, vehicle, ship

Aram. markabtâ מַרְכַּבְתָּא

Syr. markabta ܡܪܟܒܬܐ

Heb. merkâbâh מֶרְכָּבָה

Mand. markabta

Vehicle, ship, chariot

(Macuch. 254)

مَرغ :

رك : مرج

مَرَق :

موی وپشم را ازپوست بركندن وستردن

Scrape off wool from a skin

Heb. mâraq מָרַק

پرداختن ، صیقل دادن

Scour, polish

Aram. meraq מְרַק . ܡܪܩ

Syr. mraq ܡܪܩ

Old.Aram. mrq

پاك كردن

Nettoyer

(Gesenius. 599; Hoftij. 168)

مَرَق :

پركردن دیگ از آبگوشت پرمایه

Fill a pot with rich broth

Heb. MRQ מרק

Heb. mârâq מָרָק

آبگوشت ، شیره گوشت

Broth, juice stewed out of meat

مُرَيق ، مريق :

(Dozy,2,593; Nakhla. 205)

مُرّانَة :

نیزه نرم وسخت

Hard and pliant spear

Syr. marnitâ ܡܪܢܝܬܐ

(Nakhla. 205)

مِرّة :

مراره ، زهره ، کیسه صفرا

Gall, bile, venom

J.Aram. meritâ מְרִירְתָא

Syr. mertâ ܡܪܬܐ

Mand. mirta

Heb. merrah מְרֵרָה

Ak. martu

(Macuch. 270)

مَرو : (N.Pr.)

شهر مرو در خراسان قدیم

Maru

Syr. maruyoyâ ܡܪܘܝܝܐ

Syr. maruoyâ ܡܪܘܐܝܐ

(Brun. 749)

مَروريّة :

مرماحُوز :

گیاهی است که آنرا شمعدانی دریایی نیزگویند

A wild marjoram

Aram. marmâhuz מַרְמָהוּז

Syr. marmohuz ܡܪܡܚܘܙ

Syr. marmohuz ܡܪܡܚܘܙ

Mand. marmahuz

(Macuch. 255)

مَرمَرَ :

خشمگین شدن ، تلخ بودن

To get angry, to be bitter

Syr. marmar ܡܪܡܪ

مَرمَر :

مرمر ، سنگ مرمر

Marble, albaster

Syr. marmar ܡܪܡܪ

Gr. marmaros μαρμαρος

(Brun. 316; Nakhla. 269)

مُرّان :

درخت زغال اخته

Cornus mascula

Syr. muronâ ܡܘܪܢܐ

یکی از انواع کاسنی که آنرا کاهوی تلخ نیزگویند

خندریلی ، خس‌بری

(فرهنگ معین)

Chondrille

Syr. mrurtâ ܡܪܘܪܬܐ

(Jacob. 69)

مَری :

دست مالیدن بر نوك پستان شتر ماده تا از آن

شیر سرا زیر شود ، گوارا بودن غذا

To press a she camel's teats; be digestible, agree with (of food)

Heb. MR' מרא

As. marû

چاق وفربه وخوب تغذیه کرده

Fat, well-fed

(Gesenius. 597)

مَرِیَ :

مجادله وگفتگو کردن با

Dispute with

تَمارىٰ :

با یکدیگر جدال وکشمکش کردن

Heb. mârâ מָרָה

سرکشی وطاغی بودن

Be contentious, refractory

Syr. mari ܡܪܝ

ستیزه کردن با

Contend with

رك : ماری

(Gesenius. 598)

مَریَم : (N.Pr.)

مریم عذراء ، مادرعیسی مسیح

Maryam, Maria ,mary

Syr. Maryam ܡܪܝܡ

Eth. Maryem

Gr. Mariam Μαριαμ

(Jeffery. 262)

مُرَیَم : (N.Pr.)

Maryam

خواهر هارون وموسی در قرآن

Sister of Aaron and of Moses. It is a well-known confusion between Miriam the sister of Moses and Mary the mother of Jesus in the Qur'ân. The exegetes

endeavour to show that some
other aron is meant
Heb. Meryâm
(Gesenius. 599; Jeffery. 284)

مزج ، مشج :

آميختن

To mix, mingle
Heb. mâzag מָזַג
Heb. MZG מזג
Heb. MSK מסך
Syr. mzag ܡܙܓ
Mand. MZG
Aram. mezag מְזַג

آميختن ، تهيه وآماده كردن
Mix, prepare by mixing

مزاج :

آميختن شراب با آب ، آميختگى ، حالت وخو
Mixed wine, water mixed with
wine, mixture of a liquid;
tempering
Ak. munziqu, mussuku
Aram. mezigâ מְזִיגָא
Syr. muzogâ ܡܘܙܓܐ

Emp.Aram. ma-zi-ga
To mixture آميختن
Ak. nazâqu
(Gesenius. 561; Brun. 289;Macuch. 264; Jeffery. 263; Hoftij. 146)

مزر :

خرد خرد آشاميدن ، مزه مزه كردن ، پـر كردن مشك (از آب)
To sip a thing, to fill up a skin
Heb. MZR מזר
Spread out گستردن
Syr. etmazar ܐܬܡܙܪ

خود را امتداد دادن وكشيدن
Stretch

مزير ، (ج : أمازر) :

پرنيرو ، جدى،فعال
Energetic
Syr. mozrâ ܡܘܙܪܐ
(Gesenius. 561; Brun. 290)

مزكا :

شراب عشاء ربانى (درنزد مسيحيان)

Chez les chrétiens, le vin de l'eucharistie

Syr. mzogâ ܡܙܘܓܐ

(Dozy,2,595)

مَزن :

عادت ، حال

Habit, state

Syr. mzonâ ܡܙܘܢܐ

(Jacob. 94)

مَسّ :

حس کردن ، پسودن ، لمس کردن

To touch a thing with hand, feel, grope

Heb. mâšaš מָשַׁשׁ

لمس کردن ، دستمالی کردن

Feel, grope

Aram. mešaš מְשַׁשׁ

Syr. moš ܡܘܫ

Syr. maš ܡܫ

Syr. msâ ܡܣܐ

مَسّاس :

کسیکه لمس میکند ، سیخك

Qui touche, aiguillon

Syr. masosâ ܡܣܘܣܐ

مَسّاسُ الفَدّان :

خیش گاوآهن

Le soc de la charrue

(Dozy,2,596)

مَساء :

شام ، عصر

Evening

Old.Ak. MH'

(Gelb. 171)

مِسبار ، مِسبَر :

میل جراحت که بآن عمق زخم را اندازه گیرند

Probe for wounds

Aram. MSBR' מסברא

Aram. MSWBR מסובר

(Frankel. 261)

مَسجِد :

نمازخانه ، نمازگاه

Mosque, place of worship, temple

Nab. MSGD'

Syr. masgdâ ܡܣܓܕܐ

Mand. masgda

(Jeffery. 263; Macuch. 249)

مسح :

پیمودن ، مساحی کردن

To survey a land, to measure a land

مَساحَة :

اندازه گیری

Measurment

Aram. mešah מְשַׁח

As. mâšhu

Syr. mšihutâ ܡܫܝܚܘܬܐ

Measurment مساحت

(Gesenius. 602)

مسح :

مالیدن ودست گذاشتن برچیزی

Wipe or stroke with the hand

Heb. mâsah מָשַׁח

روغن مالی وتدهین کردن

Smear, anoint

Aram. mesah מְשַׁח

Syr. mšah ܡܫܚ

Mand. MŠA

Ak. mašâʾu

B.Aram. mešah

Emp.Aram. mšh

Palm. mšh

Anoint

Huz. MŠYʾ. MHSYʾ : rokan

روغن

Oil

مسیح :

کسیکه روغن مالی شده است ، حضرت مسیح

Anointed one, Messiah, Christ

Heb. Mâšihâ מְשִׁיחָא

Heb. mešiha מְשִׁיחָא

Aram. mešihâ מְשִׁיחָא

Syr. mšihâ ܡܫܝܚܐ

Eth. masih

Pahl. masyâ

Pazend. mashyâê

Soghdian. mšyhʾ

Manichaean. mšixa

Christ مسیح

Mand. mšiha

وجود شرّی که با عطارد شناخته شده است

In Mandaism an evil being, identified with Mercury
(Jeffery. 265; Macuch. 279,280; Gesenius. 602,603; Hoftij. 170; Jastrow. 821; Huz-Dict. 144)

مَسَد :

طناب از لیف خرما
Rope of fibers, fibers of palm trees
Syr. mazdâ ܡܙܕܐ
(Brun. 290)

مَسَك :

چنگ زدن وگرفتن چیزی
To grasp of thing, hold
Heb. mâšak מָשַׁךְ
کشیدن ، بیرون کشیدن ، گرفتن
Draw, drag
Aram. mešk מְשַׁךְ
ممتد بودن ، هدایت کردن
Be extended, conduct
Syr. mšak ܡܫܰܟ
خشک شدن (میوه)
Be dry, shrivel

(Gesenius. 604)

مَسك (ج : مُسُك ، مُسُوك) :

مشك ، پوست وقطعه‌ای از آن، پوست تازه کنده شده

Freshly flayed skin
Heb. mešek מֶשֶׁךְ
Heb. mâškâh מַשְׁכָּה
Mand. miskâ
Aram. maškâ מַשְׁכָּא
Syr. meškâ ܡܶܫܟܳܐ
Ak. mašku, maškum
Chr.Pal. mišk ܡܫܟ
Pers. mašg مشك
Pahl. mašk
Soghdian. mašk'
Pahl. mašk-aparzen
خرگاه شاهی
The royal pavilion
Pers. mašku مشکو
(Gesenius. 604; Borhan. 2014; Brun. 318; Macuch. 270; Gelb. 185)

مِسك : (Pers)

مشك ، ماده ای است مأخوذ از کیسه ای در زیر

شکم آهوی ختائی نر و اگر تازه باشد شکلاتی
رنگ ولزج ودارای رائحه ای عالی است · خشك
آن بصورت گرد بکار رود وتلخ مزه است ·

Musk, a substance that has a penetrating persistent odor, that is obtained from a sac situated under the skin of the abdomen of male musk deer, that when fresh in the pods is brown and unctuous and when dried is a grainy powder.

(Webster New Inter. Dict.)

Aram. mošeq מושק

Syr. mušok ܡܘܫܘܟ

Mand. misk

Syr. muškâ ܡܘܫܟܐ

Eth. mesk

Pers. mošk مُشك

Sansk. muska موشك

Dim of mûs, mouse

Lat. muscus

Gr. moschos μόσχος

Pahl. mušk

مِسكان :

معرب مشكان Moškân منسوب به مُشك ، خوشبو ، مشكين

(Jeffery. 264; Jastrow. 751, Costaz. 179; Macuch. 268)

مَسك (ج : مُسُوك) :

پوست تازه درخت ، پوست تازهٔ کنده شده

Fresh peel or bark of tree, Freshly flayed skin

Mand. masik

(Macuch. 249)

مُسكان :

رهن ، گرو ، وثيقه

Pledge

Syr. meškonâ ܡܫܟܘܢܐ

Syr. masken ܡܫܟܢ

(Frankel. 190; Nakhla. 206)

مِسكين :

بيچاره ، گدا ، فقير ، ضعيف

Beggar, poor, weak

Heb. mesken מִסְכֵּן

Syr. meskin ܡܣܟܢ

Syr. meskinâ ܡܣܟܝܢܐ

Aram. mesken מִסְכֵּן

Aram. meskinâ מִסְכִּינָא

Ak. muškênu

Ak. šukennu

Mand. miskina

Eth. meskin

تَمَسكَن :

بی چیز وفقیر شدن

To become poor

Syr. etmaskan ܐܬܡܣܟܢ

(Gesenius. 587; Jeffery. 264; Nakhla. 206; Brun. 308; Macuch. 268)

مِسمار :

میخ آهنین

Nail

Heb. masmer מַסְמֵר

Heb.root. sâmar

سیخ وراست شدن

Bristle up

Targ. masmerâ מַסְמְרָא

Chr.Pal.Aram. MSMRY' ܡܣܡܪܝܐ

N.Heb. SMR סמר

میخ زدن

Nail on or up

(Gesenius. 702)

مَسوَة :

شیر دلمه شده ، مایهٔ پنیر

Curdled milk; présure

Aram. mesâ מְסָא

Syr. MSA ܡܣܐ

Heb. mâsâh מָסָה

حل شدن ، آبکی بودن

melt, dissolve, be liquid

(Gesenius. 587; Dozy,2,601; Macuch. 270)

مَسَّ :

دست مالیدن ، پاک کردن

To rub the hand over a thing to clean

Heb. mâšâh מָשָׁה

Draw

کشیدن

Syr. mšâ ܡܫܐ

پاک کردن صورت

Clean, stroke the face

Talm. mesa

شستن دستها

Wash the hands

Zinj. ymšy

شاید بمعنی شستن خود باشد

Perhaps wash oneself

(Gesenius. 602)

مَسيس :

ليف درخت خرما

Fiber of Palm tree

Syr. msosâ ܡܣܘܣܐ

Syr. mâsâ ܡܐܣܐ

Syr. masâ ܡܣܐ

(Brun. 308)

مَشَجَ :

رك : مزج

مَشَّحَ :

روغن مالى كردن بيمار با روغن مقدس

To anoint (the sick) with holy oil

مَشحَة :

افراط در روغن مالى

Extreme-unction

Syr. mašḥâ ܡܫܚܐ

رك : مسح

مَشرَة :

سرسبزى زمين

Vegetation of the earth

أرضٌ ماشِرَة :

خاكى كه از سبزه پوشيده باشد

Soil covered with green

Syr. mašortâ ܡܫܘܪܬܐ

(Nakhla. 206; Jacob. 96)

مِشان ، مُشان :

خرماى تازه

Fresh dates

Syr. mašoni ܡܫܘܢܐ

Mand. mašunia

(Macuch. 255)

مِشكاة :

جايى كه در آن چراغ وقنديل گذارند

Niche for a lamp in a wall

Eth. maskât

Window پنجره

Aram. maśkit מַשְׂכִּית

Spectacle

Heb.root ŚKH שׂכה

Aram. sekâ סְכָא

Syr. saki ܣܟܝ

به بیرون نگاه کردن

Look out

Aram. sakwâh סַכְוָאה

Watchman

نگاهبان

رك : شكا

(Jeffery. 266; Gesenius. 967;
Macuch. 330)

مَشق :

گل سرخ

Red clay, red ochre

Syr. mešqd ܡܫܩܐ

(Jacob. 96)

مِشمِش :

زرد آلو ، آلوچه

Apricot, small plum

Aram. mišmiš

Huz. MŠMŠYʾ: âlûčik

(Ebeling. 14; Huz.Dict. 145)

مَشیٰ :

راه رفتن

To walk

Syr. MŠʾ

ماش ، الماشِی

رونده ، پیاده رونده

Walker, foot passenger

Syr. mošyâ ܡܫܝܐ

(Jacob. 96)

مُشیعَة :

ماله بنا

Trowel

Syr. mošuʿa ܡܫܘܥܐ

(Jacob. 69)

مَصَّ :

مکیدن

Suck, suck up

Heb. mâṣaṣ מָצַץ

Drain out

سرکشیدن

Aram. meṣaṣ מְצַץ

مکیدن ،فشردن

Suck, press out

Syr. maṣ ܡܨ

Syr. mṣâ ܡܨܐ

Mand. MṢṢ MUṢ

(Gesenius. 593; Brun. 309;
Macuch. 276)

المَصِّيصَة : (N.Pr.)

شهری در کنار نهر جیحان بین آنطاکیه وروم،کلیکیه

Ciliciae

Syr. momsisṭâ ܡܡܣܝܣܛܐ

Syr. msusṭiyâ ܡܣܘܣܛܝܐ

Syr. maṣisṭâ ܡܨܝܣܛܐ

(Brun. 748)

مِصر : (N.Pr.)

شهر بزرگ از یك کشور ، کشور ، مرز میان دو کشور ، مصر ، قاهره

Chief town of a kingdom, Country, boundariesof two countries, Egypt, Cairo

Heb. MṢR מצר

Heb. meṣrim מִצְרִים

مصر ، مصریان

Egypt, Egyptians

Phen. MṢRM

As. mûṣur(u)

As. muṣru

As. miṣir

Ak. miṣru

Tel-Amar. Miṣiri

Tel-Amar. mašri

Aram. meṣrâ

Mand. miṣir . miṣra

Minaean. miṣru

Eth. meṣr

Old.Persian. mudrâya

(Gesenius. 595; Macuch. 269;
Jeffery. 266)

مَصطَكا ، مَصطَكی ، مُصطَکی :

مَصطَكی ، گونه‌ای سقز که از ساقهٔ درختچهٔ مصطکی بیرون می آید وبه مصرف جویدن میرسد ٠

Mastic, gum of the lentisk-tree

Aram. MSTKI מסטכי

Gr. mastixia μαστιχία

(Frankel. 151; Nakhla. 269)

مَصَوَ :

تا قطرهٔ آخر سرکشیدن

Drain to the last drop

Heb. mâṣah מָצָה

سرکشیدن ، خالی کردن

Drain, drain out

Aram. meṣâ מְצָא

Syr. mṣâ ܡܨܐ

مصاية ، مصاوة

آخرین قطره آبی که در ظرفی می ماند

Les dernières gouttes d'eau qui restent dans un vase

(Dozy,2,606; Gesenius. 504)

مَضى :

گذشتن ، تمام شدن کاری

To pass away (event)

Syr. mṣâ ܡܨܐ

Find

یافتن

Heb. mâṣâ מָצָא

بدست آوردن ، دست یافتن

Attain to, find

As. maṣû

Come, arrive

آمدن ، رسیدن

Syr. mṣi ܡܨܝ

قادر ، نیرومند

Able, powerful

(Gesenius. 592; Brun. 310)

مَطَخَ :

بسیار خوردن

To eat much

Syr. mṭaẖ ܡܛܚ

(Brun. 292)

مَطَرَ :

باران باریدن

To rain

Heb. mâṭar מָטַר

Syr. mṭar ܡܛܪ

Aram. amṭar אַמְטַר

مَطَر :

Rain

Heb. mâṭâr מָטָר

As. meṭru

Aram. meṭrâ מִטְרָא

Syr. meṭrâ ܡܶܛܪܐ

Mand. miṭra

مِمطَر ، مِمطَرَة (ج : مَماطِر) :

بارانی

Waterproof garment

Syr. manṭronâ ܡܢܛܪܘܢܐ

Huz. MṬRʾ : vârân ۱۳۶ هـ : ۱۳۵۱

Rain باران

(Gesenius. 564,565; Brun. 239; Macuch. 266; Huz-Dict. 152)

مَطَقَ :

چشیدن ، با لذت مکیدن

To taste a thing, suck (with) pleasure

Heb. mâtoq מָתוֹק

شیرین شدن ، شیرین ومطبوع بودن

Become or be sweet,,pleasant

Aram. metaq מְתַק

Syr. mtaq ܡܬܩ

As. matâḳu

Be sweet شیرین بودن

مطقة :

Sweetness شیرینی

(Gesenius. 608)

مَطَلَ :

کشیدن (ریسمان) امتداد پیدا کردن چیزی ، امتداد پیدا کردن به سبب کوبیدن ، زدن

To stretch (a rope); extend by beating, strike, beat

Heb. MṬL מטל

Extend کشیدن

Palm. mṭltʾ

بنای کوچکی بروش دینی

Petit édifice de caractère religieux

(Gesenius. 564; Hoftij. 148)

مُطَهَّم :

کامل ، خوش نهاد ، اصیل

Complete, perfect, well done

Syr. mṭahmâ ܡܛܗܡܐ

رك : طهم

(Jacob. 94)

مَطا مَطواً :

در رفتن شتاب کردن ، به دوستی رسیدن

To hasten, to hurry the walk, to join a friend

B.Aram. meṭâh מְטָה

B.Aram. meṭâ מְטָא

Syr. meṭâ ܡܛܐ

Emp.Aram.Palm. mṭʾ

Mand. MTA

To reach رسیدن

Huz. YHMṬWN + tan : rasitan

رسیدن

مُطوَاء :

درازی ، کشیدگی

Length, extent

Palm. mṭw'

Spear نیزه

(Gesenius. 1100; Hoftij. 148; Jastrow. 767; Huz-Dict. 60; Macuch. 264)

مَعَ :

با

With

Heb. ʿem עִם

Aram. ʿem עִם

Syr. ʿam ܥܡ

Sab. ʿM

B.Aram. ʿem עִם

Syr. ʿami ܥܡܝ

With me با من

Syr. ʿamok ܥܡܟ

With thou با تو

Syr. ʿamkun ܥܡܟܘܢ

With you با شما

Old.Aram. ʿmy . ʿmh

Emp.Aram. ʿmh . ʿmky

Nab. ʿmy . ʿmh

(Gesenius. 767,1107; Brun. 444; Hoftij. 215)

اَلمَعَدِيَّة: (N.Pr.)

Arabes Maadenses

Syr. Maʿdoyi ܡܥܕܝܐ

(Brun. 749)

اَلمَعَرَّة : (N.Pr.)

Syr. muʿarrah ܡܥܪܗ

Maarret معره

(Costaz. 411)

مَعَسَ :

کوبیدن ، زدن ، شکستن ، خورد کردن

To revile, to strike, to crush down

Heb. mâas מָאַס

راندن ، افکندن ، دور کردن

Reject

The ships that which ploughs the waves with a clashing noise

Ak. elippu mâhirtu

يك كشتى كه راهش‌را در طوفان مى گشايد

A ship making its way out into a storm.

(Jeffery. 274)

مُؤتَفِكَة (ج : مُؤتَفِكات) :

قريه هاى قوم لوط كه به امر خداوند زير ورو شد

That which is overthrown or turned upside down (the Sodom villages)

اشپرنگر پنداشته اين شكل خاص كه ريشه آن افك است تحت تاثير واژهٔ ربانى "هپك" يهودى در حكايت سدوم در كتاب گمارا قرار گرفته است.

Sprenger, claimed that this particular formation is to the Rabbinic הפך "HPK" used in the story of Sodom and Gomorrah.

(Jeffery. 274)

مُوبَد : (Pers)

موبد، ملا ودانای دین زردشت

Zoroastrian priest

Aram. movpet מוּפֵּת

Syr. muhpoṭâ ܡܘܗܦܛܐ

Syr. muptâ ܡܘܦܛܐ

Pers. mubad موبد

Pahl. magu + pat = magupat

Manichaean. mgbya

Armenian movpet, mogopet

Huz. MGWPT : mupat

(Jastrow. 746; Payne Smith. 258; Huz-Dict. 143; Brun. 288)

ماتَ (موت) :

مردن، كشتن (آتش)

To die, to die away (fire)

Heb. mut מוּת

Old.Ak. matum

As. mâtu

Aram. mut מוּת

Aram. mit מִית

Old.Aram. ymat

Old.Can. ti-mi-tu-nu

Pun. mt

House-utensils

B.Aram. mân מָאן

Aram. mânâyâ מָאנָיָא

Aram. mânâ מָאנָא

Syr. moan ܡܳܐܢ

Syr. mânâ ܡܳܐܢܐ

Phen. MNM

(Gesenius. 1099; Jeffery. 256)

مَعیٌ ، مِعیٌ ، مِعاء (ج : أمعاء) :

روده

Intestines

Heb. me‘eh מֵעֶה

شکم وروده ودستگاه داخلی

Internal organs, inward parts, (belly)

Aram. ma‘yâ מַעְיָא

Mand. mia

J.Aram. me‘a מְעָא

J.Aram. me‘in (Pl.) מְעִין

Syr. m‘ayi (Pl.) ܡܥܰܝ̈ܐ

Syr. m‘i ܡܥܝܐ

Heb. ma‘im מָעִים

Ak. amûtu

(Gesenius. 588; Macuch. 265)

مَغص ، مَغَص ، مَغِيص :

قولنج ، درد شکم
Colic, pain in the belly

Syr. m‘osâ ܡܥܘܣܐ

(Nakhla. 206)

مَغَلَ :

درپشت سرکسی بدگفتن ، کسی را بد نام کردن
To calumniate, whisper, backbite

مَغالَة :

خیانت وتقلب
Perfidy, fraud, treachery

Heb. mâ‘al מָעַל

بی وفائی کردن ، خیانت کردن

Act unfaithfully, treacherously

(Gesenius. 591)

مفریان :

درجه روحانی بین پاتریارك واسقف دربعضی از طوایف مسیحی .

Titre de l'évêque chez les monoplysites ou Jacobites, qui est sous le patriarche et qui remplace au besoin.

Syr. mapronâ ܡܦܪܘܢܐ

(Dozy,2,612; Nakhla. 206)

مُقل :

نباتی است از انواع نخل در ختی است که آنرا مقل مکی گویند وصمغ حاصل از آن خاصیت داروئی دارد

Bedellium, the ban Palm; kind of gum; fruit of the wild Palm-tree.

Syr. muqlâ ܡܘܩܠܐ

Syr. mâdelqun ܡܕܠܩܘܢ

Gr. bdéllion βδέλλιον

Lat. bdellium

(Brun. 281,288)

مُقلَة :

مغز استخوان ، مغز ، منی ونطفه

Marrow, sperm, brain

Aram. moqrâ מוֹקְרָא

Syr. muqrâ ܡܘܩܪܐ

Mand. muqra

Ak. muqaru

(Macuch. 262)

مِقلاد (ج : مَقالِيد) :

Key کلید

Syr. qlidâ ܩܠܝܕܐ

رك : اقلید

(Jeffery. 266)

مَكَّ :

مكيدن مغزا استخوان ، مكيدن كامل ، كم كردن ، هلاك كردن ، مصرف كردن .

To suck up (marrow), suck entirely out, diminish, to destroy, to perish, consume

Heb. mâkak מָכַךְ

پست وحقير بودن

Be low, humiliated

Aram. mekak מְכַךְ

(Gesenius. 568)

مَكَرَ :

فريب دادن

To beguil

Pun. mkr

Vendre فروختن

Aram. meker מְכַר

خريداری كردن

Purchase

رك : موق

(Addi. 145; Huz-Dict. 143; Télégdi)

مُوسِيقار :

موسيق دان

Musicien

Syr. musiqorâ ܡܘܣܝܩܘܪܐ

مُوسِيقِي :

موزيك

Musique

Gr. mousiki μουσικη

(Dozy,2,632; Nakhla. 206,270)

مُوسَى : (N.Pr.)

موسى پيغمبر قوم يهود

Moses

The Hebrew leader, prophet and lawgiver

Heb. mošeh מֹשֶׁה

Eg. mes, mesu

Aram. mošeh מֹשֶׁה

Syr. moši ܡܘܫܐ

Nippur's Christ-incantation. MWS'

Pahl. mušav

Pazend. Musâê

(Gesenius. 602; Jastrow. 849; Jeffery. 275)

مُوش :

نوع پست وبد از خرما وانگور

Dates and grapes of bad quality

Syr. moši ܡܘܫܐ

(Jacob. 69)

مَوص :

كاه

Straw

Heb. moṣ מוֹץ

Talm. moṣâ מוֹצָא

(Gesenius. 558)

مُوق : (Pers)

موزه ، كفش

A kind of boot

Syr. muqâ ܡܘܩܐ

Mišna. MWq

رك : موزج

Syr. madrunitâ ܡܕܪܘܢܝܬܐ

(Jacob. 68)

مِندَل ، مَندِيل (ج : مَنادِل ، مَنادِيل) :

حوله ، دستمال

Towel, napkins, handkerchief

Syr. mandil ܡܢܕܝܠ

Syr. mandilâ ܡܢܕܝܠܐ

Lat. mantile

(Brun. 307)

مُنذُ :

از آن زمان ، از آن وقت

Since, from that time

Heb. meâz מֵאָז

رك : اذ

(Gesenius. 23)

مِنساس :

عصای چوپانی

Neat-herd's staff

Syr. masosâ ܡܣܘܣܐ

Chald. MSSא מססא

(Brun. 308)

مِنشار :

اره

Saw

Aram. masâr מַסָּר

Syr. masorâ ܡܣܘܪܐ

Mand. masara

(Brun. 249)

مَنشُور (ج : مَناشِير) :

فرمان ، بخشنامه ، نامه گشاده

Letters patent, circular

Syr. manšur ܡܢܫܘܪ

(Brun. 307)

مَنَعَ :

بازداشتن ، مانع شدن ، دفاع کردن

To hinder, withhold, hold back, to defend

Heb. mâna‘ מָנַע

Zinj.Sab. MN‘

Aram. mena‘ מְנַע

J.Aram. mn‘ מנע

Mand. MNA

To refuse

Emp.Aram. ymn‘

Dénier

انکار کردن

مَلأن ، مَلأى :

Aram. melâ מְלָא

Syr. melâ ܡܠܐ

Syr. meloâ ܡܠܘܐ

Palm. ML'

Heb. meloâ מְלֹא

Heb. meloa מְלוֹא

Ak. malu

پری ، فراوانی

Plenitude, fulness, that which fills

Emp.Aram. ml'h

Plein پر

Emp.Aram. ml't'

Totalité روی هم

Huz. M'LH : pur

(Gesenius. 570-571; Hoftij. 151 Gelb. 174; Brun. 297; Jacob. 94 Huz-Dict. 147)

مَلاب :

هر عصیر مایع را گویند

Essence (of roses), essential oil, scent

Syr. malbâ ܡܠܒܐ

(Nakhla. 206)

مَلَحَ :

شور ونمکین شدن (آب)

To become salt (water)

Syr. mlah ܡܠܚ

مِلح :

نمك

Salt

Heb. melah מֶלַח

Aram. melhâ מִלְחָא

Syr. melhâ ܡܠܚܐ

As. mil'u

Huz. MYLH + g (mlh + k) : namak

نمك 961 :

مَلّاح :

کشتیبان ، ملوان(به مناسبت آنکه در دریای شور کشتیرانی می کند)

Mariner, sailor, seaman

Heb. malhâ מַלָּחָא

Syr. malâhâ ܡܠܚܐ

Mand. malaha

As. malahu

Phen. mlm (Pl.)

Emp.Aram. mlh

Palm. mlh

مِلاحَة :

کشتی رانی ، تجارت نمك
Navigation, salt-trade
Syr. malohutâ ܡܠܘܚܘܬܐ

مُلاّحَة ، مَلحَة :

نمکزار ، معدن نمك
Syr. molohutâ ܡܠܘܚܘܬܐ
(Gesenius. 572; Brun. 299-300; Macuch. 243; Hoftij. 152; Huz-Dict. 145)

مُلاّح :

گیاهی است
Androsaces sertularia (plant)
Syr. moluhâ ܡܠܘܚܐ
(Dozy,2,619; Nakhla. 206)

مَلَخَ :

بیرون آوردن ، برکندن (چشم ودندان)
Pull out (eye, tooth)
Heb. mâlah מָלַח

پاره کردن ، دریدن ، پراکنده کردن
To tear away, dissipate
(Gesenius. 571)

مُلخ : (N.Pr.)

نام خدایی که اسرائیلیان وبعض دیگراز مردم سامی فرزندانشان (را دروادی هینوم) برآتش به خاطر اوقربانی می‌کردند
Molech, the God to whom Israelites sacrif children with fire (in valley of Hinnom)
Heb. melek מֹלֶךְ
Gr. Molox ΜΟΛΟΧ
Lat. Moloch
(Gesenius. 574)

مَلِسَ : رك : مَلِصَ

مَلَّشَ :

صیقلی دادن
To polish
Syr. mlaš ܡܠܫ
(Jacob. 69)

مَلِصَ :

لغزیدن ، ول وشل کردن
To slip, to get loose (rope)
Heb. malaṣ מָלַץ

Pahl. mutrak, mudrâk

Armenian. murhak

Kurd. mohryk

منسوب به مهر

Seal, signet, stamp

Pers. mohr مهر

Pahl. muhr, mudar

Osset. mixr

Kurd. muhur, moor

Sansk. mudra

(Jastrow. 739; Borhan. 2062, 2068; Télégdi)

مَهُوَ ، مَهاوَةً :

آبکی بودن (شیر)

To be watery (milk)

Syr. mahoyâ ܡܗܘܝܐ

(Brun. 285)

مُهَيمِن :

ایمن کننده از خوف ، حافظ ، نگاهبان ، نگهبان، نگهدار (خدا)

That which preserves anything safe, watcher (God)

Aram. MEHIMAN מְהֵימַן

Aram. MHYMN' מְהֵימְנָא ܡܗܝܡܢܐ

Syr. MHYMN' ܡܗܝܡܢܐ

حافظ ، نگهبان

Aram. himânutâ הֵימָנוּתָא

اعتماد ، اطمینان ، ایمان

Trust, confidence, faith

رك : امن

(Jeffery. 273; Jastrow. 347,737)

مُوآب : (N.Pr.)

منطقه ای که در مشرق بحر المیت در فلسطین واقع بود وتوسط قومی به همین نام اشغال شد .

The territory that was occupied by the Moabites was the region immediately East of the Dead Sea

Heb. mo'âb מוֹאָב

Heb. mo'âb מֹאָב

As. Ma'abu. Ma'bu. Mu'aba

Mesha-Inscription. M'B

(Gesenius. 555; New St Bible Dict. P. 585)

مَواخِر (ج : ماخِرَة) :

کشتی های که آب را می شکافند وصدای آن شنیده شود

بشریت وانسانیت

Humanity, mankind

Syr. nošutâ ܐܢܫܘܬܐ

(Nakhla. 207; Costaz. 13)

نافور :

نعش پوش، شال عماری ، دعای مذهبی ، نان مقدس وتقدیس شده .

Pall, liturgy, consecrated bread.

Syr. anapurâ ܐܢܦܘܪܐ

Gr. anaphora ἀναφορά

Mass تقدیس

(Frankel. 278; Costaz. 13)

ناقوس (ج : نواقیس) :

زنگ بزرگ ، نقاره وطبل کوچك

Cloche, petite timbale

Syr. noquša ܢܩܘܫܐ

Cloche زنگ بزرگ

Syr. noqušâ

Mand. naqušâ

شکنجه دهنده ، جلاد

Torturer, executioner

(Dozy,2,219; Brun. 362; Macuch. 286)

2095)

نارِدین : (Pers)

سنبل رومی گیاهی زرد رنگ وهندی الاصل است که از ایران به اروپا برده شده .

Spikenard, nard, an odoriferous Plant from India (via Persia)

Heb. nerd נֵרְד

Syr. nordin ܢܪܕܝܢ

Syr. nordun ܢܪܕܘܢ

Mand. nard

Ak. lardu

Pers. nârdin ناردین

Gr. nardos νάρδος

Sansk. naladâ

(Gesenius. 669; Macuch. 286; Dozy,2,639)

ناس :

مردم ، نوع بشر

People, mankind

Old.Ak. nišu

(Gelb. 208)

ناسُوت :

مَلِكَ :

شاه شدن ، شاه بودن

Be or become king

Heb. mâlak מָלַךְ

Syr. mlek ܡܠܶܟ

Mand. MLK

مَلِك ، مَلِيك :

King شاه

Heb. melek מֶלֶךְ

Aram. melik מְלִיךְ

Aram. malkâ מַלְכָּא

Syr. malkâ ܡܰܠܟܳܐ

Mand. malka

Mand. mlik

Nab. mlkʾ

Nab. mlk

Phen. mlk

Moab. mlk

Emp.Aram. mlk

Hatra. mlkʾ

Old.Ak. malkum. malikum

King شاه

As. malik. malku

Prince شاهزاده

As. šarru = king شاه

Aram. mlkyn-mlkʾ

King of kings شاهنشاه

Huz. MLKʾ: šâh

مَلِكُ الطّين :

گِلشاه ، پادشاهِ گل

King of clay

Huz. TYNʾ-MLKʾ : gilšâh

گلشاه

لقب کیومرث پیشدادی

(Gesenius. 573; Gelb. 176; Jeffery. 270; Macuch. 244,273; Hoftij. 153)

مَلِكَة :

شهبانو

Queen

Phen. mlʾkt

Phen. mlkt

Aram. malktâ מַלְכְּתָא

Queen

مَلَكَة :

حالت باطن بروجهی که زوال نپذیرد

Aram. melkta מִלְכְּתָא

Counsel, wisdom

(Hoftij. 153; Jastrow. 792)

مَلَکوت :

پادشاهی ، قلمرو ، شهریاری

Kingdom, dominion, royalty

Heb. malkut מַלְכוּת

Aram. malkutâ מַלְכוּתָא

Syr. malkutâ ܡܠܟܘܬܐ

Eth. malakot

B.Aram. mlkwt'

Mand. malkuta

Huz. MLKWT' : šatruyârih

[illegible] شهریاری

(Jeffery. 220; Jastrow. 791;

Macuch. 245. Gesenius. 573;

Huz-Dict. 148)

مَمْلَکة (ج : مَمالِك) :

پادشاهی ، سلطنت ، کشور

Royalty, kingdom, country

Heb. mamlakâ מַמְלָכָה

Heb. mamlâkut מַמְלָכוּת

(Gesenius. 575)

مَمْلوك (ج مَمالِيك) :

بنده ، غلام

Slave, mameluke

Syr. mamlukâ ܡܡܠܘܟܐ

(Brun. 301)

مَلَك ، مَلاك (ج : مَلائِکَة) :

فرشته ، فرستاده

Angel

Heb. ML'K מלאך

Syr. ML K' ܡܠܐܟܐ

Eth. malkâ

Eth. malâket (Pl.) ملائکه

Phen. ML'K

مَلَكُ المَوت :

فرشته مرگ ، عزرائیل

The angel of death

Heb. ML'K HMWT מלאך המות

Eth. malkâ mot

رك : الك

(Geffery. 269)

مَلا مَلواً :

نَبَش :

کندن ، بیرون ریختن (خاك)

To dig out

Syr. nbaš ܢܒܫ

(Brun. 325)

نبشته : (Pers)

نامه ، نوشته ، خط

Letter, writing

Aram. neštwânâ נִשְׁתְּוָנָא

B.Aram. neštwân נִשְׁתְּוָן

Pers. nêbešta نبشته

Pers. nevešta نوشته

Pahl. nêpêštak

Pahl. nêpêštan(inf)

Old.Pers. nipištanaiy

(Gesenius. 1103; Borhan. 2201)

نَبَط :

جوشیدن آب از زمین ، بیرون آوردن آب از چاه

To gush forth (spring), to draw water

Heb. nâbaṭ נָבַט

Look نگریستن ، نگاه کردن

As. nabâṭu

Shine درخشیدن

Mand. nbaṭ

روحی از روشنی

A spirit of light

J.Aram. NBṬ

منفجر شدن بر بالا جستن

To burst forth, spring up

Sab. NBṬ

حامی ، نگاهدارنده

Protector

Heb. NBṬʼL נבטאל

خدای دیده ومرئی

God has seen

نَبَط (ج : أنباط ، نبیط) : (N.Pr.)

Nabatheans نبطیان

نَبَطِیّ ونُباطِیّ :

نبطی ، از قوم نبط از اقوام سامی

Belonging to the Nabatheans

Heb. NBṬW נבטו

Heb. nebâyot נְבָיוֹת

As. Nabaitai

Gr. Nabaioth Ναβαιωθ

(Pers) : مَوم

موم ، شمع ، ذات الجنب ، آبله خبیث

Wax, pleurisy, malignant small-pox

Heb. mium מְאוּם

Heb. mum מוּם

Aram. mumâ מוּמָא

Syr. mumâ ܡܘܼܡܵܐ

Mand. muma

لکه ، عیب

Blemish, defect, spot

Pers. mum موم

Tabar. mim

(Gesenius. 548; Macuch..261; Borhan. 2055)

مُومیا :

داروپی است که مرده را به آن حنوط کنند

Mummy

Syr. mumiyâ ܡܘܼܡܝܵܐ

(Brun. 287)

مَیّ ، مَیّا :

آب

Water

(Jacob. 68)

مَیّافارِقین : (N.Pr.)

شهری در دیاربکر

Maipheracta

Syr. miyperqaṭ ܡܝܦܪܩܛ

Syr. mayperqiṭ ܡܝܦܪܩܛ

Syr. maypurqaṭ ܡܝܦܘܪܩܛ

Syr. mayperqin ܡܝܦܪܩܝܢ

(Brun. 748)

مَیدان ، مِیدان، (ج : مَیادِین) : (Pers)

اسپریس، میدان

Race-ground, field

Syr. maydân ܡܝܕܢ

Pers. meydan میدان

Pahl. mytân

(Brun. 294; Huz-Dict. 86; Jawaliqi. 315)

مِیزان :

ترازو

Scales, balance

Eg.Aram. MWZN' מוזנא

B.Aram. moznayn מֹאזְנַיִן

مَنَّ :

بخشیدن چیزی را به کسی ، هدیه دادن

To bestow (a favour) upon

To grant a gift

Heb. MNN מנן

(Gesenius. 585)

مَنازل :

علائم منطقه البروج ، خانه های قمر که از آن پایگاه

که ماه میگذرد وطی منازل میکند ·

Signs of the zodiac; mansion of

the moon

Heb. mazâlot מַזָּלוֹת

صورت مجموعهٔ ستارگان ومحتملا علائم منطقه البروج

Constellations, perhaps signs of

the zodiac

As. manzaltu

As. mazaltu

ایستگاه ، منزلگاه (خدایان)

Station, abode (of gods)

N.Heb. mazâlot מַזָּלוֹת

Aram. mazâlâ מַזָּלָא

ستارهٔ اقبال وبخت

Star of fortune, of fate

Heb. mân מָן

Syr. manâ ܡܢܐ

Gr. manna μάννα

(Gesenius. 577; Jeffery. 271)

مَنّ (ج : أَمنان) :

نام کیل ومیزانی است ، من

Manh, mina, a weight

Heb. mâneh מָנֶה

As. manû

Aram. manyâ מַנְיָא

Syr. manyâ ܡܢܝܐ

Old.Ak. mn' . manâyum

Old.Ak. nanawum

To measure سنجیدن

Gr. mna μνᾶ

اما المَنّ فانه خمسة عشر شاقلاً ، وعشرون شاقلاً

وخمسة وعشرون شاقلاً فی البابلیة · ای انه ورد

فی ثلاثة اوزان · فعرف کل وزن من هذه الاوزان

الثلاثة باسم مَنّ · وقد ذکرعلماء اللغة انه کیل او

میزان وهو رطلان ·

(العرب قبل الاسلام ج ۷ ص ۶۳۰)

(Gesenius. 584; Brun. 306; Gelb.

179)

Phen. MZLN'M
Syr. mawzalotâ ܡܘܙܠܬܐ
Zodiac منطقة البروج
Syr. mazli ܡܙܠܝ
mansiones lunae
منازل قمر
(Gesenius. 561)

مَناة :

نام یکی از بتان عرب
Idol of ancient Arabs
Heb. meni מְנִי
خدای تقدیر وسرنوشت
God of fate
Nab. MNWTW
Heb. menât מְנָת
Aram. Menâtâ מְנָתָא
Syr. mnota ܡܢܘܬܐ
Mand. mnata

قسمت ، بخش، بهره
Portion

اما "منونو" فانه "مناة" المذکور فی القرآن وکان له معبد فی "قدید" بین مکة والمدینة وقد صنع من حجر ، وتعبدت له الاوس والخزرج وهذیل وخزاعة، تعبد له النبط کذلك ، واقاموا له معبدا اشیر الیه فی کتابات "مدائن صالح" وهو انثی فی نظر اهل الاخبار، والظاهر ان بینه وبین المنیة صلة۰

(العرب قبل الاسلام ج ٦ ص ٣٣٠)

(Gesenius. 584; Macuch. 275)

مُنافِق ، مُنافِقُون :

دورو ، منافق ، این واژه در قرآن بصورت جمع "المنافقون" یعنی دورویان آمده که از کلمات دخیله حبشی در قرآن است ۰

Hypocrites, the word, however, has been recognized as a borrowing from Ethiopic.
Eth. manâfeq
Gr. airetikos αἱρετικός
(Jeffery. 272)

مَنبِج : (N.Pr.)

شهری است در مغرب فرات در سوریه نزدیك حلب
Mabug, Hierapolis

ن

نَأَرَ :

رمیدن ، دوری جستن
To be scared away
Syr. nwar ܢܘܰܪ
(Jacob. 96)

نَأَشَ نَأْشاً :

گرفتن چیزی
To catch a thing
Syr. nʿag ܢܥܰܓ
(Brun. 349)

نَأَمَ :

ناله وآه کردن ، صدای خفیف برآوردن
To sigh, to moan, groan
Heb. NʾM נאם
Groan, sigh
N.Heb. num נום
To speak سخن گفتن
(Gesenius. 610)

نابُلُس : (N.Pr.)

شهری در فلسطین (شهر نو)
Neapolis
Syr. nâblos ܢܳܒܠܘܣ
(Brun. 750)

نارجیل ، نأرجیل :

نارگیل
Coco-nut
Aram. nargilâ נַרְגִּילָא
Syr. nargil ܢܰܪܓܺܝܠ
Mand. nargila
Pers. nârgil نارگیل
Pahl. anârgil
Sansk. nârikela
Sansk. nârikera
(Macuch. 262; Brun. 286; Borhan.

Syr. madrunitâ ܡܕܪܘܢܝܬܐ

(Jacob. 68)

مِندَل ،مَندِيل (ج :مَنادِل ،مَنادِيل) :

حوله ، دستمال

Towel, napkins, handkerchief

Syr. mandil ܡܢܕܝܠ

Syr. mandilâ ܡܢܕܝܠܐ

Lat. mantile

(Brun. 307)

مُذ ، مُنذ :

ازآن زمان ، ازآن وقت

Since, from that time

Heb. meâz מֵאָז

رك : اذ

(Gesenius. 23)

مِنساس :

عصای چوپانی

Neat-herd's staff

Syr. masosâ ܡܣܘܣܐ

Chald. MSSʾ מססא

(Brun. 308)

مِنشار :

اره

Saw

Aram. masâr מַסָר

Syr. masorâ ܡܣܘܪܐ

Mand. masara

(Brun. 249)

مَنشُور (ج :مَناشِير) :

فرمان ، بخشنامه ، نامه گشاده

Letters patent, circular

Syr. manšur ܡܢܫܘܪ

(Brun. 307)

مَنَعَ :

بازداشتن ، مانع شدن ، دفاع کردن

To hinder, withhold, hold back, to defend

Heb. mânaʿ מָנַע

Zinj.Sab. MNʿ

Aram. menaʿ מְנַע

J.Aram. mnʿ מנע

Mand. MNA

To refuse

Emp.Aram. ymnʿ

Dénier

انکار کردن

آرام باش، یواش

Syr. mah ܡܗ

Gentle, gently, take care!

(Brun. 285)

مَهر :

کابین زن

Purchase-price of wife, dowry, muptial gift

مَهَر :

به زن مهر دادن

To assign a dowry to a woman

Heb. mâhar מָהַר

گرد آوردن مبلغی برای پرداخت خرید چیزی

Acquire by paying purchase price

Heb. mâhar מָהַר

قیمت خرید زن

Purchase-price of wife

Aram. moharâ מוֹהֲרָא

Syr. mahrâ ܡܗܪܐ

Emp.Aram. mhr, mhr'

(Gesenius. 555; Hoftij. 144; Brun. 286)

(Gesenius. 586; Hoftij. 159; Macuch. 274)

مَنی ، مَنا :

مقدر کردن ، مقرر داشتن ، معنی کردن ، بهره وسهم دادن ، آزمودن

Assign, apportion, to determine upon a thing, to experience a thing

Heb. mânâh מָנָה

شمردن ، حساب کردن ، مقدر کردن

Count, number, reckon, assign, apportion

Aram. menâ מְנָא

B.aram. menâh

Syr. mnâ ܡܢܐ

As. manû

Mand. MNA

Emp.Aram. mnw

Nab. mnyt

Huz. MNYTWN * tan : ôšmurtan

[illegible] شمردن

(Gesenius. 584; Macuch. 274; Hoftij. 159; Huz-Dict. 142)

مَه ، مَه مَه :

مُهرَجان : (Pers)

مهرگان ، جشن اعتدال خریفی

Autumnal equinox

Aram. moharenqi (Pl.) מוֹהֲרֶנְקֵי

نام جشن ایرانی وبابلی مهرگان در فصل (پائیز)

Name of Persian and Babylonian festive season

Pers. mehr + gân مهرگان

Old.Pers. mitrakâna

منسوب به مهر که خدای خورشید و عدالت بود

Pers. mehr مهر

Pahl. mitr, mithr

Avest. mithra

Sansk. mitra

(Jastrow. 739; Borhan. 2060,2065)

مُهرَق :

مهره

Bead

Aram. moharqi מוֹהֲרְקֵי

پایندان ، وثیقه ، سند

Surety

Bab.Talm. mahrqâ מוֹהַרְקָא

سند ، قباله

Document

Pers. mohra مهره

مُهر (ج : مِهار ، أمهار، مِهارَة):

کره اسب

Colt

Syr. muhrâ ܡܘܗܪܐ

(Brun. 286)

مَهَرَ :

ماهر وچابک ست بودن

To become skilled, to be experienced in

Syr. mhr ܡܗܪ

To become skilled

مَهارَة :

مهارت

Syr. mhiruta ܡܗܝܪܘܬܐ

Skill in

ماهِر (ج : مَهَرَة) :

ماهر ، چابک ست

Skilful, experienced

Syr. mhirâ ܡܗܝܪܐ

Emp.Aram. mhyr

(Hoftij. 144; Brun. 283;Jacob. 94)

Pahl. mutrak, mudrâk

Armenian. murhak

Kurd. mohryk

منسوب به مهر

Seal, signet, stamp

Pers. mohr مهر

Pahl. muhr, mudar

Osset. mixr

Kurd. muhur, moor

Sansk. mudra

(Jastrow. 739; Borhan. 2062, 2068; Télégdi)

مَهُوَ ، مَهاوَة :

آبکی بودن (شیر)

To be watery (milk)

Syr. mahoyâ ܡܗܘܝܐ

(Brun. 285)

مُهَيمِن :

ایمن کنندهٔ از خوف ، حافظ ، نگاهبان ، نگهبان، نگهدار (خدا)

That which preserves anything safe, watcher (God)

Aram. MEHIMAN מְהֵימַן

Aram. MHYMN' מְהֵימָן. ܡܗܝܡܢܐ

Syr. MHYMN' ܡܗܝܡܢܐ

حافظ ، نگهبان

Aram. himânutâ הֵימָנוּתָא

اعتماد ، اطمینان ، ایمان

Trust, confidence, faith

رك : امن

(Jeffery. 273; Jastrow. 347,737)

مُوآب : (N.Pr.)

منطقه ای که در مشرق بحر المیت در فلسطین واقع بود وتوسط قومی به همین نام اشغال شد .

The territory that was occupied by the Moabites was the region immediately East of the Dead Sea

Heb. mo'âb מוֹאָב

Heb. mo'âb מֹאָב

As. Ma'abu. Ma'bu. Mu'aba

Mesha-Inscription. M'B

(Gesenius. 555; New St Bible Dict. P. 585)

مَواخِر (ج : ماخِرَة) :

کشتی های که آب را می شکافند وصدای آن شنیده شود

The ships that which ploughs the waves with a clashing noise

Ak. elippu mâḫirtu .

يك كشتى كه راهش‌را در طوفان مى گشايد

A ship making its way out into a storm.

(Jeffery. 274)

مُؤتَفِكَة (ج : مُؤتَفِكات) :

قريه هاى قوم لوط كه به امر خداوند زير ورو شد

That which is overthrown or turned upside down (the Sodom villages)

اشپرنگر پنداشته اين شكل خاص‌كه ريشه آن افك است تحت تاثير واژهٔ ربانى " هپك " يهودى در حكايت سدوم دركتاب گمارا قرار گرفته است.

Sprenger, claimed that this particular formation is to the Rabbinic הפך "HPK" used in the story of Sodom and Gomorrah.

(Jeffery. 274)

مُوبَد : (Pers)

موبد ، ملا ودانای دين زردشت

Zoroastrian priest

Aram. movpet מוּפת

Syr. muhpoṭâ ܡܘܗܦܛܐ

Syr. muptâ ܡܘܦܛܐ

Pers. mubad موبد

Pahl. magu + pat = magupat

Manichaean. mgbya

Armenian movpet, mogopet

Huz. MGWPT : mupat ١٣٠٥٢٦:١٣٠٥٢٦

(Jastrow. 746; Payne Smith. 258; Huz-Dict. 143; Brun. 288)

ماتَ (موت) :

مردن ، كشتن (آتش)

To die, to die away (fire)

Heb. mut מוּת

Old.Ak. matum

As. mâtu

Aram. mut מוּת

Aram. mit מית

Old.Aram. ymat

Old.Can. ti-mi-tu-nu

Pun. mt

Zinj. mt

Nab. myt

Palm. myt

Hatra. mytt

Syr. mit ܡܝܬ

Syr. mwt ܡܘܬ

Huz. YMYTWN + tan : murtan

مردن

To die

مَوت :

مرگ

Death

Old.Can. mu-tu-ni

Emp.Aram. MWT

Nab.Palm. MWT

Heb. mâwet מָוֶת

Old.Ak. mutum

Syr. mut ܡܘܬ

Syr. mawtâ ܡܘܬܐ

مرگ

Death

مَمات :

مرگ

Decease, death

Heb. mâmot מָמוֹת

مَيِّت :

مرده

Dead

Old.Ak. mitum

(Gesenius. 559–560; Gelb. 167, Brun. 289; Hoftij. 145–146; Huz. Dict. 70)

مَوتان ، مُوتان :

مرگ ومیر ، طاعون گاوی

Rinder-pest, murrain

Syr. mawtonâ ܡܘܬܢܐ

Syr. mawtoni (Pl.) ܡܘܬܢ̈ܐ

(Brun. 289)

مَوثَبان :

شاهی که جنگ را دوست ندارد ، صلحدوست

Peaceful (prince),

Syr. mawtbonâ ܡܘܬܒܢܐ

رك : وثب

(Nakhla. 206)

ماجَ (مَوَجَ) :

برانگیخته شدن موج دریا ، موج زدن

Surge (of the sea), to rage (sea)

Heb. maug

آب شدن ، حل شدن

To melt

Targ. mug מוג

(Gesenius. 556)

مَوُدعان :

ناقوس مرگ

The death bell

Syr. mawd ʿonâ ܡܘܕܥܢܐ

(Nakhla. 206)

مارَ (مور) :

این سوی وآن سوی رفتن ، تردد نمودن

Move to and fro

Heb. mur מור

Change

تغییر کردن

Syr. mor ܡܘܪ

خریدن ، فرستادن خوراك

Buy or import food

(Gesenius. 558; Brun. 288)

مَورَج :

شانه زمین صاف کن ، خیش‌گاوآهن

Ploughshare, barrow

Heb. morâg מוֹרַג

خرمن کوب

Threshing-sledge

(Gesenius. 558)

مَوز :

درخت یا میوه موز ، بنان

Banana, tree and fruit

Syr. muzâ ܡܘܙܐ

(Brun. 286)

مَوزَج (ج : مَوازِج ، مُوازِجَة) : (Pers)

کفش زنان

Woman's boots

Syr. muqâ ܡܘܩܐ

Pers. muza موزه

Pahl. močak

Avest. maoč

Armenian. mučak

A kind of boot

نوعی کفش

رك : موق

(Addi. 145; Huz-Dict. 143; Télégdi)

مُوسيقار :

موسيقى دان

Musicien

Syr. musiqorâ ܡܘܣܝܩܘܪܐ

مُوسيقى :

موزيك

Musique

Gr. mousiki μουσικη

(Dozy,2,632; Nakhla. 206,270)

مُوسىٰ : (N.Pr.)

موسى پيغمبر قوم يهود

Moses

The Hebrew leader, prophet and lawgiver

Heb. mošeh מֹשֶׁה

Eg. mes, mesu

Aram. mošeh מֹשֶׁה

Syr. moši ܡܘܫܐ

Nippur's Christ-incantation. MWS'

Pahl. mušav

Pazend. Musâê

(Gesenius. 602; Jastrow. 849; Jeffery. 275)

مُوش :

نوع پست وبد از خرما وانگور

Dates and grapes of bad quality

Syr. moši ܡܘܫܐ

(Jacob. 69)

مَوص :

كاه

Straw

Heb. moṣ מוֹץ

Talm. moṣâ מוֹצָא

(Gesenius. 558)

مُوق : (Pers)

موزه ، كفش

A kind of boot

Syr. muqâ ܡܘܩܐ

Mišna. MWq

رك : موزج

مَوم : (Pers)

موم ، شمع ، ذات الجنب ، آبله خبیث

Wax, pleurisy, malignant small-pox

Heb. mium מְיאוּם

Heb. mum מוּם

Aram. mumâ מוּמָא

Syr. mumâ ܡܘܡܐ

Mand. muma

لکه ، عیب

Blemish, defect, spot

Pers. mum موم

Tabar. mim

(Gesenius. 548; Macuch..261; Borhan. 2055)

مُومِیا :

دارویی است که مرده را به آن حنوط کنند

Mummy

Syr. mumiyâ ܡܘܡܝܐ

(Brun. 287)

مَیّ ، مَیّا :

آب

Water

(Jacob. 68)

مَیّافارِقین : (N.Pr.)

شهری در دیاربکر

Maipheracta

Syr. miyperqaṭ ܡܝܦܪܩܛ

Syr. mayperqiṭ ܡܝܦܪܩܛ

Syr. maypurqaṭ ܡܝܦܘܪܩܛ

Syr. mayperqin ܡܝܦܪܩܝܢ

(Brun. 748)

مَیدان ، مِیدان، (ج : مَیادِین) : (Pers)

اسپریس، میدان

Race-ground, field

Syr. maydân ܡܝܕܐܢ

Pers. meydan میدان

Pahl. mytân [Pahlavi script]

(Brun. 294; Huz-Dict. 86; Jawaliqi. 315)

مِیزان :

ترازو

Scales, balance

Eg.Aram. MWZN' מוזנא

B.Aram. moznayn מֹאזְנַיִן

Chr.Pal. MWZNY' ܡܘܙܢܝܐ

Heb. moznaym מֹאזְנַיִם

Mand. muzania

Scales ترازو

Mand. abatur d muzania

ابا تور ذو المیزان ، فرشته صاحب ترازو

The being of the scales

(Macuch. 261; Huz-Dict. 87)

ماسَ (میس) :

خود پسند بودن در رفتار ، خرامیدن وبا کبر وغرور اینسو وآن سو متمایل شدن .

Walk with elegant, proud, self-conceited gait

Heb. muš מוּשׁ

Heb. miš מִישׁ

Depart, remove

(Gesenius. 559)

مَیس :

درخت رز ، مو

Grape-vine

Syr. mayšâ ܡܝܫܐ

(Brun. 295)

مَیسان : (N.Pr.)

ولایت پهناور وپر روستایی در میان واسط وبصره ومرکز آن نیز میسان است ، دشت میشان

Mesena

Syr. mayšon ܡܝܫܢ

(Brun. 748)

ماطَ :

دور کردن ، برگردانیدن ، دور شدن وبرگشتن

To remove, retire, deviate from right course; repel, push, turn

Heb. moṭ מוֹט

جنبیدن ، متمایل وکج شدن ، لغزیدن

Totter, shake, slip

Aram. muṭ מוּט

Syr. moṭ ܡܛ

(Gesenius. 556; Brun. 286)

ماعَ ، مَیعاً :

روان شدن (مایع)

To flow (liquid)

Syr. moʿ ܡܥ

(Brun. 288)

میمس :

مقلد ، مسخره

Mimic

Syr. mimsâ ܡܝܡܣܐ

Gr. mimos μιμος

Lat. mimus

(Dozy,2,639)

مِینا : (Pers)

آبگینه ، شیشه

Glass, blue glass, enamel

Syr. minâ ܡܝܢܐ

Pers. minâ مینا

Kurd. minâ

(Brun. 282; Borhan. 2082)

مِیکال ، مِیکائِیل :

میکائیل ، یکی از چهار فرشته مقرب خدا

Michael, name of an angel

Targ. mikâel מִיכָאֵל

Syr. mikail ܡܝܟܐܝܠ

Syr. mikil ܡܝܟܝܠ

(Jeffery. 275, Jastrow. 773; Costâz. 411)

مِیل :

آلتی برای سرمه کشیدن به چشم

Style for collyrium

Syr. milâ ܡܝܠܐ

Gr. milos μιλος

Lat. mille

(Brun. 294)

مَیمَر (ج : مَیامِر) :

قطعه‌ای که به زبان عربی پیش‌از خواندن رساله در کلیسای مارونی میخوانند

Homélie, sermon

Syr. mimar ܡܐܡܪ

Syr. mimrâ ܡܐܡܪܐ

(Dozy,2,639)

ن

نَأَرَ :

رمیدن ، دوری جستن

To be scared away

Syr. nwar ܢܘܪ

(Jacob. 96)

نَأَشَ نَأْشاً :

گرفتن چیزی

To catch a thing

Syr. nꞌag

(Brun. 349)

نَأَمَ :

ناله وآه کردن ، صدای خفیف بر آوردن

To sigh, to moan, groan

Heb. NꞌM נאם

Groan, sigh

N.Heb. num נום

To speak سخن گفتن

(Gesenius. 610)

نابُلُس : (N.Pr.)

شهری در فلسطین (شهر نو)

Neapolis

Syr. nâblos ܢܐܒܠܘܣ

(Brun. 750)

نارچیل ، نَأرجیل :

نارگیل

Coco-nut

Aram. nargilâ נרגילא

Syr. nargil

Mand. nargila

Pers. nârgil نارگیل

Pahl. anârgil

Sansk. nârikela

Sansk. nârikera

(Macuch. 262; Brun. 286; Borhan.

2095)

ناردین : (Pers)

سنبل رومی گیاهی زرد رنگ وهندی الاصل است که از ایران به اروپا برده شده ·

Spikenard, nard, an odoriferous Plant from India (via Persia)

Heb. nerd נֵרְדְּ

Syr. nordin ܢܘܪܕܝܢ

Syr. nordun ܢܘܪܕܘܢ

Mand. nard

Ak. lardu

Pers. nârdin ناردین

Gr. nardos νάρδος

Sansk. naladâ

(Gesenius. 669; Macuch. 286; Dozy,2,639)

ناس:

مردم ، نوع بشر

People, mankind

Old.Ak. nišu

(Gelb. 208)

ناسُوت :

بشریت وانسانیت

Humanity, mankind

Syr. nošutâ ܐܢܳܫܽܘܬܳܐ

(Nakhla. 207; Costaz. 13)

نافُور :

نعش پوش، شال عماری ، دعای مذهبی ، نان مقدس وتقدیس شده ·

Pall, liturgy, consecrated bread.

Syr. anapurâ ܐܢܳܦܽܘܪܳܐ

Gr. anaphora ἀναφορά

Mass تقدیس

(Frankel. 278; Costaz. 13)

ناقُوس (ج : نَواقِیس) :

زنگ بزرگ ، نقاره وطبل کوچك

Cloche, petite timbale

Syr. noquša ܢܳܩܽܘܫܳܐ

Cloche زنگ بزرگ

Syr. noqušâ

Mand. naqušâ

شکنجه دهنده ، جلاد

Torturer, executioner

(Dozy,2,219; Brun. 362; Macuch. 286)

ناموس (ج : نَوامِیس) :

قانون ، شریعت الهی

Law, law of God

Aram. nimos נִימוּס

Syr. nomusâ ܢܳܡܽܘܣܳܐ

Syr. nomus ܢܳܡܽܘܣ

Mand. nimusa

Gr. nomos νόμος

قانون یهود ، قانون دین

Jewish law, religious law

(Frankel. 278; Brun. 345;Macuch 298)

نانخَة ، نانُخاة، نانُوخَة ، نانُوخیة: (Pers)

نانخواه ودرعربی طالب الخبز خوانند وآن تخمی است خوشبو که بر روی خمیر نان پاشند ۰ (برهان)

کمون الملك ، امی ، فلیفله، کمون حبشی ، ۰

Ammi (plant)

Syr.nanguhg ܢܳܢܓܽܘܗܓ

Menth نعناع

Syr. ninyâ

As. nânhu

Ammi

Pers. nanxâh نانخواه

(Brun. 346; Dozy,2,640; Borhan. 2108)

نَبَأَ :

صدای خفیف برآوردن ، خبر دادن

To utter a low voice or sound, to announce (news)

Heb. NB' נבא

نَبَّبَ :

دارای ساقهٔ گره دار بودن

To have a knotted stem (plant)

Heb. nâbab נָבַב

مجوف ومیان تهی بودن

Hollow out

اُنبُوب (ج : اَنابیب) :

ما بین دو گره شاخه، نی ، لوله ، هر لولهٔ میان تهی

Knots in reed, part of reed between knots, reed; tube, pipe, siphon

Aram. abubâ ܐܰܒܽܘܒܳܐ . אַבּוּבָא

Syr. abubâ ܐܒܘܒܐ

N.Heb. abub אַבּוּב

As. imbubu

Lat. ambubâia

Flute نی لبك ، نی

رك : انبوب

(Gesenius. 612; Addi. 149)

نبت :

روئیدن ، نمو کردن ، رستن

To grow, to produce plants

Huz. NBTWN + tan : rustan

(Huz-Dict. 37)

نبج :

از پوشش خود بیرون آمدن

To come out from its covert

Mand. NBG

Syr. NBG ܢܒܓ

جستن ، جوانه زدن

Spring up, sprout

Syr. nebgâ ܢܒܓܐ

Shoot جوانه

رك : نبع

(Macuch. 287; Frankel. 230; Costaz. 231)

نبر :

رشد کردن ونمو کردن

To grow

Syr. nbar ܢܒܰܪ

(Brun. 325)

نبریج : (Pers)

قوچ اخته کرده تا پشم او دراز نشود آن را نبرند .

تعریب نبریده .

A castrated ram

Syr. nobriha ܢܘܒܪܝܚܐ

(Brun. 325; Addi. 150)

نبراس :

چراغ، فانوس، شمعدان

Candlestick, lamp, lantern

B.Aram. nebraštâ נֶבְרַשְׁתָּא

Syr. nabreštâ ܢܒܪܫܬܐ

N.Heb. nabrešt נַבְרֶשֶׁת

(Gesenius. 1102)

نَبَش :

کندن ، بیرون ریختن (خاك)

To dig out

Syr. nbaš ܢܒܫ

(Brun. 325)

نِبِشتَه : (Pers)

نامه ، نوشته ، خط

Letter, writing

Aram. neštwânâ נִשְׁתְּוָנָא

B.Aram. neštwân נִשְׁתְּוָן

Pers. nêbešta نبشته

Pers. nevešta نوشته

Pahl. nêpêštak

Pahl. nêpêštan(inf)

Old.Pers. nipištanaiy

(Gesenius. 1103; Borhan. 2201)

نَبَطَ :

جوشیدن آب از زمین ، بیرون آوردن آب از چاه

To gush forth (spring), to draw water

Heb. nâbaṭ נָבַט

Look نگریستن ، نگاه کردن

As. nabâṭu

Shine درخشیدن

Mand. nbaṭ

روحی از روشنی

A spirit of light

J.Aram. NBṬ

منفجر شدن بر بالا جستن

To burst forth, spring up

Sab. NBṬ

حامی ، نگاهدارنده

Protector

Heb. NBṬʼL נבטאל

خدای دیده ومرئی

God has seen

نَبَط (ج : أنباط ، نبیط) : (N.Pr.)

Nabatheans نبطیان

نَبَطِیّ ونُباطِیّ :

نبطی ، از قوم نبط از اقوام سامی

Belonging to the Nabatheans

Heb. NBṬW נבטו

Heb. nebâyot נְבָיוֹת

As. Nabaitai

Gr. Nabaioth Ναβαιωθ

Gr. Nabataioi Ναβαταιοι

وقد شملت مملكة النبط فى اوج ايامها منطقة واسعة ضمت دمشق وسهل البقاع والاقسام الجنوبية والشرقية من فلسطين وحوران وادوم ومدين الى سواحل البحر الاحمر. وهم قوم يحبون الحرية ولهذا لم يخضعوا لحكم الاشوريين والفرس والمقدونيين. وكان بطرا عاصمة النبط ولكن المتأخرون منهم اقاموا فى اكثر اوقاتهم فى بُصرى. والنبط قوم من الاقوام الآرامية وهم الذين اختلطوا بالعرب.

(العرب قبل الاسلام ج ۳ ص ۱ — ۷۰)

(Gesenius. 614; Macuch. 287)

نَبَعَ :

جوشيدن آب از چشمه يا چاه

To issue forth water

Heb. nâba' נָבַע

روان شدن ، سر چشمه گرفتن، فوران كردن

Flow, spring, bubble up

As. nabû

Aram. neba' נְבַע

Syr. nba' ܢܒܰܥ

مَنبَع :

سر چشمه آب

Spring of water

Heb. mabu'a מַבּוּעַ

Syr. mabu' ܡܰܒܘܥ

As. namba'u

(Gesenius. 616; Macuch. 287;

Brun. 324)

نَبَقَ :

بيرون آمدن ، ظاهر شدن

To come out

Syr. npaq ܢܦܰܩ

(Frayha. 178)

نَبُلَ :

نجيب وبرجسته وفضيلت مآب بودن

To be clever, noble, distinguished

نَبَلَ :

بخشنده ودست گشاده بودن

To be gracious

Heb. nbal נָבַל

بى احساس‌وديوانه وسفيه بودن

Be senseless, foolish

N.Heb. nablut נַבְלוּת

N.Heb. nebâlâh נְבָלָה
از روی بیشرمی

Immodestly

Aram. nebal נְבַל

وازدن ، رد کردن ، تحقیر کردن

Reject, despise

نَبَلَ :

To die مردن

Heb. nâbel נָבֵל

فرورفتن ، فرو افتادن ، وارفتن

Sink, drop down, languish,

wither and fall, fade

As. nabâlu

Destroy

ویران ومنهدم کردن

نَباوَة (نبو) :

بزرگواری وشرف

The height

Heb. nebo (N.Pr.) נְבוֹ

Ak. Nabû, Nebo

نام یکی ازخدایان بابلی

A Babylonian God

(Gesenius. 612)

نَبِیّ (ج : انبیاء) :

Prophet پیغمبر

B.Aram. nebiâ נְבִיא

Syr. nbiyâ ܢܒܝܐ

Heb. nâbiyâ נָבִיא

Prophet پیغمبر

Pers. nobi **نُبی**

The holy book

Pahl. nipêk ادپو

Manichaean. nuvê = nubê

(Gesenius. 1101; Jeffery. 276;

Borhan. 2116)

نَتَأَ نُتُوءاً :

ورم کردن

To swell up

نتأ ، نتوء :

ورم ، آماس

Tumour

Syr. ntâ ܢܬܐ

(Jacob. 98)

نَتَبَ نُتُوباً :

ورم کردن ، نمو کردن

To swell, to grow

Heb. NTB נתב

(Gesenius. 677)

نَتَر ، نَثَر :

پراکدن ، پاره کردن

Scatter, sprinkle, disperse a thing (tears)

Heb. nâtar נָתַר

آزاد بودن ، ول بودن

Be free, loose

Syr. ntar ܢܬܪ

افتادن میوه از درخت

To fall fruits from a tree

(Gesenius. 684; Brun. 365)

نتش :

بیرون کشیدن ، بیرون آوردن ، از بیخ برکدن ،

از بیخ برکدن مو

To pull out, to extract, to pluck out, (Hairs) out

Heb. nâtaš נָתַשׁ

N.Heb. netaš נתשׁ

Syr. ntaš ܢܬܫ

دریدن

Tear off, away

منتاش :

آلتی که با آن گیاهان هرزه را کنند

موچین ، موی کن

Tweezers

Syr. ntaš ܢܬܫ

(Gesenius. 684; Brun. 365; Nakhla. 207)

نتع :

حمل کردن ، کشیدن

To carry away

Old-Aram. tnt'

Syr. nta' ܢܬܥ

Tirer

کشیدن

Heb. nâta' נָתַע

درهم شکستن

Break down

(Gesenius. 683; Frayha. 178; Hoftij. 189)

نتف :

کدن موی وپر

To pluck out (hair, feathers)

Syr. ntap ܢܬܦ

(Nakhla. 207)

نتق :

کشیدن ، بازکردن ، تکان دادن

Pull off, draw out, shake

Heb. nâtaq נָתַק

Pull, draw, tear away

Targ. netaq נְתַק

کشیدن ، دریدن

Pull off, tear off

Chr.Pal.Aram. NTQ ܢܬܩ

تکان دادن

Shake off

(Gesenius. 683)

نتن :

بوی بد وگند دادن (گوشت)

To stink (meat)

نتن :

آلوده ومبتلا کردن

To infect, to taint

Phen. ytn

Emp.Aram. ntnt

Nab. yntn

Palm. ytn

دادن ، پرداختن ،گذاشتن ، اجازه دادن

Donner, payer, mettre, permettre

(Hoftij. 189)

نثر :

پراکندن

To scatter, disperse a thing

B.Aram. netar נְתַר

Strip off لخت کردن

Targ. netar נְתַר

Fall off بی عفت کردن

Syr. ntar ܢܬܪ

As. našaru

کم وکوتاه کردن

Diminish

Mand. NTR

افکندن ، انداختن

To cast off, drop

(Gesenius. 1103; Macuch. 308;

Brun. 365)

نجح :

رستگار وکامیاب شدن ، ترقی یافتن

To succeed in, attain, make, progress

Heb. nâgah נָגַח

هل دادن ، فروکردن ، شاخ زدن

Push, thrust, gore

(Gesenius. 618)

نَجَدَ :

غلبه وتفوق یافتن ، هویدا وروشن بودن

To overcome, prevail over, be conspicuous

Heb. nâgad

هویدا و آشکار بودن

Be conspicuous

Aram. negad נְגַד

قیادت کردن ، کشیدن ، رهبری کردن

Syr. ngad

Drag, draw, lead

Aram. nâgodâ נָגוֹדָא

Syr. negudâ ܢܓܘܕܐ

Leader

راهنما ، رهبر

نُجود (ج : نُجُد) :

زن بلند بالا وباهوش

Tall and intelligent woman

نَجَّدَ :

زدن وآراستن پنبه بالش‌وبستر

To trim, to stuff (beds, pillows)

Syr. naged ܢܰܓܶܕ

ناجود

جام می

Wine-vessel

Aram. ngwd' נגודא . ܢܓܘܕܐ

Syr. nogudâ ܢܘܓܘܕܐ

Emp.Aram.Old-Aram. NGD

تیر حمال

Quille, ou proue

(Gesenius. 616; Frankel. 167; Hoftij. 174; Nakhla. 207)

نجدن :

اَنجُدان (Pers)

گیاهی است معرب انگدان ، اشترغار

Silphium (plant)

Syr. agdonâ ܐܓܕܘܢܐ

(Addi. 150)

نَجَرَ نَجراً :

نجاری ودرودگری کردن

To hew, to fashion (wood:Carpenter)

Syr. ngar ܢܓܰܪ

نَجّار:

درودگر ، نجار

Carpenter

Aram. negârâ נְגָרָא

Syr. nagorâ

Emp.Aram. negry'

Ak. naggâru

Nab. ngrh

Mand. nagara

(Macuch. 281; Brun. 327;Hoftij. 174)

نَجران : (N.Pr.)

منطقه ای بین یمن ونجد که قبیله ای مسیحی در آن زندگی میکردند ·

Nadjran, a district between Yaman and Najd, inhabited by a Christian tribe

Syr. nagran

(Brun. 750)

نَجَش:

برانگیختن شکار ، بازکاویدن از چیزی، گرد آوردن، بیرون آوردن، به سختی راندن

To rouse, to track (the game), to search after a thing, to collect, to draw forth, drive wehemently

Heb. nâgaš נָגַשׂ

راندن ، فشارآوردن

Drive, press, oppress

As. nagâšu

بیرون افکندن ، برافکندن

Throw down, overthrow

Mand. NGŠ

J.Aram. NGŠ

To attack

حمله کردن

نَجاشِی ، نَجاش:

راننده وزننده شکار ، شکارچی

Beater of chase; hunter

نَجاشِیّ ،نِجاشِیّ ،نِجاش:

نجاشی ، پادشاه حبشه

Negus, king of Abyssinians

Eth. nagêša

حکومت ، قدرت سهمناك

Reign, wield power

Eth. neguš

نجاشی

King

شاه

مِنجَل :

داس، داس دروگری

A sickle, a scythe, reaping-hook

Syr. mgaltâ ܡܓܠܬܐ

Heb. magâl מַגָּל

(Gesenius. 618; Brun. 327; Macuch. 289)

نَحَتَ، نَحِتَ :

بریدن، تراشیدن، حجاری کردن بر زمین زدن

To cut, to sculpture (stones) to hew (wood) ; to throw

Emp.Aram.Palm. nht

Nab. nht

Palm. nhtt

Heb. nâhet נָחֵת

Aram. nehet נְחֵת

Syr. nhet ܢܚܬ

J.Aram. nht

Go down descend پایین آمدن

Huz. HNHTWN + tan : nihâtan

نهادن [illegible]

To put down

(Gesenius. 639; Hoftij. 177; Huz-

(Gesenius. 620; Macuch. 289)

نَجَعَ :

سازگار وگوارا بودن (غذا) موافق بودن با

To be wholesome, beneficial (food); agree with one

Heb. nâga' נָגַע

لمس کردن ، رسیدن ، زدن

Touch, reach, strike

Emp.Aram. ng'

(Gesenius. 619; Hoftij. 174)

نَجَف (ج : نِجاف) :

تپه کوچك شنی

Mound, sand-hill

Aram. negap נְגַף

(Frankel.20; Jastrow. 875)

نَجَلَ :

شکافتن ، سوراخ کردن ، ضربه زدن

To split, pierce, strike

Heb. NGL נגל

Syr. nagel ܢܓܠ

سبز کردن

To sprout

Dict. 76)

نحر :

ذبح کردن حیوان ، شتر کشتن نیزه زدن به گلو

To slaughter, stab camel, to

stab in the throat

Heb. nâḫir נָחִיר

سوراخ بینی

nostril

Aram. neḫar נְחַר

کشتن بتوسط نوك خنجر یا نیزه

To kill by stabbing

N.Heb. nâḫar נָחַר

سوراخ کردن ، سفتن ، با خنجروآلتی نوك تیز

کشتن .

Perforate, kill by stabbing

Old.Ak. nʾr, naʾarum

ضربه زدن ، سوراخ کردن

To smite, to pierce

Palm. nhryʾ

égorger سربریدن

(Gesenius. 638; Hoftij. 177)

نحر ، نحریر (ج : نحاریر) :

هنرمند وآزموده

Skilful, experienced

(Nakhla. 207)

نحس :

بد بخت وبد اختر بودن

Be unlucky, to be inauspicious

Heb. nâḫaš נָחַשׁ

عمل به غیب گویی وملاحظه علائم

Practise divination, divine,

observe signs

Aram. naḫeš נַחֵשׁ

Syr. naḫeš ܢܰܚܶܫ

پیشگوئی کردن

Divine

J.Aram. naḫeš, laḫeš נחש · לחש

Syr. nḫaš, laḫeš ܢܚܫ · ܠܚܫ

Mand. NHŠ, LHŠ

Ak. luḫḫušu

To be unpropitious

نا مساعد بودن

(Gesenius. 338; Macuch. 292; Brun. 338)

نحاس ، نحاس ، نحاس :

مس ، مفرغ

Copper, bronze

Heb. nehšet נְחֹשֶׁת

Heb. nehusâh נְחוּשָׁה

Palm. NHŠ'

Aram. nehâšâ נְחָשָׁא

Syr. nhošâ ܢܚܫܐ

Old.Eg. tenhost

Emp.Aram. nhš

Phen. nehšet

Ak. la'šu?

Mand. nhaša

(Gesenius. 638; Macuch. 290; Jeffery. 277; Hoftij. 171)

نَحَضَ:

از اضداد است : کم گوشت وپر گوشت ·

اصرار کردن ، سماجت کردن

To become emaciated; to have compact flesh; to importune

Heb. nâhas נָחַץ

To urge

(Gesenius. 637)

نَحَلَ :

ازمال خود چیزی به کسی دادن وبخشیدن

To give to anyone part of one's property, give for one's own, bestow

Heb. NHL נחל

Sab. NHL, NHLT

Gift

هدیه

Phen. nhl

مالك شدن چیزی

Prendre possession

(Gesenius. 635; Hoftij. 176)

نَحَمَ :

ناله برآوردن ، آه سرد برآوردن

To sigh, to breathe a discouraged sigh, bitter sigh

Heb. NHM נחם

افسوس خوردن ، خود را دلداری دادن

Be sorry, console oneself

Syr. nahem ܢܰܚܶܡ

نُحام :

نوعی مرغابی سرخ که آنرا مرغآتشی گویند

Kind of flamingo

Syr. nhomâ ܢܚܘܡܐ

(Nakhla. 207)

نَحنُ : (Pronoun)

ما

We

Heb. anâhnu אֲנַחְנוּ

Heb. anahnu אֲנַחְנוּ

Aram. anahnâ אֲנַחְנָא

Aram. nahnâ נַחְנָא

Syr. enhnan

Syr. enahnan

Syr. hnan

Phen. nhn

Eth. nehna

Emp.Aram. nhn

Palm. nhnw

(Gesenius. 59; Hoftij. 19)

نَحنَحَ :

مواد بلغمی سینه را با اخ وتف خارج کردن

To expectorate

Syr. nahnah

Syr. nahnahtâ

(Jacob. 69,97)

نَحا نَحواً :

به طرف چیزی رفتن ، قصد چیزی کردن ، برگرداندن چشم بسوی چیزی

Go in direction of, to direct one's self towards, turn (eyes) toward

Heb. nâhah נָחָה

پیشوائی ورهبری کردن

Lead, guide

(Gesenius. 634)

نَخِبَ :

ترسو وبیدل بودن

To be cowardly, to be timid

Syr. nheb

(Macuch. 290)

نَخجِیر : (Pers)

نخجیر ، شکار

Chase, quarry

Syr. nahšîrâ

Mand. našira

شکار

Chase

J.Aram. nahšîrkân

شکارکن ، شکارچی

Quarryman

نخجیر

Pers. naxjir

Pahl. naxčir

Armenian. naxcir-k

Manichaean. naxcihr

Kurd. nicir, nêcir, nejir

(Macuch. 287; Borhan. 2122; Brun. 338)

نخر :

خرناس‌کشیدن، خرخر کردن ، باد در بینی انداختن

To snore, nort

Heb. NḤR נחר

Syr. nḥar ܢܚܪ

نُخرَة (ج : نُخَر) :

پوزه ، قسمت جلو بینی

Snout, forepart of the nose

مِنخَر ، مِنخَرین :

دو سوراخ بینی

Nostrils

Aram. nehirâ נְחִירָא

Heb. nâhair נָחִיר

Chald. naḥrim

Syr. nḥirâ ܢܚܝܪܐ

Mand. nhira

As. naḥiru

Nostril

Huz. nḥyrh : vênik

بینی

Nose

(Gesenius. 637; Brun. 338; Macuch. 291; Huz-Dict. 158)

نَخَش :

برانگیختن وجنبانیدن چیزی ، رنجانیدن، پوست بازکردن ، خراشیدن، لاغرونازك شدن .

To incite anyone, to shake a thing, to harm anyone, to be peeled skinned

Heb. NḤŠ נחש

Hiss صدای مار

Heb. nâhâš נָחָשׁ

حَنَش :

مار ، افعی

Serpent, viper

رك : حنش

(Gesenius. 638)

نَخل ، نَخیل :

خرما بن

Palm-tree, Palm

Heb. nahal נַחַל

(Gesenius. 636)

نَخَلَ :

الك كردن ، غربال كردن

To sift (flour)

Syr. nhal ܢܚܰܠ

Mand. NHL

Ak. nahâlu

To sieve

غربال كردن

مُنخَل :

غربال

Sieve

Syr. mahultâ ܡܚܘܠܬܐ

(Macuch. 291; Brun. 337;Nakhla. 207)

نَدَّ :

در رفتن ، گريختن

Run away, flee

Heb. nâdad נָדַד

عقب نشستن ، گريختن ، سرگردان شدن، بال زدن

Retreat, flee , depart, stray, wander, flutter

Syr. nod ܢܘܿܕ

نفرت كردن ومكروه داشتن ، اخم كردن

Hate, abominate, shrink from

(Gesenius. 622; Brun. 332)

نَدَبَ :

خواندن ، دعا كردن ، وادار كردن ، برانگيختن زاری كردن ·

To call, invite, incite, bewail

Zinj. NDB

B.Aram.J.Aram. NDB נדב

Heb. nâdab נָדַב

Mand. NDB

برانگيختن ، وادار كردن

Incite, impel

نَدُبَ :

شريف وبا اراده وبخشنده بودن

Be noble, willing, generous

As. nidbu

Heb. nedâbâh נְדָבָה

از روی اراده تقديم كردن

Freewill-offering

Aram. nedab נְדַב

Be willing

راضی ومایل بودن

Heb. nâdâb נָדַב

Heb. nâdib נָדִיב

Generous, noble

بخشنده شریف

(Gesenius. 261; Macuch. 290)

نَدَخَ :

به خشکی رسیدن ، با کشتی بسوی ساحل راندن

To land, to come shore, drive a ship to shore

Heb. nâdah נָדַח

دور کردن ، دور بودن

Banish, impel, thrust

N.Heb. nâdâh נָדָח

Beguile

فریب دادن

(Gesenius. 623)

نَدَسَ :

بر زمین افکندن

To throw down on the ground

Emp.Aram. ndš

خراب کردن

Détruire

(Hoftij. 175)

نَدَفَ :

زدن ، ضربه زدن ، پنبه زدن

Strike, beat, to tease cotton

Heb. Nadap נַדַף

راندن ، جدا ودونیم کردن

Drive asunder

N.Heb. nâdap נָדַף

گستردن ، پخش کردن ، پراکنده کردن

Spread, be diffused, disseminated

Aram. nedap

(Gesenius. 623)

نَدَلَ :

چیزی را بسرعت گرفتن

To snatch a thing away

Syr. ndal ܢܕܠ

(Jacob. 96)

نَدِیَ :

تر بودن ، به شبنم آغشته بودن

Be moist, moistened, to be dewy

Heb. NDH נדה
Syr. nd' ܢܕܐ
(Gesenius. 622; Brun. 328)

نَذَرَ :

نذر کردن ، واجب دانستن بر خویشتن

To vow a thing to God, make a vow

Heb. Nâzar נָזַר

پیشکش دادن ، وقف کردن ، تخصیص دادن

Dedicate, consecrate

Sab. NDR
Aram. nedar נְדַר
Syr. nedar ܢܕܰܪ
Mand. NDR

نذر کردن ، وقف کردن

To vow, consecrate
As. nazâru

To curse لعنت کردن

Palm. ndr
Emp.Aram. ndr
Old.Aram. nzr

Tow نذر کردن

نَذر (ج : نُذور)

A vow

Syr. nedrâ ܢܶܕܪܐ
(Gesenius. 634; Jeffery. 278; Hoftij. 174)

نَرجِس ، نِرجِس :

گل نرگس

Narcissus (flower)
Syr. narqos ܢܰܪܩܘܣ
Syr. narqis ܢܰܪܩܝܣ
Syr. nârqisos ܢܳܪܩܝܣܘܣ
Palm. nrqis
Pers. narges نرگس
Pahl. narkis
Gr. narkissos νάρκισσος
(Brun. 362; Addi. 151; Hoftij. 186; Borhan. 2129)

نَرد ، نَردشیر : (Pers)

بازی تخته نرد ، اختراع این بازی را به اردشیر نسبت داده‌اند

Backgammon
Aram. nardšir נַרְדְשִׁיר
Nardshir, name of a game, Checkers
Pahl. nêwartêšir
(Jastrow. 936; Télégdi)

نَرد ين :

رك : نارد ين

نَزّ :

باز كرد ن ، شل كرد ن

To loosen

Mand. NZZ

(Macuch. 295)

نَزَعَ :

بركند ن، ازجاى د ر آورد ن ، بيرون آورد ن

Pull up, away, to take out

Heb. nâsaʻ נָסַע

بر كند ن ، بيرون گذارد ن ، سفر كرد ن

Pull out, pull up, set out, journey

N.Heb. Nasaʻ נָסַע

حركت كرد ن ، قدم برد اشتن

Move, march

As. nisû

د ر آورد ن ، خارج كرد ن

Set out, withdraw

(Gesenius. 652)

نَزَلَ نُزولاً :

فرو آمد ن ، پايين آمد ن قيمت

To go down, descend, abate (price)

Heb. nâzal נָזַל

ريزش، روان شد ن ، افتاد ن ، چكيد ن

Flow, drop, trickle, distil

Syr. nzal ܢܙܰܠ

To descend فرو آمد ن

Huz. Y(N)ZLWN + tan : nitan

راهنمائى كرد ن

To lead, to conduct

(Gesenius. 633; Brun. 336; Huz-Dict. 66)

نَزا نَزواً :

جستن ، پريد ن (برماد ه جستن)

To spring, to leap up, upon, to leap (the female)

Heb. nâzah נָזָה

(Gesenius. 633)

نَسّ :

Weakness ضعف وسستى

Syr. ns ܢܣ

(Frayha. 180)

نَسَأَ :

به تأخیر انداختن چیزی ، نسیه خریدن

To postpone, delay; sell on credit

Heb. nâśâ נָשָׂא

وام دادن با بهره ، ربا خواری

Lend on interest

(Gesenius. 673)

نِساء ، نِسوَة ، نُسوَة ، نِسوان ، نُسُون :

زنان

Wives, women

B.Aram. nešin נְשִׁין

Syr. neši ܢܫ̈ܐ

Heb. nâšim נָשִׁים

Mand. ʿnšia

Eg.Aram. ʾNTH

Aram. neši נְשֵׁי

Aram. nešâ נְשָׁא

Aram. nešayâ נְשַׁיָּא

Aram.Cuneifom. ni-še-eu.

ga-ba-ri-e

Woman and man

زن و مرد

(Gesenius. 1081; Macuch. 354)

نَسَبَ :

نسبت دادن به

To attribute, ascribe

Aram. nesab נְסַב

Syr. nsab ܢܣܰܒ

Mand. NSB

(Macuch. 302)

نَسَجَ :

بافتن

To weave

Heb. nâsak נָסַךְ

(Gesenius. 651

نَسَخَ :

به فراموشی سپردن ، زدودن ، باطل کردن ، انتقال دادن چیزی ، عوض بدل کردن ، نسخه برداشتن

To obliterate, conceal a thing abolish a (law), annul, transfer a thing, change by substitution, to copy

Heb. nasaẖ נָסַח

از ریشه در آوردن ، برکندن

Pull or tear away

N.Heb. nâsah נָסַח

N.Heb. nesah נְסַח

حرکت دادن ، جا بجا کردن

To remove

As. nasâhu

Old.Aram. NSH

Emp.Aram. nsh

Syr. nsak ܢܣܰܚ

Targ. nesah ܢܣܚ

To remove جابجاکردن

نَسَخَ :

نسخه برداشتن

To copy

Syr. NSH ܢܣܚ

نُسخَة (ج : نُسَخ) :

رونوشت ، نسخه

Copy, transcript

Aram. nushâ נוּסְחָא

Syr. nushâ ܢܘܣܚܐ

N.Heb. nashâh

Nab. NSHTH

Copy, exemplar نسخه

Rabbinc. nushâ ahrinâ

נוסחא אחרינא

Another copy نسخهٔ دیگر

Avest. naska

کتاب ، بخشی از اوستا

Book, a book of the Avesta

Ak. nushu, nishu

عصاره برگزیده

extract,

(Gesenius. 650; Hoftij. 180; Jeffery. 279)

نَسر :

کرکس، عقاب

Vulture, eagle

Heb. nešer נֶשֶׁר

نوعی لاشخوار از خانواده کرکس، عقاب

Giffon-vulture, eagle

As. našru

Aram. nešrâ נִשְׁרָא

Syr. nesrâ ܢܶܫܪܳܐ

Sab. NSR

Nab. NŠR

Mand. nišra

B.Aram. nešrâ נִשְׁרָא

عقاب ، شاهین

Eagle, falcon

ونسر هو صنم على هيأة الطائرة المسمى باسمه، واشير في التلمود الى صنم كانوا يعبدونه العرب اسمه نشرا ، وكان من الالهة المعبودة عند كثير من الساميين ·

(Gesenius. 676; Hoftij. 188; Brun.364; Macuch. 300; Jawad-Ali. vol. 6,264)

ناسُور ، ناصُور (ج : نَواسِير) :

زخمى كه در گوشهٔ چشم ، بن دندان وكنار مقعد وغيره پيدا گردد ·

Ulcer, incessant defluxion, fistula.

Syr. nosurâ

(Nakhla. 207)

نَسْرَة :

ريشه ناخن

Envie, petit filet qui se détache de la peau autour des ongles.

Heb. NṢR נצר

Thorn خار

(Dozy,2.674; Frayha. 180)

نسرين : (Pers)

گياهى است از انواع نرگس كه گلهاى زرد دارد

Wild rose, elegantine

Syr. nisrin ܢܣܪܝܢ

Pers. nasrin نسرين

رك : نسترن

(Brun. 342; Borhan.2139)

نسط :

بيرون كشيدن ، خالى كردن

To extract, empty

Aram. nešat נשט

Syr. nšaṭ ܢܫܛ

To extract

Mand. NŠṬ

To flay پوست كندن

(Macuch. 307)

نَسَغَ :

راندن افكندن ، سوراخ شدن ، مجروح شدن

Throw (puncture, wound)

Heb. NSʿ נסע

(Gesenius. 652)

نَسَفَ :

پراگنده کردن ، وزیدن باد

To shatter, to blow

Heb. nâšap נָשַׁף

Syr. nšap ܢܫܦ

To blow

وزیدن

(Gesenius. 676; Brun. 363)

نَسَقَ :

آراستن ، کارهم چیدن

Arrange in order, fasten together

Ak. našaqu

Heb. nâšaq נָשַׁק

Syr. nsaq ܢܫܩ

To put in order

نظم وترتیب دادن

Mand. NSQ

To kiss

بوسیدن

(Gesenius. 670; Macuch. 307)

نَسَكَ :

شستن چیزی (جامه) ، ریختن آب

To wash (a garment), to pour water

Heb. nâsak נָסַךְ

ریختن آب ، مایعی

Pour out

N.Heb. nâsak נָסַךְ

دور ریختن ، ساغر ریختن ، جرعه افشانی

Pour, cast (metals, make libation)

Aram. nesak נְסַךְ

Syr. nsak ܢܣܟ

Make libation, pour out

Phen. NSK

جام زر افکندن

Cast gold

نُسك ، نُسُك :

قربانی ، صدقه

Victim offered up

Huz. NSKYH : vahu-namâc

به نماز : صدقه قربانی

(Gesenius. 650; Jastrow. 917; Huz-Dict. 37)

نَسِيكَة :

ریخته طلا یا نقره

Nugget of gold or silver

Syr. nsikâ ܢܣܝܟܐ

ریخته ذوب شده

Phen,Pun. nsk

ریختن ، ذوب کردن

Fondre

(Nakhla. 207; Hoftij. 180)

نَسَلَ :

انداختن ، افتادن ، افکندن

Cast off , fall off, be cast off, fall off

Heb. nâsăl נָשַׁל

(Gesenius. 675)

نَسَمَ :

آرام وزیدن باد

To blow gently, gently breathe

Heb. NŠM נשם

نفس‌نفس‌زدن ، با دهان بازدم زدن

To pant

Syr. nšam

Heb. nesâmâ נְשָׁמָה

Breath

نسیم

نَسَمَة :

A soul

روح

(Gesenius. 675)

نَسَنَسَ :

ضعیف بودن

To be feeble

Syr. nas

(Jacob. 97)

نَسِيَ :

فراموش‌کردن ، فروگذاردن ، اهمال کردن

To forget, neglect

Heb. nâsâh נָשָׁה

As. nišitu

Forgottenness

فراموشی

Aram. nešâ נְשָׁא

Syr. nša

Mand. NŠA

To forget

(Gesenius. 674; Macuch. 306; Brun. 362)

نَشَّ :

خشك بودن

To be dry

Syr. naš

(Jacob. 98)

نَشَأَ :

رستن ، بلند شدن ، برخاستن

To grow up, rise, be high

Heb. nâśa נָשָׂא

بلند کردن ، حمل کردن ، گرفتن

Lift, carry, take

Pun. nš'

Phen. NŠ'

Moab. 'š'

As. našû

Old-Can. na-âš-šâ-a

Aram. neśâ נְשָׂא

Emp.Aram. nš'

Palm. NŚ' NŠ'

To rise, lift

Syr. mâsâtâ

Scales — كفه ترازو

نَشِيَ :

مه ، ميغ ، بخار

Rising mist, vapour forming clouds, and protending rain

(Gesenius. 669,672; Hoftij.186)

نَشِبَ :

چسبيدن به ، گرفته شدن به چيزى

To stick, tobe caught inathing

Phen. nšbt

دريافت داشتن

Recevoir

(Hoftij. 187)

نَشَرَ :

اره كردن ، پراكنده كردن ، منتشر كردن

To saw (wood), scatter a thing, to publish (news)

Heb. NŚR נשׂר

N.Heb. nâsar נָסַר

Aram. nesar נְסַר

Syr. nsar ܢܣܰܪ

مِنشار (: مَناشِير) :

A saw — اره

Syr. masorâ ܡܰܣܽܘܪܳܐ

Syr. mâsorâ ܡܳܐܣܽܘܪܳܐ

A saw

نُشارَة :

Saw-dust — خاك اره

Aram. nesret נְסֹרֶת

Syr. nsortâ ܢܨܘܪܬܐ

(Gesenius. 673; Brun. 348; Frankel. 290)

نَشَّفَ :

خشك كردن وجذب كردن آب با اسفنج ومانندآن

To imbibe water with a sponge

Syr. nasep

(Brun. 363)

نَشِقَ :

بوئیدن بوی خوش ، بالا کشیدن بو واستنشاق کردن

To smell an odour, to snuff

Heb. nâšaq

To kiss

بوسیدن

As. našâku

Aram. nešaq

Syr. nšq

(Gesenius. 676)

نَشِقَ فی :

گرفتار شدن شکاری در دام

To be caught in (net gazelle)

Old.Can. na-az-aku

عرابهٔ جنگی

Chars de guerre

Emp.Aram. nšq

سوزاندن

Brûler

(Hoftij. 188)

نُشُوق :

داروئی که در بینی چکانند

any snuff-medicine

Syr. nsak

رك : نشق

(Nakhla. 207)

نَشَلَ ، نَشلاً :

بیرون آوردن تکهٔ گوشت از دیگ

To carry off (a piece of meat) from the pot

مِنشَل ، مِنشال (ج : مَناشِل) :

چنگکی که با آن گوشت را از دیگ بیرون کشند

Kitchen-fork

Syr. mašliâ

(Nakhla. 207)

نَشَمَ :

گریستن بچه

To cry (the baby)

Syr. našem ܢܫܡ

(Frayha. 181)

نَشَمَ مِن مَرَضِه :

شفا یافتن ، سلامتی را باز یافتن

Se rétablir en santé

Heb. nešâmah נְשָׁמָה

دم ، نفس ، نَسَمَةُ الرَّب

Breath, breath of God

Palm. nšmt'

خداوند حیات وزندگی

Seigneur de la vie

رك : نسم

(Gesenius. 675; Dozy,2,682; Hoftij. 187)

نَصَبَ :

بلند کردن ، برپاداشتن

To set up, erect, to raise

Heb. nâsab נָצַב

چیزی وکس را ایستانیدن (وایساندن)

To take one's stand

N.Heb. nêṣab נִצַּב

Aram. neṣab נְצַב

Syr. nṣab ܢܨܰܒ

Phen. NṢB

Palm. NṢB

Nab. NṢB

Mand. NṢB

To set up, place, fix

نَصَب :

علامت برپا داشته ، تیر ، بت

Mark set up, pole, idol

As. nasâbu

Sab. NṢB

سنگ قبر

Cippus, tombstone

Old.Aram.Pun. nṣb'

تندیس ، مجسمه

Statue

Phen. MNṢBTH

بنای یادگار

Monument

Min. mṣb

Palm. MṢB'

Emp.Aram. nṣbh

مزرعه ، کشتزار

Champ, ferm

Statue

تندیس

اما نصب ويراد بها مذبح وهو حجر تذبح عليه

القرابين ويعرف بـ Altar فى الانكليزية فيسيل

الدم فوقه ويتلطخ به ، وقد يكون فى نظرهم بمثابة

المعبود الذى تقدم الضحية اليه · فيسيل الدم من

فتحة تكون فيه الى بئر تتجمع فيها دماء الذبائح

تكون عند قاعدة النصب ، وقد تخصص المذابح

بحرق لحم الذبيحة كله او بعضه عليها تقربا الى

الاصنام ·

(العرب قبل الاسلام ج ٦ ص ٤٢١)

(Gesenius. 662; Hoftij. 184;
Brun. 356; Macuch. 305; Hoftij. 184)

نِصاب :

دستهٔ کاردو چاقو

Handle of knife, haft

Heb. neṣab נִצָּב

دسته کاردوقبضهٔ شمشیر

Haft, hilt of sword

(Gesenius. 662)

نَصَتَ :

خاموش ماندن وشنیدن

To be silent and listen

Syr. nṣat ܢܨܬ

(Brun. 357; Jacob. 98)

نَصَحَ :

پاك ومخلص بودن

Be pure, reliable

Heb. nâṣaḥ נָצַח

ممتاز وبرجسته ، پر طاقت ، با دوام

Pre-eminent, enduring

N.Heb. nâṣaḥ נָצַח

فتح کردن وپیروز شدن

To conquer

Phen. NṢḤ

Aram. neṣaḥ נְצַח

درخشان وممتاز وفاتح بودن

Be shine, illustrious, preeminent, victorious

Emp.Aram. nṣyḥ

Victorieux

(Gesenius. 663; Hoftij. 184)

نَصَرَ :

یاری وکمك کردن

To assist, to succour anyone

Pun. nṣr

Emp.Aram. ynṣr

Protéger

یاری کردن

Syr. nṣar ܢܨܪ

جلال وشکوه یافتن

To glorify

Hatra. nṣr

Victoire

ظفر ، فیروزی

Hatra. nṣr'

Victorieux

فیروز ، مظفر

Old.Ak. NSR. nasârum

نگاهبانی کردن

To watch, to guard

(Gelb. 207; Hoftij. 185;Costaz 211)

نَصران ، نَصرانِیّ (ج نَصاریٰ) : (N.Pr.)

مسیحی (منسوب به شهر ناصره)

Christian

Syr. nosrayâ ܢܨܪܝܐ

نَصَّرَ :

کسی را نصرانی ومسیحی کردن

To make anyone a Christian

Syr. naṣar

تَنَصَّرَ :

مسیحی ونصرانی شدن

To become a Christian

Syr. etnaṣar ܐܬܢܨܪ

Christians

Talm. noṣrim נוצרים

Syr. nosroyâ ܢܨܪܝܐ

Gr. nazorâioi Ναζωραιοι

Gr. nasarâioi Νασαραιοι

منسوب به شهر ناصره ، ناصری

Nazarene, from Nazareth, or from the town of Nazareth

النّاصِرَة ، ناصِرَة : (N.Pr.)

شهر ناصره از بلاد جلیل درفلسطین

Nazareth (in Galilea)

Syr. nosrat ܢܨܪܬ

درباره‌ٔ منشاء کلمه‌ٔ "نصاری" گفتگو بسیار است بعضی لفظ نصرانی که مفرد نصاری است منسوب به شهر ناصره درفلسطین که زادگاه عیسی بوده دانسته اند که وجه اشتقاق آن درپیش گذشت. زیمرن اصل این کلمه را اکدی ومنسوب به ناصر

نامی که در آن عهد حافظ اسرار دین بوده است می داند ·

According to Zimmern it wouldbe derived from :

Ak. nâṣir piristi

The guardian of mysteries.

چنانکه میدانیم مندائیان خود را "نوصورایا" یا "ناصورایا" میخوانند که عین کلمهٔ نصاری وبمعنی دانای علم اسرار است ·

Also we find the Mandaeans calling themselves "NWṢWRAYA" or "NASWRAYA" is simply the Arabic نصاری , which it means skilled in esoteric knowledge.

(Jeffery.280; Macuch. 285; Brun 357,751)

ناصُور :

رك : ناسُور

نَصَيرِيَّة : (N.Pr.)

نصیریه یا علویان فرقه‌ای از شیعیان که در شمال سوریه مسکن دارند

Nusayris, also called, Alawi a sect Shiite in North Syria

Syr. nusiroyi ܢܘܨܝܪܝܐ

(Brun. 750)

نَصِيف :

جامهٔ دو رنگ ، پیمانه ای برای غله ،سربند

Bicoloured cloth; measure for grain; fillet

Syr. nṣipâ ܢܨܝܦܐ

Mand. naṣipa

نواری از پارچهٔ سفید که کشیشان دور گردن اندازند ·

A stripe of long white linen worn by the priest round the neck

Heb. NṢP נצף

وزن مخصوص است

Certain poids

(Macuch. 285; Brun. 357; Hoftij. 185; Nakhla. 207)

نَصَلَ :

به پیکان نشاندن تیر ، بیرون آمدن گریختن وخود را رهانیدن ·

To fix an arrow head, to come

out from (a place), to escape, to free one's self

Heb. nâṣal נָצַל

لخت کردن ، غارت کردن

To strip, plunder

Syr. nṣal ܢܨܠ

بیرون ریختن (آب)

Pour out

Emp.Aram.ʾhnṣl

نجات یافتن ، خود را خلاص کردن

Sauver, délivrer

(Gesenius. 664; Hoftij. 185)

نصا نَصواً :

کاکل وموی پیشانی کسی را گرفتن (کشتی گرفتن)

To seize anyone by the fore-lock (to wrestle)

Heb. nâṣâh נָצָה

کشمکش کردن

Struggle

Aram. neṣâ נְצָא

Mand. NṢA

Syr. neṣâ ܢܨܐ

ستیزیدن ، نزاع کردن ، گرفتن موی کسی

Quarrel, to seize by the hair

ناصِيَة (ج : نَوَاصٍ ، ناصِيات) :

جلوی پیشانی ، کاکل اسب

Hair over forehead, fore-lock of horse

Heb. noṣâh נוֹצָה

پَر ، دسته پَر برای آرایش

Plumage

(Gesenius. 663; Macuch. 305)

نضح ، نضخ :

آب پاشیدن ، آب زدن مرطوب کردن

To sprinkle with water, moisten to water, to water, wet

Heb. nṣh נצח

(Gesenius. 664)

نضر :

شاداب وسر سبز وتازه بودن

Be fresh, grow green

Heb. nṣr נצר

(Gesenius. 666)

نَطَحَ :

ضربه زدن با شاخ

To strike with the horns

Emp.Aram. nṭḥ

Frapper زدن

(Hoftij. 178)

نَطَرَ :

نگاهبانی کردن ، از چیزی محافظت کردن، نگاهداشتن

Watching, look out, to keep

Heb. nâṭar נָטַר

N.Heb. neṭar נְטַר

Aram. neṭar נְטַר

Syr. neṭar ܢܛܰܪ

Mand. NṬR

Ak. naṣâru

Emp.Aram. nṭr

To watch over

ناطِر ، ناطُور (ج : نُطّار ، نَطَرَة ، نَواطِير) :

نگهبان ، رزبان

Watchman, keeper of vines

Syr. notura ܢܳܛܽܘܪܳܐ

Syr. notur ܢܳܛܽܘܪ

Palm. nṭryn (Pl.)

Guardien نگهبان

نُطّار :

مترسک در مزرعه

Scarecrow set up in field

Syr. nuṭorâ ܢܘܛܳܪܳܐ

Huz. NṬRWN + tan : pâtan

[illegible] پاییدن

To guard, to protect

(Gesenius. 643; Brun. 341; Macuch. 295; Nakhla. 208; Huz-Dict. 40)

نَطْرُون :

نمك قلیای طبیعی ، سدیم

Egyptian natron, sodium

Syr. neṭrunâ ܢܶܛܪܽܘܢܳܐ

Gr. nitron νιτρον

Lat. nitrum

(Brun. 965)

نَطِسَ :

دانشمند وماهر درفنی شدن

To become learned, skilful in

an art

Heb. nâṭaš נָטַשׁ

ترك كردن ، رها كردن واگذاشتن ، اجازه دادن

Leave, forsake, permit

(Gesenius. 643)

نَطع ، نِطع ، نُطَع (ج : نُطوع ، اَنطاع) :

سفره چرمی

Leather cloth

Aram. neṭaʻ נְטַע

Plantation نهالستان

(Frankel. 93; Jastrow. 91)

نَطَفَ :

روان گشتن آب به آرامی ، تهمت زدن

To flow gently (water), to pour water; impute a vice to anyone

Heb. nâṭap נָטַף

چكيدن ، افتادن ، چكّه كردن

Drop, drip

N.Heb. neṭap נְטַף

Syr. neṭap ܢܛܦ

نُطفَة (ج : نُطَف) :

نطفه : ماده زنده ذرّه بينى كه در منى وجود دارد وجنين از آن پديد آيد .

Semen

Syr. nuṭptâ ܢܘܛܦܬܐ

Mand. niṭupta

Syr. niṭoptâ נִיטוֹפְתָא

(Gesenius. 642; Macuch. 298; Brun. 340)

نَطَلَ :

استحصال شراب از انگور با چرخشت

To express (wine) from grapes

Syr. nṭal ܢܛܠ

Emp.Aram. ntlt

ناطَل ، ناطُل ، نَيطَل (ج : نَياطِل) :

پيمانهٔ شراب

Vessel for measuring wine

Syr. naṭlâ ܢܛܠܐ

Aram. nâṭlâ נָטְלָא

Aram. niṭlâ נִיטְלָא

(Frankel. 65; Nakhla. 208; Brun. 340)

نَطَأَ (نطو) :

کشیدن ریسمان ،کشیدن چیزی ، دور وبعید بودن

To stretch a thing, stretch out, to remote

Heb. nâtâh נָטָה

کشیدن وگستردن

Stretch out, spread out

(Gesenius. 639)

نَطِّیَ :

نمناك شدن دیوار

Syr. nṭâ ܢܛܐ

(Frayha. 182)

نَظَرَ :

نگریستن ، دیدن ، اندیشیدن

To look at, consider, examine

Heb. nâṣar נָצַר

نگاه کردن ، نگاهبانی کردن ، نگهداشتن

Watch, guard, keep

As. naṣâru

تحت نظر قرار دادن ، حمایت کردن

Watch over, protect

Old.Aram. NṢR נצר

حمایت کردن

Protect

S.Arabian. NṢR, NTR

Mand. NṢR

مَنظَرَة :

پیش آهنگ لشکر

Advance-guard

Syr. maṭarotâ ܡܛܪܬܐ

(Gesenius. 665; Macuch. 306; Nakhla. 208)

نَعَرَ :

فریاد زدن ، نعره کشیدن ، داد وبیدا کردن

Cry, bray, make a noise

Heb. nâʿar נָעַר

خرخر ، صدایی که از نای سگ خشمگین بر می آید .

Growl

Syr. nʿr ܢܥܪ

As. naʾru

فریاد زدن

نَعرَة

Syr. noʿurâ ܢܥܘܪܐ

Cry, roar فریاد

Phen. nʿr

مرد جوان

Jeune homme

Phen. n'ry

جوانی

Jeunesse

ناعُور ناعُورَة (ج : نَواعِير) :

چرخ آب

Water-wheel

Aram. N'WR נעור

Syr. no'urâ ܢܥܘܪܐ

(Gesenius. 654; Brun. 349; Frankel. 134)

نَعَصَ :

خشمگین شدن سگ ودندان خود را نمودن

To yelp (dog)

Syr. na'aṣ ܢܥܨ

نَعص ، نَعصَة :

خار و حسك ، بته خار

Heb. na'aṣuṣ נַעֲצוּץ

Thorn-bush

(Gesenius. 654; Frayha. 182)

نَعَلَ :

پای افزار دادن ونعل زدن

To give sandals to anyone furnish with sandals, to shoe (a horse)

نَعِلَ :

کفش وپای افزار پوشیدن ، نعل زده شدن

To wear boots

Heb. nâ'al נָעַל

بستن ، محکم کردن ، قفل کردن ، صندل به پای کردن

Bar, bolt, lock, furnish with sandals

Aram.Syr. N'L

Emp.Aram. nol

گذاشتن چیزی در کفش

Mettre quelque chose dqns un soulier

نَعل :

پای افزار وکفش ، پای افزار ستور

Sandal, shoe, horse-shoe, sole

Heb. na'al נַעַל

پای افزار وکفش

Sandal, shoe

Syr. na'el ܢܥܶܠ

Syr. na'lâ ܢܥܠܐ

Horse-shoe نعل اسب

Mand. NALA

Aram. na'lâ נַעְלָא

(Gesenius. 653; Brun. 349; Macuch. 283)

نَعِمَ :

زندگی کسی خوب وفراخ شدن

To be soft life, to lead easy life, be plentiful, easy, pleasant

Heb. nâ'am נָעַם

مطبوع ومهربان ودلپسند ولذت بخش بودن

Be pleasant, delightful, lovely

Phen, Pun. n'm

Aram. nâ'im נָעִים

Syr. n'am ܢܥܶܡ

دلپسند ومطبوع بودن

Be pleasant lovely

Aram. ne'imtâ נְעִימְתָא

مطبوع ودلپسند

Pleasant, lovely

Old.Aram. n'mty נעמתי

مهربان من

My darling

نُعمان : (N.Pr.)

لقب پادشاه حیره که شقایق نعمانی منسوب بهوی است ، شقایق ، نعمانی

Surname of the kings of Hira

The amoenitas anemone

Heb. na'amân נַעֲמָן

صفا ومطبوعیت ، لقب ادونیس

Pleasantness; epithet of Adonis

(Gesenius. 653,654; Hoftij. 180; Brun. 349)

نَعامَة :

Ostrich شترمرغ

Syr. na'omâ ܢܥܳܡܐ

(Nakhla. 208)

نَعنَع ، نَعناع :

Mentha نعنا

Syr. non'a ܢܢܥܐ

Mint, menth

(Nakhla. 208; Brun. 346)

نُغَر (ج : نِغران) :

بلبل نوك سرخ

Red-beaked nightingale

Syr. nugroyâ ܢܘܓܪܘܝܐ

(Nakhla. 208; Brun. 328)

نَغَم ، نَغِمَ :

به آواز ونغمهٔ زیر ونرم وخوش سخن گفتن ، زمزمه کردن

To speak in a thrilling tone, to hum, speak in a low, gentle voice

Heb. N'M נעם

Syr. n'am ܢܥܡ

نَغمة ، نَغَمة (ج : نَغَمات) :

آواز خوش ، آهنگ

Melody, melodious voice

آواز خوش ، آهنگ

Gentle sound, note

N.Heb. ne'imah נְעִימָה

Syr. ne'emtâ ܢܥܡܬܐ

(Gesenius. 654)

نُغنُغة (ج : نَغانِيغ) :

سعله ، غده حلق ، ورم وورد گلو ورم لوزتین

Goitre, angine, esquinancie

Syr. nahnahtâ ܢܚܢܚܬܐ

(Dozy,2,701; Nakhla. 208)

نَفَتَ الخُبز :

خرد کردن نان

To crush the bread

Syr. napat ܢܦܬ

(Jacob. 98)

نَفَخ ، نَفَح :

دمیدن ، وزیدن ، تنفس کردن

To blow into a thing, to blow the fire, to breathe

Heb. nâpah נָפַח

Aram. nepah נְפַח

Syr. npah ܢܦܚ

Mand. NPA, NPH, NHP

As. npâhu

To inflame برافروختن

As. nappaḫu

Smith آهنگر

نفّاخة :

حباب روی آب

Water-bubble

Syr. nupoḫâ

(Gesenius. 655; Macuch. 303; Nakhla. 208)

نَفِدَ :

تمام ومصرف شدن

To be consumed, exhausted

Syr. npad ܢܦܕ

نفر نفوراً ، نِفاراً :

رم کردن ، ترسیدن ، دور شدن

To be scared away, to break loose (beast)

Syr. npar ܢܦܪ

Emp.Aram. npar

شتابیدن به سوی

Hâter vers

Emp.Aram. nprt

عکس‌العمل بد نشان دادن

Actionner contre

(Brun. 354; Hoftij. 183)

نَفس (ج : نُفوس ، أنفُس) :

روح ، روان ، جان ، زندگی ، شخص خون ، خویش

Spirit, soul, life, person, living, being, blood, self of man or thing

Heb. nepeš נֶפֶשׁ

As. napištu

As. napšu

Emp.Aram. npš

Hatra. npšh

Aram. napšâh נַפְשָׁה

Syr. napšâ ܢܦܫܐ

Nab,Palm. NPŠ

Phen,Nab. NPŠ

Huz. NPŠH : xvêš

خویش

Soul, person, living

Aram. napšâh נַפְשָׁה

Palm. npš

قبر ، آرامگاه

Monument funéraire

نَفسانِیّ :

نفسانی ، ازخود ، خودی

Selfish, sensual

(Gesenius. 650; Hoftij..183-184; Nakhla. 208; Huz-Dict.41)

نَفَس(ج : اَنفاس) :

دم ، نسیم هوا ، بوی خوش

Breath, breathing, sweet odour

Heb. NPŠ נפשׁ

Heb. nâpaš נָפַשׁ

Syr. napeš ܢܦܫ

تازه کردن ، تازه وتصفیه شدن

To be refreshed

As. napâšu

Get breath

دم برآوردن

Old.Ak. NPS, napâšum

دم زدن تنفس‌کردن ، امتداد دادن

To breathe, to extend

Mand. NPŠ

To breathe

Aram. nepeš נְפַשׁ

افزودن ، افزوده شدن

To increase

Syr. nposâ ܢܦܘܣܐ

Extension امتداد ، کشش

(Gesenius. 659,661; Gelb. 204; Brun. 351,354; Macuch. 304)

نَفَش :

پنبه یا پشم را رشتن وازهم باز کردن

To pick (cotton) with the fingers; to tease

مَنفُوش :

نرم ، کرکی

Teased or carded (as wool)

Aram. nâpas נָפַס

Aram. nepas נְפַס

Aram. napsâ נַפְסָא

شانه زدن پشم ، تکان دادن

To tease wool; to shake

As. napâsu

(Jeffery. 273; Jastrow. 925)

نَفَض :

تکان دادن ، حرکت دادن

To shake off (leaves, fruit), to shake off (the dust of garment)

Heb. nâpaṣ נָפַץ

پراکنده کردن ، پراکنده شدن

To disperse, be scattered

J.Aram. np‘ נפע

Aram. nepaṣ נְפַץ

Mand. NPṢ

Syr. npaṣ ܢܦܨ

بیرون ریختن ، فرو افکندن

Pour out, throw down

رك : نفش

(Gesenius. 659; Macuch. 303; Brun. 352)

نَفط ، نِفط

نفت

Tar, naphtha, petroleum

Ak. napṭu

Ak. nabṭu

Aram. nupṭâ נֻפְטָא

Syr. nepṭâ ܢܦܛܐ

Mand. napṭ

Gr. naph<u>th</u>a νάφθα

Pers. naft

Pahl. NFT

نُفّاطَة ، نَفطَة ، نِفطَة :

جوش چرك دار ، آبله

Pustule, small-pox

Syr. napotâ ܢܦܘܛܐ

(Macuch. 248; Brun. 350; Nakhla. 271)

نَفَقَ :

تمام شدن وكم شدن وازميان رفتن

To be exhausted, to perish

B.Aram. nepaq נְפַק

Mand. NPQ

رفتن وآمدن وجلو رفتن

To go, come, out,forth

Syr. npaq ܢܦܩ

To go out, and die

Old.Aram. npq

Emp.Aram.J.Aram. npq

Nab,Palm. npq

Sortir

خارج شدن

نافِقاء :

سوراخ موش مزرعه

Hole of field mouse

Aram. napqutâ נַפְקוּתָא

نَفَقَة (ج : نَفَقات ، نِفاق) :

خرج خانه

Household, outlay

Syr. nepqtâ ܢܦܩܬܐ

Syr. npaqtâ ܢܦܩܬܐ

Syr. nepqota (Pl.) ܢܦܩܘܬܐ

Emp.Aram. npqh

Palm,Nab. npqt

Depenses خرج ،خرجی

مُنافِق :

دورو ،آنكه ظاهرش مخالف با باطنش باشد

Hypocrite

Eth. manâfeq

Eth.root. nâfiqa

Gr. airetikos αἱρετικός

(Gesenius. 1103; Hoftij. 182; Brun. 352; Macuch. 304)

نَفَل :

عطيه دادن ،كردن عبادتی كه واجب نباشد

To present anyone, dedit preadam

Heb. napal נָפַל

افتادن ، دراز كشيدن

To fall, lie

Aram. nepal נְפַל

Emp.Aram. npl

To fall افتادن

Nab,Palm. npl

افتادن ،واجب بودن

Tomber, être nécessaire

Minni. NPL

برداشتن ، برطرف كردن

To remove

Ak. napl, napâlu

دريدن ، از زير كندن

To tear out, to mine

Mand. napla

Syr. nepla

Falling سقوط

Huz. NPLWN + stan : δpastan

افتادن

(Gesenius..656; Gelb. 203; Brun. 351; Macuch. 303; HÜz-Dict. 41; Hoftij. 181)

نَقَبَ :

سوراخ کردن چیزی ، ایجاد رخنه نمودن در چیزی ، سفتن ، کندن

To pierce, to bore a thing, perforate, to dig up

Heb. nâqab נָקַב

Aram. neqab נְקַב

Syr. nqab ܢܩܰܒ

Nab. nqb

To pierce سوراخ کردن

نَقب ، نُقبَة :

رخنه وسوراخ در دیوار ، راه بین کوهها

Hole in a wall, road between mountains

Aram. neqbâ נִקְבָּא

Hole سوراخ

As. nakbu

Syr. nqebâ ܢܩܒܐ

Syr. nqab ܢܩܰܒ

عمق ، ژرفنا ، چشمه آب

Depth, spring of water

Heb. neqbâh נִקְבָּה

ماده (سوراخ شده)

Female, (perforated)

Aram. nuqbâ נוּקְבָּא

J.Aram. nuqebtâ נוּקְבְתָא

Syr. neqbâ ܢܶܩܒܐ

Syr. neqbtâ ܢܶܩܒܬܐ

Mand. nuqubita

زن ، (حیوان ماده)

Woman (female animal)

Emp.Aram. nqbh

Nab. nqbt'

Vulva فرج زن ، کس

Huz. NGB : mâtak

ماده ادوڤ : 6ںعو

(Gesenius. 666; Macuch. 294;306; Brun. 358; Hoftij. 185; Jastrow. 930; Huz-Dict. 40)

نَقَحَ ، ناقَحَ :

نزاع وکشمکش کردن با کسی

To quarrel with

Syr. aqah ܐܩܰܚ

(Brun. 359)

نَقَخَ :

بر مغز سر کسی کوفتن

To strike anyone on the skull

Syr. nqah ܢܩܗ

(Brun. 359)

نَقد :

نوعی ازگوسفند کوچك که پشم فراوان دارد

Heb. NQD נקד

A kind of small sheep with very abundant wool

نَقّاد :

شبان این نوع ازگوسفند

Shepherd of this kind of sheep

As. nâkidu

N.Heb. noqed נוקד

(Gesenius. 667)

نَقد نَقداً ونقوداً :

به چیزی نهانی نگریستن

To look stealthily at

Syr. naqed ܢܩܕ

To separate جدا کردن

Emp.Aram. nqd

پاك کردن ، دورکردن سنگها

Nettoyer, éloigner les pierres

(Brun. 358; Hoftij. 186)

نَقَرَ :

زدن وبانوك چیزی سوراخ کردن حفرکردن

Perforate, bore out hollow, pick, dig

Heb. nâqar נָקַר

Syr. nqr ܢܩܪ

Aram. nqar נְקַר

نُقرة :

حفره ، طلایا سیم ریخته ، شمش

Molten gold or silver ingot

Syr. nuqrâ ܢܘܩܪܐ

مِنقار (ج : مَناقِير) :

نوك پرندگان

Bird's bill

Syr. maqorâ ܡܩܘܪܐ

Syr. maqurâ ܡܩܘܪܐ

(Gesenius. 669; Brun. 361; Jacob. 98)

نَقَزَ :

جستن

To leap

Syr. nqaz ܢܩܙ

(Jacob. 69)

نَقَس : رك نقش

نَقَش :

كندن بر روى چيزى ، نقش كردن ، در زدن

To engrave, to carve; to strike in

Heb. nâqaš נָקַשׁ

زدن ، در زدن

Strike, knock

Syr. nqas ܢܩܫ

Mand. NQŠ

(Gesenius. 669; Macuch. 306)

نَقَص :

آسيب رسانيدن ، كم كردن

To impair, to decrease

نَقَض :

شكستن ، خراب ومنهدم كردن

To break, to pulldown

B.Aram. nezaq נְזַק

آزار رسانيدن ، رنجانيدن

Suffer injury

As. nazâku

To injure آزار رساندن

(Gesenius. 1102)

نَقَط :

نقطه گذاشتن، آراستن با نهادن نقطه

To dot (a letter); point, furnish with points

Heb. NQD נקד

N.Heb. nâqad נָקַד

Syr. nqaz ܢܩܙ

To point نقطه گذاشتن

نقطة :

Syr. nuqzâ ܢܘܩܙܐ

Syr. nuqdâ ܢܘܩܕܐ

Point, mark نقطه

(Gesenius. 666; Brun. 358)

نَقَع :

پاره كردن ، دريدن، شكافتن ، فدا كردن

Split, rend, sacrifice

Heb. nâqaʿ נָקַע

واگذار شدن ، جدا شدن ، بیگانه شدن

Alienated, served, estranged

Heb. neqaʿ נְקַע

Syr. neqʿâ ܢܶܩܥܳܐ

Cleft شکافته

(Gesenius. 668)

نَقَفَ :

زدن ، شکستن

Strike, break

بشکن زدن با انگشت

To snap with the finger

Heb. nâqap נָקַף

Mand. NQP

Strike off ضربه زدن

N.Heb. nâqap נָקַף

زدن،زخمی کردن

Strike,wound

Aram. neqap נְקַף

Strike, wound

As. nakpu

اندام بریده ناقص العضو

Mutilated

Syr. nqep ܢܩܦ

محکم وثابت کردن

To fasten, affix

(Gesenius. 668; Macuch. 306)

نَقَلَ :

بردن ،رساندن ، انتقال دادن

To convey, transmit, transfer

Syr. nqal ܢܩܠ

نَقِيلَة (ج : نَقائِل ، نَقيل) :

کفش وصله خورده

Syr. nqilâ ܢܩܝܠܐ

Syr. nqiltâ ܢܩܝܠܬܐ

(Brun. 259)

نَقَمَ :

انتقام گرفتن از کسی ، کیفر دادن به کسی

To avenge, to punish, take vengeance

Aram. nâqam נָקַם

Syr. nqam ܢܩܡ

Heb. nâqam נָקַם

Old.Aram. nqm

(Gesenius. 667; Hoftij. 186)

نَقِیَ :

پاکیزه وخوب وناب وخالص شدن
To be pure, unmixed, spotless
Heb. nâqâh נָקָה
پاك بودن
To be clean
Aram. neqâ נְקָא
Clean پاك
Phen. nqi
Pure پاکیزه
Palm. nqa
Emp.Aram. nqy
Be clean پاك بودن
As. nâkû
Pour out ریختن ، تقدیم کردن
As. nikû
ساغر ریزی ، تقدیم قربانی
Libation, offering
Old.Aram. NQYH נקיה
Syr. naqi ܢܩܐ
پاك ، بی لکه
Pure, clean, pious
Heb. nâqyâ נָקִיא
Innocent بی گناه
Syr. naqya ܢܩܝܐ

(Gesenius. 667; Hoftij. 186; Brun. 357)

نَکَأَ نَکأً :

پوست زخم را برداشتن
To take off the scab of (a wound)
Syr. nka ܢܟܐ
To injure
زیان رسانیدن

نَکأَة (نکعة) :

شکوفه طرثوث (گیاهی است با یك شاخ مایل به سرخی وشیرین ومأکول)
Red blossom of the plant Tartut used as dye; summitas rubicunda sive flores plantae
Heb. nekot נְכאת
ادویه ای است (معمولاً از صمغ کتیرا)
A spice (usu. understood) of tragacanth gum, exuding from astralagus bush)
(Gesenius. 644)

نَکَبَ نَکباً ونَکَبتاً :

کسی را به مصیبتی دچار ساختن
To render anyone unhappy

(Circumstances)

Aram. negap נְגַף

Heb. nâgap נָגַף

Ak. nakâpu

To strike, smite زدن

Huz. YNPKUN + tan : ôzitan

زدن

(Jastrow. 875; Gesenius. 619; Huz-Dict. 45)

نَکَثَ :

بازکردن بند ورسن ، شکستن عهد

To untwist a rope, undothreads to break a compact

Heb. nâsak נָשַׁךְ

To bite گاز گرفتن

As. našâku

Aram. NKT נכת

N.Heb. nekaš נְכַשׁ

Syr. nket

Syr. nkat

Mand. NKT

(Gesenius. 675; Macuch. 301)

نَکَحَ :

زنا شوی کردن

To marry

Heb. NKH נכח

Syr. nakih

ملایم ورام بودن

To be gentle

Syr. nkihutâ

آرامی ، ملایمت ، مهربانی

Gentleness

نَکَحَ :

راندن (زدن چارپایان)

To run away (beaten beast)

Syr. nakih

(Gesenius. 647; Frayha. 189)

نَکِرَ :

ناشناسی وزرنگ ومحیل بودن

To be ignorant of, unacquainted with; be shrewed

Heb. nâkar נָכַר

نگریستن ، بازشناختن

Regard, recognize

درعربی جدید: شناختن ، آشنا با کسی بودن

N.Arabic. Know, be acquainted with

Syr. nakar ܢܟܪ

نگریستن ، بازشناختن

Regard, recognize

Aram. nekar נְכַר

J.Aram. nkr

بازشناختن

نَکر :

زیرکی ، حدت نظر

Acuteness of mind

Huz. NKYR : nikâs, nikâh

اوزوارش: نگاه

Sight

نَکَر :

بد وشریر بودن ، تغیر دادن

Be bad, evil, change, alter a thing

Sab. NKR

وا زدن ، رد کردن ، آزردن

Reject, injure

Min. NKR

S.Arabian. nakara

Alter

تغیر دادن

Syr. nkar ܢܟܰܪ

Reject

رد کردن

Old.Ak. NKR , nakârum

مختلف بودن ، رد کردن

To be different, refuse

نَکیر :

ناشناس

Inconnu

Heb. nekar נֵכָר

چیز بیگانه وناشناس

That which is foreign

Heb. nakri נָכְרִי

بیگانه ، غریبه

Foreign , alien

Emp.Aram.nkriya

Palm. nkry

étranger

بیگانه

(Gesenius. 677,1125; Brun. 344; Guidi. 33; Gelb. 201; Hoftij. 179; Huz-Dict. 40)

نَکَس :

نگونسار کردن ، منحرف ساختن

To reverse, to invert a thing

Aram. nâkas נְכַס

Syr. nkas ܢܟܣ

بریدن ، سلاخی کردن

To cut; to slaughter

Ak. nakâsu

Pun. nkst

Egorger

Emp.Aram. nksn

اموال ، مالکیت

Biens, possession

نِکس :

ضعیف ناتوان

Weak, feeble

Syr. naksâ ܢܟܣܐ

Huz. NKSWN + tan : kuštan

کشتن

(Brun. 343; Hoftij. 179; Jastrow. 911; Huz-Dict. 40)

نَکَش :

خالی کردن ، پاک کردن (چاه)

To empty, clean out (a well)

Syr. nkaš ܢܟܫ

(Jacob. 97)

نکعة :

رك : نکأه

نَکَف :

خودداری وامتناع کردن ، رد کردن

To refuse, reject, to abstain

Syr. nkep ܢܟܦ

Syr. nkap ܢܟܦ

شرم کردن ، متواضع بودن

To be ashamed, be modest

(Brun. 344; Nakhla. 95)

نَکِل نَکَلاً :

کیفرداد ن کسی برای عبرت دیگران

To be punished as warning to others

Heb. nâkal נָכַל

Syr. nkal ܢܟܠ

حیله گر وفریبکار بودن

Be crafty, deceitful

As. nakâlu

Targ. nekel נְכֵל

Syr. nkel ܢܟܠ

Mand. NKL

(Gesenius. 647; Macuch. 300)

نَكَـهَ نَكهاً :

پف کردن ونفس‌زدن در چهرهٔ کسی

To puff, to breathe into the face of

Syr. nkah ܢܟܗ

نَكْهَة :

نفس بد دهان

Foul breath of the mouth

Syr. kahtâ ܟܗܬܐ

یك دمیدن ، نفس‌زدن

A blowing, breathing

(Brun. 343)

نَكَى نِكايَةً :

مجروح وزخمی واذیت کردن

To wound, hurt, to tease, to vex anyone

Heb. nâkâh נָכָה

زدن ، شکستن، شکست دادن، آزار رسانیدن

Smite, harm, pain

Syr. nkâ ܢܟܐ

Old.Aram. nkh

Ak. naku

Mand. nika

Harm, pain

S.Arabian. nikâyat

Oppression ستم ، ظلم

(Gesenius. 645; Brun. 342; Macuch. 296; Guidi. 33; Hoftij. 138)

نَمِرَ :

بالا رفتن ، خشمگین وبد خوی شدن

To go up, to rise, to climb, to be angry, wicked

Heb. NMR נמר

معنی آن نا مفهوم است

Meaning dub

As. namâru

Shine, gleam درخشیدن

نَمِرٌ :

آب پاکیزه وصاف وگوارا

Limpidus, purus (of water)

أَنمَرَ :

چنگك آهنی ، برای شکار گرگ وجانور وحشی

Iron hook for catching a wild beast

Syr. nomartâ ܢܘܡܪܬܐ

قفس درندگان

The cage of wild beast

(Gesenius. 649; Nakhla. 208; Hoftij. 179; Macuch. 283; Brun. 345)

نَمرَق (ج : نَمارِق) : (Pers)

مخده ، بالشتك ، پشتی

Cushion

Aram. NMRQYN נמרקין

Pers. narm نرم

Soft نرم لطیف

Pahl. narm

Avest. namra

Old.Iranian. namrâ

Zaza dialect. nemr

Kurd. nerm

Middle Persian. namrak

دوزی نمارق را گلی شبیه به یاسمن سفید نوشته است .

به آب صافی وگوارا دست یافتن

To find clear water

As. nimru

Syr. nemarâ ܢܡܪܐ

Aram. nemrâ נִמְרָא

N.Heb. nâmer נָמֵר

ماءٌ نَمیر :

آب صاف وگوارا

Wholesome water

نَمِر ، نِمر ، (ج : نُمر أنمُر ، أنمار ، نِمار) :

پلنگ ، ببر

Leopard, tiger, panther

Heb. namer נָמֵר

Aram. nemrâ נִמְרָא

Syr. nemrâ ܢܡܪܐ

B.Aram. nmar נְמַר

Mand. namar

Ak. nimru

Emp.Aram. nmrʾ

Old.Aram. nmrh

Leopard, panther

نَمِرَة ، نامُورَة :

Fleur en Perse et en Irâc qui ressemble au Jasmin blanc

(Jeffery, 281; Dozy, 2,733)

(N.PR;) : نِمرُود

نمرود پادشاه قدیم بابل پسر کوش

Nimrod, the Babylonian king, and son of Cush

Heb. Nemrod נִמְרֹד

ممکن است از ریشه مَرَدَ مُروداً بمعنی یاغی وسرکش شدن باشد

Heb. mârad מָרַד

To rebel

As. Namr-uddu

ستاره خدا

A star of God

As. Nu-marad

مرد یاغی وسرکش، نام امیر بابل

Man of Marad, name of Babylonian king or prince

(Gesenius. 650)

نِمس :

راسو ، حیوانی شبیه گربه

Ichneumon, Egyptian rat, ferret

Syr. nemsâ ܢܡܣܐ

(Jacob. 97)

نَمَط (Pers) (ج : نِماط ، اَنماط) :

نمد

Felt-mattress, felt-cloth; tapis qu'on étend sur le : بساط .

Syr. namṭâ ܢܡܛܐ

Aram. namtâ נִמְטָא

Felt-mattress, felt-cloth

Pers. namad نمد

Pahl. namat [Pahlavi script]

Osset. nimät

(Jastrow. 913; Jacob. 97; Télégdi; Borhan. 2169; Dozy, 2,734)

نَمَق : (Pers)

کتاب

Book

Syr. namqâ ܢܡܩܐ

Pers. nâma نامه

Pahl. nâmak [Pahlavi script]

(Addi. 155; Borhan. 2107)

نَمل ، نَملَة :

Ant, one ant

Heb. nemâlâh נְמָלָה

Syr. nmolâ ܢܡܳܠܐ

Syr. namlâ ܢܰܡܠܐ

(Gesenius. 649; Brun. 345)

نُمّي (ج : نُميّات) :

درهم مخلوط با مس‌وارزیر

The drachma being mixed with copper or tin.

Syr. numin ܢܽܘܡܝܢ

Gr. noummion νουμμιον

(Frankel. 196; Nakhla. 271)

نَهَجَ نَهجاً :

گشاده بودن ورا هوار بودن راهی ، راه وامری را بر کسی آشکار کردن .

To be opened, trodden (road) to open a road, to clear an affair.

Heb. nâhag נָהַג

راندن ، راهنمائی کردن

Drive, conduct

N.Heb. nâhag נָהַג

خود را رهبری کردن ، رفتار کردن ، خــو گرفتن

Conduct oneself, behave, be accustomed

Aram. nhag נְהַג

Lead راهبری کردن

مِنهاج :

راه پیدا وگشاده

Pathway

Rabbinic. MNHG'

راه دین وآیین زندگی

Religious custom, way of life

(Gesenius. 626; Jeffery. 273)

نَهِجَ :

ازنفس افتادن ، نفس‌نفس زدن ، به تنك نفس افتادن

To be out of breath, to breathe heavily, to pant

Heb. nâhag נָהַג

نالیدن ، زاریدن

Moan, lament

Syr. nhag ܢܗܓ

Sigh, groan

رك : نهق

(Gesenius.624; Brun. 330)

نَهَرَ :

روان وجاری شدن

To run, flow abundantly

Heb. nâhar, nâhar נָהַר

روان شدن آب رود

Flow, stream

نَهر :

رود ، رود خانه

River

As. nâru

B.Aram. nhar נְהַר

J.Aram. nahrâ נַהֲרָא

Syr. nahrâ ܢܗܪܐ

Mand. nhra

River

Syr. nahrawon (Pl.) ܢܗܪܘܢ

Heb. nâhar נָהָר

Old.Ak. nârum

رود ، جوی

River, stream

مِنهَر ، مِنهَرَة ، مَنهَر :

آب کند ، حفره ای که آب ایجاد کرده باشد

A place hollowed out by water

Heb. menhârâh מִנְהָרָה

Cave غار

(Gesenius. 625,626; Gelb. 190; Macuch. 281; Brun. 331)

نَیهر :

روشن ، درخشان ، هنگام روز

Clear, bright, daytime

Heb. nâhar נָהַר

درخشیدن

Shine, beam

Syr. nhar ܢܗܪ

As. nûru

light روشنی

Palm. NHYR'

Illustrious درخشان

نَهار :

روز ، هنگام روز

Day, daytime

Heb. nehârâh נְהָרָה

Aram. nhorâ נְהוֹרָא

Syr. nuhrâ ܢܘܗܪܐ

روشنی ، روشنی روز

Light, daylight

نَهار :

ستاره

Star

Syr. nhar ܢܗܪ

نُهار :

باشکوه ، روشن

Glorious, splendid

Palm. nhry'

عنوان شاه تدمر (پالمیر)

Titre de roi Palmyr

(Gesenius. 626; Hoftij. 175; Nakhla. 208)

نَهَسَ ، نَهِسَ ، نَهَشَ :

گزیدن (مار)

To bite (snake)

Syr. nhas ܢܗܣ

نَهش ، نَهشَة :

یک گزش

A bite

Syr. nhosâ ܢܗܘܣܐ

(Brun. 330)

نَهَقَ :

بانگ کردن خر ، عرعر کردن ، فریاد زدن

To bray (ass), cry

Heb. nâhaq נָהַק

Aram. nehaq נְהַק

فریاد مردان

Cry out (of men)

Heb. nehiqâ נְהִיקָא

عرعر خر

Braying

(Gesenius. 625)

نَهِلَ نَهلاً :

نخستین جرعه آب را نوشیدن ، تشنه بودن

To drink a first draught; take a first drink; to be thirsty

Heb. nâhal נָהַל

بسوی آبسرای راهنمایی کردن

Lead, guide to a watering-place or station

مَنهَل ، مَنهَلَة :

آبسرای ، جای آب نوشیدن ، فرود آمدنگاه در بیابان

Watering-place, halting-place in the desert

As. na'âlu

دراز کشیدن ، آرمیدن

Lie down

As. nâlu

بیان کردن ، شرح راهها وجاده‌ها

Explain all the passages

Aram. nahlâ נַחְלָא

Syr. nahlâ ܢܚܠܐ

Heb. nahl נַחַל

Ak. nahlu

Ak. nahallu

Mand. nahla

وادی ، دره‌ٔ تنگ ، جوی

Valley, stream

(Gesenius. 625; Macuch. 281)

نَهَمَ :

بانگ بلند برداشتن ، فریاد ونعره زدن آه کشیدن ، نالیدن

To chid, to roar, (lion), to sigh, to moan

Heb. nâham נָהַם

غرغر کردن ، لند ولند کردن

Growl, groan

Syr. nham ܢܗܡ

Aram. neham נְהַם

(Gesenius. 625; Brun. 330)

ناءَ (نوأ) :

به رنج وزحمت برخاستن

To rise painfully , rise with difficulty, rise against one

Heb. NW' נוא

جلوگیری ومخالفت کردن

Hinder, restrain, frustrate

(Gesenius. 626)

نُوتِی (ج : نَواتِیّ) :

کشتیبان ، ملاح

Sailor, boatman

Aram. nawwṭâ נַווְטָא

Seaman, sailor

Gr. nautes ναυτης

Lat. nauta

(Frankel. 221; Jastrow; 884)

نوح پیغمبر که طوفان بروزگار او روی داد

Noah

Heb. Noḥa נוֹחַ

Heb. Noha נֹחַ

Nab. NWḥ

Syr. Nuh

Mand. nu

(Gesenius. 629,624; Jeffery. 282; Gelb. 51; Nakhla. 293)

نُوخ :

إناخة :

فرو خوابانیدن شتر ، آرمیدن

To make a (camel) to kneel, to halt in a (place), rest

Heb. nuḥa נוּחַ

آرمیدن

Aram. nuḥa נוּחַ

Syr. noḥ

Phen. nḥt, ynḥ

As. nâḥu

As. inuḥ

Old.Can. nu-uḥ-ti

Emp.Aram. nyḥ

آرام بودن

نَوجَة (ج : نُوَج) :

طوفان دريا

Storm, a shipwreck

Syr. nuwogâ

Gr. navagia ναυαγια

Lat. naufragium

(Brun. 332)

ناحَ (نَوح) :

وای وای گفتن ، فریاد وزاری بر مرگ کسی کردن

To wail for, to bewail the death of

Heb. nâhâh נָהָה

وای وزاری و سوگواری کردن

Wail, lament

Syr. nhâ

Old.Ak.'NH, anâhum

To sigh افسوس وحسرت خوردن

نَوحَة :

زاری وگریه به بانگ بلند بر مرده

Weeping, wailing for the dead

نُوح : (N.Pr.)

être tranquille

مُناخ :

آرمیدن گاه شتر

Resting-place of camel

Syr. nyohtâ ܢܝܚܬܐ

آرامش، صلح

Repose, peace

(Gesenius. 628; Brun. 333)

نادَ (نود) :

تلو تلو خوردن ، تکان خوردن

Move to and fro, wander

Syr. nod ܢܕ

Aram. nud נוד

Mand..NUD

(Gesenius. 626; Macuch. 293)

نارَ (نور) :

روشن شدن ، روشنی دادن

To shine, to glow, give light

Heb. NWR נור

روشنی ، نور

Light, luminous

Aram. nurâ נוּרָא

Syr. nur ܢܘܪ

Syr. nurâ ܢܘܪܐ

N.Heb. nur נור

آتش، شعله

Fire, flame

Heb. nêr נֵר

Lamp چراغ

Old-Ak. nawirum

Shining درخشش

Old-Ak. urum

صبح روشن

Light morning

Huz. NYRY' : âtas, âtaxs

آتش

Min. MNWRT (Pl.)

Torches مشعل ها

مَنار ،مَنارَة :

موضع وجای نور ، چراغدان

Lampstand

Heb. menorâh מְנֹרָה

Heb. menorâh מְנוֹרָה

تَنّور :

تنور

A circular earthen oven, furnace

As. tinûru

رك : تنور

(Gesenius. 632,633; Gelb.8,192; Brun. 336; Huz-Dict. 35)

نَوَرَج ، نَيَرَج (ج : نوارج) :

آهن آماج که به آن زمین شیار کنند ، خیش

Ploughshare, harrow

Syr. norgâ ܢܘܪܓܐ

Hatchet تبر

(Frankel. 134; Nakhla. 134)

نُورَة :

آهك مخلوط به زرنیخ برای ازالهٔ موی ، واجبی

Depilatory paste

Syr. nurtâ ܢܘܪܬܐ

(Nakhla. 209)

نوس :

ناؤوس ، ناووُس (ج : نَواوِیس) :

مقبره طاقدار

Sepulchral vault

Syr. nawsâ ܢܘܣܐ

Syr. nawsâ

Gr. naos ναός

Emp.Aram. nwys

Emp.Aram. mwyšthwn

Cimetière گورستان

(Brun. 335)

النُّویسُ :

نام کتابی است که مارونیت ها در هنگام دفن مردگانشان از روی آن میخوانند .

Chez les Maronites, le livre de celui qui prie pour les morts quand on les enterre

Syr. NWYS'

(Dozy. 745)

ناسَ(نوس) :

تلو تلو خوردن ، نوسان داشتن

Move to and fro, be in commotion to swing

Heb. nus נוּס

گریختن

Flee, escape

Syr. nos ܢܣ

Tremble لرزیدن

(Gesenius. 630; Brun. 335)

نُوشادِر ، نُشادِر : (Pers)

نوشادُر ، نشادر

Sal ammoniac

Syr. nusâdor ܢܘܫܐܕܘܪ

Pers. nawsâdor نوشادر

(Brun. 336; Borhan. 2200)

ناوَصَ :

به کسی حمله کردن

To attack, to charge (the enemy in a fight)

Syr. nwaṣ ܢܘܨ

(Jacob. 96)

نَوص :

شکوفه

Blossom

Syr. nwaṣ ܢܘܨ

(Jacob. 69)

ناضَ (نوض) :

درخشیدن ، تلألو داشتن

To flash, sparkle, shine

Heb. nâṣaṣ נָצַץ

(Gesenius. 665)

ناطَ (نوط) :

آویختن چیزی

To suspend a thing, to hang

Heb. nuṭ נוט

آویزان بودن ، تکان دادن

Dangle, shake

(Gesenius. 630)

ناعَ (نوع) .

خم شدن شاخه ، جنبیدن ، تغییر پیدا کردن

Bend (of boughs), shake, change

Heb. nu‘a נוּעַ

لرزیدن ، جنبیدن ، به تموج در آمدن

Quiver, wave, waver, tremble, totter

N.Heb. ne‘na‘ נִעְנַע

Shake تکان دادن

Aram. nu‘a נוּעַ

تزلزل پیدا کردن ، تلو تلو خوردن

Waver, stagger

نَوع :

طبقه ، دسته ، نوع

Class, species, kind, variety

(Gesenius. 631)

ناف (نوف) :

بلند ومشرف بودن برچیزی(در مورد شتر)

To be tall and high (camel) to be high, eminent, to exceed

Heb. NWP

Syr. nop ܢܘܦ

نَوف :

کوهان شتر

Camel-hump

(Gesenius. 632; Brun. 335)

نوار (ج : نور)

Cautious محتاط

Syr. nworâ ܢܘܪܐ

(Jacob. 96)

نَول (ج : أنوال) :

دستگاه بافندگی

Loom

Aram. nawlâ נַוְלָא

Syr. nawlâ ܢܘܠܐ

Mand. niula

(Frankel. 94; Macuch. 297)

نامَ (نوم) :

خوابیدن ، چرت زدن

To sleep, slumber

Heb. num נוּם

Aram. num נוּם

Syr. nom ܢܘܡ

Mand. NUM

J.Aram. nymh

نَوم :

Sleep خواب

Syr. nawmâ ܢܘܡܐ

Heb. numâh נוּמָה

خواب آلودگی

Somnolence

(Gesenius. 630; Brun. 334; Hoftij. 176; Macuch. 294)

نُون ج : نِينان ، أنوان :

Fish, large fish ماهی

Aram. nunâ נוּנָא

Heb. nun נוּן

Syr. nunâ ܢܘܢܐ

Mand. nuna

As. nûnu

ذو النّون :

لقب یونس پیغمبر که در دهان ماهی شد

The title of Jonah the Prophet

رك : یونس

(Gesenius. 630; Jeffery. 282; Macuch. 294; Brun. 335)

ناه (نوه) :

بلند شدن وبالا گرفتن ، رستن

To be high, eminent, to grow (plant)

Heb. NWH נוה

(Gesenius. 627)

نوى :

قصد ونیت کردن ، آهنگ کردن

نيّة :

قصد ، جائی که مسافر آهنگ رفتن به آنجا کند .

Intention, purpose; place to which one purposes journeying

Heb. nâveh נָוֶה

مقصد چوپان

Goal of shepherd

(Gesenius. 627)

ناب (نیب) (ج : أنیُب ، أنیاب) :

چهار دندان پیش سباع وبهایم ، دندان نشتر

Canine tooth, tusk, fang

Syr. nibâ ܢܝܒܐ

(Brun. 341)

نیر (ج : أنیار) :

چوب جولایان که بر روی آن بافند

The System of heddles or apparatus by which the threads of the warps are raised and lowered to make an opening for the passing of the woof

Heb. NYR ניר

N.Heb. nir ניר

Syr. nirâ ܢܝܪܐ

Syr. nir ܢܝܪ

چوب جولایان

As. niru

Yoke for oxen يوغ گاو

Syr. nir ܢܝܪ

(Gesenius. 644; Nakhla. 209)

نَیرَب : (N.Pr.)

قریه ای نزدیك دمشق (معجم البلدان)

A place name near Damascus

Syr. nirbâ ܢܝܪܒܐ

Ak. nêribu

Mand. nirba

Gr. Nêrabos Νήραβος

(Macuch. 299)

نَیرَج :

رك : نورج

نیـروز : (Pers)

نوروز ، روز اول سال عید نوروز، وروز اول سال ایرانی درایران

Naw-rooz, the new year's day new-year festival, the first day of Persian year

Aram. nârus נרוס

Syr. nôsardâ ܢܘܣܪܕܐ

Syr. musardâ ܡܘܣܪܕܐ

New-year سال نو

Syr. nusardil ܢܘܣܪܕܝܠ

New-year of God

Pers. Naw-rooz نوروز

Pahl. nik rôč

Pahl. nok-rôc

Pahl. nôghrôz

Pers. nukruz نوکروز

(Jastrow. 937; Addi. 152; Brun. 288; Borhan. 2187)

نَیزَق ، نَیزَك : (Pers)

Spear نیزه

Syr. nayzkâ ܢܝܙܟܐ

Pers. neyza نیزه

Pahl. nêzak

Avest. naêza

Armenian. naizak

(Addi. 152; Borhan. 2226)

نَیسان : (N.Pr.)

ماه هفتم از تقویم سریانی برابر با آوریل رومی

Naysan

Aram. nisân ניסן
Heb. nisân ניסן
Syr. nison ܢܝܣܢ
Mand. nisan
Bab. nisannu
(Macuch. 299)

نالَ (نیل) :

دست یافتن به چیزی ، رسیدن به مطلوب
To obtain, to procure a thing
Heb. NLH נלה
(Gesenius. 649)

نیل ، نیلَة :

ماده‌ای آب رنگ که آن را در نقاشی وشست وشو بکاری برند ٠

Indigo-plant, indigo-dye
Syr. nilâ ܢܝܠܐ
Sansk. nila
(Jacob. 97; Borhan. 2231)

نینَوی : (N.Pr.)

پایتخت آشور قدیم که خرابه های آن اکنون در کو یونجیك در نزد یکی موصل در کشور عراق قرارد ارد

Ninveh, capital of Assyria
Heb. Nynweh נינוה
As. Ninâ, Ninua
Gr. Nineve Νινευη
Syr. ninvi ܢܝܢܘܐ
Syr. ninvay ܢܝܢܘܝ
(Gesenius. 644; Brun. 751)

ها :

آهای ، از اسماء اصوات

Interjection, lo, behold

Heb. Hea הֵא

Aram. hâ הָא

هارُوت ومارُوت : (N.Pr.)

نام دو فرشته که به بابل افتاده وگناهکار شدند وجادوگری آموختند.

Harut and Marut. Two angels mentioned in the Qur'an who fallen at Babylon, and both sinned and teach men magic

لاگارد این دو فرشته را تطبیق با خرداد و مرداد یعنی هئوروتات وامرتات اوستا کرده است که از امشاسپندان زردشتی بوده وارمنیان آن را چون خدایان محترم می داشتند

Lagarde identified them with the Haurvatât and Ameretât of Avesta, who were known in later Persia as Khurdâd and Murdâd and were revered by the ancient Armenians as Gods.

Pers. xordâd خورداد

Pahl. xordat

Avest. Haurvatât

Pers. mordâd مرداد

Pahl. Amerdât

Avest. Amertât

نستل آن دو را با خلّیت وملّیت ، وبرگمن با خیلق وبیلق در تلمود مقایسه کرده است .

Nestle compared them with Khillit and Millit, but Bergmann compared them with the Talmudic "HKLQ, BYLQ "

مارگولیوث این دو لفظ را از اصلی آرامی میداند .

Margoliouth thought that the form

of the names pointed to an Aramaic origin

Syr. marutâ ܡܪܘܬܐ

Aram. HRMRWT הרמרות

Gr. Armaros Αρμαρος

Enoch. Pharmaros φαρμαρός

(Jeffery. 282; Hughes. 167)

هارون : (N.Pr.)

هارون برادر موسی

Aaron the elder brother of Moses

Heb. Aharon אַהֲרֹן

Syr. Ahrun ܐܗܪܘܢ . ܗܪܘܢ

(Gesenius. 14; Costaz. 407; Jeffery. 283)

هازباء ، هازَبی :

نوعی ماهی کوچك که روی شن زندگی میکند .

Une sorte de petite poisson qui vit sur le gravier

Syr. hezbâ ܚܙܒܐ

(Dozy.2,724)

هامان : (N.Pr. Pers)

نام وزیر فرعون در قرآن ، ظاهرا بایستی وی همان هامان وزیر خشایارشا باشد که دشمن یهود بود

Haman. Homen, biblical chief minister of Ahasuerus and enemy of the Jews in Qur'an, instead of being concerned in the story of Esther, he figures as a dignitary of the court of Pharaoh in Egypt during the time of Moses.

Heb. Hâmân הָמָן

Elamit. Ḫumban

Elamit Ḫumman

Pers. Humân هومان

Pahl. Hômân ۱۳۶۳

Hum's son پسر هوم

Pers. Hum هوم

Pahl. Hôm ۶۳

Avest. haoma

Sansk. Soma

(Gesenius. 243; Jeffery. 284; Borhan; Borhan. 2398-2399)

هَبَرَ :

چیزی را به قطعات وتکه های بزرگ بریدن

To cut into large pieces, cut up, to cut meat in large pieces.

Heb. Habar הבר

To devide تقسیم کردن

(Gesenius. 211)

هَبَلَ :

بخار دادن حمام به کسی

To give a vapour-bath to anyone

Syr. hebal ܗܒܠ

هَبلَة :

Vapour بخار

(Frayha. 187)

هَجَّ هَجیجاً :

افروخته شدن آتش و طراق طراق کردن وزبانه کشیدن ·

To burn, blaze, make a murmuring noise in burning

Heb. HGG הגג

صدای طراق طراق

Syr. HGG ܗܓܓ

خواب وروٴیا دیدن

To dream, see vision in sleep

(Gesenius. 211; Payne Smith.99)

هَجَرَ :

بریدن وجدایی گزیدن ، ترك کردن

Break with anyone, to forsake, to abstain from, to retire.

Heb. hgr הגר

(Gesenius. 212)

هَجَمَ :

حمله وهجوم وتهدید کردن

To assail, assault anyone.

Syr. hgm ܗܓܡ

Mand. higma

سر وصدا ، غوغا ، کشمکش

Tumult, noise, quarrel

(Macuch. 141)

هَجُنَ (الکلام) :

سخن کسی نادرست بودن

To be incorrect (speech)

Syr. hgan ܗܓܢ

هِجان :

شتر سفید وازنسل خوب ، شتر بختی

White blood-camel

Syr. Hegnâ

Syr. hugnâ

هَجین :

شتر جمازه

Syr. heginâ

(Jacob. 50)

هَجا هَجواً :

سخن گفتن ، تهجی کردن ، هجو کردن ،

بد گفتن ، مسخره کردن .

Speak, spell a word; to form syllables; satirize, insult, scold

Heb. hagâh הָגָה

نالیدن ، سخن گفتن

Moan, growl, utter, speak, muse

N.Heb. hâgâh הָגָה

Aram. hagâ הַגָּא

Syr. hgâ

Mand. HGA

(Gesenius. 211; Macuch. 130)

هَدَّ هَدیداً :

خرد و مچاله کردن وافتادن (بنا)

To crush, to crumble down (building)

Heb. hdd הדד

(Gesenius. 212)

هَدَدَ ، تَهَدَّدَ :

تهدید کردن وترسانیدن

To threaten, to frighten

Heb. hidâd הֵידָד

فریاد وجیق

Shout, shouting, cheer

(Gesenius. 212; Frayha. 188)

هَدَرَ :

رایگان وباطل شدن حق وخون ومال به هدر رفتن

Be of no account, to spend to no avail (goods, toil) to be shed without retaliation

Heb. hâdar הָדַר

نفخ کردن ، شرف وافتخار دادن ، آراستن

Swell, honour, adorn

(Gesenius. 213)

هَدَفَ :

درآمدن وداخل شدن درچیزی

To enter at, to come to

Heb. hâdap הָדַף

دفع کردن ، هُل دادن ، راندن

Thrust, push, drive

(Gesenius. 213)

هَدَسَ :

فکر کردن

To think

Syr. hdas ܗܕܣ

(Frayha. 188)

هَدَس :

درخت آس

Myrtle in the dialect of Yemen

Heb. hadas הֲדַס

Aram. hadas הֲדַס

(Gesenius. 213)

هَدَكَ :

ویران کردن ، منهدم ساختن

To pull down, tear down

Heb. hadak הֲדַךְ

(Gesenius. 213)

هَدَمَ :

افکندن ، ویران کردن (یك ساختمان)

To throw, to pulldown (a building)

Syr. hdam ܗܕܡ

Syr. hadem ܗܕܡ

(Jacob. 83)

هُدهُد :

هدهد ، نام مرغ پوپك وشانه بسراست

Hoopoe

Mand. hudhud

(Macuch. 135)

هَدیٰ :

رهبری کردن ، نشان دادن راه

To lead the way to, guide

Syr. hdâ ܗܕܐ

Heb. hâdâh הָדָה

Mand. HDA

(Gesenius. 213; Macuch. 131;

Brun. 106)

هَدیٰ واِهتَدیٰ :

به راه راست رفتن ، دینی راستین را پیروی کردن

To go in the right way, to

follow the true religion

Heb. hâdâh הָדָה

امتداد دادن وکشیدن دست

Stretch out the hand

Syr. hadi ܗܕܝ

(Gesenius. 213)

هَذیٰ هَذیاً :

بیهوده درآییدن ، هذیان گفتن

To talk nonsense, to rave, to

talk deliriously

Syr. hdâ ܗܕܐ

(Gesenius. 223)

هِرّ (ج : هِرَرَة) :

گربه نر

Male cat

هِرّة (ج : هِرَر) :

گربه ماده

She-cat

Syr. har ܗܪ

Syr. harâ ܗܪܐ

(Jacob. 83)

هَرّ :

بد طبیعت وبد طینت بودن

To be ill-natured

Syr. har ܗܪ

Mand. HRR

(Macuch. 153)

هَریر :

خرخر کردن سگ

Snarl of a dog

Syr. hrorâ ܗܪܪܐ

(Brun. 115)

هِراة : (N.Pr.Pers)

شهری در خراسان

Herat, a city in Khorasan

Syr. heryonâ ܗܪܝܘܢܐ

Pers. Herât هرات

Pahl. Harêv, Harêh

: هُردُی (حردی)

پشت بام از نی

Roof of reeds

Aram. hurdâ הוּרְדָא

(Frankel. 149)

: هَرزَق

زنجیر کردن ، مقید کردن

To fetter

Talm. HRZQ הרזק

Mand. HRZQ

(Macuch. 153)

: هَرَس

سخت کوفتن ، آرد کردن ، سخت خوردن

Bruise, bray, pound, crush (grain); to eat a thing greedely

Heb. hâras הָרַס

دور افکندن ، شکستن ، دریدن

Throw down, break, tear down

Moab. hrs

(Gesenius. 248; Hoftij. 69)

: هَرطوقی (ح : هَراطِقَة)

ملحد ، بدعت‌گذار

Avest. Haraeva

Old.Pers. Haraiva

(Brun. 739; Borhan. 2319)

: هَرَج

در آشوب وکشش‌وهرج ومرج افتادن

Fall into war, conflict,disorder slaughter

Heb. hârag הָרַג

کشتن ، سربریدن

Kill, slay

: هَرج

کشتار ، قتل عام

Slaughter

Syr. hrag ܗܪܓ

Moab. ʼhrg

Old.Aram. yhrgn

(Gesenius. 246; Jacob. 56; Hoftij. 69)

: هُرجُل

لک لک

Stork

Syr. hargolâ ܗܪܓܘܠܐ

(Jacob. 56)

Heretic

Syr. heretiqâ ܗܪܛܝܩܐ

Gr. airetikos αἱρετικος

هَرطَقَة :

الحاد ، بدعت

Heresy

Syr. heretiqutâ ܗܪܛܝܩܘܬܐ

Gr. airesis αιρεσις

(Costaz. 80)

هُرطُمان :

قرطمان ،گیاهی است ، یولاف ، دوسر ، از تیره
گندمیان که سنبله اش به هم فشرده نیست ودر
نواحی مرطوب وسرد سیر میروید .

Avoine, semblable au sorgo de Lombardie, mais blanc, tandis que le sorgo et rougeâtre.

Syr. qortomâ ܩܘܪܛܡܐ

(Dozy,2,762; Nakhla. 209)

هَرَق :

ریختن مایعی

To pour a liquid

Syr. hraq ܗܪܩ

Syr. ahreq ܐܗܪܩ

(Jacob. 83)

هَرقِلوس :

گیاهی است ،علف مروارید

Nom d'une plante, herbe aux perles

Gr. eraxleios ηράχλειος

Syr. sqykos ܣܩܝܩܘܣ

Syr. sqnkos ܣܩܢܩܘܣ

(Dozy,2,763)

هُرمُز (Pers) هرمس :

هرمزر ، اهورامزدا ، نام خدای قدیم ایرانیان

Ahura-Mazda, the name of ancient Iranian God, Hormizdas, ormuzd

Ak. uramazda, urimizda

Syr. hurmezd ܗܘܪܡܙܕ

Aram. Hormiz הוֹרְמִיז

Elamit. uramǎda

Gr. horomazes, oromazes, ormasdês

Huz. ʾWHRMZD : hormazd هرمزد

Pers. Hormoz هرمز

Pahl. ōhrmazd

Avest. ahura-mazdâ

Old.Pers. aura-mazdâ

Sansk. asura-mêdhas

Ormuzd هرمزد

Emp.Aram. MZDYZN

مزد یسنی ، زرد شتی ، خدا پرست

Zoroastorian, Theist

Avest. mazdayasna

(Jastrow. 341; Costaz. 407: Huz-Dict. 75; Kent. 164,165)

هَسا :

هذه الساعه ، اکنون

This hour, just now

Syr. hošâ ܗܫܐ

(Jacob. 66)

هَشل :

جوشانده ای که ازگندم سفید یا جوسازند ·

Tisane faite de froment et d'orge

Syr. hšlâ ܚܫܠܐ

(Dozy,2,766)

هَصَ :

له ولگد مال کردن زیرپا

To crush, to tread a thing under foot

هَصّ :

هرچیز سخت

Anything hard

Syr. ḥṣâ ܚܨܐ

(Nakhla. 209)

هٰکَذا :

چنین ، چنان

So, thus, in the same manner

Syr. hokanâ ܗܟܢܐ

Emp.Aram.Palm. ho

Voici این است

(Jacob. 83; Hoftij. 62)

هَکَرَ :

در شگفت شدن

To be astonished, to wonder

Heb. hâkar הָכַר

هَل :

آیا

Interrogative particle

Heb. Hal הֲל

(Gesenius. 210)

هَلَّ هَلاَّ :

فریاد زدن ، بافریاد راندن اسب

To shout, cry for urging horses

Heb. hâlal הָלַל

مفتخر شدن ، مدح و آفرین گفتن

To be boastful, praise

Syr. halel

N.Heb. helul הִלּוּל

N.Heb. hallel הַלֵּל

To praise

As. alâlu

Shout for joy

Aram. hilulâ הילולא

سرود عروسی

Marriage-song

تَهلیل :

لا اله الا الله گفتن ، زبان به ستایش خدا گشودن

The shouting of a sacred formula

Heb. thelâ תְּהִלָּה

ستایش، سرود ستایش

Praise, song of praise

(Gesenius. 237,239)

هَلَّ :

آغاز درخشیدن کردن ،آغاز شدن ماه قمری

Begin to shine, to begin (the lunar month)

Heb. hâlal הָלַל

As. elêlu

درخشان بودن

To be bright

هِلال :

ماه نو

New moon

As. ellu

درخشان ، روشن

Bright, lighted

(Gesenius. 237)

هَلاّ :

اکنون ، ایدون

Maintenant

Emp.Aram. HLW

(Hoftij. 65)

هَلَبَ ، هَلَّبَ :

هجو کردن کسی

To satirize

Syr. hlab ܗܠܒ

(Jacob. 83)

هِلباجَة :

شیر گرم

Warm milk

Heb. ḥâlâb חָלָב

Syr. ḥalbâ ܚܠܒܐ

Aram. ḥalbâ חַלְבָא

Huz. ḤLB' : šir

رك : حليب

(Gesenius. 316; Addi. 157; Huz-Dict. 92)

هَلبَت :

تصحيف لفظ لا بد ، بناچار

Il faut absolument

Neo-Syr. halbad ܗܠܒܕ

(Dozy,2,769)

هَلَكَ :

هلاك شدن ومردن وميرانيدن درگذشتن

To die miserably, to perish, to pass away

Heb. halak הָלַךְ

رفتن ، آمدن ، گام زدن

To go, come, walk

Heb. helek הֵלֶךְ

Aram. halak הֲלַךְ

B.Aram. hak הָךְ

Palm. ʾtylkʾ

Syr. halek ܗܠܟ

As. alâku

To perish

Pun. hlk, ylk

Moab. hlǩ

Nab. hlkt

Palm. hlk

رفتن ، گردش کردن

Aller, promener

Emp.Aram. hlktk

Thy going

رفتن تو

(Gesenius. 229; Brun. 110;
Hoftij. 65)

هلمّ :

قید مکان ، بیا اینجا

Adverb of place

Heb. halom הֲלֹם

(Gesenius. 240)

هللويا :

فریاد شادی در نماز

Halleluia, rejoicing, praise

Heb. halaluyâh הַלְלוּיָה

(Gesenius. 239; Nakhla. 213)

هليلة : (Pers)

اهلیلج ، گیاهی است که دارای میوهٔ بیضوی شکل باندازهٔ یك سنجد ریز است وخاصیت قبض دارد شعیر هندی (فرهنگ معین)

Prune-shaped fruit, myrobalan-tree, ellipsis

Syr. halilqâ ܗܠܝܠܩܐ

Syr. halqâ ܗܠܩܐ

Sansk. haritaki

(Addi. 157)

هم :

ایشان

They pro.pr. 3pl. They, them

Heb. hem הֵם

Heb. hemâh הֵמָּה

Eth. emûn-tû, 'emân-tu

B.Aram. hemo הִמּוֹ

B.Aram. hemon הִמּוֹן

As. šunu

Sab. humù

Aram. henum, enum

(Gesenius. 241,1090)

همذان : (N.Pr.)

همدان ، شهری در مغرب ایران پایتخت ماد ها ونشیمنگاه تابستانی شاهان پارس ·

Ecbatana, capital of Media, and then summer residence of Persian Kings.

Old.Med. agmatana

Old.Pers. Hañgmatâna

جای فراهم آمدن

Place of assembling

Bab. Agam (a) tanu

Gr. Herod. Agbàtana Αγβάτανα

Gr. Ekbatana Ἐκβάτανα

Syr. hamdân ܗܡܕܢ

Syr. hemdân ܗܡܕܢ

(Gesenius. 1079; Brun. 739)

هَمَرَ :

ریختن ، ریختن آب ومایع واشك

To be poured forth (water, tear), pour out

(Gesenius. 243)

Heb. hmr המר

هَمَلَ :

روان گشتن اشك چشم ، پیوسته باران باریدن

Shed tears, to flow abundantly tears, to rain steadily

Heb. hml המל

(Gesenius. 242)

هَمهَمَ :

گفتن سخن نرم وآواز خفی که فهمیده نشود لالایی گفتن

To murmur, to mutter, grumble, to burn for lulling a child

Heb. hâmâh הָמָה

(Gesenius. 242)

هَمیان : (Pers)

کیسه ای باشد که بر کمر بندند و به عربی صُرّه گویند .

Girdle, scrip, wallet

B.Aram. HMWNYK' המוניכא

B.Aram. HMYNK' המינכא

زنجیر ، گردن بند

Chain, necklace

Mand. himiana

Talm. hamnkâ הַמְנְכָא

Aram. himyayanâ הִמְיָנָא

Syr. hamnikâ ܗܡܢܝܟܐ

Syr. hemyonâ ܗܡܝܢܐ

Pers. hamyân همیان

Kurd. hemiyan

Avest. ham + yâh

To put on one's girdle کمر بستن

(Gesenius. 1090; Macuch. 145)

هُنَّ :

ایشان

Pr. 3 Pl., Eem. They, them

Heb. henâh הֵנָּה

Heb. hen הֵן

Sab. hunâ

Aram. henen (enen)

Eth. emantu

Eth. we‘eton

(Gesenius. 241,244,1090; O'leary 146)

هَنّ :

گريستن وناليدن

To weep, to moan, cry

Heb. Henom (n.p.m.) הִנֹּם

واى كنان ونالان

Wailing

(Gesenius. 244)

هِنّ :

پاس از شب

Part of the night

Emp.Aram. hn, hin

اندازه وظرفيت براى مايعات

A liquid measure

Heb. hin הִין

Gr. incon ιν(ον

پيمانه اى مصرى

Egypt. measure,= sextarius

(Gesenius. 228; Hoftij. 66)

هُنا :

اينجا

Here, hither

Heb. henâh הֵנָּה

Emp.Aram. hn'

Here

Phen. hn

Pun. hn

Voici — اين است

(Hoftij. 66,67; Gesenius. 244)

هِند : (N.Pr.)

كشور هند

India

Heb. Hodu הֹדּוּ

Syr. Hendu ܗܶܢܕܘ

India — هند

Syr. Hendoyâ ܗܶܢܕܘܝܐ

Indicus — سند

Pers. Hend — هند

Old.Pers. Hinḍu

Elamit. Hi-in du-iš

Avest. hindu

SansK. sindhu

(Gesenius. 213; Brun. 738)

هِندَب ، هِندباء ، هِندِبیّ :

گیاه کاسنی

Wild or garden-succory, endive

هندباء بَرّی

Dandelion (plant)

J.Aram. hendbâ הִנְדְּבָא

Aram. antubin אֲנְטוּבִין

Syr. hendbâ ܗܶܢܕܒܳܐ

Mand. hindiba

Gr. entybia ἐντυβια

Lat. intibus, endivia

Kurd. ehhndeba

Pers. hendbâ هندباء

Huz. HNDWPʾ : Kâšnik

(Jastrow. 83;357; Ebelling; 10; Macuch. 146; Huz-Dict. 73)

هِندیّ (ج : هُنود) :

Indian, Hindu هندی

Aram. HNDWʾʾ הנדואא

فولاد هندی

Indian steel, indian sword

PRZLʾ HNDW פרזלא הנדואא

(Frankel. 240)

هِندام : (Pers)

تناسب (اندام) هماهنگی

Symmetry, harmony of parts

Syr. hedomâ ܗܶܕܳܡܳܐ

Pers. andâm اندام

Pahl. handâm

Avest. haṇ + dâmâ

(Addi. 158; Borhan. 169)

هَنو ، هَن المَرأة :

فرج زن

Vulva

J.Aram. henâ הֵנָא

Syr. hannâ ܗܰܢܳܐ

Huz. HN : čuč

(Jastrow. 241; Ebeling. 28; Huz-Dict. 88)

هَنیء :

مطبوع ، پسندیده

Pleasant

J.Aram. hanâh הֲנָאָה

Syr. hnâ

Mand. HNA

Aram. hanâyayâ הֲנָיָיָא

مسرت ، شادمانی

Pleasure

(Macuch. 150)

هُوَ :

او ، آن

He, it

B.Aram. hua הוא

Eg.Aram. HW הו

Heb. hua הוא

Aram. hua הוא

Syr. hu

Eth. we'etu

Mand. hu

As. šuatu

As. šû

Sab. hua

Moab. H'

Phen. H'

Zinj. H' . HW

(Gesenius. 214, 1090; Macuch.133)

هَوا :

هوا

Air

Syr. howe (Pl.)

(Jacob. 85)

هَوَّت :

بانگ کردن، تشر زدن

Shout at, threaten, to rush upon one with cries

Heb. hut הות

(Gesenius. 223)

هَوید (هود) :

صدای شکستن چیزی ، انعکاس صدا ، صدای غرش

Crash, roar, resonance

Heb.root. HWD הוד

(Gesenius. 217)

هَور (ج : اَهوَار) :

رمهٔ گوسفندان

Flock of sheep

Syr. hawrâ ܗܘܪܐ

(Jacob. 83)

هَمَّ ، تَهَمَّمَ :

تکان دادن سردر خواب

To nod the head in sleep

Emp.Aram. ʾthma

Root. hmm

آشفته ومشوش بودن

être troublé, emu

(Hoftij. 64)

هانَ (هَوْن) :

آسان شدن وسبك گرديدن

To become easy, to be light

Heb. hun הוּן

Be easy آسان بودن

N.Heb. hon הון

نرم خوئی

Gentleness

Syr. hawnâ ܗܘܢܐ

Syr. hun ܗܘܢ

احساس‌وفهم ، وقار

Mind, sense; dignity

(Gesenius. 223)

هُوَّة ، هُوَاة :

دره‌ٔ عمیق

Deep valley, abyss

Syr. hawtâ ܗܘܬܐ

(Brun. 109)

هَوَىٰ :

افتادن ، فرو آمدن

To go down, to fall

Heb. hâwâ הָוָא

Heb. hâwâh הָוָה

افتادن ، شدن

To fall, to become

Old.Aram. yhwh

Aram. hawâ ܗܘܐ

Nab. Hwh

Syr. hwa ܗܘܐ

Palm. hwʾ

To be بودن

Huz. YHWWN + tan butan

بودن

Yahweh يَهوِه

نام خاص‌خدای اسرائیل که یهوه نوشته شده

"ادونا" وياهو خوانده ميشود

The proper name of the God of Israel;it writes yahweh and reads:

Adonây خداوند ما אֲדֹנָי

Yehuh يا هو יְהֹוָה

Yâhu ياهو יָהוּ

(Gesenius. 217,224; Huz-Dict. 49-50; Hoftij. 63)

هَوَى :

خواست وعشق وخواهش دل

Desire, object of love, love, fondness

Heb. hawâh הַוָּה

(Gesenius. 217)

هاوِيَة :

ميان آسمان وزمين، مغاك ، چاه عميق دوزخ

Atmosphere, chasm, a deep pit, the abyss of hell

Heb. hâwâh הָוָה

Syr. hawtâ ܗܘܬܐ

خليج ، مغاك

Gulf, chasm

Eth. hawa

Syr. HWYH ܗܘܗ

آتش يا زغال افروخته

Fire or burning coal

(Gesenius. 217; Jeffery.285)

هُوِيَّة :

ماهيت ، شخصيت ، فرديت

Identity, individuality

Syr. hiyoyutâ ܗܝܝܘܬܐ

S.Arabian. huwatû

(Jacob. 83; Guidi. 30)

هِيَ :

او (ضمير مفرد غائب موئنث)

She, it

Heb. hiâ הִיא

Aram. hia הִיא

Syr. hi ܗܝ

B.Aram. Hia היא

Eg.Aram. hi הי

As. ši

As. šiati

Eth. ye'êti

(Gesenius. 214,1090)

هَيَّرَ :

فراهم کردن مواد

To prepare materials

هَيرَة :

زمین هموار

Even, flat land

Emp.Aram. hyr'

Maison

(Hoftij. 65)

هَيف :

باد گرم جنوب غربی

Hot south westerly wind

Syr. hupâ ܗܘܦܐ

زراعتی که بر آن باد گرم وسرد وزد واز میان برود

(Frayha. 190)

هَيك :

چنین ، از اینقرار

So, thus

Emp.Aram. hyk, HKYN

Palm. hyk

Heb. HYK הֵיךְ

Syr. HYK ܗܝܟ

(Hoftij. 65; Frayha. 191)

هَيكَلَ :

بزرگ وبلند بودن

To be big and tall

هَيكَل (ج : هَياكِل) :

بنای بلند ومعبد ومذبح ، مقرمجسمه، بزرگ وبلند .

Lofty building, temple, altar, statue, palace, huge, tall

B.Aram. heykal הֵיכַל

Aram. hikalâ הֵיכָלָא

Aram. hiklâ הֵיכְלָא

Heb. hikâl הֵיכָל

Palm. Hykl' 'HKL'

Emp.Aram. hykl'

Hatra. hklh

Ak. ekallu

Sum. e-gal

سرای بزرگ

Great house

(Gesenius. 228; 1090; Hoftij. 64; Dozy. 783)

وفاداری

Fidélité

رك : مهیمن

(Gesenius. 54; Hoftij. 64)

هَیول :

ذره ، خس

Mot, atom

Heb. hul הול

(Nakhla. 213)

هَیولیٰ ، هَیّولیٰ (ج : هَیُولَیات) :

ماده

Matter

Gr. yli υλη

هَیولانِیّ ، هَیُولِی

مادی ، مربوط به ماده

Material

Syr. hulonoyâ ܗܘܠܢܝܐ

(Nakhla. 271)

هامَ (هَیم) :

سرگشته شدن ، شیفته شدن

Rush about madly (in passion, love)

Heb. him היום

Heb. hum הום

زمزمه کردن ، نعره کشیدن

To murmur, roar, discomfit

(Gesenius. 223)

هَیمَن :

آمین گفتن ، ناظرو شاهد بودن

To say "Amen " to supervise.

Heb. himân (Pr.N.) הֵימָן

اَلمُهَیمِن :

از اسماء خدا ، شاهد وناظر بر ارزاق وآجال

The name of God, superintendent; overseer

Aram. mehimân מְהֵימָן

Syr. mhayman ܡܗܝܡܢ

Faithful باوفا

Emp.Aram.,Palm. mhymnʾ

Faithful

Emp.Aram. hymnwth

و

وَ :

و ، یا

And, or

Old.Ak. u

Emp.Aram. w ٦

Pun. w

(Hoftij. 69; Gelb. 1)

وَأَمَ :

موافق بودن ، با یکدیگر در آرامش زیستن

To agree, to live peacefully with

تَوْءَم :

همزاد ، جفت ، دوقلو

Twin

Heb. T'M תאם

To agree موافقت کردن

As. tu'âmu

Syr. toamâ ܬܐܘܡܐ

Twin توأم

(Gesenius. 1060)

وَأَلَ :

پناه جستن، طلب نجات کردن ، گریختن به جایی

To take refuge, to take shelter at, take refuge with, escape

Heb. yâal יָאַל

اظهار میل کردن ، خوشحال شدن، تصمیم به انجام کاری گرفتن ·

Show willingness, be pleased, determine, undertake to do anything

Sab. W'L

Heb. yoêl (N.Pr.) יוֹאֵל

A name of God

Gr. Ioel Ιωηλ

Phen. Y'LP'L

قوی الاراده

Strong-willed

وَأل ،مُوئِل ، مُوأَلة :

پناه ، ملجاء

Shelter, refuge

Syr. muyolâ ܡܘܝܠܐ

Syr. muylâ ܡܘܝܠܐ

(Gesenius. 222,383; Brun. 287)

وَاهٍ :

ای

O !

Syr. wâh ܘܐܗ

واهٍ

افسوس ، آوخ

Alas!

Syr. woy ܘܝ

(Jacob. 83; Frayha. 191)

وَبَلَ وَبلاً :

به شدت راندن (اسب) ، دنبال شکار ونخجیر راندن ، تند دنبال کردن ، سخت باران باریدن

Run vehemently (of horse), pursue the game, pursue sharply, pour down rain, violent rain

Heb. yâbal יָבַל

راندن ، چیزی را دستجمعی بردن

Conduct, bear along in procession

Zinj. YBL יבל

Aram. yabel יְבֵל

Syr. yibal ܝܒܠ

راندن ،راهنمایی کردن

Conduct, lead along,

As. abâlu

آوردن راندن

Bring, conduct

Old.Ak. wabalum

به این طرف آوردن

To carry hither, to bring

Aram. yâbel יָבֵל

Huz. YBLW + tan : burtan

بردن

(Gesenius. 384; Gelb. 13; Brun 200; Huz-Dict. 65)

وَتَخَ وَتخاً :

زدن با عصا وچماق

Beat with a club

مِيتَخَة :

چماق ، عصا

Club

Heb. YTH יתח

As. tartahu

(Gesenius. 450)

وَتَر :

زه کمان ، بند طنبور

Bow-string, lute-string

Heb. yeter יֶתֶר

طناب ، ریسمان

Cord

Aram. yatrâ יַתְרָא

قسمتی از روده

Part of the intestines

Targ. itârayâ יְתָרַיָא

ریسمان

Syr. yatrâ ܝܬܪܐ

ریسمان ، زه کمان

Cord, cord of arc

(Gesenius. 452; Brun. 220)

وَتَرَ :

یکتا وتنها ساختن ، عدد طاق بودن

Make single, make to be one

Aram. ytar יְתַר

Heb. yâtar יָתַר

Syr. itar ܝܬܪ

باقی ماندن

Remain over

Zinj. YTR

باقی ، مانده ، بقیه

Rest, remainder

As. atâru

باقی ماندن

remain over

(Gesenius. 451)

وَتَنَ یَتِن وُتُوناً :

ثابت ودائم پیوسته درجایی بودن

Be perpetual, neverfailing

واتِن :

ثابت ، دائم پایدار

A permanent thing

Heb.root.YTN יתן

Phen. 'TNM

(Gesenius. 450)

وَثَبَ :

برجستن ، جستن

To leap, jump

وَثَبَ :

بر بالش نشاندن

To sit on cushion

Heb. yâšab יָשַׁב

نشستن ، ماندن ، اقامت کردن

Sit, remain, dwell

Aram. yeteb יְתֵב

Syr. iteb ܝܬܒ

Phen. yšb

اقامت گزیدن

To dwell

Zinj. yšb

As. ašâbu

Bab. ašab

Mand. YTB

نشستن ، اقامت گزیدن

To sit, dwell

Huz. YTYBWN + tan : nišastan

[illegible] نشستن

(Gesenius. 442; Brun. 218; Macuch. 193; Huz-Dict. 71)

وَثواث :

مرد ضعیف وناتوان ، عنین

Weak, impotent man

وَثوَثة :

ناتوانی ، عنن

Weakness, impotence

Heb. yšš ישׁשׁ

(Gesenius. 450)

وَثَن (ج : اَوثان) :

بت

Idol

S.Arabian. waṯan

Eth. watn

(Jeffery. 826; Guidi. 31; Frankel. 273)

وَجَرَ :

ترسیدن

To fear, be afraid

Heb. yâgor יָגֹר

وَجر (ج : اَوجار) :

غار ، مغاره ، سرداب

Cavern, grotto

Nab. wgrʾ

(Gesenius. 388; Hoftij. 69)

وَجَنَ :

افکندن ، انداختن چیزی ، کوفتن چیزی بر چیز

To throw, to cast a thing, to beat.

Heb. YGN יגן

(Gesenius. 387)

وَجِیَ :

سائیده شدن کف پا وسم

Be abraded (of the foot) of horse, have pain in the hoof

Heb. yâgâh יָגָה .

رنج کشیدن

(Gesenius. 877)

وَجا :

دفع کردن ، رد کردن

To repel

Heb. yâgâh יָגָה

دور انداختن

Thrust away

Syr. awgi ܐܘܓܝ

بلند کردن ، برداشتن

To remote

(Gesenius. 887)

وَحَدَ :

تنها شدن ، تنها ساختن

Be unique

Be alone, make alone

Heb. yâḥad יָחַד

متحد شدن ، متحد بودن

Be united

N.Heb. yeḥad יְחַד

تنها ساختن ، یا تنها نمودن

Make or declare alone

Old.Aram. hwḥd rassembler

Aram. yaḥed יַחֵד

متحد کردن

Unite

Syr. šawḥed ܫܘܚܕ

تنها گذاشتن

Set alone

واحِد :

یکی

A single one

S.Arabian. wâhid

Mand. ahda, hda

وَحِید :

تنها ، یکتا

Sole, unique, lonely

Heb. yâhid יחיד

Aram. yhidâ יחידא

Aram. yâhid יחיד

Mand. yâhid

Syr. yihidoyâ ܝܚܝܕܝܐ

Syr. yihidâ ܝܚܝܕܐ

(Gesenius. 402; Macuch. 9,185;
Brun. 208; Guidi. 3; Hoftij. 106)

وَحَل :

گل نرم که ستور در آن ماند

Soft mud (damp sand)

Heb. Hol חול

زمین شنی

Sand-land, dunes

(Gesenius. 296)

وَحَمَ :

اشتهای فراوان داشتن ، ویار داشتن (در زمان آبستنی)

Longing, craving, special appetite or strange. Craving of woman for some food felt in pergnancy

Heb. yâham יחם

داغ وگرم شدن ، آبستن شدن

Be hot, conceive

Aram. yham יחם

داغ شدن، جنبیدن نیروی جنس حیوانات

Hot, usual of sexual impulse of animals

اَلوَحِیم :

روز گرم

A hot day

حُمَة :

Poison

Heb. hemâh חמה

گرمی ، خشم

Heat, rage

Aram. yahmâ יחמא

Poison زهر

Syr. hemtâ ܚܡܬܐ

گرمی ، خشم ، زهر

Heat, wrath, poison

As. imtu

زهر ، خیو (آب دهان) تف ، نفس

Poison, spittle, breath

(Gesenius. 404)

وَحیٰ ، اُوحیٰ :

اظهار عقیده کردن ، اشاره کردن ، القاء کردن

To suggest, to point out a thing to reveal

Aram. hwi חֲוִי

Aram. hawâh חֲוָה

گفتن ، شرح دادن

To say, state

Heb. hawâh חָוָה

Syr. hawi ܚܘܐ

Palm. mwh'

گفتن ، اظهار داشتن ، بیان کردن

Tell, declare

As. awâtu

Huz. HWYTWN + tan: dânestan

دانستن

To know

(Gesenius. 296; Jastrow; 338; Ebeling. 52; Huz-Dict. 74; Hoftij. 106)

وَدّ :

نام بتی به شکل آدمی که بنی کلب آنرا می پرستیدند

Wadd, name of an Idol, was worshippe by the Banu Kalb in the form of a man, and is said to have represente heaven

S.Arabian. wadd

(Hughes. 191; Guidi. 31)

وَدّ :

دوست داشتن ، مشتاق بودن

To love, to be fond of anyone

Syr. yaded ܝܕܕ

To love

Old.Aram. mwdwh

Ami دوست

(Jacob. 89; Hoftij. 144)

وَدَع :

سپردن ، گذاشتن

To deposit

Emp.Aram. wd‘y ודעי

مرتب ومنظم کردن

Aménager

(Hoftij. 70)

وَدی وَدیا :

جریان داشتن، روان بودن ، نزدیك شدن،

فرستادن ، هدایت کردن به

To flow, to draw near to, to lead to

اِستَودیٰ ب :

شناختن واعتراف به (حقی)

To acknowledge, or confess (a right)

Heb. yâdâh יָדָה

انداختن ، افکندن

To throw, cast

Aram. wadi וַדִּי

Aram. awodi אוֹדִי

Syr. awdi ܐܰܘܕܺܝ

Syr. estawdi ܐܶܣܬܰܘܕܺܝ

Mand. YDA

اِستَودیٰ :

اقرار کردن خستو شدن ، دانستن

To confess, to know

Eth. waddo

سپاسگزاردن ، اقرار کردن (شناختن)

Give thanks, confess (acknowledge)

Mand. manda

Gr. gnosis

Knowledge دانش

درآرامی غربی همزه تبدیل به عین شده است

Inwest-Aram. "a" changed to ع

Heb. yâda‘ יָדַע

Phen.Emp.Aram. yd‘

Aram. yâda‘ יְדַע

Syr. ida‘ ܝܺܕܰܥ

B.Aram. yda‘ יְדַע

Huz. YD‘Y + tan: dânestan

To know دانستن

Heb. madâ‘ מַדָּע

J.Aram. mad‘â מַדְּעָא

J.Aram. mande‘â מַנְדְּעָא

Syr. mad‘â ܡܰܕܥܳܐ

Mand. manda

Knowledge دانش

Mandaia مندائی غیر روحانی

Mandaean, layman

Gr. Gnostikos γνωστικός

(Gesenius. 392,1095; Jastrow.364; Macuch. 188,247; Huz-Dict. 191; Hoftij. 104)

وَذَع :

روان شدن آب

To flow (water)

Heb. yz יזע

(Gesenius. 402)

وَرّ :

افکندن ، انداختن

To shoot, throw.

Heb. yârâ יָרָא

Heb. yârâh יָרָה

Aram. yârâh יְרָק

(Gesenius. 432,434;Frankel. 192)

وَرِثَ :

میراث ومرده' ریگ بردن

Inherit

Moab.Old.Aram.Palm.Nab. yrš

Heb. YRŠ ירש

تملك یافتن ، ارث بردن

Take possession of, inherit

Aram. yerit יְרִית

Syr. iret ܝܪܬ

Syr. îret ܐܺܝܪܬ

Inherit

وارِث (ج : وَرَثة ، وُرّاث) :

وارث

Heir, survivor

Palm. wršt' yršt'

Nab,Emp-Aram. yrt

(Gesenius. 439; Brun. 216; Hoftij. 70,111)

وَرَّخ :

بر نوشته ای تاریخ گذاردن ، ثبت کردن چیزی

To put the date on (a writing)

to record a thing

Phen.Pun.Heb. yrh

Emp.Aram. yrh'

Nab.Palm.Hatra. yrh

Mois

ماه

رك : اَرَّخ

(Hoftij. 111)

وَرَدَ وُرودا :

آمدن ، رسیدن به ، فرود آمدن

مرتب ومنظم کردن

Aménager

(Hoftij. 70)

وَدیٰ وَدیاً :

جریان داشتن، روان بودن ، نزدیك شدن،

فرستادن ، هدایت کردن به

To flow, to draw near to, to lead to

اِستَودیٰ ب :

شناختن واعتراف به (حقی)

To acknowledge, or confess (a right)

Heb. yâdâh יָדָה

انداختن ، افکندن

To throw, cast

Aram. wadi וַדִי

Aram. awodi אוֹדִי

Syr. awdi ܐܰܘܕܺܝ

Syr. estawdi ܐܶܣܬܰܘܕܺܝ

Mand. YDA

اِستَودیٰ :

اقرار کردن خستو شدن ، دانستن

To confess, to know

Eth. waddo

سپاسگزاردن ، اقرار کردن (شناختن)

Give thanks, confess (acknowledge)

Mand. manda

Gr. gnosis

Knowledge دانش

درآرامی غربی همزه تبدیل به عین شده است

Inwest-Aram. "a" changed to ع

Heb. yâdaʿ יָדַע

Phen.Emp.Aram. ydʿ

Aram. yâdaʿ יְדַע

Syr. idaʿ ܝܺܕܰܥ

B.Aram. ydaʿ יְדַע

Huz. YDʿY + tan: dânestan

To know دانستن

Heb. madâʿ מַדָּע

J.Aram. madʿâ מַדְּעָא

J.Aram. mandeʿâ מַנְדְּעָא

Syr. madʿâ ܡܰܕܥܳܐ

Mand. manda

Knowledge دانش

Mandaia مندائی غیر روحانی

Mandaean, layman

Gr. Gnostikos γνωστικός

(Gesenius. 392,1095; Jastrow.364; Macuch. 188,247; Huz-Dict. 191; Hoftij. 104)

وَذَعَ :

روان شدن آب

To flow (water)

Heb. yz יזע

(Gesenius. 402)

وَرَّ :

افکندن ، انداختن

To shoot, throw.

Heb. yârâ יָרָא

Heb. yârâh יָרָה

Aram. yârâh יְרָק

(Gesenius. 432,434;Frankel. 192)

وَرِثَ :

میراث ومرده ریگ بردن

Inherit

Moab.Old.Aram.Palm.Nab. yrš

Heb. YRŠ ירש

تملك یافتن ، ارث بردن

Take possession of, inherit

Aram. yerit יְרִית

Syr. iret ܐܪܬ

Syr. îret ܐܺܪܬ

Inherit

وارث (ج : وَرَثة ، وُرّاث) :

وارث

Heir, survivor

Palm. wršt' yršt'

Nab,Emp-Aram. yrt

(Gesenius. 439; Brun. 216; Hoftij. 70,111)

وَرَّخَ :

بر نوشته ای تاریخ گذاردن ، ثبت کردن چیزی

To put the date on (a writing)

to record a thing

Phen.Pun.Heb. yrh

Emp.Aram. yrh'

Nab.Palm.Hatra. yrh

Mois ماه

رك : ارّخ

(Hoftij. 111)

وَرَدَ وُرُوداً :

آمدن ، رسیدن به،فرود آمدن

Come to arrive at, descend

Heb. yârad יָרַד

آمدن ، پائین رفتن ، فرود آمدن

Come, go down, descend

Phen,Pun,Moab. yrd

Descendre پائین آمدن

Sab. yrd , hwrd

(Gesenius. 432; Hoftij. 111)

ورد :

چاه ، برکه آب

Well, pool, pond

Syr. yaridâ ܝܪܝܕܐ

(Jacob. 90)

وَرد ، وَرَدَة (ج : وُرُود) : (Pers)

گل (سرخ) شکوفه

Rose, blossom

Ak. wurtinnu

Aram. wardâ וַרְדָא

Syr. waredâ ܘܪܕܐ

Syr. awred ܐܘܪܕ

Mand. uarda

Mishn. wered וֶרֶד

Pahl. vartâ

Avest. vareda

Armenian. vard

Manichaean. w'r

Huz. WRT': gul گل

Flower, rose

(Jeffery. 287; Macuch. 155; Brun. 118; Jastrow. 375; Barth. 1368; Huz.Dict. 38)

وَرس :

زعفران هندی

Crocus, safran d'inde

Syr. waršâ ܘܪܫܐ

(Dozy,2,804; Brun. 118)

وَرشان :

کبوتر وحشی

Wild dove

Syr. warsonâ ܘܪܫܢܐ

(Brun. 118; Frankel. 118)

وَرَّطَ :

در ورطه وپرتگاه ووحلی افتادن ، به مشکلی دچار شدن

To hurl down into an abyss, to hide amongst in a difficult case.

Heb. yâraṭ יָרַט

پرت شدن ، پرت کردن

Be precipitate, precipitate

(Gesenius. 437)

وَرِعَ وَرَعاً ، وُرُوعاً :

پرهیزکار وپارسا وناتوان وترسو بودن

To be pious, to abstain, to be timid, to be weak, to be faint-hearted

Heb. yâraʿ יָרַע

لرزیدن ، لرزش

quiver

Heb. yeraʿ יְרַע

disheartened دلسرد

وَرَعَ :

ترس ، پارسایی

Pious, fear

(Gesenius. 438; Frankel. 192)

وَرَقَ :

ظاهر ونمودار شدن برگ درختان

Put forth leaves

وَرُقَة :

رنگ خاکستری

Ash-colour

Heb.root. YRQ ירק

Heb. oriq אוֹרִיק

سبز شدن

Grow green

Syr. ireq ܝܪܩ

رنگ پریده بودن

Be pale

Old.Ak. arugum

Green سبز

As. arâḳu

رنگ از صورت کسی پریدن

Grow pale (of face)

Heb. yereq יֶרֶק

سبز ، سرسبزی

Green, greeness

وَرَق ، وِرق ، وَرِق (ج : أوراق) :

برگ، سکه سمین ، نقره

Leaf, coined silver, silver

Old.Aram. yrq

Aram. yarqâ יַרְקָא

Syr. yarqâ ܝܰܪܩܳܐ

Mand. iarqa

Ak. warâqu

سبزه ، سبزی ، چیز سبز

Passim herbs, green vegetables,

green stuff

Sab. wrq طلا

Gold

وَرَقَة :

برگ درخت ، برگ کاغذ

Tree-leaf, sheet of paper

Syr. warqâ ܘܪܩܐ

يَرَقان :

بیماری زردی

رك : یرقان

(Gesenius. 438; Macuch. 187;

Brun. 118; Gelb. 60)

وَرك ، وَرِك ، وِرك (ج : أوراك) :

به سوی ران ، بالای ران

Hiphone, haunch

Heb. yârek יָרֵךְ

ران ، کمر ، پهلو

Thigh, loin, side, base

Aram. yarkâ

Zinj. YRK

As. arku

پشت ، عقب ، دنبال

Back, rear, hereafter

(Gesenius. 437)

وَرَل (ج : وِرلان ، أورال) :

نوعی از سوسمار وبزمجه دراز

Large venomous lizard

Syr. waral ܘܪܠ

Syr. yarlâ ܝܪܠܐ

(Brun. 118,216)

وَرِمَ :

باد کردن

Syr. rom ܪܘܡ

(Nakhla. 209)

وَرِهَ :

احمق وگول بودن

Be stupefied

Heb. yarah יָרָה

(Gesenius. 436)

وَروار (ج : وَراوير) :

نام مرغی است

Sirène

Syr. warwarâ

(Nakhla. 209; Frankel. 118; Dozy, 2,806)

وَرِیَ :

روشن شدن وبیرون جستن آتش

To be kindled (fire)

Syr. šawri

اِستَورِیَ :

بیرون آوردن آتش ، آتش زدن

To produce fire

Syr. eštawri

(Lane. 3052; Brun. 665)

وَرِید (ج : أَورِدَة) :

رگی که خون را به قلب باز میگرداند

Jugular vein

Syr. waridâ

(Jacob. 83)

وَزّ ، اِوَزّ :

مرغابی ، ماغ، اردك

Duck, goose

Syr. wazâ

Syr. wozâ

Syr. wazi (Pl.)

Syr. waztâ (Fem.)

(Brun. 117)

وَزَبَ ، وُزُوب :

روان شدن (آب)

To flow (water)

Syr. šawzeb

(Brun. 662)

وَزَرَ :

باری (گران) برداشتن

Bear a burden, to bear, to carry a burden

وَزِرَ :

بزه مندو گناه کار شدن

Be guilty

Heb.root. WZR וזר

وازِر :

گناهکار

Criminal, guilty

Heb. wâzâr וָזָר

(Gesenius. 255)

وَزیر : (Pers)

وزیر ، دستور ، مشاور

A Minister, Counsellor

Syr. vazirâ ܘܙܝܪܐ

Pahl. vičir

Avest. vičira

Pers. gazir گزیر

Armenian. vičir

(Jeffery. 288; Borhan. 2279)

وَزَنَ يَزِنُ :

وزن کردن ، سنجیدن ، اندازه گرفتن

To weigh, to test

Heb.root. YZN יזן

Heb. âzan אָזַן

Aram. wezn וְאזן

رك : میزان

(Gesenius. 24,402)

وازی :

مخالف وضد چیزی بودن

To be opposite to, to match anything

Syr. awzi ܐܘܙܝ

Aram. ŠWZY'

باپاشنه پازدن

Calcitravit

(Driver. 64)

وَسَدَ :

تکیه دادن ، پشتی دادن ، بالش زیر سر نهادن .

To rely upon one thing, to place (a pillow beneath the head)

وِسادَة ، وُسادَة ، وِساد :

بالش، مخده

Pillow, head-rest

Aram. esâdâ אִסָדָא

Syr. esodâ ܐܣܘܕܐ

Mand. sada

Pillow بالش

Heb. yâsad יָסַד

تأسیس کردن ، ثابت وپا برجا کردن

To establish, found, fix

Aram. yesad יְסַד

Heb. yâsad יָסַד

To fix, found

Heb. yesud יְסֻד

Heb. yesod יְסוֹד

اساس، بنیان

Foundation, base

(Gesenius. 413)

وَسَطَ :

میانجی گری کردن بین دو تن یا بیشتر، درمیان ووسط نشستن.

Penetrate into the middle of, to be seated in the middle

Heb. yâšaṭ יָשַׁט.

کشیدن . توسعه دادن ، درازکردن (دست)

Extend, hold out

Aram. osiṭ אוֹשִׁיט

Syr. awšeṭ ܐܰܘܫܶܛ

As. aštu

ممتد ، نیرومند

Extended, mighty

(Gesenius. 445)

وَسِعَ ، يَسِعُ سَعَةً :

پهن وگسترده بودن

To be broad, ample, wide, be capacious

Heb. yâsa

سَعَة

گشایش، وتوانگری

Ampleness of life

Heb. šuʿa שׁוּעַ

(Gesenius. 447)

وُسفُور (Pers)

شاهزاده

Prince

Hus. BR + BYT' : vispûr

ویسپور ، شاهزاده ، رهبر

Prince, leader

Pers. vispur ویسپور

Pahl. vâspuhr

Pahl. vaspuharkân (Pl.)

اَهلُ البُیوتات ، شاهزادگان

(Huz-Dict. 111)

وَسَق :

بارشتر

Camel's load

Syr. wasqâ ܘܰܣܩܳܐ

(Brun. 117; Frankel. 203)

وَسِنَ :

خواب سنگین کردن ، عمیقانه خفتن ، چرت زدن

To sleep deeply, to slumber

Heb. yâšen יָשֵׁן

To sleep — خفتن

وَسُنَ :

Be sleepy — خفته

Syr. isen

سِنَة :

خواب ، چرت

Sleep, slumber

Heb. šenât שְׁנָת

Heb. šenâh שֵׁנָה

Syr. šentâ

As. šittu

Sleep — خواب

As. šuttu, šunatu

To dream — خواب دیدن

(Gesenius. 445; Brun. 217)

وِشب (ج : أَوشاب) :

جمعیت ، ازدحام

Mob

Phen. yšbt, yšb

Pun. yšb, sibithym

Moab. yšb, ʾšb

Heb. ywšb

Old.Aram. šbw, hwšbny

Emp.Aram. ytb, ttb

Palm. ytb

نشستن ، ساکن شدن گروهی

S'asseoir, demeurer, habiter (d'un peuple)

رك : وثب

(Hoftij. 112)

وَصَبَ وُصُوباً :

استوار وپای برجای بودن

Be constant, firm

Heb. yâṣab יָצַב

به حال خود گذاردن ، کس وچیزی را برپای داشتن

Set or station oneself, take one's stand

(Gesenius. 426)

وِصر ، وَصَرَة ، وَصِيرَة ، (ج : أَواصِر) :

قرارداد وپیمان مکتوب

Registered agreement, covenant

Heb. yâṣar יָצַר

شکل ، رسم

Form, fashion

Aram. yeṣer יְצַר

Syr. yasrâ ܝܨܪܐ

As. êṣêru شکل

Pun. yṣr potier کوزه گر

(Gesenius. 427; Hoftij. 110)

وَصَر :

انبار ، گنج ، فکر ، اندیشه

Store, treasure, thought, mind

Aram. oṣrâ אוֹצְרָא

Syr. awsrâ ܐܘܨܪܐ

Heb. aoṣâr אוֹצָר

Mand. ʿuṣra

Ak. maṣṣartu, niṣirtu, iṣru

Store-house انبار خانه

(Macuch. 345)

وَصَلَ :

To join پیوستن

Heb.root. ʾṣl אצל

وصل

Heb. eṣel אֵצֶל

پیوستگی وربط ونزدیکی

Conjunction, proximity

Syr. yaṣilâ ܝܨܝܠܐ

(Gesenius. 69; Brun. 213)

وَصِئَ وَصأَ :

شوخگن وچرکین شدن

To be defiled, be polluted

Heb.root. SWʾ צוא

Syr. ṣi ܨܐܝ

Aram. Ṣʾ Y צאי

Syr. ṣiy ܨܐܝ

Heb. ṣeâh צֵאָה

Mand. ṢAA

چرك وچرکین شدن

To be foul

As. ṣiʾ

خراب وویران کردن

Destroy, ruin

N.Heb. ṣoâh צוֹאָה

Aram. ṣâtâ צָאתָא

Heb. ṣeâh צֵאָה

Syr. ṣotâ ܨܘܬܐ

وَضَاءَ :

بغایت پاکیزه ونظیف شدن
To become fair , to surpass in fairness

وَضُوءَ وُضُوءاً ، وَضَاءَةً :

نظیف وپاك شدن
To be clean, neat, fair
Heb. yâṣâ יָצָא
رفتن وبیرون آمدن
Go come out
Aram. yeʿâ יְעָא
As. âṣû
بیرون رفتن ، جلو ، پیش
Go out, forth
Syr. iʿâ
Phen. yṣʾ
بیرون قدم زدن
March out
Phen. HMWṢʾ
چشمه آب
The source (of water)
Sab. yṣʾ
بیرون رفتن
Go out
(Gesenius. 422)

كثافت ، چرك ، پلیدی
Filth
(Gesenius. 844; Macuch. 385)

وَصَى :

پیوستن ، متصل ساختن ، برعهده گرفتن ، امر وفرمان دادن .
To be contiguous, ajoined to, combine, enjoin, charge,command
Heb. ṣawâh צָוָה
برعهده کسی گذاشتن ، برعهده گرفتن ، امروز فرمان دادن .
Lay charge (upon), give charge, command, order
Syr. ṣwâ ܨܘܳܐ
توده کردن سنگ
Heap up stones
Syr. ṣwoyâ ܨܘܳܝܳܐ
سنگ توده شده
Stone-heap
صُوَّة
سنگ راهنما
Guide-stone

وَصِيَّة :

Injunction, command — وصیت
(Gesenius. 845)

وَضَعَ :

نهادن ، گذاردن ، کارگذاشتن

Put or lay down

Heb. yâṣaʿ יָצַע

گذاشتن ، کارگذاشتن ، گستردن

Lay, spread

Aram. yeṣaʿ יְצַע

شرح وتوضیح دادن

Expound, ʻauslegen

(Gesenius. 426)

وَظَفَ :

ازکسی تبعیت کردن

To follow anyone

Syr. iṣep ܙܦ

Syr. iṣep ܐܙܦ

به سختی حرکت کردن

Violently moved

(Brun. 213)

وَعَدَ يَعِدُ وَعداً :

وعده ونوید دادن ، تهدید کردن، تعین کردن

Promise, threaten, predict,

appoint at time or place

Heb. yâʿad יָעַד

Appoint تعین کردن

Syr. waʿed ܘܥܕ

Syr. awʿed ܐܘܥܕ

To promise, threaten

As. âdu

Decide تصمیم گرفتن

مَوعِد (ج : مَواعِد) :

زمان یا جای وعده ، وعده گاه

Time or place of a promise

مِیعاد (ج : مَواعِید) :

زمان وعده ، تعین ، محل ملاقات

Time of promise, appointment,

meeting-place

Syr. waʿdâ ܘܥܕܐ

Syr. maʿdâ ܡܥܕܐ

Bit waʿdâ ܒܝܬ ܘܥܕܐ

Targ. môʿedâ מוֹעֲדָא

Palm. MWʿd

Rendez-vous میعاد

Huz. MʼWʿD : nivêd

نوید ۳۶ ۆ : اا دو

تخصیص، وقف

Consecration, devotion

(Gesenius. 416; Brun. 117; Huz-Dict. 146)

وَعَرَ يَعِرُ وَعراً :

کوهستانی وناهموار وتپه وماهور ودشوار بودن

Be rugged (of mountain), be difficult

Heb. y‘r יער

(Gesenius.420)

وَعَزَ يَعِزُ وَعزاً :

اشاره کردن ، علامت دادن ، پیشنهاد کردن

سفارش دادن

To give a nod or sign, suggest, to recommend

Heb. yâ‘az יָעַז

(Gesenius. 418)

وَعَظَ يَعِظُ وَعظاً :

پند واندرز دادن ، برحذر داشتن ، آگاه کردن

To exhort, to warm, to preach, advice

Heb. yâ‘aṣ יָעַץ

اندرز دادن

Advice, counsel

(Gesenius. 419)

وَعَلَ يَعِلُ وَعلاً :

به قله رسیدن ، بالا رفتن از کوه

To overtop, to climb (a mountain)

Heb. y‘l יעל

Ascend صعود کردن

وَعِل ، وُعِل ، وَعِلَة :

بزکوهی

Mountain goat

As. ya’ilu

N.Heb. ye‘aylâ יַעֲיְלָא

Syr. ya‘lâ ܝܥܠܐ

(Gesenius. 418; Brun. 212)

وَعَى يَعِى وَعياً :

گرد آوردن ، فراهم آوردن

Collect, gather

Heb. yâ‘âh יָעָה

همه را با هم جاروب کردن ویك جا جمع کردن

Sweep together

وِعاء ، وُعاء (ج : أَوعِيَة) :

ظرف ، آوند

Vessel

Heb. yâ‘âh יָעָה

Vessel

Heb. yâ' יָע

خاك انداز

Targ. yâ'i יָעֵי

Shovel

Heb. hayâ'im (Pl.) הַיָּעִם

ظروف وافزار ها یی برای تطهیر مذبح

Utensils for cleaning altar

(Gesenius. 418, 1124)

وَغَفَ يَغِفُ وَغفاً :

دويدن ، خسته وسست شدن

To run and show weariness, to be weakened

Heb. yâ'ep יָעֵף

خسته وبيهوش شدن

Be weary, faint

(Gesenius. 419)

وَفَدَ وِفادَةً :

رسيدن فرستاده ورسول وسفير

To come, to arrive, come as ambassador

وَفَّدَ :

فرستادن رسول

To send an envoy, to delegate

Heb. âpad אָפַד

به كمر بستن شمشير

Gird on

Heb. Epod אֵפוֹד

Heb. epod אֵפֹד

جامه كاهنان

Ephod

Syr. pedtâ ܦܶܕܬܳܐ

As. pid, pittu

(Gesenius. 65)

وفع ، وفعة ، رك : وقع

وَفَى يَفِي وَفاءً :

انجام دادن وعده ، وفا كردن ، ادا كردن

To fulfil a promise, to pay, perform

Heb. yâpâh יָפָה

خوب وزيبا بودن

Be fair, beautiful

Syr. awpi ܐܰܘܦܺܝ

Syr. ipâ ܐܺܦܳܐ

بس بودن ، تمام بودن

Is suffice, finish

Syr. pi ܦܺܐ

Beautiful, fit

S.Arabian. wafây

صلح ، فراوانی

Peace, abundance

(Gesenius. 421; Guidi. 31; Brun. 213)

وَقَبَ يَقِبُ وَقباً :

فرو رفتن ، داخل شدن در چیزی

Be sunk, depressed

وَقب :

سوراخ ، مغاك

Hollow, cavity

Heb.root. QB קב

(Gesenius. 428)

وَقَدَ يَقِدُ وَقداً :

سوختن ، مشتعل شدن ، بر افروختن

Burn, be kindled

Heb. yâqad יָקַד

Old.Aram.Emp.Aram. yqd

Aram. yeqad יְקַד

Syr. iqed ܝܩܶܕ

وَقود :

فروزینه ، آتشگیرانه

Burnt-offerings

Syr. yaqdonâ ܝܩܕܘܢܐ

مُوقِدَة (ج : مَواقِد) :

کوره ، بخاری

Furnace, stove

Syr. mawqdâ ܡܘܩܕܐ

(Gesenius. 428; Brun. 214; Hoftij. 110)

وَقَرَ يَقِرُ وَقراً ووَقاراً :

سنگین وارزشمند وبا وقار وباشرافت بودن

Be heavy, precious, be dignified

Heb. yâqar יָקַר

Emp.Aram.Palm. yqr

با ارزش وقیمتی بودن

Be precious, prized

Aram. yeqar יְקַר

Syr. iqar ܝܩܰܪ

Aram. yaqir יַקִּיר

با شرافت

Honour

As. Akâru

Ak. waqâru

Old.Ak. ʾQR

Mand. YQR

شرافتمند ومحترم وارزشمند

Honour, respected, dear

Aram. yaqqirâ יַקִּירָא

Precious قیمتی

Huz. YGR' : garân دیگر : گران

Dear گران ، قیمتی

(Gesenius. 429; Gelb. 58; Jastrow. 591; Macuch. 193; Huz-Dict. 48; Hoftij. 110)

وَقَعَ يَقَعُ وُقوعاً :

افتادن ، اتفاق افتادن

To fall, fall down, fall upon, befall, happen

Heb. yâqa' יָקַע

جا بجا کردن ، مختل شدن ، منتقل شدن

Dislocated, alienated

(Gesenius. 429)

وَفع ، أوفاع :

بنا ومکان بلند ومرتفع ، ابر بارانی

Lofty building, cloud foreboding rain (cloud)

وَفعَة ، وَفيعَة ، وِفاع :

لته که به آن آتش گیرند ، سربند شیشه ، در شیشه

Cork, stopper

Heb. yâpa' יָפַע

به بیرون درخشیدن ، از خارج پرتو افکندن ، باعث درخشش شدن

Trag. ypa' יפע

Cause to shine

As. šûpu

رك : يفع

(Gesenius. 422)

وَقَفَ يَقِفُ وَقفاً ، وُقوفاً :

برپا ایستادن ، ایستادن ، توقف کردن

To stand up, to stand still, to stop

وَقَفَ :

نذر کردن

Consacrer

Nab. wqp

(Hoftij. 70)

وَقى يَقِي وِقايَة :

نگاهداشتن ، پرهیزکاری وملازم تکالیف دینی خود بودن

Preserve, be pious careful of one's religious duties

Heb. yqh יקה

(Gesenius. 429)

وِكاف ، اِكاف (ج : وُكُف) :

پالان

Pack-saddle for asses

Syr. ukpâ ܐܽܘܟܦܐ

Aram. ukâpâ אוּכָּפָא

Aram. ukbâ אוּכָּף

(Jastrow. 25; Frankel. 105-106)

وَكَلَ يَكِلُ وَكلاً :

سپردن وواگذاردن کاری به کسی

To intrust anyone with (an affair)

Syr. tkal ܬܟܰܠ

اِتَّكَلَ علیٰ :

اعتماد کردن بر

To trust in, to rely upon

Emp.Aram. Ykl, Twkl

Nab. ykl

Syr. netkal ܢܶܬܟܰܠ

تُکل :

از دست دادن فرزند یا والدین

Bereavment, loss of children or parents

Syr. tkolâ ܬܟܠܐ

(Brun. 710; Hoftij. 106)

وَلَدَ یَلِدُ وِلاداً ، وِلادَةً :

زائیدن ، بوجود آوردن ، پدید آوردن ، تولید کردن

To bear, bring forth, to give birth to (a child)

Heb. yâlad יָלַד

Phen,Emp.Aram. YLD

Nab. ytyld

Aram. yelid יְלִיד

Aram. yelid יְלֵיד

As. alâdu

وَلَد (ج : وُلد ، وَلد ، اَولاد) :

پسر ، فرزند

Child, son

Heb. yâlâd יָלָד

Heb. yeled יֶלֶד

فرزند ، پسر ، جوان

Child, son, boy, youth

Syr. iled ܝܠܶܕ

Syr. yaldâ ܝܰܠܕܳܐ

Aram. yaldâ יַלְדָּא

Pun,Nab. YLD

Mand. ialda

Palm. wld'

Old.Ak. walâdum

Children بچه ها

Huz. YLYDWN + tan: zâtan
زادن

To bear

(Gesenius. 408-409; Brun. 116; Macuch. 186; Gelb. 38; Huz-Dict. 127; Hoftij. 107)

وَلَفَ يَلِفُ وَلفاً :

To come together in a file

Heb. YLP ילף

Heb. YLPT ילפת

افزایش، نمو طبیعی

Accretion

(Gesenius. 410)

وَلَقَ يَلِقُ وَلقاً :

شتاب کردن ، تند رفتن

Hasten, to walk quickly

Heb.root. YLQ ילק

Heb. yeleq יֶלֶק

نوعی از ملخ

A kind of locust

(Gesenius. 410)

وَلوَل :

شیون وفغان کردن (زن) آوای دد وگرگ

To wail, to shriek (woman), to howl (wolf)

Syr. ilel ܝܠܶܠ

وَلوَلة :

شیون وفغان

Wailing, cries of pain

Syr. walwel ܘܰܠܘܶܠ

Syr. walwaltâ ܘܰܠܘܰܠܬܳܐ

(Brun. 117,209; Jacob. 83)

وَلِهَ يَلِهُ وَلهاً :

غمگین بودن ، محزون وافسرده بودن

To be sad, to be depressed by grief

Old.Aram. yllh

Aram. ylâlâh יְלָלָה

سوگواری ، رثا ، عزا ، شیون

Lamentation, howling

(Jastrow. 579; Hoftij. 107)

وَلِيَ ، وَلِىَ يَلِى وَلياً :

نزدیك بودن وهمراه بودن با چیزی

To be near or adjacent, contiguous to anyone or a thing immediately

Heb. lâvâh לָוָה

پیوستن ، پیوسته بودن

Joint, be joined

N.Heb. levâh לְוָה

Aram. lavi לְוִי

Syr. lwâ ܠܘܐ

همراهی

accompany

(Gesenius. 530)

وَنَى يَنى وَنياً :

سست وناتوان بودن

To be weak, remiss

Heb. yânâh יָנָה

موقوف کردن ، فرونشاندن ، ظلم وبدرفتاری کردن

Suppress, oppress, maltreat

N.Heb. yânâh יָנָה

زخم زبان زدن

Vex with words

Aram. oni אוֹנִי

Heb. honâh הוֹנָה

بدرفتاری

Maltreat

Old.Aram. yhwnnh

رنج کشیده ستم دیده

Opprimé

(Gesenius. 13; Hoftij. 109)

وَهَبَ يَهِبُ وَهباً :

دادن بخشیدن

To give, to bestow

Heb. yâhab יָהַב

To give دادن

Old.Aram. thb

Aram. yehab יְהַב

Syr. yahab ܝܗܒ

Syr. ihab ܝܗܒ

Sab. WHB

Nab.Palm. yhb

Mand. YHB

Huz. YHBWN + tan : dâtan

دادن

(Gesenius. 396; Brun. 205; Macuch. 189; Huz-Dict. 55; Hoftij. 105)

وَهَرَ يَهِرُ وَهَراً :

خود را در کاری دشوار انداختن که خلاصی از آن مشکل است ، ترساندن کسی

To throw onself into an inextricable difficulty, to frighten anyone

Heb.root. YHR יהר

N.Heb. wâhar וָהַר

خود را متکبر ومغرور نشان دادن

Show oneself haughty

Aram. yehar יְהַר

(Gesenius. 397)

وَهَصَ يَهِصُ :

چیز سستی را شکستن ، پایمال وخرد کردن بزور افکندن

To break a thing soft, to tread a thing heavily under foot, to throw down

وَهصَة :

زمین سست

Tract of depressed land

Heb.root. YHṢ יהץ

(Gesenius. 397)

وَهَلَ :

به اشتباه وخطا افتادن ، مرتکب خطا شدن

To commit error, to commit a mistake in

Heb.root. THL תהל

Heb. tâhâlâh תָּהֳלָה

اشتباه ، خطا ، غلط

Error

Eth. tahala

(Gesenius. 1062)

وَهَمَ يَهِمُ وَهماً :

تصور کردن ، انگاشتن ، پنداشتن خیالات وهم آمیز کردن .

To imagine, to fancy a thing, to occur to the mind (thought)

Syr. wahm ܘܗܡ

(Brun. 116)

وَیل ، وَیلاً ، وَیلاه :

وای

وای ، بدا

Woe to him

Syr. woyleh ܘܝܠܗ

(Jacob. 83)

وین :

انگور سیاه

Black grapes

Heb. yayen יַיִן

شراب ، می

Wine

Sab. WYN

تاکستان

Vineyard

As. inu

Gr. oinos οἶνος

(Gesenius. 400; Nakhla. 271)

ی

يَأْجُوج ومَأْجُوج :

ياجوج ماجوج

Gog and Magog

Heb. Gog, Mâgog גּוֹג. מָגוֹג

As. Gâgu

نام رئيس‌يك قبيله‌ٔ كوهستانى در شمال آشور

Gâgu, chief of a mountain tribe North of Assyria

Heb. Mâgog מָגוֹג

نام سرزمين يأجوج ما بين كاپادوكيه و ماد شمال شرق يا جنوب شرق ارمنستان

Land of Gog, the mountainous region between Cappadocia and Media(N. and E. Armenia, or S. E. Armenia)

Syr. Gog, magog ܓܘܓ ܘܡܓܘܓ

در قصه سريانى اسكندر

In the Syriac Alexander legend

Mand. Hag and Mag

نام ديوهاى مندائى

The Mandaean demons

Mand. Mazuz مأجوج

(Geffery. 288; Gesenius. 155,156; Costaz. 405,411; Macuch. 241)

يَئِسَ :

نا اميد شدن

To despair

Heb. yâaš יָאַשׁ

Despair

Aram. yâeš יְאֵשׁ

نا اميد ساختن

Make despair

(Gesenius. 384)

يارَجَة اَيارَجَة إيارَجَة :

معرب اياره مسهلى است از تركيب بعضى از ادويه

ملیّن (برهان)

Laxative, electuary

Syr. irâ ܐܝܪܐ

Gr. iera ἱερά

(Addi. 160)

یاسَمین :

گل یاسمن

Jessamine, jasmin

Syr. yasmâ ܝܣܡܐ

Syr. yasmin ܝܣܡܝܢ

Gr. iasame ἰάσμη

(Addi. 160; Dozy,2.855; Brun. 212)

یاقُوت :

یاقوت ، از احجار کریمه

Ruby

Aram. yâqinṭin יָקִינְטִין

Aram. yâqintin יָקִינְתִין

Aram. yaqinṭinon יָקִינְטִינוֹן

Syr. yaqundâ ܝܩܘܢܕܐ

Syr. yaquntâ ܝܩܘܢܬܐ

Mand. iaqut, iaquta

Eth. yâkent

Pers. yâkand یاکند

Gr. yakindos ὑάκινδος

Gr. yakinthos ὑάκινθος

Gr. hyakinthos

Lat. hyacinthus

(Jeffery. 289; Jastrow. 591; Brun. 214; Frankel. 61; Macuch. 187)

یَبرُوح (ح : یَبارِیح) :

لفاح ، تفاح الجن، شابیزك مردم گیاه ، با با آدم

Root of mandrake

Syr. yabruḥâ ܝܒܪܘܚܐ

Composed of:

Yaheb + ruḥâ ܝܗܒ ܪܘܚܐ

بخشنده روح ، جانبخش

Life-bestowing

(Brun. 201; Dozy,2.856; Borhan. 2425)

یَبرُود : (N.Pr.)

شهری در سوریه

Yabrud

Syr. yabrud ܝܒܪܘܕ

(Brun. 742)

یَبیس :

خشك شدن

To dry, to desiccate a thing

S.Arabian. yabś

Syr. ibeš ܐܶܒܶܫ

يابس

خشك

Aridus

Syr. yabišâ ܝܰܒܺܝܫܳܐ

Syr. yabištâ (Fem.) ܝܰܒܺܝܫܬܳܐ

Aram. yabišâ ܝܰܒܺܝܫܳܐ · יַבִּישָׁא

Mand. iabuša, iabiša

Séches خشك

Palm. ybš

L'arid لم يزرع

(Brun. 202; Macuch. 184; Guidi 32; Hoftij. 103)

يَتَمَ، يَتِمَ:

تنها ويتيم شدن

To be alone, to become an orphan

Heb.root. YTM יתם

Aram. yetâm יְתָם

Syr. item ܝܬܶܡ

يَتِيم:

بى پدر

Orphan, fatherless

Heb. yâtom יָתוֹם

Aram. yâtmâ יָתְמָא

Syr. yatmâ ܝܰܬܡܳܐ

Syr. yatmtâ (Fem.) ܝܰܬܡܬܳܐ

Heb. yâtom יָתוֹם

Mand. iatim(a)

Phen. ytm

(Hoftij. 113; Brun. 219; Macuch. 187; Brun. 219, Gesenius. 450)

يَتُوع، يَتُّوع:

هرگياهى كه شيرابه دارد

Euphorbia, tithymal (Plant)

Syr. yattuʿâ ܝܰܬܘܥܳܐ

(Jacob. 90)

يَحْمُور:

خر وحشى

Onager

Syr. yaḥmurâ ܝܰܚܡܘܪܳܐ

(Nakhla. 210)

يَحيى:

یحیی معمدان ، یوحنا

John the Baptist, Joannes

Mand. iahia, iuhana

Syr. yuhanon ܝܘܚܢܢ

شایدهمین کلمه یوحنای سریانی است که درعربی به جهت بد خوانی تبدیل به یحیی شده باشد .

As more subtle theory is that it is a misreading for يُحَنَّى which would be derived from the " Yuhanon "

(Jeffery. 290; Brun. 743;Macuch. 185)

يَد (ج: أَيدٍ ، أَيادٍ) :

دست ، بازو

Hand, arm

Heb. yâd יָד

N.Heb. id

Aram. ydâ יְדָא

Syr. yad ܝܰܕ

Syr. idâ ܐܺܝܕܳܐ

Syr. id ܐܺܝܕ

Zinj. YD

Old.Can. ba-di-ù

Old-Aram,Phen,Nab. YD

Palm. ydwh

Pun. iadem

Eth. id

Huz. YDH : dast ܝܕܗ : ܕܣܬ

Hand دست

Ak. îdu

دست درازی

Hand, strength

(Gesenius. 388; Hoftij. 103; Brun. 203; Huz-Dict. 49)

يَراعَة :

کرم شبتاب

Ver-luisant

Syr. yariʿâ ܝܰܪܺܝܥܳܐ

(Brun. 216)

يَربُوز :

گیاهی است که از آن مادهٔ قرمز رنگی برای تلوین شرابهای کم رنگ بدست آورند ، بقلهٔ یمانیه، جربوز

Strawberry-blite, blitum virgatum

Aram. yârbuz יָרְבּוּז

Aram. yarbuzâ יַרְבּוּזָא

Aram. yarbuzâh יַרְבּוּזָה
(Jastrow. 593)

يَرْبُوع (ج : يَرابِيع) :

موش دو پا (از این رو که دو پای پیشین او از پاهای پسین کوتاهترات)

Jerboa
Syr. yarbuʿâ ܝܰܪܒܽܘܥܳܐ
(Brun. 216)

يَرَقان ، يُرقان :

بیماری زردی

Jaundice, smut, yellowness
Aram. yarqânâ יַרְקָנָא
Syr. yarqonâ ܝܰܪܩܳܢܳܐ
Mand. iarqana
(Macuch. 187; Brun. 216)

يَرْمُوك : (N.Pr.)

جائی در شام

Hieromax, Yarmouk
Syr. yarmukâ ܝܰܪܡܽܘܟܳܐ
(Brun. 744; Costaz. 410)

يَزْدَجَرْد : (N.Pr.)

یزدگرد (از پادشاهان ساسانی)

Isdegerdes
Syr. yazdgerd ܝܰܙܕܓܶܪܕ
Pahl. yazdkart
Avest. yazatôkereta
(Brun. 744; Borhan. 2432)

يَسَرَ يَيْسِرُ يَسْراً :

نرم وآسان ومطیع بودن

To be gentle, easy, tractable
Heb. yâšar יָשַׁר

صاف وراست بودن

Be smooth, straight, right
Sab. smooth, straight, right
Sab. YTR
As. išaru

راست بودن ، راست رفتن

Be or go straight, right
As. mêšêru
Justice عدالت
Mesêriš

راستی ودرستی

Righteously
Pun. myšr

Emp.Aram. hwšrt, hwšr

خوشبخت وعادل بودن

être heureux

Phen. yšr

راست ، درست

Droit, just

Huz. YSRH

(Gesenius. 448; Hoftij. 113;

Gelb. 77; Jastrow. 60; Huz-Dict

82)

يَسوع : (N.Pr.)

نام عیسی مسیح ، نجات دهنده

Christian name of Jesus Christ

Heb. Yešu‘a יְשׁוּעַ

Saviour منجی

Heb. Yeša‘ יֶשַׁע

نجات ، رهائی

Deliverance, rescue, salvation

Moab. hš‘ny

نجات دادن

Sauver, délivrer

Moab. yš‘

نجات ، سلام

Délivrance, salut

Aram. Yešu‘â יְשׁוּעָ

Saviour منجی

(Gesenius. 447; Hoftij. 112;

Jastrow. 60)

يَشب :

یشم ، سنگ یشم از جواهرات که شبیه زبرجد است

Jasper, precious stone

Heb. Yâšpeh יָשְׁפֵה

As. ašpu

Syr. yašpeh ܝܫܦܗ

As. ašpu

Syr. yašpeh ܝܫܦܗ

Syr. yaspâ ܝܫܦܐ

Gr. iaspis ἴασπις

(Gesenius. 448; Brun. 217; Nakhla.

271)

يَشف :

رك : يشب

يَشم :

رك : يشب

يَصب :

رك : يشب

يَصف :

رك : يشب

يَعقُوب : (N.Pr.)

يعقوب پسر اسحاق ، پدر قبایل اسرائیل

Jacob, son of Isaac, father of tribes of Israel

از ریشه عقب

Root. ʿqB עקב

Heb. yaʿqob יַעֲקֹב

Aram. yaʿaqob יַעֲקֹב

Syr. yaʿqub ܝܰܥܩܽܘܒ

(Gesenius. 784; Jastrow. 585; Brun. 744; Jeffery. 291)

يَعميص ، يَعميصا :

ريباس

ريواس

Rhubarb

Syr. yaʿmiṣâ ܝܰܥܡܺܝܨܳܐ

(Jacob. 68; Nakhla. 210)

يَغُوث :

یغوث ، نام یکی از بتان عرب که گویند به صورت شیر بوده است.

It is said to have been an idol in the form of a lion

S.Arabian. TM-YʿT

Edomitish. yeʿuš

یاری کننده

Helper

Heb. ʿuš עוּשׁ

او بیاری می آید

He comes to help

اما يغوث فعبدته مذحج واهل جرش وقد ظن بعض الباحثين انه يمثل الاله الاسد وانه كان طوطم قبيلة مذحج ، ويذب عن القبيلة التى تستغيث به ، ونجد بين اسماء الجاهليين عددا من الرجال سموا بعبد يغوث ، ولم يرد اسم هذا الصنم فى الكتابات ، وقد ذهب Robertson Smith الى انه "يعوش" المذكور فى سفر التكوين ، وهو احد اجداد ادوم ويمثله الاسد فى نظر روبرتسون اسميث.

(العرب قبل الاسلام ج ٦ ص ٢٦٠)

(Jeffery. 291; Gesenius. 736)

يَعمُور (ج : يَعامِير) :

بزغاله ، بره

Kid, lamb

Heb. yahmur יחמור

Roebuck گوزن نر

Sam. YHMWR יחמור

Syr. yahmurâ ܝܚܡܘܪܐ

Targ. yahmurâ יַחְמוּרָא

Mand. iamuria

بره ، گوساله

Lambs, calves

شاید نامگذاری به جهت رنگ زرد آن باشد

Name from reddish colour

(Gesenius. 331; Macuch. 186)

يَفَعَ يَيفَعُ يفعاً :

از کوه بالا رفتن ، به بلوغ رسیدن پسر

Ascend a moutain, to be grown up, adult

Heb. Y'P יעף

(Gesenius. 419)

يَقطان :

قحطان ، پدر قبیله ای ازعرب

Jaktan

Father of an Arab tribe

Syr. yaqton ܝܩܛܢ

(Brun. 744)

يَقطِين :

بوته کدو ، کدوی قلیائی (کلمه اصلاعبری است که در عربی تغییر شکل داده)

A gourd

Heb. qayqâyon קִיקָיוֹן

The Hebrew word has deformed in Arabic language

(Jeffery. 292)

يَقِين :

بی شبهه ، بی گمان

Certain

Aram. yaqwnâ יקונא

Aram. ayqwnyn איקונין

شکل تصویر

Image; picture

Syr.root. yaqen ܝܩܢ

رسم کردن ، شرح دادن

To depict, describe

Syr. yuqnâ ܝܘܩܢܐ

Syr. yuqni (Pl.) ܝܘܩܢܐ

مانند ، شبیه ، همانند

Likeness, resemblance

Syr. myaqnona ܡܝܩܢܢܐ

Syr. myaqnonoyâ ܡܝܩܢܢܝܐ

صفت اختصاص ، صفت مميز

Characteristic

بهرحال قول شایع درنزد دانشمندان اینست

که کلمهٔ " یقین " درعربی یونانی الإصل است

وازطریق زبان آرامی به عربی راه یافته ·

The prevalent theory is that it

s derived from

Gr. eikon εἰκων

through the Aramaic means image,

likeness.

(Jeffery. 293; Brun. 214;Frankel

273)

يلدا :

عید میلاد مسیح

Christmas

Syr. yaldâ ܝܠܕܐ

(Nakhla. 210)

يمّ ، يمّ ، يمّا :

افتادن در دریا ، توسط دریا به ساحل آورده

شدن ·

To be thrown into the sea, to

be overrun by the sea (shore)

Syr. yammem ܝܡܡ

(Jacob. 89)

يمّ (ج : يموم) :

Sea

دریا

Heb. yâm יָם

Phen. YM ים

Emp.Aram. ym'

Palm. ym'

As. amu, iâmu

Aram. yamâ יַמָּא

Ras Shamra. YM

Ak. yâmu

Syr. yamâ ܝܡܐ

Mand. iama

B.Aram. yam e mayyâ

دریای آب

A sea of water

Huz. YMYMY' : drayâp

دریا

دریا ، دریاچه

Sea, lake

Palm. BYM'

On the sea

دردریا

Syr. yammy (Pl.) ܝܡܡܐ

Syr. yammin (Pl.) ܝܡܡܝܢ

Seas دریاها

Egyp. ym

(Jeffery. 293; Macuch. 186; Brun. 211. Gesenius. 410; Hoftij. 107; Huz-Dict. 69; Jastrow. 579)

يَمام ، يَمامَة :

کبوتر وحشی ، کبوتر جنگلی ، کبوتر طوق دار (حَمامَة المُطوّقة) ، قمری

Wild pigeon, wood-pigeon, ring-dove; turtle (dove)

Syr. yamomâ

Heb. yemimâh (Fem.) יְמִימָה

نام دختر ایوب

Daughter of Job

(Brun. 211; Gesenius. 410)

يَمَنَ ، يَمِنَ ، يَمناً :

ملاقات ودیدار کردن با کسی در سمیت راست

To meet anyone on the right side

يُمن :

برکت ، خوشبختی ، کامیابی

Blessing, happiness, success, good fortune

يَمنَة :

جانب وطرف راست

Right side

Heb. yemnâh (N.Pr.) יִמְנָה

نام پسر اشر

A son of Asher

يَمَن (اليَمَن) : (N.Pr.)

کشور یمن ، جنوب

The Yemen, south

Syr. Yaman ܝܡܢ

As. emnu

Heb. yâmin יָמִין

Aram. Yaminâ יַמִּינָא

The Yemen یمن

Heb. Yemnâh יִמְנָה

خانوادهٔ یمنی ها

The family of the Yimnites

يَمين :

دست راست ، طرف راست

Right-hand, right-side

Heb. Yemâni יְמָנִי

Emp.Aram. Ymn

Nab. ymyn'

Palm. ymyn, ymny›

Old.Ak. ʾmn, imnum

Syr. yamin ܝܰܡܺܝܢ

Syr. yaminâ ܝܰܡܺܝܢܳܐ

اَلتَّيمَن :

جنوب ، باد جنوب

The south, south wind

Syr. tayman ܬܰܝܡܰܢ

Syr. taymnâ ܬܰܝܡܢܳܐ

Syr. taymnoyâ ܬܰܝܡܢܳܝܳܐ

South جنوب

Syr. arʿâ d taymnâ ܐܰܪܥܳܐ ܕܬܰܝܡܢܳܐ

أَرضُ اليَمَن ، زمين حاصل خير

The Yemen or the fertile land

Heb. timân תֵּימָן

يمين :

سوگند ، پیمانی که توسط خوردن سوگند تضمین شده باشد .

Oath, compact confirmed by an oath

أَيمُن ، أَيمَن ، أَيمِن :

من به خدا سوگند میخورم

I swear by God

Syr. yaminâ ܝܰܡܺܝܢܳܐ

رك : ايم

(Gesenius. 412; Brun. 211,744; Jacob. 89; Jastrow. 580; Hoftij. 109)

يَوب ، يُوبِيل :

صدای بوق ، فریاد شادی ، عید مذهبی وازدواج

Sound of horn, joy's shout, jubilee

Heb. yobel יוֹבֵל

Heb. yobel יֹבֵל

Phen. YBL

بوق ، شاخ

Horn, ram

(Nakhla. 213; Gesenius. 885)

يَهُود : (N.Pr.)

جهود ، يهود ، منسوب به يهودا ، يا منسوب به قبيله يهودا که يکی از دوازده قبيله ای بود که سرزمين موعود را به تصرف در آورد .

Jews, originally a member of Judah, either of the tribe of Judah (one of the 12 tribes that took possession of the promised

land.

Heb. yehudi יְהוּדִי

Mand. hudaiia

یهودی

Jewish, Jews

یهودا :

پسر یعقوب

Judah son of Jacob

Heb. yehudâh יְהוּדָה

Syr. yihudâ ܝܗܘܕܐ

یَهُودِیَّة :

سرزمین یهودا ، یهودیه

Land od Judah

Heb. arṣ yehudâh ארץ יְהוּדָה

Syr. yihudâ ܝܗܘܕܐ

Syr. yihud ܝܗܘܕ

یَهُودِیَّت :

یهـود یگـری ، یهودیت

Judaism

Syr. Yiudoyutâ ܝܗܘܕܝܘܬܐ

یَهُود :

Pers. Johud جهود

Pahl. yahut

Avest. yahûd

(Gesenius. 397; Jeffery. 294; Brun. 743; The New Encyclopaedia Britannica; Macuch. 135)

یَهوِه

یهوه ، نام خاص خدای اسرائیل

Yahweh, the proper name of the God of Israel

Heb. yahweh יַהְוֶה

رك : هوى

یُوسُف : (N.Pr.)

یوسف پسر یعقوب

Joseph

The son of Jacob.

Heb. yosep יוֹסֵף

Heb. yehosep יְהוֹסֵף

کسیکه می افزاید

He adds, increases

Palest. yšap'ara

Syr. yawsep ܝܘܣܦ

Egypt. YWSP

یوسف

Heb. Yâsap יָסַף

Aram. osip אוסיף

Syr. awsep ܐܘܣܦ

Phen. YSP

Sab. WSP

As. esêpu

As. eṣêpu

To add افزودن

Arab. اَضافَ

(Jeffery. 295; Brun. 743;

Gesenius. 414-415)

يَوم :

Day روز

Heb. yom יוֹם

Aram. yomâ יוֹמָא

Syr. yum ܝܘܡ

Syr. yawmâ ܝܘܡܐ

Syr. imomâ ܐܝܡܡܐ

Zinj. YWM

Phen. YWM

Phen. ymm (Pl.

Old.Ak. umum

As. ûmu, ummu

Sab. ywm

Old.Aram. ywm

Old.Aram. ywmyhm

Emp.Aram.Nab. ywm

Hatra. ywm

J.Aram. ywm'

Mand. ium, iuma

Huz. ywm : roč

روز

Day

يَومُ الدِّين :

روز جزا

Day of judgment

Rabbinic.yawm dinâ

Heb. yom hadin

(Gesenius. 398; Brun. 206; Gelb.

7; Hoftij. 107; Jeffery. 133;

Macuch. 190; Huz-Dict. 44,46)

يُونُس : (N.Pr.)

يونس پيغمبر كه در شكم ماهى فرو رفت ونجات يافت

Jonah, mentioned in the Qur'an

as a prophet. He was swallowed by

a big fish, and the fish cast him

on the bare shore by the order of

God.

Heb. yonâh יוֹנָה

Syr. YWN ܝ
Syr. YWNS ܝܘܢܣ
Gr. IONAX Ιωνᾶς
(Jeffery.295; Gesenius.402)

یُؤیُؤ :

مرغی است شکاری شبیه باشه

A kind of hawk
Heb. ayâh אַיָּה

باز ، شاهین

Hawk, falcon, kite
(Gesenius.17)

این فرهنگ درتابستان سال ۱۳۵۲ شمسی (۱۹۷۳ میلادی) در دار العلم کمبریج ازبلاد انگلستان آغازشد وباپنج سال کارمداوم درتابستان سال ۱۳۵۷ شمسی (۲۵۳۷ شاهنشاهی) برابر با ۱۹۷۸ میلادی در دمشق پایتخت سوریه به پایان رسید ، والحمد لله رب العالمین •

از این کتاب
۱۲۰۰ نسخه در سال ۱۳۵۷ در چاپخانهٔ کاویان چاپ شد

زبان شناسی ایرانی

« ۱۳ »

فرهنگ

تطبیقی عربی با زبانهای سامی و ایرانی

المُعجم المقارن بین العربیّة والفارسیّة واللغات السامیّة

تألیف

دکتر محمّد جواد مشکور

استاد دانشگاه و عضو فرهنگستان دمشق

جلد دوّم

انتشارات بنیاد فرهنگ ایران

« ۲۷۷ »

دربارهٔ زبان‌شناسی ایرانی، با همهٔ تحقیقات و مطالعاتی که دانشمندان کرده‌اند، هنوز کار ناکرده بسیار است. بیش از یک قرن است که محققان غربی به تحقیق دربارهٔ آثار زبانهای ایران باستان پرداخته و بخش بزرگی از آنها را به زبانهای امروز ترجمه کرده و برای بعضی از آنها واژه‌نامه‌هائی ترتیب داده‌اند. در این بیست سی سالهٔ اخیر نیز دانشمندان ایرانی در این راه قدم نهاده و کوششها کرده‌اند، امّا هنوز ده یک این کار سترگ که برای تحقیق دربارهٔ تاریخ و فرهنگ و زبان ایران اهمیّت فراوان دارد به انجام نرسیده است.

دربارهٔ انواع گویشهای ایرانی هم، چه در مرحلهٔ میانه مانند سغدی و ختنی و خوارزمی، و چه در مرحلهٔ جدید از آسی و کردی و بلوچی تا گویشهای پراکنده‌ای که در سرزمین ایران امروز یا در بیرون مرزهای آن متداول است جای تحقیق و مطالعه باقی است؛ و باید که این کارهای لازم و مهم علمی با کوشش و همکاری دانشمندان ایرانی به پایان برسد.

یکی از وظایفی که بنیاد فرهنگ ایران بر عهده دارد کوشش در رفع این نقیصهٔ بزرگ در مطالعات ایران‌شناسی است. در سلسلهٔ انتشارات این دستگاه، زیر عنوان «زبان‌شناسی ایرانی»، یک رشته «واژه‌نامهٔ پهلوی» تدوین می‌شود، رشته‌ای دیگر به تحقیق در متنهای بازمانده از زبانهای ایرانی باستان و میانه جدید اختصاص می‌یابد، و یک رشته نیز به انتشار متون اصیل و منتشر نشدهٔ این زبانها، یا تهیهٔ متن کامل و انتقادی آنها تخصیص داده می‌شود. امیدواریم که رشتهٔ دیگری نیز دربارهٔ گویشهای امروزی زبانهای ایرانی، در داخل و خارج کشور منتشر کنیم.

با این کارهای علمی بنیاد فرهنگ ایران امیدوار است که خدمت خود را به زبان و فرهنگ ایران، چنانکه فرمان شاهنشاه آریامهر است، به سرپرستی و راهنمائی شهبانوی گرامی ایران به انجام برساند.

دبیر کل

پرویز ناتل خانلری